

ALPARSLAN TÜRKEŞ

DIŞ POLİTİKAMIZ VE KIBRIS

ALPARSLAN TÜRKEŞ

DIŞ POLİTİKAMIZ VE KIBRIS

KUTLUĞ YAYINLARI
Bâbıâli Cad. Melek Han 32/14
P.K. 1260 Sirkeci — İSTANBUL

Dizgi - Tertip - Baskı: Yüksel Matbaası Cilt: Yedigün Mücellithanesi Kapak Kompozisyonu Olcay Okan Kapak Baskısı: Kuşak Matbaası

İstanbul — 1974

ALPARSLAN TÜRKEŞ'İN BİYOGRAFİSİ

Türkeş'in ataları Kayserilidir. Büyük dedesi Arif Ağa, Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinin Yukarı Köşkerli köyünden göç ederek Kıbrıs'a yerleşmiştir.

Türkeş, 1917 yılında Kıbrıs'ta, Lefkoşe'de doğmuştur. Babası Ahmet Hamdi Efendi, annesi Fâtımatül Zehra Hanım'dır.

Türkeş, ilk ve orta öğrenimini Lefkoşe'de yapmıştır. İngiliz işgal idaresi altında duyduğu yurt ve hürriyet hasreti sebebiyle âilece Türkiye'ye göç etmişler ve İstanbul'da yerleşmişlerdir.

Küçük yaşlarından itibaren askerlik mesleğine gönül veren Türkeş, 1933'te Kuleli Askerî Lisesi'ne girmiş, 1936'da üstün başarı ile mezun olmuş ve Harbokulu'na geçmiştir. 1938 yılında Harbokulu'nu başarı ile bitirerek, Piyade Asteğmeni rütbesiyle ordu saflarına katılmıştır. Ordu'da hizmetleriyle muntazam terfi etmiştir. Harb Akademisi imtihanlarını kazanarak Harb Akademisine girmiş, başarılı bir öğrenimle Kurmay Subay olmuştur.

1948'de Genel Kurmay'lıkça açılan imtihanlarda muvaffakîyet göstererek Amerika'ya tahsile gönderilmiş, orada Amerikan Piyade Okulu ve Amerikan Harb Akademisi'nde tahsil görmüş ve bunları da iyi derece ile bitirmiştir.

1955'te Kurmay Binbaşı Türkeş, Amerika'da Vaşington'da bulunan «Dâimî Grup» nezdinde Türk Genel

Kurmayı'nın Temsil Hey'eti üyeliğine tâyin edilmiştir. 1957 yılı sonuna kadar bu vazifeyi başarı ile ifâ etmiştir.

Türkeş bu süre içinde «Universty of America» (Amerikân Üniversitesi)ne devam etmiş, «İnternational Economic» tahsili görmüştür.

Yurda dönen Türkeş, 1959'da Almanya'ya «Atom ve Nükleer Okulu»na gönderilmiş, bu okulu da başarı ile bitirmiştir.

27 Mayıs 1960 tarihine kadar Avrupa'da muhtelif NATO toplantılarında ve askerî manevralarında Türk Genel Kurmayı temsilcisi olarak bulunmuştur.

Hâlen Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı olan Alparslan Türkeş İngilizce ve Fransızca bilir ve beş çocuk babasıdır.

İ Ç İ N D E K İ L E R

Üçüncü Bölüm

RÖPORTAJLAR ve BEYANATLAR

G İ R İ Ş

Kıbrıs millî dâvamızın çözümü üzerindeki dokuz yılı kaplayan çalışmalarımızın ve ileri sürdüğümüz fikirlerin vesikalarını bir kitap halinde yayınlamayı uygun bulduk. Bu yoldan Türk gençliğini aydınlatmak ve dış politika konularında geniş bir görüşle kavrayıcı bir şekilde olaylara eğilmelerini sağlamak düşünülmüştür.

Türk milleti büyük bir millettir. Çözülmesi gerekli olan büyük ve ciddî mes'elelerle karşı karşıya bulunmaktadır. Başında millî şuur sahibi kudretli hükûmetler bulunduğu takdirde kısa zamanda büyük imkânlara kavuşarak hızlı atılımlar yapabilecek avantajlı durumlara sahiptir .Buna karşılık gerekli tedbirler alınmadığı takdirde büyük tehlikeler ile karşılaşması da çok muhtemeldir.

Kıbrıs dâvası, Türkiye'nin diğer millî mes'eleleriyle birlikte bir bütün olarak ele alınmalıdır. Bugüne kadar gelmiş geçmiş hükûmetlerin yaptığı gibi başlı başına ve ayrı bir mes'ele olarak ele alınması yanlıştır ve zararlıdır.

Kıbrıs Adası bütünü ile Türkiye'nin olmalıdır. Bunu belirtirken Türkiye'nin Ege bölgesi kıyılarına sokulmuş bulunan diğer adaları da Türkiye'ye maletme zaruretine dikkati çekmek gerekmektedir. Meis Adası'ndan Midilli ve Limni adasına kadar Türkiye'nin batı ve güneybatı kıyılarını sarmış olan yakın adaların yabancıların elinde bulunması, Türk milleti için tehlikelidir. Bugünkü dünya şartları ve Türkiye'nin kendi kudret durumu

dolayısiyle hemen belki birşeyler yapmak mümkün olmayabilir. Fakat milletlerin hayatı yüzyıllarla ölçülmektedir. Ona göre uzun vadeli olarak bu mes'elelerin çözümü göz önünde bulundurulmalıdır. Ilk yapılacak işlerden birisi millî hedefler olarak bu mes'elelerin tesbit edilmesi ve plânlı bir şekilde Türk çocuklarına ve halkımıza devamlı öğretilmesidir. Ayrıca, Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili bir memleket olduğunun dikkate alınarak, denizcilikte kuvvetli bir millet haline gelmek için acele tedbirler alınmalıdır.

Kısa zamanda deniz inşaat ve imalât sanayii ile birlikte bütün dünya denizlerinde dolaşacak modern büyük bir deniz ticaret filosu meydana getirilmelidir.

Kıbrıs dâvası üzerinde bu kitapta, geçen dokuz yıl içerisinde meydana gelen çeşitli siyasî durumlara göre, o günler içinde alınması uygun görülen enerjik tedbirler hükûmetlere bildirildiği gibi, TRT ve basın aracılığıyla vatandaşlara da açıklanmıştır. Teklif olunan tedbirlerin birçoğunun zamanla iktidarda bulunan hükûmetler tarafından benimsendiği görülmüştür. Teşebbüslerimizin, bu şekilde, memlekete yarar sağlamış olmasından memnunuz.

Bugün Kıbrıs millî dâvamız henüz kesin çözüme ulaşmamıştır. Önümüzde uğraşılması gereken birçok güçlükler bulunmaktadır. Bu bakımdan şimdiye kadar ileri sürmüş olduğumuz düşünce ve faaliyetleri açıklayan bu kitabı yayınlayarak memleket aydınlarına bilgi verilmek istenmiştir. Millet olarak hızla kalkınmak ve yükselmek için herşeyden önce millî birlik ve beraberliğin en sıcak bir şekilde korunması ve sürdürülmesi lâzımdır. 20 Temmuz 1974'de Kıbrıs'a yapılan çıkarma sırasında milletimizin meydana getirdiği muhteşem birlik ve beraberlik bozulmamalı ve hiç kimseye bozdurulmamalıdır. Millî birlik ve beraberlik içinde bulunduğumuz takdirde bütün mes'eleleri çözeriz.

Kitabın milletimize hayırlı olmasını dileriz.

1. Ekim. 1974

Alparslan TÜRKEŞ

Birinci Bölüm

DIŞ POLİTİKAMIZ ve KIBRIS

I — DIŞ POLİTİKAMIZ

1 — DIŞ POLİTİKA NE DEMEKTİR?

Giriş

Takdir olunan bir husustur ki, milletler dünyâ yüzünde tek başlarına yaşayamazlar. Daha pekçok milletlerin meydana getirdikleri dünyâ toplumu içinde, onlarla münâsebet hâlinde yaşarlar. Bu yönden dış politika ilişkileri bir devletin, bir milletin hayâtı, gelişmesi, yaşaması, korunması yönünden gayet önemlidir ve tesâdüflere bırakılmaması icâbeden bir ilim konusudur.

Konumuza girince dış politikayı çok zamanlar yurdumuzu, idare edenlerin hafife aldıklarını üzülerek göreceğiz. Dış politika her canı isteyenin el atıp yapacağı, yürüteceği ve altından kalkabileceği bir konu değildir. Bunun için özel bilgi, ilim, gayret, yetişme ve tecrübeye ihtiyaç olduğu gibi bundan başka da bu işi yürütecek olanların ayrıca kabiliyetli, ihatalı ve sağlam karakterli, yetişmiş olduğu memleketin özelliklerini bilen, onun millî ruhuyla dolu, millî tarihini iyi bilen, millî hedefleri hakkıyla tesbit etmiş olan kimseler tarafından ancak başarı ile yürütülebilir.

Dış Politika Ne Demektir?

Dış politika demek, bir milletin yabancılarla olan münasebetlerinin azamî derecede millî menfaat sağlayacak şekilde düzenlenmesi ve yürütülmesi faaliyetleri demektir.

Bunu çeşitli şekillerde tarif edenler vardır. Başka birçok tarifleri de vardır. Bunlardan meşhur bir tanesini de ifade etmek faydalı olur. Bazıları da «politika, içinde bulunulan imkânları ve şartları en çok yarar sağlayabilecek şekilde kullanmak san'atıdır» diyorlar. Bir devletin politikası o memleketin jeopolitik durumuna, yani coğrafyasının zorunlu kıldığı bir takım şartlara uymak zorundadır. O milletin millî ülküsü ne ise ona göre şekillenmesi lâzımdır. Millî tarihine, kendi toplumsal durumuna ve o milletin yaşama felsefesine göre şekil alır, yön alır. Yaşama felsefesi, hayat görüşü, siyasî görüş, rejim görüşü hepsi bunların içinde yer almıştır. Buna kolay misal vermek mümkündür. Konuyu daha iyi açıklar. Meselâ Rusya'yı ele alacak olursak komünist ihtilâlinden önce Çarlık vardı. Memleketin görüşü idâre felsefesi başka idi. İhtilâlden sonra başka bir felsefe, başka bir görüş hâkim oldu. Tabiî ki, ikisi arasında dış politika bakımından birçok değişiklikler meydana gelmiştir. Politika bir milletin elde etmek ve elde bulundurmak istediği millî hedeflerine göre tâyin edilir.

Millî Hedeflerin Başında Ne Gelir?

Millî hedeflerin başında birinci olarak o memleketin bağımsızlığının ve toprak bütünlüğünün korunması gelir. Demek ki dış politikanın daima koruyacağı, kendisine yöneltilmiş bulunan her çeşit tehli-

keyi önceden görüp tesbit ederek önleyeceği birinci mesele, o milletin, o memleketin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğüdür. Bundan sonra, daha büyük siyasî, askerî ekonomik menfaatler temini için gerekli faaliyetlerin ayarlanması, düzenlenmesidir.

Uygarlıklar, büyük hareketler insanların daima daha çok şeyler elde etmek arzusundan, iradesinden doğar. Uygarlıklar, büyük hareketler insanların daima daha iyiyi bulmak, daha güzeli elde etmek, daha çoğu, daha mükemmeli, daha büyüğü bulmak, ona sahip olmak arzu ve iradesinden doğar. İnsanlığın içinde mevcut olan bu duygu çıkarılırsa, insanlar olduğu yerde kalır, birçok medeniyetler gömülürdü. Ondan sonra da yeni medeniyetlerin doğması mümkün olmazdı. Siyasî faaliyetler de böyledir. Milletler, devletler daima daha çok refah elde etme, daha çok kazanç elde etme, daha çok kudret sahibi olmak, daha çok nüfuz sahibi olmak, daha çok büyümek, genişlemek arzusuyla, iradesiyle, duygusuyla hareket ederler. Tarih boyu meydana gelmiş olan olaylar ve çeşitli milletlerin hayatları incelenirse bunun böyle olduğunu görürüz. Bu duygu ve görüşü kaybettiği zaman bir toplum uygarlıkta yavaş yavaş söner, çöker, siyasî hayatta da aynı şekilde dümura uğrar, zayıflar ve yıkılır. Demek ki, dış politikanın birinci hedeften sonra düşüneceği şey; daima kendi milletinin, kendi memleketinin daha büyük siyasî, askerî ve ekonomik menfaatlere sahip olmasını sağlamak ve onu devam ettirmek hususu olacaktır.

Bunun için tarih boyu birçok imparatorluklar, bir çok devletler kurulmuş, birbirleriyle mücadele etmişlerdir. Sonra yirminci yüzyılın başından itibaren emperyalizm büyük darbelere uğramıştır. Milletlerin uyanması, insanların uyanması, sömürülmeye karşı

mücadele açılmasına vesile vermiş ve emperyalist imparatorluklar yer yer yıkılmışlardır. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu ve bunun gibi birçok imparatorluklar. Fakat olayların etkisinden emperyalizm ve sömürgecilik şekil değiştirmiştir. Bugün çok revaçta olan şekli, kültür yayılması ve dostluk yoluyla sokulma şeklidir. Birçok yerlerde bakarız, gelmiş bir başka devlet, hastaneler açmış, okullar açmış, birçok kurumlar meydana getirmiştir. Hayır işleri... İncelediğimiz zaman kendi memleketinin de daha birçok hastahaneye, pek çok okula ihtiyacı olduğunu görürüz. Peki, bize karşı gösterilen bu kadar sevgi neden? İşte bugünün görüşünde devletlerin, bilhassa ileri gitmiş modern memleketlerin diğer memleketlerden menfaat temin etmede başvurdukları yeni bir usül kültür yayılması ve dostluk yoluyla sokulma yoludur. Bunlara karşı eğer milletler uyanık bulunmazlarsa tabiî ki, bu şekilde pek çok kayıba, pek çok zarara uğrarlar. Uyanık bulunurlarsa bunlara karşı tedbir alınır. Bu bir yarış gibidir, bir mücadele gibidir. Kim daha şuurlu olur, kim daha enerjik, daha diri olur, daha tedbirli olur ve mücadele ederse, kendi hakkını korur, çiğnetmez. Ve kendi milletinin, kendi memleketinin menfaatlerini temin eder.

İki Tarz Politika

Millî menfaatlere göre bir devletin politikası iki ayrı faaliyet halinde yürütülür. Bunlardan birisi ana politikadır. Diğeri ise günlük politikadır. Ana politika millî hedeflerini gösteren, uzun vadeli bir plândır. Uzun vadelidir. Üç günlük, iki haftalık, üç aylık, altı aylık, beş yıllık değil; en az 50 yıl, 100 yıl, 200 yıl uzun vadeli... Yoksa, böyle deve kuşu gibi başını

kuma sokup, yarınını hiç hesaplamadan bir politika yürütmeye kalkan devletler birdenbire çok sürprizlerle karşı karşıya gelirler ve çok şeyler kaybederler. Demek ki ana politika millî hedefleri gösteren uzun vadeli bir plândır ve o açığa vurulmaz. Ana politikanın gizli tutulması, açığa vurulmaması ve kuşaklardan kuşaklara devredilerek yürütülmesi gerekir.

Günlük politika ise; ana politikanın gerçekleştirilmesi için, içinde bulunulan şartlara göre plânlı bir şekilde yürütülen faaliyetlerdir. Günlük politika ihtiyaçlarının gerektirdiği bir süre ana politikadan farklı veya ona aykırı gibi olabilir.

Buna Balkan Savaşı'ndan bir örnek verebiliriz. Biliyoruz ki, 1912 - 1913 Balkan Savaşı'na Balkanlı devletler bir ittifak yaparak girmişlerdi. Yunanistan, Sırbistan, Karadağ, Bulgaristan, Osmanlı devleti'ne karşı ittifak yaptılar. Halbuki kendilerinin ana politikaları itibariyle birbirlerine karşı birçok istekleri, birtakım menfaatları vardı. Fakat Osmanlı İmparatorluğuna karşı o günkü hal ve şartlara göre kendi ana politikalarını bir kenara koyarak birleştiler. Osmanlı Devleti'ni mağlup ettikten sonra bu sefer birbirleriyle harbe tutuştular. Demek ki Osmanlı Devleti'ne harp açıp netice alıncaya kadar, birbirlerine karşı olan ana politikalarında bir tehir yaptılar. Ondan sonra birbirlerine karşı savaşa giriştiler. İşte bildiğiniz gibi, Bulgaristan'ın elinden bir kısım toprakları geri aldılar.

Dış politika ile iç politikanın çok sıkı ilgisi vardır. Bir devlet içte birlik halinde, birbirine tutkun, bağlı, şuurlu, huzurlu bir durumda bulunmazsa onun dış politikası çok zayıf olur. Bir devlet içte ne kadar istikrarlı, ne kadar huzurlu, sağlam, halkı birbirine

sevgi ,saygı ile bağlı, elele, aynı ideal, aynı millî hedefler arkasında birleşmiş durumda olurlarsa, o devletin dış politikası da, o ölçüde çok kuvvetli ve başarılı olur. İç politika ile dış politika karşılıklı olarak birbirlerinden kuvvet alırlar ve birbirlerine tesir ederler.

Politika ile Strateji ve Münasebetleri

Meşhur Alman Generalinin; «Klawzeich» adlı generalin -ki, bu zatın dünyâ siyâset ve askerlik edebiyatında, klâsikler arasına girmiş, eserleri vardır. «Harbe Dair» adlı bir eseri, «Harb Prensipleri» diye başka bir eseri vardır ki, bütün dünya memleketlerinde, gerek siyasal bilgiler veren okullar, gerek askerî okullarda bunlar klâsikler arasında incelenir. - Bu zat harb için diyor ki: «Harb politikanın kuvvet zoruyla devam ettirilmesi halidir.» Politikanın kuvvet zoruyla devam ettirilmesi hali harp'tir, diyor. Yani, esas, politikadır; millî hedeftir. Bunu barış yollarıyla bir sonuca ulaştırmak imkânını görmeyip de, kuvvet yolu ile yürütmeye kalkarlar. Esas yine politikadır. Barış ise silâhlı vuruşmalara girişmeden devam ettirilen çeşitli münasebet ve faaliyetlerdir. Başarı için stratejinin ve harb sevk ve idâresinin politikanın emrinde olması gereklidir. Bu böyle olmakla berâber politikanın yürütülmesinde stratejik zorunlukları dikkatten kaçırmamak lâzımdır. Buna, tarihten bir misal gösterebiliriz: 1940 yılında Almanlar'ın Fransa'ya karşı girişmiş oldukları meşhur askerî harekâtı hatırlarsak; Hitler, İngilizleri kuşatan Alman ordularını Anvers'e 30 km. kala durdurmuştur. Durdurmasının sebebi de politik bir düşüncedir. «İngiliz ordularını burada imha edersek, İngiliz gururu derinden yaralanmış olur ve İngilizler

bizimle barış yapmaya yanaşmazlar» diye böyle bir fikre saplanmış. Halbuki stratepi hiç durmayıp sonuna kadar devam etmek ve denize döküp İngiliz ordularını orada imha etmeyi emrediyor. Bütün kumandanları, bütün generalleri bunun üzerinde ısrar ediyorlar. Fakat o «hayır» diyor. Tabiî ki harpten sonra varılan sonuçlara göre, bunun büyük bir hatâ olduğu tesbit edilmiştir. Binanaleyh bunları yürütecek devlet adamlarının çok iyi yetişmiş, bunları çok iyi hesaplamış, ölçmüş olması icabeder. Çünkü, karşılıklı hepsinin birbirine tesiri vardır.

2 — TÜRKİYE'NİN STRATEJİK DURUMU

24 Ocak 1968 tarihli Cumhuriyet gazetesinde «Olaylar ve Görüşler» başlığı altında değerli Amiral Sezai Orkunt'un bir incelemesi çıktı. Temiz bir vatansever ve prensip sahibi bir insan olan bu değerli Amiralimizin daha önce de dış politikaya değinen çok ilgi çekici ve ışık tutucu yazıları yine aynı başlık altında yayınlanmıştır.

Değerli bir kurmay ve strateji uzmanı olan Sayın Amiral Sezai Orkunt'un yayınlamış olduğu son incelemesi Türkiye'nin yüksek menfaatleri yönünden üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Güney Avrupa Müttefik Kuvvetleri eski Komutanı bulunan Amiral Griffin'in bir Amerikan dergisinde yayınlamış bulunduğu yazının dayandığı stratejik görüşler her yönden eleştirilmeye değer bulunmaktadır. Şayet bu fikir sayın Sezai Orkunt'un yazısında belirtildiği gibi NATO Askerî ve Siyasî yüksek yönetim kadrosu tarafından da kabul edilmiş bulunuyorsa, cidden çok acı ve hayret vericidir. Bundan 12 yıl önce NATO'nun en yüksek yönetim karargâhı

olan Dâimî Grup -Standing Group- çalışmaları sırasında Yunan genel kurmayının temsilcileri böyle bir görüş ortaya atmışlar ve buna dayanarak Türkiye'den çok, Yunanistan'a önem verilmesi ve bu arada Boğazların savunulmasının en iyi bir şekilde Yunan Trakya'sından yapılabileceği iddiasını ileri sürmüşlerdir. O zamanlar dâimî gurupta görevli bulunan Türk kurmay subayları, hakikaten çok yanlış ve seçma olan bu görüşlerin karşısına çıkmışlar ve diğer NATO subaylarının da katıldığı konferanslarda Yunan iddialarının yanlışlığını ispatlayarak bu tezin reddedilmesini sağlamışlardı.

ÜÇ MUHTEMEL HAREKET TARZI

Türkiye ve Yunanistan NATO'ya üye devlet olarak katıldıkları günden itibaren muhtemel bir üçüncü dünya savaşında düşmanın daima üç türlü hareket ihtimâli üzerinde durulmuştur. Bunlar sırasıyla şöyledir :

1 — Düşmanın büyük kuvvetlerle Türk Trakyasından Boğazlar'a ve ikinci dereceden kuvvetlerle Yunanistan'a aynı zamanda taarruz etmesi,

2 — Düşmanın dengeli kuvvetlerle Türkiye ve Yunanistan'a aynı zamanda taarruz ederek Boğazları ve Yunanistan'ı ele geçirmesi.

3 — Düşmanın büyük kuvvetlerle Yunanistan'a ve ikinci derece kuvvetlerle Türkiye'ye taarruz ederek, Yunanistan'ı ele geçirmeye teşebbüs etmesi.

Bu üç muhtemel hareket tarzından düşman için en çok yararlısı ve NATO için tehlikeli ve zararlı olanı birinci hareket tarzıdır. Amiral Griffin'in iddia ettiği gibi, üçüncü hareket tarzının düşmana sağlayabileceği imkânlar çok kısır ve sınırlıdır. Hele

Türkiye kalesi sağlam olarak ayakta durduğu müddetçe, Yunanistan'ın ve Ege Adalarının düşman tarafından işgali, Doğu Akdeniz'de tesirli bir imkân sağlamaz. Şimdi bu görüşlerimizi daha iyi açıklayabilmek için bazı nedenler üzerinde duralım :

Güney Avrupa, Kuzey Afrika ve Orta Doğu memleketleri için hayatî bir önem taşıyan Akdeniz'in diğer ülkelerle bağlantısını sağlayan üç dar kapı vardır. Bunlardan birisi Cebelitarık, diğeri Süveyş olup, bu kapılardan bir savaş çıktığı andan itibaren Sovyetler Birliğinin faydalanması mümkün olamayacağı gibi, coğrafya yönünden de uygun değildir. Akdeniz'de kıyısı bulunmayan Karadeniz Devletleri için, Akdeniz'e çıkış sağlayan biricik yol Boğaz'dır. Doğu Akdeniz'in kilidi ve kapısı Anadolu ve Türk Trakyasıdır.

Kara ulaştırması, savaş halinde hava taarruzlarına karşı ve özellikle nükleer taarruzlara karşı, deniz ulaştırmasından çok daha hassas ve zayıftır. Boğazları ele geçirmeden sadece Yunanistan'ı işgal ederek Doğu Akdeniz'de deniz - hava üstünlüğü sağlamak mümkün değildir. İkinci Cihan Savaşı sırasında Almanlar Yunanistan'ı ve bütün Ege Adalarını işgal etmelerine rağmen, Akdeniz'deki müttefik faaliyetine engelleyici bir tesir yapamamıştır. Bunun üçüncü bir Cihan Harbinde denenmesinin farklı sonuç vermesi mümkün değildir. Boğazların nükleer bombardımanlarla toprak kaydırmak suretiyle kapatılması güç bir iş olduğu kadar, tekrar açılması da kolay ve mümkündür. Ayrıca böyle bir tıkama olayının sebep olacağı pek çok coğrafya olaylarını da hesaplamak gerekmektedir. Karadeniz düzeyinin Akdeniz'den yüksek oluşu ve Boğazlar yoluyla Akdeniz'e giden devamlı akımın da dikkate alınması gereklidir.

TÜRKİYE HER ZAMAN TESİRLİ OLABİLİR

Türkiye'yi ikinci plânda bırakarak Yunanistan'ı ele geçirmenin Doğu Akdeniz'de Sovyetlere fazla bir imkân sağlayamayacağı açık olduğu gibi, Türkiye'nin ayakta durması ve yapacağı çeşitli çıkışlar da Yunanistan'ın muhtemel bir düşmana sağlaması umulan yararları çok kısıtlar. Yunanistan'ı ele geçirmekle Türkiye'nin müttefikleriyle irtibatının kesilmesi ve yardımsız bırakılması mümkün değildir.

İkinci Cihan Savaşı'nda Boğazlar'dan geçiş müsaadesi verilmemesine rağmen, müttefikler gerekli yardımları Sovyet Rusya'ya İran üzerinden sağlamışlardır. Yunanistan düşmüş olsa dahi, Türkiye'nin diğer bölgelerle irtibatı devam eder ve bu yollardan her çeşit yardım alabilir.

Her ihtimali hesaplayarak tedbir almak; evet... Fakat yanlışları da anlatmak ve doğruyu göstererek düzeltmek gerekir.

SONUÇ:

Türkiye'nin sanayileşmesi ve imkânlar ölçüsünde kendi kendine yeter hale gelmesi için çalışılmalıdır. Özellikle millî savunma işlerimiz için başkalarına muhtaç durumda olmaktan çıkmak yolları aranmalıdır. Ancak, gerçekçi bir gözle bugünkü durumumuz göz önünde bulundurulmalı ve ittifaklarımız buna göre değerlendirilmelidir. NATO kumandanlıklarında kabul edilmiş olan yanlış görüşlerin düzeltilmesi için ilgili Türk makamları harekete geçmeli ve gerekli ilmî incelemeleri yaptırmalıdırlar. Gayret gösterildiği ve iyi hazırlık yapıldığı takdirde yanlışları ortaya koymak ve doğruyu kabul ettirmek daima mümkündür. Doğru olan ihtimal de, bir savaş halinde Yuna-

nistan'dan önce Türkiye ve Boğazlar'ın ele geçirilmesi için asıl kuvvetlerin ve çabaların bu yönde kullanılacağıdır.

3 — KOMÜNİSTLER ve DIŞ POLİTİKA

Memleketimiz bugün büyük çalkalanmalar halinde bulunmaktadır. Halkın çoğunluğu yokluklar, sıkıntılar içinde çeşitli dertlerle uğraşmakta ve kendisine aydınların özellikle devlet idaresini elinde bulunduran yöneticilerin el uzatmasını beklemektedir. Büyük çoğunluğu köylü olan Türk halkı, işçisi, esnafı ve memurları ile aydınlara, hükümete ve yöneticilere doğru; işbirliği için elele birlikte harekete geçmek için, yıllardan beri ellerini uzatmış beklemektedir. Fakat ne yazık ki iyi niyetli ve büyük kalpli Türk Milletinin elleri daima boşlukta kalmış ve bugün de boşlukta sallanmaktadır. Hükûmetler ve yöneticiler bugün de bu elleri tutmamakta, bilgisiz, düşüncesiz, çıkarcı bir vurdum duymazlığın havası içinde aylar, yıllar harcanıp gitmektedir.

Bütün güçlükleri yenmede ve başarının sağlanmasında en önemli olan şey birlik ve beraberliğimizin korunmasıdır.

Halka hürmetle bağlı bulunmak ve halka hizmet ihtirası taşımak, faziletlerin en büyüğüdür. Hakiki bir demokrasi, kişilerin ve partilerin böyle bir fazilete sahip olmaları sayesinde mümkün olabilir. Partizanlık uğruna oy avcılığı için birlik ve beraberliğimizi yıkıcı davranışlar, kardeşi kardeşe düşman edici tutumlar, vatandaşların namus ve şerefleri aleyhine uydurulan iftira ve yalanlar, vatan ihanetinden başka birşey değildir. Bunları yapan mideci ve satılmış politikacıların milletçe başını ezmek vazifemizdir. Ve ezeceğimizden de kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Bugün Türk Milleti kendisini yok etmek isteyen dış tehlikelerle karşı karşıya olduğu gibi içerde de parçalayıcı, ayırıcı fesat ve hıyanet hareketleriyle karşı karşıya bulunmaktadır. İçimizde yürütülmeye çalışılan fesat ve hıyanet hareketlerinin başında komünizm, bölgecilik ve mezhepçilik akımları gelmektedir. Aslında bunların hepsi de Komünizmle ittifak halinde yürütülen akımlardır. Üzülerek söylemek lâzımdır ki, Türkiye'de kurulmuş bir çok komünist örgütleri vardır. Bu örgütler komünizmi iktidara getirmek için çalışmaktadırlar. Adları ne olursa olsun ve kanunlara göre kendilerini ne kadar peçelemiş bulunurlarsa bulunsunlar tam bir komünist faaliyeti içinde bulundukları görülmektedir. İdareciler arasında 30 yıldan fazla bir zamandan beri komünizmi benimsemiş olanlar bulunduğu gibi bunların çoğu da komünist olduklarını her zaman belirtmektedirler. Bu teşkilâtın birisi tam MOSKOVA'ya bağlı bir komünizmin peşinden koşmakta ve memleket çapında geniş siyasî faaliyet göstermektedir. Diğerleri ise bir dergi etrafında ve bazı derneklerin içinde toplanmış olup ÇİN komünizmine bağlı olarak çaba göstermektedirler.

Her iki gurup da Türkiye'de komünizmi yayma faaliyetlerinde birleşmektedirler. Bunlar Türkiye'yi parçalayıcı bir görüş taraftarı ve tahrikçisidirler. «Türkiye'nin bazı bölgelerine muhtariyet vermek lâzımdır,» teranesiyle birçok gençleri zehirlemek çabasındadırlar. Hükümet ise tam bir aczle beceriksizlik içindedir. Bu yıkıcı cereyanları diğer vatansever partililerin de desteğini sağlayarak ilmî bir plânda tesirsiz hale sokacak yerde, isabetsiz ve liyakatsız davranışlarıyla daha çok yayılmasına sebebiyet vermektedirler. 5 veya 6 kişiyi komünistlik ithamıyle

tevkif ederek her işin yoluna gireceğini sanan Hükümet görülmemiş bir gaflet içindedir.

Komünistler memlekette bütün millî değerleri dejenere etmek için her şeyi yapmaktadırlar. Bunların en çok hücum ettikleri meselelerden birisi de dış politikamızdır. Özellikle NATO ve Batı Dünyası ile ve Amerika ile dostluk ittifakımız daima çürütmeğe ve gözden düşürmeğe çalıştıkları bir konudur. Hiç şüphesiz milletlerin münasebetlerinde esas olan kendi millî menfaatlarıdır. Ve millî şuur sahibi haysiyetli bir devlet, daima kişiliği olan ve kendi millî menfaatlerine en uygun bir politika izlemelidir. Geçmiş devrelerde çeşitli partilere mensup hükümetler dış politikalarda pasif ,hatâlı ve herbiri ayrı ayrı gaf ve gaflet olan davranışlarda bulunmuşlardır. Bunların başında yeni bağımsızlığına kavuşan Asya ve Afrika devletlerine karşı gösterilen ilgisizlik ve hayırsızlık gelir.

Ayrıca Arap memleketlerine ve Cezayir'e karşı uygulanmış olan menfî politika ne tarihimize, ne de millî haysiyetimize uygun düşmemiştir. Fakat bizden Kars, Ardahan, Artvin ve Boğazlar'ı isteyerek hayatımıza kasteden Stalin Rusyası'na karşı, bize yardım elini uzatan batı devletlerine ve Amerika'ya doğru dostluk göstermekliğimiz ve NATO ittifakına girmekliğimiz gayet isabetli bir politika olmuştur. Türkiye, hürriyetine, bağımsızlığına, namus ve şerefine düşkün olan devlettir.

Bunun için Silâhlı Kuvvetlerine güvenmeyi esas kabul eder. Modern askerliğin gerektirdiği tankları, füzeleri, jet uçaklarını, savaş gemilerini ve diğer silâh ve gereçleri Türkiye kendisi yapabilecek durumda değildir. Bunları kendi parası ile de alabilecek halde değildir. Bunları ancak ittifaklarla, karşılıklı

menfaat alışverişleriyle sağlamak zorundadır. İşte Nato ittifakı ile ve Amerikan yardımı sayesinde bunları bugüne kadar temin etmiş bulunuyoruz. Gerçi elde ettiklerimiz, bizi tatmin edecek ölçüde ve vasıfta olmamıştır. Ve bu münasebetlerin idaresinde de büyük hatâlar yapılmıştır. Fakat bu haller, esas prensibin yanlış olduğunu göstermez. Bunlar ancak Türkiye'yi idare edenlerin yetersizliğini gösterir. Türkiye ittifaklardan, dostluklardan faydalanarak endüstrileşmek ve özellikle ağır sanayiini kurmak yolunu takip etmelidir. Bu arada da kendi ihtiyaçlarını karşılayacak harp sanayiini kurmalıdır. İşte geçmiş hükümetler Nato'ya girdikleri için ve Amerika ile ittifak yaptıkları için değil, kendi sanayiimizi kurmak için yeterli gayret göstermediklerinden dolayı ve kişiliği olan, ileri görüşlü bir politika takip etmedikleri için kınanmalıdır. Bugünkü şartlar devam ettiği müddetçe de Türkiye'nin batı devletleri ve Amerika ile sıkı dostluk ve ittifak politikası gütmesi, kendi menfaatleri icabıdır. Bu arada gerek Sovyetler Birliği ve gerekse diğer memleketlerle de dostluk münasebetlerini devam ettirmek politikamızın diğer bir yönünü teşkil etmelidir.

4 — NATO'YA EVET, AMA...

TARİHÇESİ:

İkinci Cihan Harbinden sonra kurulan Kuzey Atlantik İttifâkı -NATO- tarihinin kaydettiği en büyük ittifaklardan biridir. Bu anlaşma başlangıçta 10 Avrupalı ve 2 Amerikalı devlet tarafından yapılmıştır.

Stalin'in; yanmış yıkılmış, perişan Batı Avrupa'yı komünizmin kucağına düşürmek için ve Orta Doğu'yu ele geçirerek Afrika'ya uzanmak üzere saldı-

rıcı ve yutucu faaliyetlerine karşı, savunma maksadıyle Amerika Birleşik Devletlerinin öncülüğü altında batı demokrasilerini bir araya getirmiştir.

Berlin ablukasının yeni bir Cihan Savaşına sebep olma ihtimali ortaya çıktığı ve Sovyet işgâli altında bulunmayan Batı Avrupa ile Orta Doğu memleketlerinde komünizm propagandalarının, yer altı faaliyetlerinin hızla yürütüldüğü günlerde meydana getirilen NATO ittifakı, hür memleketler için büyük bir destek olmuştur. Kuzey Atlantk Teşkilâtı, komünist bloktan gelecek saldırılara karşı meşru savunma maksadıyla kurulmuş olup, anlaşmanın yazılı maddelerinde bu özellik açıkça belirtilmiş ve anlatılmıştır.

Tarihte pek çok defalar çeşitli devletler, müşterek düşmanlarına karşı ittifaklar yapmışlardır. Milletler - arasındaki münasebetlerde esas olan, devletlerin millî menfaat alış verişleridir.

Kuvvetli düşman tehditleri karşısında kendi varlığını korumak için her devletin kuvvet dengesini kurmak üzere menfaatleri uyan diğer devletler ile imkân ve kuvvetlerini birleştirmesi olağan ve tabiî bir harekettir.

Memleketimizde komünistler zaman zaman «Türkiye'nin kendi imkânlarıyla yetinmeyerek NATO ittifakına girmiş olmasını büyük bir hatâ» olarak göstermekte ve devletimizin her çeşit ittifakların dışında kalması gerektiğini ileri sürmektedirler. Halbuki başta Sovyet Rusya olmak üzere komünist memleketlerin çoğunluğu siyasî ve askerî ittifaka girmiş bulunmaktadırlar.

FAYDA VE ZAAFLARI

Savaşlar çoğunlukla taraflar arasındaki kuvvet dengesizliğinin yarattığı saldırı hevesinden doğmak-

tadır. Aralarında kuvvet dengesi bulunan ve saldırıya geçtiği takdirde kazanma ihtimali olmayan devletlerin savaşa girmeleri beklenemez. İkinci Cihan Harbi'nin ağır yıkıntıları ve kayıplarının tesiri altında ezilmiş olan Batı Avrupa memleketleri sosyal, ekonomik ve politik bir güçsüzlük içerisinde, Sovyet Blokunun saldırı ve istilâ heveslerini kamçılamakta idi. İkinci Cihan Savaşı'nın sebep olduğu sefaletler ve sıkıntılar, Batı Avrupa memleketlerinde komünizm kışkırtmalarına ve propagandalarına geniş imkânlar vermekte idi. İşte böyle bir durum içerisinde güçlerini ve imkânlarını birleştirerek NATO ittifakı içerisinde bir araya gelen, on iki devlet komünist blokun saldırıcı kuvvetlerine karşı bir kuvvet dengesi meydana getirdiler. Böylece barışın korunması mümkün hale geldi. Karşısında saldırılara karşı kendilerini savunmaya azmetmiş, bir ittifak meydana geldiğini gören, Stalin ve Kruşçef adımlarını hesaplı atmaya mecbur kalmışlardır.

Ayrıca İkinci Cihan Savaşı'ndan yorgun ve bitkin çıkmış olan Batı Avrupa Milletleri NATO ittifakı sayesinde ümitsizlikten ve yeisten kurtulmuşlar, yalnız olmadıklarını görerek güven duygusuna kavuşmuşlardır. Bu da üye milletlerin hızla çalışıp, kalkınma çabalarına girişmelerine imkân vermiştir.

Bütün ittifaklarda önemli olan baş mes'ele, üye devletlerin karşılıklı menfaatlerinin birbiri ile uyuşturulması ve iyi bir koordinasyon ile samimî bir iş birliğinin sağlanabilmesindedir. İttifaklar içerisinde yer almış bulunan kuvvetli devletler, daima diğer zayıf müttefiklerini kendi bildiği yönde sürüklemeğe çalışır. İttifaklarda üye memleketlerin birbirlerine karşılıklı olarak güven duymaları ve bu güveni devam ettirmeleri çok önemlidir. Bunu sağlayabilmek

için ittifakların yönetilmesinde, sorumlulukların üyelerin imkân ve kabiliyetine göre, siyasî yetkilerinin ise eşitlik esasına göre bölüşülmesi gereklidir. Askerî alandaki yetkiler ise, coğrafya bölgelerine göre tayin edilmelidir.

NATO ittifakının kurulduğu ilk günlerden itibaren sorumluluklar nisbetsiz olarak verilmiş, buna karşılık siyasî yetkiler, büyük devlet, küçük devlet görüşüne göre tayin olunmuştur. Meselâ NATO'nun kuruluşundan son zamanlara kadar askerî teşkilâtın en üst kademesinde Daimî Grup adı ile bir karargâh kurulmuş idi, bu karargâhın içerisinde Amerika, İngiltere ve Fransa üçlüsünden kurulu bir yönetici komite her şeye hâkim bulunuyordu ve Daimî Grup karargâhının subayları da yine bu üç devletin silâhlı kuvvetlerinin mensuplarından alınmaktaydı. Böylece NATO'nun yüksek stratejik plân çalışmaları ve kararları üç büyük devletin arzusuna göre şekilleniyordu. Bu durum NATO içerisinde uzun süre diğer üyelerin itirazlarına ve hoşnutsuzluklarına sebep olmuştur. Bunlardan başka üyeler arasındaki rekabetler ve Avrupa bölgesi dışındaki sahalara ait menfaat çatışmaları NATO'yu zaman zaman bunaltmıştır.

BUGÜNKÜ DURUM

İkinci Cihan Harbi'nin yaralarını kısa zamanda sarmayı başaran Batı Avrupa milletleri içinde millî yetçilik şuuru yeniden gelişmiş ve kuvvetlenmiştir. Bunun sonucu olarak her milletin kendi çıkarlarını azâmî ölçüde sağlamak ve büyük devlet olma çabası NATO içerisinde Amerikan otoritesi ile çatışmaya yol açmıştır.

Amerika Birleşik Devletlerinin nükleer silâhların yayılmasını önlemek maksadıyle Sovyetler Birliğinin

de içinde bulunacağı bir nükleer kulüp kurmaya çalışması NATO'ya dahil üye memleketler arasında karşı aynı ittifakın üyesi bulunan Fransa'ya, düşmanın dahi sahip bulunduğu nükleer sırların verilmemesi ve ondan nükleer silâhlara ait bilgilerin kıskanılması, ciddî çekişmelere sebep olmuş ve sonunda Fransa'nın NATO'nun askerî işbirliği alanından çekilmesine ve sadece siyasî mânâda ittifak içerisinde kalmasına yol açmıştır. Bunlar yetmiyormuş gibi Amerika Birleşik Devletlerinin Küba buhranı sırasında Sovyetler Birliği ile giriştiği pazarlıkta Türkiye'deki jüpiterleri Türk Hükûmetini dikkate almaksızın söküp götürmesi, daha sonra da Sovyetler Birliği ile silâhların sınırlandırılması ve azaltılması üzerinde bir anlaşma yapmak için pazarlıkta bulunması NATO üyeleri arasında güveni sarsmıştır. Ayrıca Amerika Birleşik Devletlerinin dünyanın dört bir tarafına dağılmış olan ilgi ve dikkati ve Avrupa'yı üçüncü bir Cihan Savaşı'nda sadece bir kalkan gibi görmesi müttefiklerin şikâyetlerine sebep olmaktadır: Sovyetler Birliği'nin NATO ittifakını çözmek ve dağıtmak maksadı ile devam eden çalışmaları ve propagandaları da üye memleketler üzerinde tesirsiz kalmamaktadır. Meselâ: Sovyetlerin daima tekrarladıkları «nükleer silâhlardan arınmış bir bölge» kurulması ve üslerin kaldırılması ile yabancı memleketlerde bulunan kuvvetlerin kendi topraklarına çekilmesi gibi teklifleri, barışçı ve iyi niyetli insanları avlamaktadır. Hakikatte ise bu, Avrupa'daki Amerikan ve Kanada kuvvetlerinin Atlantik Okyanusunun batısına çekilmeleri, buna mukabil Sovyet kuvvetlerinin Vistül nehrinin doğusuna alınmaları demektir. Böyle bir durumda Sovyetler Birliği'nin gayet kazançlı çıkacağı aşikârdır.

Yukarıda sayılan güçlüklere ve aksaklıklara rağmen NATO'ya üye bulunan 15 millet, birbiri ile bağdaşmaları mümkün olan benzer görüşlere sahip, çıkarları da uyuşturulabilecek olan varlıklardır. NATO ittifakının kurulduğu zamandaki şartlar bugün mevcut değildir. Sovyet Bloku'nun davranışında ve politikasında büyük yumuşama ve değişiklikler olmuştur. Uzak Doğu'da Komünist Çin gibi büyük bir kuvvetin ortaya çıkması Amerika ile Rusya'yı müşterek tehlikeler ve tehditler karşısında bırakmıştır. Kalabalık Çin için nüfusu az, zengin bir Sibirya bir taşma sahasıdır. Fakat komünist doktrinin saldırıcı ve fanatik tabiatı, komünist olmayan memleketler için dâimâ dikkate alınması gereken bir husustur.

Sorumluluklarda üyelerin imkân ve kabiliyetlerini hesaba katan ve siyasî yetkilerde eşitliği ve her memleketin coğrafyasının özelliğini dikkate alan yeni şartlar ile NATO ittifakı devam edebilir, edecektir ve etmelidir.

Böyle bir büyük ittifak daha geniş milletler arası işbirliği ve anlaşma için temel teşkil eder.

BİZİMKİLERİN HATÂSI

Türkiye 1945 - 1946 yıllarında çok ağır ve ciddî tehditlere maruz kalmıştır. Bunun sonucu olarak kuvvet dengesini sağlamak üzere ittifaklar aramağa mecbur olmuştur. Uzun çalışmalardan sonra nihayet 1951 yılında NATO ittifakına üye olarak girmeğe muvaffak olmuştur. Bu ittifak Türkiye'ye siyasî güven sağlamıştır. Askerî alanda da geniş yardımlar elde etmesini mümkün kılmıştır. Bu sayede o zamana kadar atlı arabalar, manda arabaları, deve kolları gibi

araçlar ile donatılmış olan Türk Silâhlı Kuvvetleri modernize olmak imkânlarını bulmuştur. Yeni araştırma ve gelişmeler hakkında bilgi mübadelesi yapmak, Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarını modern eğitimlerden geçirmek, Türkiye için küçümsenecek kazançlar değildir.

NATO'ya girdiğimiz ilk günden itibaren Türkiye'yi yönetenler, NATO ittifakını anlamakta ve ondan yararlanmakta büyük yetersizlik göstermişlerdir. Bir kere, o sıralarda bütün Türk Silâhlı Kuvvetlerini NATO emrine vermeyi, Amerika'dan ve diğer batılı memleketlerden azamî yardım alabilmek için iyi bir yol zannetmişlerdir. Gerek Amerika'nın, gerekse diğer batılı memleketlerin direnmelerine rağmen sorumlu Türk devlet adamları Türk Silâhlı Kuvvetlerini tümüyle NATO kuvveti yapmak için çırpınmışlardır. Onlara göre, NATO emrine girecek olan kuvvetlerin modern silâhlar, araçlar ve gereçler ile donatılması ve bakımının da NATO'ya ait olacağı ve böylece Türkiye'nin yük altına girmeksizin büyük kazançlar elde edeceği düşünülmüştür.

NATO anlaşmalarına göre her üye milletin hava savunması kendi millî sorumluluğu altında olduğu halde Türkiye kendi hava savunmasını da NATO'ya ait bir sorumluluk haline getirmek için çalışmıştır.

ORDUMUZ BAĞIMLI MI?

O günlerde üzerimizde bulunan ağır Sovyet baskısına karşı Amerika'yı ve diğer batı memleketlerini angaje etmek isteği başlıca çabayı teşkil ediyordu. Böylece Amerika'nın Türkiye'ye askerî yardım ve destekte bulunmak üzere Türkiye'de üsler ve tesisler kurması istenilmekte idi; bunların yanı sıra yapılmış olan ikili anlaşmalarda da geniş imtiyazlar ta-

nındı. Kısacası, Türkiye askerî yönden o derece demode kuvvetlere, sahip bulunuyordu ki, ağır Sovyet tehditlerinin etkisiyle NATO ittifakına üyeliği tam bir teslimiyet mânâsında değerlendirmek hatâsına düşülmüştür. Bütün bunlara rağmen komünist çevreler tarafından NATO aleyhinde yapılan propogandalar yalandır ve Türkiye için zararlıdır.

Bir kere Türk Silâhlı Kuvvetlerinin millî kuvvet olmadığı, NATO emrinde bulunduğu ve NATO kumandanlığının müsaadesi olmadan kullanılamayacağı iddiaları boş sözlerden ibarettir. Türk Silâhlı Kuvvetleri, Türk Genel Kurmay Başkanlığı'nın, kuvvet komutanlarının ve en küçük birliğe kadar Türk komutanlarının emrindedir. Türkiye'nin millî menfaatlerinin gerektirdiği yönde ve şekilde her zaman kullanabilirler. Elverir ki, başta bunu yapabilecek dirayette ve iradeye sahip devlet adamları bulunsun... Diğer NATO üye devletleri, NATO dışı sahalarda NATO kuvvetlerini zaman zaman kullanmışlardır. Türkiye lüzum gördüğü takdirde kuvvetlerinin bir kısmını veya hepsini istediği zaman NATO emrinden çekebilir.

NATO ittifakını değerlendirmede jeopolitik ve modern stratejik gelişmelerin bilinmesine ihtiyaç vardır.

Üçüncü bir Cihan Savaşında hasım taraflar için ilk taarruz hedefi; karşı tarafın nükleer silâh mevzileri ve nükleer sanayi merkezleri, diğer harp sanayii merkezleridir. Yani Rusya için ilk taarruz hedefi Amerika'daki nükleer silâh mevzileri ile nükleer silâh sanayii merkezleri ve diğer harp sanayii merkezleridir. Bundan sonra ikinci hedef Batı Avrupa Bölgeleridir. Bugün Ay'a ve Venüs'e füzeler atılmakta, Dünya'nın etrafında uydular dolaştırılmaktadır. Bunun

için yakın üslere sahip olmak ihtiyacı kalmamıştır. NATO'ya dahil bir üye olduğu için Türkiye'nin üçüncü bir Cihan Harbinde Sovyetlerin ilk taarruz hedefi olması stratejik görüşlere uygun değildir. Sovyetler'in Amerika'yı saf dışı bırakma gayretlerini zayıflatacak her hareket makul kabul olunamaz. Sovyetler Birliği için ana stratejik kaide, bütün imkânları ile Amerika'nın üzerine çullanarak onu sür'atle saf dışı etmektir. Amerika saf dışı olduktan sonra acaba Türkiye'nin veya herhangi başka bir devletin Sovyetlere karşı durabilmesi mümkün olur mu?

Üçüncü bir Cihan Savaşına girişmeksizin NATO'ya üye devletlere karşı bölgesel harpler yapmak mümkün değildir. Bölgesel olarak başlatılan bu gibi harplerin kısa zamanda üçüncü bir dünya savaşı halini alacağından kimse şüphe edemez.

NATO Türkiye için yararlı olmuştur: Devlet adamlarımız daha dikkatli ve uyanık bulunsalardı bugün mahzur diye sayılan birçok durumlar meydana gelmemiş olurdu. NATO yeni şartlar ile düzenlenmek suretiyle devam etmelidir. Türkiye de eşit şartlar ile daha sağlam garantilerle NATO üyesi olarak kalmalıdır.

Hem Kıbrıs mes'elesinin halli için, hem de Türk menfaatlerini en iyi şekilde sağlamak için bugünkü ittifaklarımızı iyi kullanarak kişiliği olan bir politika gütmeliyiz.

NATO ile ikili anlaşmalar, hükümetin başında liyakatli devlet adamları bulunduğu takdirde kısıtlayıcı olamaz. Türk Silâhlı Kuvvetleri her zaman için Türkiye'nin millî kuvvetleridir. Üst tarafı kendi gizli maksatlarını veya beceriksizliklerini gizlemek için bir takım kişilerin ortaya attığı hikâyelerden ibarettir.

İkili anlaşmalar yeniden gözden geçirilmeli ve Türkiye'nin millî menafatlerine ve millî haysiyetine göre düzenlenmelidir.

Türkiye daima uzağı gören çok taraflı, enerjik ve esnek millî bir politika izlemelidir. İçerisinde yaşadığımız gerçekler, Türkiye'nin imkânları ile imkânsızlıkları gözden kaçırılmamalıdır. Nasıl Sovyetler Birliğine karşı iyi komşuluk esaslarına dayanan dostça bir politika izlemek gerekli ise, en az Amerika'ya karşı da aynı şekilde bir politika izlemek mecburiyetinde olduğumuz unutulmamalıdır.

Son zamanlarda komünist tahrikleri ile memleketimizde körüklenen Amerikan düşmanlığı politikası memleketimiz için çok tehlikeli ve zararlıdır. Ne üstünlük, ne de aşağılık duygusuna kapılmaksızın, gerçekçi olarak olayları incelemeli ve uzağı gören, plânlı uzun vadeli bir dış politikanın sahibi olmalıyız.

Türk hükümetleri NATO'ya girdikten sonra dış politikada âdeta bir kış uykusuna yatmışlar ve gerek NATO'dan azâmî istifade sağlamak için, gerekse diğer devletlerle tesirli münasebetler içine girmek için bir çaba göstermemişlerdir.

Özellikle Müslüman Orta Doğu memleketlerine ve Asya, Afrika'nın yeni uyanan milletlerine karşı büyük bir ilgisizlik, gaflet ve hattâ zararlı karşı koyma davranışları göstermişlerdir. Kardeş bir memleket olan Cezayir halkının bağımsızlık almak için yaptığı mücadelede o zamanki Türk hükümetinin yardımcı ve destekçi olması şöyle dursun, onlara karşı cephe alması, Türk Milleti için çok üzücü ve haysiyet kırıcı bir davranış olmuştur.

Bize göre Türkiye'nin dış politikası Batı dünyası ile olan ittifaklarımızı sadakatle devam ettirmekle beraber komşularımızla da samimî bir dostluk ve iyi

komşuluk münasebetleri esasına dayandırılmalıdır. Bununla beraber Müslüman memleketlerle sıkı kültürel, ekonomik ve siyasî dostane münasebetler kurarak yakın işbirliği teşkil olunmalıdır. Ayrıca, diğer Asya ve Afrika milletleri ile çok taraflı yakın ve sıkı münasebetlere geçilmelidir. Kısacası Türk Milleti gibi büyük bir tarihin sahibi olan büyük bir milletin politikası dâimâ olayların ilerisinde bulunan cihanşumül, çok taraflı, esnek, enerjik, uyanık, uzağı gören bir dış politika olmalıdır.

5 — TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKASI

Bu genel esaslar ve mes'eleler üzerinde özet olarak görüştükten sonra, Türkiye'nin dış politikası konusuna giriyorum :

Hepimiz biliyoruz ki, sevgili Türkiye Cumhuriyetimiz arka arkaya devam eden dört büyük harbin yangınları içinden kurtarılmış olan bir varlıktır. İtalyan - Osmanlı Savaşı : 1911; Balkan Savaşı : 1912 - 1913, Birinci Cihan Savaşı: 1915 - 1918, Millî Kurtuluş Savaşımız 1919 - 1922. Böyle arka arkaya dört tane harp ki ,dördünün yekûnu 12 yılı geçiyor. Türkiye Cumhuriyeti böyle büyük, yıkıcı harplerin, yangınların içinden kurtarılmış bir varlıktır. Bu harplerden çıkarılarak yeniden kurulmuş olan bu vatanın dış politikası, o zaman onu kurtaran, kuran ve idare edenler tarafından tabiî ki içinden geçilen bu harplerin de meydana getirdiği o günkü şartların, o günkü tesirlerin zorunlu kıldığı birtakım ilkelere göre ayarlanmış, kurulmuştur. Dış politika konumuzu incelemeden önce özet olarak Türk fikir hareketleri tarihine de bakmamız lâzımdır. Çünkü insanların hareketlerini esas olarak kendi inançları, kendi bağlı oldukları fikirler,

arkasından koştukları ülküler etkiler ve yön verir. Bütün milletlerin hayatında o milletlerin geçirmiş oldukları, sahip oldukları, geçirmekte bulundukları fikir hareketleri, sahip oldukları ülküler başrolü oynar.

Ya ülküsü yoksa?

Ülküsü yoksa, o toplum yok sayılır. Fikir hareketleri yoksa o toplum yok sayılır, ceset sayılır. Bir toplumda devamlı fikir hareketleri, devamlı yeni fikirler, ülküler ve bunların yönüne göre hareketler olacaktır ki, o toplum hayatiyet göstersin, yükselsin.

A) TÜRK FİKİR HAREKETLERİ TARİHİNE BAKIŞ

Türk fikir hareketleri tarihine baktığımız zaman İslâmcılık, Ümmetçilik fikrini ve Tanzimattan sonra bilhassa Osmanlıcılık görüşünü, fikrini bir siyasî fikir olarak görürüz. Bundan sonra da Türkçülük, Pan-Türkizm ve Turancılık fikirlerini görürüz. Daha sonra da Millî Kurtuluş Savaşı ve ondan sonraki safhada da başlıca iki fikir hareketi ortada görülür. Bunlardan birisi Anadoluculuk, diğeri de Türkiyecilik.

İslâmcılık bütün müslüman ülkelerinin birliğini hedef tutan bir görüş. Bu görüşün Osmanlı İmparatorluğunda kabul edilmiş olmasının önemli sebeplerinden birisi Osmanlı padişahlarının aynı zamanda İslâm Halifeleri olmaları, İslâm Halifeliği ünvanını, görevini de taşımış olmalarının rolü büyüktür. Fakat zamanla, özellikle batı memleketlerinin büyük imparatorluklarının emperyalist faaliyetleri de tesir göstererek, bu fikir, bu görüş baltalanmış, zayıflatılmış ve müslüman olmakla beraber çeşitli müslüman memleketler halkı birbirlerine karşı harplere, mücadelelere sevkedilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu, başında halife de bulunmasına rağmen ve halife tarafından cihad

da ilân edilmiş bulunmasına rağmen, müslüman olan başka milletlerin hıristiyan olan batı memleketleriyle ittifak edip birleşerek Müslüman Osmanlı Devletine; Müslüman Türk Milleti'ne karşı silâhlı mücadeleye girip onu yıkmak için hıristiyan devletlerle ittifak halinde çalışmaları gibi durumlar meydana gelmiştir.

Osmanlıcılık fikri ise, Tanzimatın ilânından sonra daha çok üzerinde durulan bir fikir hareketi olmuş, İmparatorluğun o günkü sınırları içinde bulunan çeşitli milletleri din ve milliyet farkı gözetmeksizin «Osmanlı» adı altında bir millet haline getirmek, bir varlık haline getirmek görüşü; ki bunun da çeşitli olaylar, zamanın meydana getirdiği birçok şartlar imkânsız olduğunu göstermiş ve neticede bu fikrin de tutulacak bir fikir olmadığı inancını yaratmıştır.

Diğeri, Milliyetçilik, Turancılık, Pan-Türkizm fikirleridir.

Türk Milliyetçiliği, Türk Milleti'nin kendi varlığını ,meşru savunma isteğinden, meşru savunma duygusundan doğmuş bir şuur ve bir duygudur. İmparatorluğun uzun yüzyıllar bütün yükünü taşıyan Türk halkı, Türk unsuru imparatorlukta en çok ezilen bir unsurdur. Fakat en çok da hakaret gören, ihmal gören bir unsurdur. Ve biraz önce temas ettiğim gibi İslâm birliği, Osmanlıcılık fikirleri içinde, o da bütün bu fikirlerin tahakkuku için elinden gelen bütün imkânları harcamış, herşeyi yapmıştır. Fakat zamanla bakmıştır ki, bir taraftan Sırbistan bağımsızlık alıyor, bir taraftan Bulgaristan, bir taraftan Romanya, derken müslüman oldukları halde Araplar ve başka müslüman unsurlar, onlar da : «Biz Türk değiliz» diyorlar, bağımsızlık peşinde koşuyorlar. İşte bu akımlar Türk Milleti'nde derinden derine kendi millî benliğini duy-

mak, millî şuuruna ermek ve artık sadece kendi halkından, kendi cinsinden, kendi milletinden medet ummak, beraber olmak, biraraya gelmek fikrini, duygusunu meydana getirmiştir; ki bu da meşru bir savunma duygusudur. Türk Milliyetçiliği hiçbir zaman şoven olmamıştır. Hiç bir zaman başka bir milleti küçük görmek, yok etmek veyahut o millete zulüm etmek fikri ile, duygusu ile alâkası olmamıştır. Eğer öyle olsaydı 500 sene, 800 sene, 900 sene bizim idaremizde, elimizin altında kalmış olan milletlerin 500 sene sonra, 900 sene sonra ayrı bir millet hüviyeti, varlığı gösterememiş olmaları, içimizde eriyip gitmiş olmaları icapederdi.

Türk Milliyetçiliği, meşru savunma, yüksek insanlık duyguları ve Türk Milleti'nin kendi tabiî olan haklarının savunulması, korunulması duygusu ve iradesinin, şuurunun bir ifadesi olmuştur.

Türkçülük fikri: O da bu şuur ve bu duygudan doğmuştur. Türkçülük fikri derken, bunu kısaca şu şekilde özetleyip tarif edebiliriz: «Her faaliyetin Türk Milleti'nin millî ruhuna, millî ülküsüne, millî menfaatlerine uygun bir şekilde düzenlenmesi, yürütülmesi görüşüdür.»

Türkçülük fikri «her faaliyetin Türk Milleti'nin tarihine, millî benliğine, ruhuna ve millî menfaatlerine, ülküsüne uygun şekilde düzenlenmesi, yürütülmesi şuuru, görüşüdür.»

a) PAN - TÜRKİZM VE TURANCILIK FİKİRLERİ:

Birinci Cihan Savaşı'ndan önce Türkiye'de başgöstermiş olan diğer unsurlar arasındaki ayrılık arzuları, Türkiye'de Osmanlı sınırları dışında kalmış olan diğer Türklerle birleşmek ve onlarla bir varlık meydana getirmek fikirlerini yaratmıştır. Bu fikirler yalnız

Türkiye sınırları içerisinde bulunan Türkler arasında değil, Türkiye sınırları dışında bulunan Türkler arasında da doğmuş ve kaşılıklı bunlar birbirlerini bulmuşlardır. Kırım'da İsmail Gaspıralı, Kazan'da başkaları, Başkurt memleketinde daha başka Türkler, Azerbaycan'da başkaları, Türkistan'da başkaları... Yer yer orada bulunan Türk toplumları da kendilerini yabancı boyunduruğundan kurtarmak ve birbirlerinin aynı olan, başka başka parçalar halinde bulunan toplumlaı birbirleriyle kültür bağları kurmuşlardır. Bunun neticesi olarak da o günlerde memleketimizde bir pan-türkizm siyasî fikir cereyanı yayılmış ve devlet adamlarına kadar bu fikir ulaşmıştır.

Turancılık fikri ise, daha geniş bir saha bulmuştur. Macarlar, Finler, Polonya'da yaşayan Mişerler yani Turan asıllı olan birçok milletler bu fikri evvelâ ortaya atmışlardır. Macarların böyle bir fikir ortaya atmalarında güttükleri gaye; bilhassa o gün için kendileri Slav baskısıyla Germen baskısı arasında sıkışmış kalmışlardır. Kendi asıllarının Turan aslından, Turan kavminden olduğunu düşünerek böyle bir fikir ortaya atmışlardır. Bütün Turan asıllı olan milletlerin, kavimlerin bir birlik kurması fikri, ki bu fikir Türkiye'de çok taraftar bulmuş değildir, nihayet ilim kitaplarında yer almış bir fikirdir.

b) TÜRK BİRLİĞİ FİKRİ

Fakat Türkiye'de asıl taraftar bulan ve devlet adamlarına kadar bir siyasî görüş olarak yer eden fikir; Türk Birliği fikri idi. Bunu da aksiyon haline getirmeyi istemiş olan örnek şahsiyet Enver Paşa idi. Tabiî ki bu fikir de içinde bulunulan imkân ve şartlar dolayısiyle, gerçekler dolayısiyle gerçekleşmek imkânı bulamazdı, bulamamıştır. O gün için ve neticesi

Birinci Cihan Harbi sonunda Türkiye'nin büyük kayıplara, büyük zayiata uğrayarak Osmanlı Devleti'nin bu harpten yorgun ve zayıf düşmesine sebep olmuştur. İşte bunlara değinişimin sebebi, Türkiye'nin dış politikasını, Türkiye Cumhuriyetinin dış politikasını hazırlayanlar, bütün bu geçmiş Türk fikir hareketleri tarihinden tecrübeler almıştır ve ona göre Türkiye'nin dış politikasına yön vermeye çalışmışlardır.

c) TÜRKİYECİLİK VE ANADOLUCULUK

Millî Kurtuluş Savaşından sonra ise, memleketimizde Türkiyecilik, Anadoluculuk dediğimiz iki görüş, fikir adamları arasında zaman zaman çarpışma konusu olmuştur. Anadoluculuk görüşünü savunanlar Türkiye'ye Türklerin Orta Asya'dan 1071 Malazgirt Meydan Muharebesinden sonra gelip yerleştiklerini, fakat gelip yerleştikten sonra Anadolu'da yaşayan insanları da Müslüman etmek suretiyle onlarla kaynaşmak ve karışmak suretiyle burada yeni bir varlık, yeni bir vücut meydana getirmiş olduklarını; binaenaleyh bundan evvelki Türk Tarihi ile bundan sonraki Türk Tarihi arasında farklar bulunduğunu ileriye süren bir görüş sahibi idiler.

Türkiyecilik ise; Türkiye'nin Lozan antlaşmasiyle tesbit edilmiş olan sınırları içerisindeki insanların varlığıyla, geleceğiyle, mukadderatıyla ilgilenmek ve onların korunmasını, yükseltilmesini sağlamak ve bunun dışında da dışarıda kalmış Türklerle ilgilenmemek, onların da kendi mukadderatlarını kendilerinin çizmesini temenni etmek, onlar için sadece iyi temenniler beslemek görüşü olarak özetlenebilir.

B) TÜRK MİLLÎ KURTULUŞ SAVAŞI

Türk Millî Kurtuluş Savaşı, biliyoruz ki Birinci Cihan Savaşı'ndan mağlûp çıkıp bir mütareke anlaşması yapan Türkiye, daha sonra ordusunu terhis edince, sömürgeci devletlerin yapılmış olan mütareke anlaşmasını hiçe sayarak Türkiye'nin son kalesi bulunan ve tam bir Türk Yurdu olan Anadolu'ya asker çıkarmaları neticesinde, yorgun olmasına rağmen bütün milletin kendi varlığını korumak, bağımsızlığını kurtarmak için girişmiş olduğu bir savaştır. Bu savaşı devlet açmamıştır. Bu savaşı o zamanın hükümeti açmamıştır. Bu savaşı kendi bağımsızlığına daima titizlikle bağlı olan Türk Halkı kendisi, yer yer silâhlanarak, köyünden, evinden çıkarak; çiftesini, kılıcını alarak açmıştır.

Bu çok önemli bir olaydır. Her milletin tarihinde kolay kolay görülmez. Çünkü günün hükümeti «Aman hadise çıkartmayın, sakın mukavemet etmeyin, ateşle karşılamayın, düşmana kolaylık gösterin» diye emirler verirken, ortada ordu yokken, kuvvet yokken Aydın'da, Manisa'da, Alaşehir'de, Ayvalık'ta, Karadeniz kıyılarında, Doğu Anadolu'da, her tarafta halkımız kendileri silâha sarılmışlar, çeteler kurmuşlar ve millî kurtuluş savaşını kendileri açmışlardır. Daha sonra gelen kumandanlar, devlet adamları, idareciler bu halk kıyamını teşkilâtlandırmış, bunları bir düzene sokmuş ve ondan sonra düzenli bir harbe yürütmüşlerdir. Millî Kurtuluş Savaşımızda Devletler ,Türkiye'yi parçalamak görüşünü savunmuşlardır. İngiltere; Boğazlar bölgesine yerleşmek ve kendi himayesinde bulunan bir Yunanistan'ın Batı Anadolu'ya sahip olması politikasındadır. İngilizler de Irak'ı işgal ettikten sonra, onlar da daha kuzeye doğru mütareke şartlarını çiğ-

neyerek çıkmışlar. Musul'u v.s.'yi işgal etmişler, Fransızlar da kendilerine göre bir pay peşinde... İtalyanlar da bir pay peşinde. Fakat, bunlar bu pay peşinde koşarken menfaatleri birbirine takışmış. Meselâ: İtalyanlar Batı Anadolu'yu, İzmir'i isterken, daha önce de kendilerine vaad edilmişken Yunanlılara verildiğini görünce, bunlar iyice muğber olmuştur. Kendileri de zaten Türklere karşı bir mücadele yürütecek kabiliyette olmadıkları için karşılaştıkları mukavemet dolayısiyle de neticede Türklerle kısa zamanda bir anlaşmaya giderek işgal ettikleri yerleri bırakmışlar, çekilmişlerdir. O sıralarda Sovyet Rusya'da ihtilâl yılları devam ediyor. Kanlı mücadeleler devam ediyor. Çarlık ordularıyla komünist kuvvetler arasında ölüm kalım savaşı sürüp gidiyor. Çarlık kuvvetlerini de İngilizler, Fransızlar destekliyor, himaye ediyor. Bu durum karşısında İngiltere'nin desteklediği bir Yunanistan'ın Türkiye'ye çıkması ve Türkiye'nin böyle bir Yunanistan'la mücadeleye girmesi karşısında, Sovyet Rusya kendi menfaatleri yönünden İngiltere'ye bağlı, İngiltere'nin kullanacağı bir Yunanistan'ın işgalindeki Türkiye yerine, kendi bağımsızlığını almış, ne de olsa gücü ve kabiliyetleri sınırlı olan bir bağımsız Türkiye'yi kendi politikasına uygun görüyor. Ve bu uygun görüş dolayısıyla Türk Millî Kurtuluş Hareketlerini destekliyor. Halbuki Rus coğrafyası Türkiye ve Türk Boğazları tarafından açık denizlere ve açık dünyaya karşı kilitlenmiş olan bir coğrafyadır. Yani Rusya'da ister Rus milleti yaşasın, ister X milleti yaşasın ve Türkiye'de ister Türk Milleti, ister Y milleti yaşasın, bu coğrafya bu iki milleti karşı karşıya getirir. Fakat, demin de başta temas ettiğim gibi ana politika, günlük politika konusu, burada günün şartları Sovyet Rusyayı Türk Millî Hareketini desteklemeğe ve Türkiye de

varlığı büyük tehlikede olduğu için oradan destek almağa gidiyor. Ve oradan destek alıyor. Daha sonra millî mücadelemiz bildiğimiz gibi zaferle sonra eriyor ve Lozan andlaşması yapılıyor. Lozan antlaşması uzun uzun incelenmesi icabeden bir konudur. O günkü tarihî belgeler araştırılınca günün başbakanı sayın Rauf Orbay'la (merhum), Lozan müzakerelerini, görüşmelerini idare eden baş delege ve o günkü Türk Dış İşleri Bakanı İsmet İnönü'nün arasında büyük bir görüş ayrılığı ve mücadele olduğu meydana çıkar. O günün belgeleri incelenirse, iki taraf arasında bir görüş ayrılığı var. Bu bakımdan Lozan antlaşması üzerinde o günkü Büyük Millet Meclisinde de birçok tartışmalar cereyan etmiştir. Bunu ilim adamlarımızın, tarihçilerimizin elbette ki gelecek günlerde belgelerin ışığı altında her çeşit politik düşüncelerden sıyrılarak gerçekleri tesbit etmek üzere araştırıp, gerçekleri önümüze getirip serecekleri muhakkaktır. Bu uzak değildir. Lozan antlaşması yapılırken Türkiye'nin «Millî Misak» dediğimiz bir kararı var. Bu millî misak, daha Millî Kurtuluş Hareketi başlamadan önce, İstanbul'da dağıtılmazdan önce karar almış olan son Osmanlı Millet Meclisince tesbit edilmiştir. Türklerin yaşadığı bölgelerin sınırlarını çizen ve bunu bütün dünyaya ilân eden ve bunlardan hiçbir fedakârlık yapamayacağımızı belirten bir karardır. Millî Misak'ın içerisinde Hatay vardı, Musul vardı, daha birçok bölgelerimiz, yerlerimiz vardı. Fakat şartların zoru, memleketin içinde bulunduğu sıkıntılar, Hatay mes'elesini o zaman yapılan antlaşma gereğince 20 sene sonra, Hatay halkının oyuna başvurulmak suretiyle çözüm yapılma şartına bağlamıştı. Musul'u da ayrıca İngiltere ile Irak'la Türkiye arasında görüşülerek çözümlenmek üzere geriye bırakmıştı. Lozan'dan sonra Türkiye'nin izlediği

politika kendi iç işleriyle uğraşmak üzere dışarıda sükûneti, barışı temin etmek olmuştur. Fakat Türkiye kendisi millî mücadelesine başladığı zaman çok asil bazı ilkeleri kendisine bayrak edinmişti. Bunlardan birisi «fertlere hürriyet, milletlere istiklâl» ilkesi idi. Bunun için Türkiye kendi istiklâlini teminat altına aldıktan sonra dış politikasını yürütürken de bu ilkeyi daima göz önünde bulundurması ve bu ilkeye; tutsak bulunan çeşitli milletlerin kendi bağımsızlıklarını kazanmak için giriştikleri mücadeleleri, giriştikleri hareketleri sempati ile karşılayıp, onlara bu sempatisini her fırsattan istifade ederek göstermesi, hattâ Türkiye'nin menfaatlerine zarar getirmediği takdirde, bu gibi hareketlere yardımcı olması gerekir idi. Gördük ki, gelişen zaman akımı içinde Türkiye bu ilkeden zamanla geri durmuştur. Meselâ; bakıyoruz ki bir Cezayir, kendi bağımsızlığı için mücadele eder, çırpınır. Türk dış politikası bağımsızlığını almak için savaşanları sempati ile karşılayıp, onlar lehinde oy kullanmak, onlar lehinde konuşmalar yapmak icabederken, bunları yapmamış, hattâ çekimser kalma yoluna dahi gitmemiş, «bunlar bağımsızlık almasın, bunlar bağımsızlık almaya liyakat kazanmamışlardır, bunlar henüz benim idaremde kalmak ihtiyacındadır, mecburiyetindedir» iddiasını savunan sömürgeci devletlerin arkasında, onlardan daha çok sömürgeci gibi davranarak, «evet, bunlar bağımsızlık almağa henüz liyakat kazanamamışlardır. Onun için bağımsızlık almamalıdır» şeklinde konuşmuş ve onların aleyhinde oy kullanmıştır.

Dış politika demek, kabil olduğu ölçüde her milletin, her devletin, her toplumun sempatisini, iyi niyetini, dostluğunu kazanmak ve kendi millî menfaatlerimizin kolaylıkla sağlanması yolunda bu dostluk-

lardan, bu iyi niyetlerden, bu sempatilerden faydalanmak demektir. Türkiye bunu ihmal ettiği için Afrika'da, Asya'da yeni uyanan, bağımsızlıklarını alan, almaya çalışan, müslüman, müslüman olmayan çeşitli milletlere karşı ilgisiz, hattâ sömürgecilerin, onları kendi idareleri altında tutan devletlerin tarafını tutup, onların arkasında böyle körü körüne politika güttüğü için bu milletlerin sempatisini, güvenini, sevgisini kaybetmiş ve bunun sonucunda da bir çok zararlara uğramış olmakla beraber daha ne kadar zarara uğrayacağımızı kestirmek mümkün değildir. Bunun neticesidir ki, Kahire'de toplanan bir Asya - Afrika Konferansı Makarios lehinde karar veriyor ve Türkiye aleyhinde karar alıyor. Türkiye Lozan antlaşmasından sonra Hatay Fransızların idaresi altında tutulduğu halde, 20 yıl bu konuyu bir mes'ele yapmamıştır. Bu konuyu unutmuş görünmüştür. Bu konudan habersiz görünmüştür. Fakat zamanı geldiği zaman şartlar da elverişli görülerek, Hatay'ın bizim olduğu ileri sürülmüş ve Fransa'dan bize geri verilmesi istenmiştir. Bunun için yöneticilerimizin büyük gayretleri, büyük mücadeleleri olmuştur. O zaman denmemiştir ki; «bizim bugünkü sınırlarımızın dışında bir karış toprakta dahi gözümüz yoktur.» Şartların elverişli olduğu ve zamanın gelmiş olduğu görülür görülmez hemen mücadele bayrağı açılmıştır ve o günün en kuvvetli devleti tanınan Fransa'dan Hatay talep edilmiştir. O günlerde Almanya ile Fransa arasında gerginlik artmakta ve Avrupa'da ittifak blokları meydana gelmekteydi. Fransa da Almanya'ya karşı Rusya ile yakınlık kurmuş durumda idi ve biz Hatay mes'elesini açtığımız zaman Sovyetler tarafından bu mes'eleden vazgeçmemiz yolunda bir takım işaretler, bir takım tavsiyelerle karşı karşıya geldik. Fakat bunlar hiçbir zaman kaale alınmamıştır. Ve

politika gayet güzel tesbit edilmiş, gayet güzel yürütülmüş, neticede Hatay bildiğiniz şekilde anavatana bağlanmıştır.

Bundan önce cereyan etmiş olan diğer bir olaydan, Musul mes'elesinden de kısaca bahsetmek yerinde olur. Musul mes'elesi İngiltere ile aramızda bir hayli mücadeleye, diplomatik alanda çekişmelere sebep olmuştur. Fakat İngiltere Birinci Cihan Harbinden çok yorgun çıktığı için ne İngiltere halkı, ve ne de dominyonlardaki, müstemlekelerindeki insanlar yeni bir harbi arzu etmiyorlardı. Türkiye de bu mes'elede ağır bastıkça İngiltere bu mes'eleyi kendi lehine halletme çareleri aradı. Ve Türkiye'de meşhur Şeyh Sait isyanı patlak verdi.

Daima karşılaşılan durumlardan birisi budur. Bir devlet, diğer bir devletin meşrû, haklı isteğinin karşısına çeşitli yollarla dikilir. Bunlardan en müessir, en kestirme netice veren yol, o memleket içinde, kendi halkı içinde ayrılık, fesat, isyan, karışıklık çıkarmak yoludur.

İngiltere geniş istihbaratıyla, kaynaklarıyla para akıtarak bu bölgedeki bir takım cahil, hattâ masum insanları, kendi vatandaşlarımızı, kendi insanlarımızı kandırarak ayaklandırmıştır. Ve üzülerek söylemek icabeder, bu yüzden Musul gitmiştir. Bu gayretler üzerine devlet bu işi «İngiltere ile uğraşmak, başa çıkmaz, tehlikeli bir yoldur» görüşü ile bir uzlaşmaya götürmek ihtiyacını duymuş ve halkı Türk olan (çünkü elimizde istatistikler var, sayım sonuçları var) bu bölge de elimizden gitmiştir.

Hatay mes'elesi ortaya çıktığı zaman da böyle bir durumla karşılaştık. O sırada Tunceli bölgesinde Seyit Rıza isyanı denen bir isyan çıkmıştı. Bu isyanın bastırılması sırasında isyancıların elinden ele geçiril-

miş olan vesikalar, mektuplar ve silâhlar Fransız silâhları idi. Fransızların teşviki ile, onların tertibi ile bu isyan tertiplenmiştir. Niçin? Bizim haklı Hatay dâvâmızın bir sonuca ulaşmaması ve kendi ellerinde kalmasını sağlamak için. Bunlar ibretle hatırlayacağımız ,üzerinde titizlikle düşüneceğimiz tarihî olaydır. Daha sonra Türkiye, İkinci Cihan Harbine doğru İtalyan ve Alman tehditleriyle karşı karşıya geldi. Özellikle faşist İtalya'nın devamlı tehdidi, devamlı tazyiki ile karşılaştı. Bunun sonucunda Türkiye ile İngiltere ve Fransa arasında bir ittifak anlaşması yapıldı. İkinci Cihan Harbinin başında bu ittifak anlaşmasını yaparken, Türkiye, kendi coğrafyasının zorunlu kıldığı durumu dikkate alarak yapılan bu ittifaka, Türkiye'yi herhangi bir durumda ve zamanda, Rusya'ya karşı harekete mecbur edemeyeceği kaydını koydu. Türk diplomasisi İngiltere ile, Fransa ile yapılan bu ittifak anlaşmasını yaparken yardımlaşmayı kabul edeceğini, faşist İtalya'sının, nazi Almanya'sının tecavüzüne karşı İngiltere ile, Fransa ile birlikte hareket edeceğini antlaşmaya koyarken, bu antlaşma sonunda herhangi bir durum icabı olarak Rusya'ya karşı harekete mecbur tutulmayacağı kaydını koydu. Neden? Çünkü bu sıralarda Ruslar Nazi Almanyasıyla antlaşma yapmışlardı. Ve İngiltere'nin Rusya'ya karşı da Fransa ile beraber hareketler tertiplemesi ihtimali vardı. Fakat Türkiye kendi şartlarını, kendi imkânlarını, kendi gücünü ve coğrafyasının zorunlu kıldığı durumu dikkate alarak antlaşmaya böyle bir kayıt koydu. Bunu zikredişimin sebebi vardır. Biraz sonra geleceğimiz başka konular vardır. Onun için zikrediyorum. Yani Türkiye'miz daha dikkatli, barışçı ve kendi komşularına karşı onları kışkırtmadan uzak, iyi niyetli politika takibettiğini göstermek için buna dokunuyorum. Çünkü,

biraz sonra göreceğiz, İkinci Cihan Harbinin sonunda Türkiye Sovyet Rusya'nın Türkiye'den arazi talepleriyle, arazi istekleriyle, bir takım isteklerle karşılaşacaktır.

Politika demek çok uzakları görmek, 5 - 10 yıl değil, 50 - 100 hattâ yüzlerce yıl ileriye uzanacak tedbirleri düşünebilip almak demektir. İkinci Cihan Harbinden sonra, yenilen taraf, yenen taraf belli. Bunun sonunda Türkiye günün birinde Sovyetler tarafından Kars, Ardahan, Artvin illerinin Rusya'ya verilmesi ve İstanbul, Çanakkale Boğazlarında, Rusya'ya askerî üsler verilmesi isteğiyle karşı karşıya kaldı. Tabiîdir ki, Türkiye kendi bütünlüğüne karşı, kendi bağımsızlığına, kendi egemenliğine karşı yönetilecek suikastları, hangi taraftan gelirse gelsin, ne kadar kuvvetli bir devlet tarafından yapılırsa yapılsın, bunlara karşı kat'îyen boyun eğmeyi kabul etmez. Bu, Türk Milletinin şeref anlayışına aykırıdır. İkinci Cihan Harbinden Sovyetler Birliği galip çıkmış olmasına rağmen, Türkiye, bu çirkin, bu alçak taleplere karşı derhal red cevabını vermiştir. Bundan sonra tabiî ki, bu Türkiye üzerinde bir tazyik meydana getirmiştir. Politikada usul olduğu gibi, bir devlet ya yalnız kendi gücü ile kendini korur, kendi isteklerini sağlar; veyahut kendi menfaatlarına uyan başka devletlerle güç birliği, kuvvet birliği, iş birliği arar. Bunları bulur ve bunlarla kendi varlığına kasteden tehlikeleri karşılar. İşte bunun sonucu olarak da Türkiye kendisine müttefikler aramıştır ve o sıralarda 1949'da kurulmuş olan NATO ittifakı, biliyorsunuz, Avrupa'da faaliyete geçmişti. Türkiye de bu ittifaka girmek için teşebbüse geçmiştir. Ve birçok çalışmalardan sonra bu ittifaka girmiştir. Bu Türkiye'nin tabiî olan, meşrû olan bir hakkıdır. Türkiye bağımsız bir devlettir, egemen bir devlettir.

Kendi varlığını korumak için menfaatları kendi menfaatlarına uygun olan başka memleketlerle, karşılıklı menfaatler ölçüsüyle anlaşarak güç birliği yapar. Yalnız bu güç birliğinde dikkat edilecek bazı önemli noktalar vardır. Bu önemli noktalardan birincisi; yağmurdan kaçarken doluya tutulmamak, egemenliğini, varlığını korumak için bir ittifaka giderken, o ittifakın ittifak yoluyla egemenliğimize, varlığımıza zararlı olmasına hiçbir zaman müsaade etmemek, meydan vermemek lâzımdır. Yoksa, hangi rejime sahip olursa olsun ,devletler mutlaka karşılıklı birbirleriyle menfaat alış verişleri yapmak zorundadırlar, birbirleriyle ittifak yapmak zorundadırlar. Birbirlerinden askerî, ekonomik yardımlar almak, vermek zorundadırlar. Bunları Türkiye'nin aleyhinde olmuş olaylar gibi görmek, düşünmek, iyi niyetli olmamak işareti kabul edilmelidir. Ama, bu ittifaklarda, bu menfaat alış verişlerinde bizim devlet adamlarımız Türkiye'nin millî varlığına, millî haklarına aykırı gelen, millî haklarını zedeleyen, ayaklar altına getiren durumlar meydana getirmişler, antlaşmalar imza etmişler ise sorumludurlar. İttifakların tam bir mütekabiliyet, tam bir karşılıklı saygı, anlayış ve dostluk içinde kurulması, yürütülmesi lâzımdır. Bu hâtâlar Birinci Cihan Harbinde Almanya ile ittifak edildiği zaman Osmanlı İmparatorluğu'nda da çok görülmüştür.

6 — ORTA-DOĞU VE TÜRKİYE

Türkiye Cumhuriyeti 16 İmparatorluğun devamı ve Osmanlı Devleti'nin mirasçısıdır. Osmanlı Devleti Kırım'dan Yemen'e, Kafkasya'dan Cezayir'e kadar uzanan sahadaki milletlerin barış ve huzur içinde yaşadığı bir imparatorluktu. Bu imparatorlukta Türk Hakan-

lığı - İslâm Halifeliği - Roma Kayzerliği birleşmiş, hukuk ve imkân eşitliği içinde hür yaşayışlarını sürdürmüş idiler. İmparatorluğu teşkil eden bölgelerden hiçbirisi müstemleke değildi. İktidarın indinde hiçbir kavim diğerinden aşağı tutulmamıştı. Osmanlı ordusunda bir Konya'lı subayın emirberi Cezayir'li, bir Libya'lı subayın postası Bağdat'lı olabilir.

İmparatorluk bu hür, âdil ve müsamahakâr vasfı ile üç kıt'anın bağlantı yerinde barışı kuruyor ve koruyordu. İmparatorluğu teşkil eden bölge milletleri de kendilerinin olan devletin her bölgesini aynı kuvvetle savunmaya çalışıyorlardı.

93 Savaşı namıyla anılan 1877 Rus-Türk Harbinde Filistin alayının bütün erleri, bir tanesi dönmemek üzere, Plevne'de şehit oldular. 1911 İtalyan tecavüzünde Mustafa Kemal, Enver Paşa, Fethi Bey gibi subaylar Libya'lı aşiretlerle ve şimdiki Libya Kralı'nın ceddi olan Şeyh Sunusi ile birlikte Trablus Garbı korumuşlardı.

İmparatorlukta içtima etmiş milletler ve bölgeler, hiçbir ayrılık gayreti göstermemişlerdir.

Ancak sanayi inkılâbının bölgede geç idrak edilmesi, sanayileşmiş devletlerin bu büyük blok üzerinde iştiha duymalarına sebep olmuş, bu devletlerin sanayici güçleri ile Rusya'nın emperyalist emelleri birleşerek bu blokun dağılmasına âmil olmuşlardır. Dünya barışının kurulması ve korunması için büyük bir denge unsuru olan ve Akdeniz emniyetini sağlayan Osmanlı kudreti kendini teşkil eden milletlerin menfaat ve iradesi hilâfına dış tesir ve tazyiklerle Birinci Dünya Harbin'de yıkılmış ve Lozan barışında bu yıkılma bize de tasdik ettirilmiştir.

İmparatorluğu teşkil eden bölgeler İngiltere, Fransa ve İtalya tarafından bölünmüş ve hakikî sö-

mürge hayatı başlamıştır. İkinci Dünya Harbinin sonunda bölgelerin milletleri istiklâllerini kazanarak bugünkü statü teşekkül etmiştir.

Bu bölge ticarî, iktisadî, askerî ve manevî bir bütün teşkil eder. Üç kıt'a arasındaki deniz, kara ve hava yolları bu bölgeden geçer ve eski dünyanın irtibatlandığı yerdir.

Demir, kömür, pamuk, buğday, petrol gibi onsuz olunmaz maddeler bölgede kendine yetecek ve dünya piyasasını etkileyecek miktarda mevcuttur.

Türkiye demir-kömür ve diğer madenleriyle bölgenin ağır sanayi mamûllerini; Irak ve Suriye buğday ve pamuğunu; İran, Kuveyt, Bahreyn ve Suudî Arabistan petrolünü temin ederek bir iktisadî bütün teşkil ederler. Karadeniz, Akdeniz, Kızıldeniz ve Hint Denizi ile çevrili olan bu saha milletlerarası siyasette bütün stratejik manevralara müessir ve kendisi üç kıt'aya ve dolayısiyle dünya muvazene ve mücadelesinde ihmali mümkün olmayan bir ağırlık teşkil eder.

Bu bölge insanlarının hepsi İslâm dinindedirler. 1300 senedir aynı kıbleye yönelir, aynı kitabı okur, aynı duayı ederler. 400 sene aynı bayrağı başta taşıdılar. 400 sene Türk bayrağı Kâbe'ye çekildi. Bunun meydana getirdiği mânevî ve hissî birlik her çeşit hesabın ötesinde bir kuvvettir. Netice olarak diyebiliriz ki, yukarıda sayılan şartlar Orta-Doğu devlet ve milletlerini birbiri için vazgeçilmez tamamlayıcılar haline getirmiştir. Bu devletler arasında tahakkuk edecek bir müşterek siyaset sulh-sükûn ve refah âmili olacaktır.

Bazı garip düşünceli kimseler teokratik devletlerle işbirliğinin laisizme aykırı olduğu iddiasında bulunmaktadırlar. Bunlar eğer kasıtlı değilse, mânâsız mü-

talâalardır. Zira Türkiye, teokratik İngiltere ile ittifak halindedir.

Devletlerarası münasebetler milletlerin yararına göre düşünülür.

Kapitalist Amerika ile Komünist Rusya, Emperyalist İngiltere İkinci Dünya Harbinde ittifaktan kaçınmamışlardır. Şu veya bu prensip uğruna millet menfaatlarını haleldar etmek devlet adamlığı ile kabili telif değildir.

Hükümetin dış politikası heveskâr ziyaretlerle yönetilir, sanılmaktadır. Orta-Doğu memleketlerini tâciz ve tehdit eden Mısır'la, Yunanistan ve Kıbrıs Rum yönetimi ile menfaat birliği kurmuş Yugoslavya ile işbirliği teşebbüsleri plâtonik bildiriler teminine bile güç yetiremez.

Türkiye hükümetleri diplomatik deneme ziyaretleri ile dış münasebetler kurulamayacağını bilmelidirler. Tecrübeli diplomatların hiç de az bulunmadığı Hariciye Vekâleti teknisyenlerinin mütalâalarına itibar edilmeli ve politikacıların tecrübe noksanı onların bilgisiyle tamamlanmalıdır. Türkiye kuvvetli, müstakar ve iyi niyetli bir güney politikası tatbik etmelidir. Millî menfaatlarımız bu yöndedir.

7 — FANTOM UÇAKLARI MESELESİ

Bir milletin bağımsız ve özgür yaşayabilmesi herşeyden önce kendisinin güçlü olmasına bağlıdır. Bir devletin gücünü meydana getiren çeşitli unsurlar arasında bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü korumak azmi, esas teşkil eder. Milletlerin millî savunma güçlerinin temeli silâhlı kuvvetleridir. Başlıca üç kuvvetten, yani Kara, Hava ve Deniz kuvvetlerinden meydana gelen Silahlı Kuvvetler, bir toplu-

mun, sahip olduğu maddî ve manevî vasıfların ve imkânların aynasını teşkil eder. Zamanımızda ilim ve teknik çok ileriye gitmiş bulunmaktadır. Modern silâhlar, araçlar ve gereçler her gün gelişmekte ve değişmektedir.

Bir millet ilim ve teknikte ve medeniyette ileri bulunduğu takdirde onun silâhlı kuvvetleri de ileri ve güçlü olur. Medenîyette ve ilimde geri kalmış bir toplumun, ileri ve güçlü silâhlı kuvvetlere sahip bulunması mümkün değildir. Çünkü içinde yaşanılan çağın gerektirdiği yüksek tekniğe dayanan silâhları ve araçları kendisi yapamaz. Bunları üreten ileri memleketlerden ya para ile satın almaya veya siyasî anlaşmalarla, menfaat alışverişleriyle temin etmeye mecburdur. Bu da taşıma su ile değirmen döndürmeye benzer. Onun için özgür ve bağımsız yaşamak isteyen, varlığını korumak isteyen, millî ülkülerini gerçekleştirmek isteyen milletlerin ilimde, teknikte ve medeniyette hızla kalkınması lâzımdır.

Modern silâh araç ve gereçler fiyat bakımından çok pahalıdır. Bunları kendi yurdumuzda, kendi fabrikalarımızda, kendi insanlarımızın bilgisi ve el emeğiyle yapamadığımız sürece dışarıdan sağlamak mecburiyetinde kalacağız. Para ile satın almak yoluna gitmeye kalkıştığımız takdirde, çok pahalı olan bu silâh ve araçları almak memleketimizin ekonomik durumunu ve refahını altüst eder. Ayrıca alınan bir silâh, bir kaç yıl geçtikten sonra, yeni buluşlar dolayısiyle demode olur ve yenilenmesi icap eder. Bunun için siyasî çâreler bularak, milletler arasındaki menfaat alışverişlerini dengeleyerek bunları sağlamak daha yerinde bir harekettir. Diğer taraftan da, ilim ve teknikte sür'atle ileri gitmek ve sanayileşmek yoluna gidilmelidir.

Yukarıda genel görüşler olarak belirtilen düşüncelere rağmen, Türk Milletinin varlığının korunması, devam ettirilmesi ve devamlı yükseltilmesi herşeyin üstünde bulunan bir konudur. Bağımsızlığımız için, vatanımızın bütünlüğü ve milletimizin şerefle yaşaması için göze alınamayacak hiçbir hareket ve hiçbir fedakârlık olamaz. Türkiye, sınırları çevresinde karadan ve denizden on kadar çeşitli devletle komşu bulunmaktadır. Bunlardan birisi Sovyet Rusya'dır. Sovyetler Birliği bugün dünyada en ileri gitmiş beş süper kuvvetten birisini teşkil etmektedir.

Sovyet Rusya silâhlı kuvvetler bakımından dünyanın en büyük varlığına sahip bulunmaktadır. Sayı itibariyle Türkiye'ye üstün kuvvetlere sâhip olmakla beraber kendisini çevreleyen 15 kadar büyüklü küçüklü millet ve devletle komşu bulunmaktadır. Ayrıca havalarda, denizlerde ,karalarda ve uzayda diğer süper devletlerle karşı karşıyadır. Sahip olduğu üstün kuvvetleri buna göre tertiplemek ve kullanmak zorunluluğundadır. Bu özellikle gözönünde bulundurulunca, Türkiye bölgesinde kullanabileceği kuvvetlerin, belirli bir ölçüde Türkiye'nin gücüyle denge teşkil edebileceği kabul olunabilir.

Türkiye kendi varlığının korunması için dâimâ güçlü olmaya ve güçlü olmanın yolunu bulmaya mecburdur. Bunun için Türk Silâhlı kuvvetlerinin dâima caydırıcı, vazgeçirici bir vasfa, bir kuvvete, hattâ üstünlüğe sâhip olması kesinlikle gereklidir. Devletimizi yönetenler her an Silâhlı Kuvvetleri harekete hazır bulundurmalıdırlar. Ayrıca millî savunma gücü bakımından, Sovyet Rusya hariç diğer komşularımızdan üstün bulunmak, bizim için değişmez bir politika olmalıdır.

Fantom uçakları konusu son zamanlarda devlet

adamlarımız arasında tartışmalara yol açmıştır. Bu uçaklar, içinde yaşadığımız günlerin en güçlü ve en üstün hava silâhlarından biridir. Çok kısa bir zamanda hızla tırmandıkları yükseklik, sahip oldukları sür'at ve gördükleri görevler bakımından diğer tip uçaklardan üstündürler. Her çeşit hava şartları içinde, gece ve gündüz hem bombardıman, hem av ve hem de yakın destek ve keşif görevleri yapabilecek vasıftadırlar. Ayrıca atom bombası atabilirler. Modern buluşlar sayesinde kendileri tehlikeye girmeden, şaşmaz bir şekilde hedeflerini vurabilirler. Bu uçakların bir tanesi bizim paramızla 75 milyon lira değerindedir. Türk Hava Kuvvetleri'nde henüz bu uçaklardan bulunmamaktadır. Uzmanlar, bu uçakların bir tanesinin eski uçakların otuzuna bedel olduğunu söylemektedirler. Komşumuz İran Hava Kuvvetlerinde iki yıldan beri bu uçaklardan 126 adet, yâni 7 filo bulunmaktadır. Ayrıca İsrail hava kuvvetlerinde de iki yıldan beri bulunduğu ve kullanıldığı bilinmektedir. Son zamanlarda komşumuz Yunanistan'a verilmeye başlanmıştır. Uçakla Atina'ya gidip gelen uzman arkadaşlarımızdan öğrenildiğine göre, Atina Havaalanında 6. Filo'ya mensup Fantom uçaklarında Yunan pilotları eğitim görmektedirler. Bunların dışında diğer komşularımızın Silâhlı kuvvetlerinde de modern uçaklar ,silâhlar ve araçlar bulunmaktadır. Sovyetler Birliği, Bulgaristan ve Romen silâhlı kuvvetlerini, özellikle Bulgar kuvvetlerini en modern silâh, araç ve gereçlerle donatmaktadır. Ayrıca Suriye ve Irak'ın son zamanlarda yaptığı anlaşmalarla Sovyetler Birliği bu ülkelere modern silâhlar sağlamaktadır. İşaret ettiğimiz bu gerçeklerin ışığında Türkiye'nin, kendi millî savunma gücünü üstün bulundurması mecburiyeti açıkça belirmektedir. Türk Hava Kuvvetleri için

bugünkü barış durumunda üstün bir «caydırıcılık» imkânı sağlayabilmek ancak 200 kadar Fantom uçağına, yani 10, veya 20 filoya sahip olmayı gerektirir. Parayla satın alınması düşünülecek olursa 200 uçağın tutarı 15 milyar lira etmektedir. Sanayileşmesi ve ekonomik kalkınması aleyhine olarak Türkiye'nin böyle bir masrafa girişmesi uygun değildir. Türk devlet adamlarının bu ihtiyaçlarımızı siyasî yollardan çalışmalar yaparak sağlaması gereklidir ve mümkündür. Bunun için çok uyanık olmak ve olayların arkasından sürüklenmemek lâzımdır. Modern stratejideki gelişmeleri ve dünya politikasındaki gelişmeleri dikkate alarak müttefiklerimiz ve dostlarımız katında çalışmalar yapılmalıdır. Bugün A.B.D. diğer müttefik devletler tarafından izlenen Ortadoğu ile ilgili STRATEJİK VE POLİTİK PLÂN eksik ve yanlıştır. Bunu delilleri ve sebepleriyle tesbit ederek anlatmak, tutum ve gidişi düzelterek değiştirmek Türkiye için hayatî önem taşımaktadır. Dünyadaki politik ve stratejik gelişmelerle bağlantılı olarak Ortadoğu bölgesindeki jeopolitik durumun incelenmesini ayrı bir yazıda yapmak yararlı olacaktır.

8 — DIŞ POLİTİKA GELİŞMELERİ

İçinde yaşadığımız çağ, millîyetçilik ve halkçılık çağı olmaya devam etmektedir. Dünya üzerinde milletler ve devletler arasındaki münasebetleri yalnız ve sadece millî menfaatlar ayarlamaktadır. Devlet halinde, teşkilâtlı topluluklar halinde yaşamakta olan insanlar birbirleriyle temaslarını ayrı ayrı milletler kimliği içinde sürdürmeye devam etmektedirler. Henüz hiçbir toplumun falan ülkenin halkı veya halkları adıyla ortaya çıktığı görülmemektedir. Buna karşı,

milletler kendi içlerinde belirli zümrelerin yararına bir idâre içinde olmak yerine, halk yığınlarının refâhını, yükselişini, kalkınmasını öngören bir zihniyeti esasalan bir yönetim peşindedirler.

19. yüzyılın son yarısı ile 20. yüzyılın ilk yarısı içinde sınıfçılık görüşünün yeryüzünde egemen olacağı, millet ve millîyetçilik kavramının kalkacağı ve bunun yerine proletarya sınıfının egemen olacağı beynelmilelci, hümanist bir sistemin kurulacağı birçok kimseler tarafından iddia edilmiştir.

Bu görüşlere rağmen, olaylar başka türlü gelişmiştir. Hiçbir ülkede proletarya sınıfının dışında kalan diğer sınıflar yok edilerek ortadan kaldırılamamış olduğu gibi, millîyetçilik görüşünden ayrı bir sistem de gelmemiştir.

Komünist rejimlere sâhip olmalarına rağmen, birçok komünist memleketler millî menfaat çatışması yüzünden birbirleriyle kanlı bıçaklı düşman haline gelmişlerdir. İlk önce Yugoslavya ile Sovyetler Birliği arasında başgösteren, millî menfaat çatışmalarının sebep olduğu düşmanlık, daha sonra Arnavutluk, Macaristan ve Çekoslovakya ile Sovyetler Birliği arasında da meydana gelmiştir. Batılıların yakın desteğini sağlayan Yugoslavya Sovyet tecâvüzünden kurtulabildiği gibi, Arnavutluk da coğrafya durumunun sağladığı imkân dolayısiyle kendini koruyabilmiştir. Fakat Macaristan kanlı bir şekilde Rus tankları tarafından ezilmiş ve daha sonra Çekoslovakya kuvvet zoru ile işgâle uğramıştır.

Bu sıralarda iki büyük komünist blok olan Sovyetler Birliği ile Çin'in arası millî menfaatlarının çatışması yüzünden açılmış, iki taraf arasında kanlı hudut çarpışmaları meydana gelmiş ve aralarındaki gerginlik bugüne kadar devam eder olmuştur.

Buna karşılık kapitalist bir ülke olan A.B.D. ile Batı Avrupa Devletleri ve yine kapitalist bir ülke olan Japonya ile gerek Komünist Çin ve gerekse Sovyetler Birliği çok yakın münasebetlere ve antlaşmalara gitme yolunu tutmuşlardır. Komünist Çin'le Komünist Rusya'nın arasında önümüzdeki 15 yıl içinde büyük savaşın çıkması çok muhtemel görülmektedir. Taraflar şimdiden bunun için siyasî, askerî ve ekonomik yönlerde büyük bir hazırlığa girişmiş bulunmaktadırlar.

İşte yukarıdan beri kısaca özetlenmeye çalışılan durumlar dolayısiyle çağımızın, millîyetçilik ve halkçılık çağı olduğu iyice anlaşılabilir.

Dünya yüzündeki politika değişikliklerinin ilim ve teknikteki gelişmelerle büyük bir ilgisi vardır. İkinci Cihan Savaşı'nın sonunda A.B.D., atom çekirdeğinin parçalanmasından yararlanarak yapılan atom bombasına sahip bulunmakta idi. Komünist cephede ise konvansiyonel kuvvetler bakımından büyük üstünlük bulunmakta idi. Fakat atom silâhının kitle tahrip kudreti karşısında komünist blokun bu üstünlüğü kullanması mümkün olamıyordu. Böylece yeryüzünde Sovyetler Birliği ile A.B.D.'nden ibâret iki süper devlet belirmiş durumda idi ve bu iki süper devletin birisi çok kudretli, üstün teknik bir silâha sahip, diğeri ise sayı ve vasıf bakımından üstün konvansiyonel kuvvetlere sahip bulunuyordu. Diğer devletler, bu durum karşısında bu iki büyük süper devletin çevresinde kümelenmek zorunda kalmışlardı. Sovyetlerin İkinci Cihan Savaşı sonunda fiilen işgâl etmiş oldukları milletler, onun kendilerine emrettiği rejimi kabullenmek ve onun hegemonyasına girmek durumunda idiler. Kendi hürriyetlerini ve bağımsızlıklarını korumak isteyen Batı Avrupa demokrasileri ise komünist teh-

likesi karşısında A.B.D.'nin etrafında toplanmayı millî menfaatlarının gereği saydılar. Böylece Dünya iki büyük blok halinde karşı karşıya gelmiş oldu. Bunların dışında, hiçbir taraftan olmadıklarını iddia eden dördüncü, beşinci sınıf devletler bulunmuşsa da bunlar, gerçekte her zaman Batının tesir sahası içinde bulunan ülkeler olmuşlardır.

İkinci Cihan Savaşı'nın yeryüzünde açtığı yeni çağ, insanları iki büyük tehlike ile karşı karşıya getirmiştir. Bunlardan birisi «atom ve nükleer silâhlar» diye adlandırılan kitle tahrip silâhlarının meydana getirdiği tehlikedir. Bilindiği gibi bu silâhların üç türlü öldürücü ve yıkıcı tesiri vardır. Bunlardan birisi basınç ve çarpma tesiri, diğeri ısı ve yakarak yok etme tesiri, üçüncüsü de radyosyon ile meydana getirdiği öldürücü tesirdir. Bu silâhların tesirleri yüzlerce, hattâ binlerce kilometre uzunluğunda ve genişliğinde alanlara yayılmaktadır. Böylece bir şehir bölgesine atılacak bir veya birkaç bomba ile sayıları milyonlara varan insanları çok kısa bir zamanda yok etmek mümkün olabilecektir. İşte bu silâhlara sahip olan memleketlerin bir savaş halinde bu silâhları kullanmaya kalkışmaları yeryüzünde bütün insanlığın ve medeniyet âlemlerinin yok olmasına yol açabilecektir.

Diğer tehlike ise Dünya nüfusunun gittikçe artan bir hızla çoğalmakta oluşudur. Eskiden beri yapılan araştırmalara ve çalışmalara göre yeryüzünde yiyecek maddeleri adedî silsile (aritmetik dizi) ile çoğalmaktadır, buna rağmen insan nüfusu hendesî silsile (geometrik dizi) ile çoğalmaktadır. Böyle devam ettiği ve hiçbir tedbir alınmadığı müddetçe, ilerdeki yüzyıllarda yeryüzünde insanlara yetecek yiyecek maddeleri bulunamayacak ve bunun sonucunda insanlar arasında anlatılması güç, acı olaylar meydana gelecek-

tir. «Bu tehlikeyi önlemek için şimdiden "doğum kontrolu" ele alınarak, üreme hızı düşürülmelidir» denilmektedir. En çok üreyen ülkelerin başında Hindistan, Çin ile Güney Amerika ve Afrika memleketleri gelmektedir. Bunlara eklenecek başka ülkeler de vardır. **Türkiye için bir doğum kontrolü düşünmek abestir ve zararlıdır.**

A.B.D. etrafında toplanan Batı demokrasileri, NATO kısa adı ile anılan Kuzey Atlantik Paktı ittifakını meydana getirdiler. İkinci Cihan Savaşı'nın bitiminden Rusların atom bombasını imâl etmeye başladıkları tarihe kadar, iki blok arasında «KILIÇ - KALKAN» stratejisi hüküm sürdü. Buna göre komünist blok sahip olduğu sayı üstünlüğüne dayanarak konvansiyonel kuvvetlerle saldırıya geçerse, bunu, sayıca az; fakat dengeli NATO konvansiyonel kuvvetleri karşılayacak, savunma yapacak, zaman kazanacak, bu sırada A.B.D. sahip oduğu atom silâhları ile Rusya'ya taarruz edecek ve onu büyük tahribâta uğratarak zaferi kazanacaktı. Bu strateji (Kılıç - Kalkan) genel anlamda barışı korumayı sağladı. Sovyetler atom bombasına sahip olduktan sonra A.B.D. bazı yönlerden üstünlüğünü devam ettirmekle berâber, kendi toprakları atom saldırısına uğrama tehlikesi ile karşı karşıya geldi. Böylece iki taraf arasında bir **dehşet dengesi** meydana geldi. Bu dehşet dengesi yeryüzünde genel bir barışın devamını sağladı. Fakat iki taraf da millî menfaatlerinin sağlanması için yeni usûller bulmakta gecikmediler. Kendilerini tehlikeye sokacak genel nükleer cihan savaşı çıkarılmasına meydan vermeden, bölge savaşları çıkararak veya yeraltı savaşları yaptırarak yahut **ideolojik partizan** hareketleri, isyanları, ayaklanmalar düzenleyerek politikalarını yürütmeye devam ettiler. Kore Savaşları, Vietnam savaşları, Birmanya'daki yer-

altı hareketleri, İsrail - Arap savaşları, Afrika'daki isyanlar, ayaklanmalar ve iç savaşlar, diğer memleketlerdeki kışkırtmalar birbirini kovaladı ve hiçbir zaman durmadı. Amansız ve çetin bir **propoganda savaşı** (soğuk harb) sürdürüldü. Yutulmak ve baş eğdirilmek istenen memleketlerde halkı parçalayıcı kışkırtmalar ustaca yapıldı. Bu kışkırtmalar din, mezhep, ırk ve bölgecilik kışkırtmaları olarak yürütülmektedir. Meselâ, Yugoslavya'da Hırvat'ların ve Makedonlar'ın arasında yapılan kışkırtmalar çok dikkate değer bulunmaktadır. Ayrıca İrlanda'daki mezhep çatışmaları ile İspanya'daki bölge çatışmaları bu uygulanan yeraltı (subversiv) hareketlerin nerelere kadar götürüldüğünü göstermektedir. Bu arada CENTO ve SEATO ittifaklarının önemli bir üyesi olan Pakistan'ın Bengal halkı arasında yapılan kışkırtmalar, Hint - Pakistan savaşına ve Pakistan'ın parçalanmasına kadar götürülmüştür.

Başlangıçta Anglo - Sakson memleketleri; yani Amerika ile İngiltere'nin elinde bulunan atom ve nükleer silâhlar, daha sonra Rusya'nın da imâl ettiği ve sâhip bulunduğu silâhlar haline geldi. Bu durum karşısında NATO'nun önemli müttefiklerinden biri olan Fransa da atom ve nükleer silâhların kendisine de verilmesini istemeye başladı. Fakat bu istekler Anglo-Sakson devletler tarafından kabul edilmedi. Bunun üzerine Fransa Cumhurbaşkanı Gnl. De Gaulle, NATO ittifakının meydana getirilmesine sebep teşkil eden komünist blokun elinde bulunan atom bombasına âit bilgilerin ve silâhların NATO'nun üyelerinden saklanmasının ve esirgenmesinin mânâsızlığını ileri sürdü. Ve «Fransa'nın Atomik Kulübe mutlaka üye olarak girmesi gerektiğini» belirterek bir taraftan Fransız millî atom silâhlarını imâl etme faaliyetine girişti. Dı-

ğer taraftan da NATO'nun askerî yükümlülüklerini üzerinden atarak daha esnek ve bağımsız bir politika yolu seçti. Kısa zamanda Fransa Devleti de atom silâhlarına ve atom füzeleri taşıyan denizaltılara sâhip oldu. Böylece üç devletin tekelinde bulunan silâhlar, dört devletin tekeline geçmiş oldu. Kısa bir müddet sonra da Komünist Çin atom bombası tecrübeleri yapmaya başladı ve atom silâhlarına sâhip Dünya'nın beşinci devleti oldu. Bunların yanısıra henüz atom silâhları yaptıkları belli olmayan, fakat istedikleri her an atom silâhları imâl edebilecek ilmî, teknik ve ekonomik kudrete sâhip ükeler olarak Japonya, Hindistan, Almanya ve İsrail gibi devletler, siyasî gözlemciler tarafından dikkatle işaret olunmaktadır. İkinci Cihan Savaşı'nın sonunda çok yorgun ve fakir durumda savaştan çıkmış olan Batı Avrupa devletleri, kısa zaman içinde kendilerini toparlamaya muvaffak olmuşlar, önce Fransa, İtalya, Almanya, Lüksemburg, Belçika, Hollanda'nın teşkil ettiği bir iktisadî birlik meydana getirmişlerdir. «ORTAK PAZAR» ADI İLE ANILAN BU İKTİSADÎ İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI, AYNI ZAMANDA, SİYASÎ ANLAMDA BİR «AVRUPA BİRLEŞİK DEVLETLERİ» KURMA DÜŞÜNCESİNİN DE ÖNCÜSÜ OLMUŞTUR. İlmî ve teknik çalışmalarını, sanayilerini yeniden canlandırmaları sayesinde, Batı Avrupa memleketleri gittikçe A.B.D.'nin tesirinden kurtularak ona rakip büyük bir kuvvet haline gelmişlerdir. Bu arada Japonya da ilmî, teknik ve sanayii yönünden büyük bir hamle yaparak Batı Avrupa'ya ve A.B.D.'ne rekabet edebilecek büyük bir ekonomik ve siyasî güç olarak ortaya çıkmıştır. Böylece içinde bulunduğumuz şu günlerde yeryüzünde siyasî arenada eski iki süper kuvvetin yanısıra üç süper kuvvet daha belirmiş bulunmaktadır. Böylece Dünya A.B.D.,

Sovyetler Birliği, Batı Avrupa, Çin ve Japonya'dan meydana gelen beş süper kuvvetin siyâsî ve iktisâdî münasebetlerinin tesiri altında çok yönlü bir politika dönemine gelmiştir.

Genel Dünya durumunu böylece çizdikten sonra, içinde yaşadığımız Ortadoğu'ya ve Ortadoğu'nun kalesi, kilit bölgesi olan Türkiye'ye dönebiliriz. Ortadoğu, sahip olduğu jeopoitik durumu ile, ekonomik zenginlikleri ile, temsil ettiği medeniyeti ve etnik yapısıyla Dünya istikrar ve barışının kilididir. Bugünkü durumu ile Ortadoğu, Afrika kıt'asıyla beraber, Batı Avrupa'nın sebze, meyve bahçesi, zahire anbarı, maden ve hammadde kaynağı, Avrupa sanayiinin muhtaç olduğu ucuz insan gücü kaynağı ve endüstrisinin çıkardığı malların elverişli pazarı durumundadır. Ortadoğu'nun huzûr ve barış içinde bulunması, Dünya barışı için şarttır. Bu bölge, eski zamanlardan beri Batı dünyasının igilendiği bir bölge olmuştur. İkinci Cihan Savaşı'ndan önce büyük ölçüde İngilizler'in ve onun yanısıra Fransızlar'ın kontrolünde bulunmuştur. İkinci Cihan Savaşı'ndan sonra NATO ittifakı içerisinde yer alan bu devletlerle berâber, A.B.D.'nin kontrolü altına girmiştir. Fakat Sovyetlerin değişen deniz stratejisi ve İsrail - Arap zıddîyetinin Arablar'da meydana getirdiği tepki dolayısiyle Mısır, Suriye ve Irak'ta Sovyet Rusya'nın tesir ve kontrolü yerleşmeye başladı.

Ortadoğu içerisinde Türkiye, coğrafya yapısı bakımından bölgeye gelen ve bölgeden çıkan bütün yollara hâkim bir kale durumundadır. Osmanlı İmparatorluğu zamanında, birleşik olarak bir Orta Avrupa ve Balkan devleti ve Ortadoğu ile Kuzey Afrika devleti olarak kurulmuş ve faaliyet göstermiş bulunan bu İmparatorluk, bölgede barış, huzûr ve büyük kal-

kınma sağlamıştı. Birbirlerine zıt çeşitli milletleri ve insanları ahenkli bir idâre içinde, onları ezdirmeden yaşatmış ve refaha ulaştırmıştı. İkinci Cihan Savaşı sonunda belirmiş olan Sovyet saldırısı ve tehditleri karşısında A.B.D. ve Batı Dünyası Türkiye'nin sağladığı koruyucu örtü ve savunma gücünden yararlanma yolunu tuttular. Yunanistan'la birlikte Türkiye'yi NATO ittifakına alarak, Ortadoğudaki menfaatlerini bu iki devletin yardımı ile güvenlik altında bulundurma yoluna gittiler. Bu sırada Filistin'de İngiliz ve Amerikalıların da yardımı ile bir İsrail Devleti kuruldu.

İsrail Devleti'nin kuruluşu, Araplar'ın şiddetli tepkileriyle karşılandı. İki bin yıldan beri bir Arap yurdu halinde kalmış olan Filistin'e Dünya'nın dört köşesinden Yahudi göçmenleri getirilip yerleştirilerek, yeni bir devletin kurulması, burada yaşayan Arablar'ın yersiz yurtsuz bırakılarak başka ülkelere kaçırılması, Ortadoğu'yu karıştırdı ve büyük sarsıntılara yol açtı. Bu durum karşısında Araplar yeni İsrail Devleti'ni ortadan kaldırmak için silâha sarıldılar. Fakat müşterek bir komutanlığın koordineli sevk ,idaresinden mahrum oluşları, gerekli şekilde eğitim görmemiş bulunmaları ve modern silâhlardan yoksun oluşları sebebiyle başarılı olamadıar. Yalnız bu savaşlarda Arablar dâimâ Türkiye'den yardım beklediler. Hattâ Türkiye'nin askerî kuvvetleri ile müdahalede bulunmasını istediler. Arablara din, kültür, tarih ve coğrafya bakımından derin bağlarla bağlı bulunan ve Arap Milletini **karşılıksız** bir sevgi ile seven Türk Milleti, Birinci Cihan Savaşı'nda Arapların din kardeşliğini hiçe sayarak, müslüman olmayan yabancılarla Türkler aleyhine işbirliği yapmasından çok kırgındı ve bu olay Türk Milleti'nin kendi sınırları içerisinde bağımsız ve barışçı bir tutumla dış olaylardan uzak bir po-

litika izlemesinin de sebeplerini teşkil etti. Araplarla İsrail arasındaki anlaşmazlık, 30 yıla yakın bir zamandan beri sürüp gitmektedir. Bugün İsrail Devleti bir realite olarak Ortadoğu'da yer almıştır. Bütün Dünya Yahudiliğinin destek ve himâyesindedir. Arablar henüz ilimde, teknikte ve sosyal, ekonomik alanlarda kalkınmış değillerdir. Araplar'da yeterli bir birlik ve koordinasyon da kurulamamıştır. Bu durumda yabancı büyük devletlerin tesiri altında kanlı savaşlara girişmeleri ve devam etmeleri doğru değildir. İnsanlarını eğitip yetiştirmek, ilimde, teknikte ileriye gitmek, sanayileşmek ve ekonomik kalkınmalarını sağlayabilmek için zamana ve barış içinde plânlı çalışmaya ihtiyaçları vardır. İsrail ile her iki tarafın şerefini ve menfaatlerini koruyan bir barış antlaşmasının çarelerinin bulunması hem Arablar için, hem Ortadoğu ve Dünya barışı ve huzûru için çok yararlı olacaktır.

Türkiye'nin Ortadoğu'daki durumu hiçbir ülke ile kıyaslanamayacak derecede önemli ve üstündür. Hem Karadeniz ve hem de Akdeniz'de kıyıları bulunması, iki deniz arasındaki Boğazlar'a sâhip olması, doğusuyla Kafkasya, batısıyla Balkanlı ve Avrupalı bir devlet oluşu, çevresindeki ülkelere hayat veren nehirlerin kaynak ve depolarının Türkiye'de bulunması Türkiye'yi her hususta söz sâhibi yapmaktadır. Topraklarının çeşitli iklim şartlarını toplamış olması, küçük bir kıt'a niteliği taşıyacak ölçüde genişliğe ve derinliğe sâhip bulunması, kıyılarının geçit vermez, yüksek ve sarp dağlarla kaplı olması onu askerî yönden de çok güçlü yapmaktadır. Memleket nüfusunu teşkil eden Türk halkının sâhip olduğu meziyetler ve vasıflar da dikkate alınınca, Türkiye'nin siyâsî ve askerî ağırlığı ve tesirleri daha çok değerlenebilir. Komşuları Rusya ve İran arâzisi hariç tutulduğu takdirde, Türkiye'-

nin diğer komşularının toprakları Türkiye ile birlikte mütalâa edilmedikçe askerî mânâ ifâde edemezler. Meselâ Yunanistan topraklarını ele alacak olursak, bu toprakların bir kısmı deniz ortasında dar ve açık adalardan, ada olmayan kısımlarsa dar ve elverişsiz yarımadalardan, ince uzun arâzi şeritlerinden meydana gelmiştir. Bu topraklarda üs kurmak ve bu üslerden savaş zamanında yararlanmak Türkiye ile işbirliği yapılmadıkça mümkün olamaz. Yunan topraklarında askerî üslerin gizlenmesi, saklanması ve korunması çok zordur. Gerek Akdeniz'e çıkış için, gerek Karadeniz'e geçiş için ve gerekse Basra Körfezi ile Süveyş Kanalı istikâmetine başarılı bir harekât yapabilmek için, Kafkasya ve Rusya yönünden veya Balkanlar'dan hareket yapabilmek için Türkiye'yi kontrol altında bulundurmaya veya Türkiye ile işbirliği yapmaya zorunluluk vardır. Bu geniş imkânları ne Yunan toprakları, ne de Suriye toprakları kendi başlarına sağlayabilir. Diğer bütün komşu memleketlerin toprakları da aynı durumdadır.

TÜRKİYE'DE SON YILLARDAKİ OLAYLAR: Türkiye'nin durumu ve önemi yukarıda belirtilen kısa çizgilerle gözönüne alınınca, son yıllarda karşılaştığımız çeşitli olayları anlamak kolaylaşır. Birbirleriyle mücadele halinde bulunan büyük kuvvetler (A.B.D., Sovyetler Birliği, Batı Avrupa) Türkiye'yi kendi kontrolleri altında bulundurmak istemektedirler. Bunun için de gizli, açık bir çok tedbirlere başvurmaktadırlar. Nato üyesi bulunan ve Batı ile birlikte saf tutmuş olan Türkiye'yi bu durumdan çıkararak Sovyetler Blokuna katmak için, Sovyetler geniş faaliyetler düzenlemişlerdir. Memleketimizde başgöstermiş olan komünist anarşinin hedefi, Türkiye'yi Nato'dan çıkararak bir Demirperde memleketi yapmak olmuş-

tur. Girişilen şiddetli propogandalar, sokak hareketleri, silâhlı faaliyetler hepsi bu amaca yönelmiş teşebbüslerdir. Bu sıralarda Türkiye'nin başında bulunan Demirel Hükûmeti çok zayıf, gevşek, bilgisiz, yetersiz kalmıştır. Nato ve Batılı Müttefiklerimiz aleyhine yapılan bozguncu faaliyetlere Hükûmetin tesirli tedbir almaması Türkiye'yi itibardan düşürmüş ve Devlet için zararlı olmuştur.

Hergün hızını artıran ve faaliyet alanını genişleten komünist hareketlerle bölücü ve ayırıcı kaynaşmalar karşısında Türk Hükûmeti'nin gösterdiği uyuşukluk ve âcizlik, memleketimiz ve milletimiz hakkında yanlış kanaatların doğmasına sebep olmuştur. Kıbrıs olayları karşısında oldu - bittilere boyun eğme politikası izlenmesi ayrıca hasımlarımızın cür'etini çok artırmıştır. Türkiye'den enerjik bir davranışla Ada'ya müdahele etmesini bekleyen Dünya kamu oyu, Türkiye'nin hareketsizliği karşısında şaşırmış, daha sonra da bizi küçümsemeye başlamıştır. 12 Mart 1971 tarihine kadar süren devrede gittikçe çoğalan anarşi ve Nato aleyhtarı hareketlerle, komünistler tarafından ustaca körüklenen Amerikan düşmanlığı, müttefiklerimizle olan münasebetlerimize gölge düşürmüştür.

İngilizler'in Ortadoğu'dan ve Basra Körfezi'nden çekilmesi sonucu meydana gelen boşluğun doldurulması, Amerika Birleşik Devletleri'nin omuzuna düşen bir görev oldu. Bu durumlar karşısında Amerikan politikası ağırlığını yavaş yavaş Türkiye'den başka ülkelere kaydırdı. Bugün Ortadoğu bölgesinde Amerikan politikası başlıca üç dayanak noktası üzerinde durmaktadır. Bunlardan birisi Yunanistan, diğeri İsrail ve üçüncüsü de İran'dır. Özellikle İngilizler'in Basra Körfezi'nden çekilmesinden sonra, İsrail'in de tasvip

ve teşviki ile Amerikalılar hâsıl olan boşluğu İran ile doldurmak yoluna yönelmişlerdir. İran Şahı, eskiden beri İran İmparatorluğu'nun ihyâsı dâvâsında bulunmuştur. Son yıllarda Ortadoğu'nun en kuvvetli, en üstün, en büyük silâhlı kuvvetlerini meydana getireceğini açıkça belirtmiştir. Gerçekten de bugüne kadar İran silâhlı kuvvetlerini son sistem silâhlar ve araçlarla donatmış ve sayı, silâh yönünden Ortadoğu'nun en büyük kuvveti haline getirmiştir. Amerikan, dolayısıyle Nato politikasının Ortadoğu'da Yunanistan, İsrail ve İran'a dayandırılması, Türkiye'yi ikinci plâna itmiş ve güç duruma sokmuştur.

Irak'ın kuzey bögesine yerleşmiş bulunan Mustafa Barzanî'nin başkanı bulunduğu Kürt topluluğu, çeşitli yabancı devletlerin tesiri altında ayrıca önem taşıyan bir durum göstermektedir. Arablarla arası açık bulunan İsrail ve İsrail'in dostları tarafından Molla Mustafa Barzanî geniş destek görmektedir. Resmen dostumuz ve müttefikimiz durumunda görünen İran da, Irak ile olan çatışmalar dolayısiyle ve ayrıca şimdilik yazılmasını uygun görmediğimiz başka bazı gayelerle Barzanî'ye karşı çok yardımsever davranmaktadır. Bunlara ilâveten Yunanistan ve Makariyos da Barzanî ile yakından ilgilenmektedir.

Sovyetler Birliği bu durumları değerlendirmeye çalışmış ve Suriye ile olan yakın dostluk bağlarına ilâveten, Irak ile çok yakın münasebetlere girişmiştir. Batılı petrol şirketlerine karşı Irak'ın girişmiş olduğu millîleştirme hareketi, Irak petrollerinin Batı pazarlarına akıtılmasını çok güçleştirmiştir. Buna karşılık Sovyetler Irak petrollerine müşteri çıkma durumuna geçmişlerdir. Bunu kolaylaştırmak için Türkiye üzerinden geçen bir petrol boru hattı döşenmesi projesi ortaya atılmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Yunanistan, İsrail ve İran'a istinad eden Ortadoğu politikası Türkiye ile takviye edilmedikçe çok zayıf kalmaya mahkûmdur. Ortadoğu'da petrol kaynaklarının korunması ve stratejik alanda üstünlük sağlanması ancak Türkiye'ye dayalı bir Yunanistan - İsrail - İran politikası ile sağlam bir durum alabilirdi. Bunun incelenmesi ve anlaşılması için gerek Türkiye'nin yöneticilerinin, gerek diğer ilgililerin yeniden çaba harcamalarında Ortadoğu'nun ve Dünya'nın barışı için sayılamayacak kadar çok yararlar vardır.

TÜRKİYE'NİN YAPMASI GEREKLİ FAALİYETLER

Türkiye çok enerjik ve olaylara ön alan bir politika izlemeli ve sür'atli kararlar alarak sür'atli tedbirlere gidebilecek şekilde hazırlıklı bulunmalıdır. Dünyamız gayet hızlı değişmeler ve gelişmeler içinde bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa Devletleri ile Sovyetler Birliği arasında son zamanlarda meydana gelen hızlı yakınlaşma hareketleri, diğer politika münasebetleri üzerinde de tesir gösterecektir. Sovyetler Birliği ile adı geçen Batılı memleketler arasında hergün çoğalmakta olan ticarî ve iktisadî münasebetlerin cinsi, yönü ve ölçüsü, bu devletlerin siyâsî hedeflerini ve niyetlerini oldukça aydınlık bir şekilde belirtmektedir. Girişilen yeni pazarlıklarda ve menfaat alış - verişlerinde, Türkiye'nin sırtından oyunlar oynanmaması için, yeni plânlar hazırlayarak çok taraflı çalışmalara girişmek zarureti vardır.

Türkiye, yabancı propoganda merkezlerini çok yakından izlemeli ve bu merkezlerle sıkı bağlantı kurmalıdır. Bu merkezlerin, Türkiye'ye zararlı olmayacak

faaliyetler yönünde bulunmalarını sağlamaya çalışmalıdır.

Ayrıca, çok faal bir diplomatik çalışmaya girişilmelidir. Gerek müttefik ve komşu memleketlerle ve gerekse paktlar dışındaki devletlerle yakın dostluk, işbirliği ve propoganda faaliyetleri yürütülmelidir. Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, bütün milletlerin hükûmetleri üzerinde etki ve baskısı bulunan iç teşekküller hakkında bilgi toplamak ve bunlardan yararlanmak yoluna gidilmelidir.

Dış politikada başarılı olmak için Türkiye'nin içeride tam bir birlik ve berâberlik içinde bulunması ve kuvvetli modern silâhlı kuvvetlere sâhip olması şarttır. Bu amaçla yurt içinde, milletle müesseselerin ahenkli bir anlayış içinde uyuşturulması ve çalıştırılması dikkate alınmalıdır. Türkiye, Ortadoğu'nun nizam ve huzûrunda en tesirli kuvvettir. Kendine düşen rolü ve görevleri bugüne kadar çeşitli hükûmetlerin yanlış değerlendirmeleri ve hareketsizliği yüzünden yapamamıştır. Bunları yapabilmesi için etraflı bir plânlamaya ve hazırlığa girişilmesi gereklidir. Özellikle Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin her yönden en yeni silâh, araç ve gereçlerle donatılmış olması ve eğitilerek her an göreve hazır bulundurulması çok önemlidir. Hava gücünün milletlerin savunmasındaki hayâtî önemini belirtmekte fayda vardır. Son zamanlarda gerek Hava Kuvvetlerimizi ve gerekse Deniz Kuvvetlerimizi güçlendirmek için kurulmuş olan vakıflar, çok hayırlı ve isabetli hareketler olmuştur. Ancak yalnız başına «Güçlendirme Vakıfları» ile millî savunmamızın ihtiyaçlarını karşılamak ve özellikle savaş sanayiini kurmak mümkün olamaz. Hükûmetlerce sivil alanda Türkiye'nin geniş ve sür'atli bir şekilde sanayileşmesi başarılmadıkça millî savunma gücümüz büyük

güçlükler içinde bulunmaya devam edecektir. Yurdumuzda ağır sanayiî, motor sanayiî ve bunların ayrılmaz bölümleri olan diğer sanayii kolları kurulmadıkça savaş sanayiîmiz, temelsiz, dayanaksız ve gelişme imkânı elde edememe durumunda kalmaya mahkûm olacaktır. Onun için mes'eleyi, ana hatları ile kuşbakışı kavramak için, bunun herşeyden önce bütün millet hayatını kapsayan bir hükümet ve devlet görevi olarak düşünülmesi gereklidir. Türkiye bu işleri kısa zamanda başarabilecek imkânlara sahiptir.

İnanıyoruz ki, milletimizin yüksek kabiliyetleri ve mezîyetleri ile sağduyusu sayesinde, Türkiye'nin birliği ve berâberliği, her çeşit kışkırtmalara rağmen sağlam olarak korunacaktır. Türkiye yükselmeye ve gelişmeye devam edecektir. Türkiye'nin güçlenmesi ve kalkınması, gerek Ortadoğu için, gerekse Dünya huzûr ve barışı için çok yararlı olacaktır.

II — KIBRIS

1 — KIBRIS MES'ELESİ

Şimdi Kıbrıs mes'elesine geliyorum :

Kıbrıs Adası hepimiz biliyoruz ki, 1571 yılında Türkler'in idaresine geçmiş ve 1914 yılına kadar, hukuken de 1923 Lozan antlaşması yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türklere ait bulunmuştur. 1879'da Kıbrıs'ta İngilizler tarafından yapılmış olan nüfus sayımına ait istatistikler elimizdedir. Bu sayıma göre o zaman Kıbrıs'da Türk nüfusu çoğunluktadır. Rum nüfusu azınlıktır. Kıbrıs, 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Harbi neticesinde İngilizler'e «geçici olarak işgal etme» müsaadesi ile işgal altına verilmiş bir adadır. İşgal müsaademizin de dayandığı mucip sebep, Ruslar İskenderun istikâmetinde Osmanlı topraklarına bir taarruz yapacak olurlarsa, yakın mesafeden, yakın bir üstten Osmanlılara yardım etmelerini mümkün kılmak için bu ada geçici olarak İngiltere'ye işgale verilmiş, müsaade edilmiştir. Veriş sebebi de budur. İngilizler oradan hemen İskenderun'a; bize yardım edecekler. Bundan sonra adaya her iki yılda, üç yılda yeni İngiliz valisi tayin olup geldiği zaman adanın Rum ruhanî reisi, yahut işte o Arşbişop dedikleri metropoliti gider, valiyi karşılar ve valiye bir dilekçe, bir arîzâ sunardı. 1878'den itibaren bu dilekçede papaz, Kıbrıs'ın Yu-

nan olduğunu, ve Kıbrıs Adası'nın Yunanistan'a verilmesini rica ederdi. Yunan hükümeti, Yunan devleti de bu istikâmette devamlı olarak ada Rumları ile irtibatta bulunur, Yunanistan'dan öğretmen, yardımcı herşey gönderilir. Kültür münasebetleri, kültür birliği temin edilmiş bir durumda, bir şekilde işler yürütülürdü. Osmanlı Devleti çeşitli gailelerle yuvarlanırken tabiî bunlarla uğraşma imkânını bulamamıştır. Fakat Lozan Andlaşmasından sonra da biz, tamamiyle kabuğumuza çekilmiş durumda bulunduk ve oradaki Türklerle ve adanın durumu ile de faal bir şekilde ilgilenemedik. Lozan Andlaşması gereğince adadaki Türklere üç yıl müsaade tanındı. Bu müsaade gereğince; Türkiye'ye gitmek ve Türk vatandaşı olarak yaşamak isteyenlerin malını mülkünü satıp, göç etmesi, gitmek istemeyenlerin de İngiliz teb'alı olacağı bildirildi ve Lozan antlaşması gereğince Türkiye'den çıkarılan Rum göçmenleri Kıbrıs'a sevkedildi. Anadolu'dan çıkarılan Rumlar Kıbrıs'a sevk edildi. Ve Kıbrıs'a getirilerek yerleştirildi. Bunlar Anadolu'dan hınçla Kıbrıs'a gelmişler ve orada yerli rumları da azdırarak Türkler'e karşı her fırsatta çeşit çeşit taşkınlıklar, çeşit çeşit tazyiklere, tecavüzlere de girişmişlerdir. Zaten hassas olan ve yabancı boyunduruğundan hoşlanmayan Türkler, kendilerine tanınmış olan bu üç yılı kullanmak için âdetâ birbirleriyle yarışa girmişlerdir. Rum muhacir akını karşısında da adada oturmak arzusunu iyice kaybetmişler ve adaya rum muhacirleri gelirken, adadan Türk muhacirleri çıkmış, Türkiye'ye göç etmiştir. Bugün yakın kabul edeceğimiz bir tahmine göre Mersin'den -Mersin dahil- İzmir'e kadar olan kıyı bölgemizde Kıbrıs'tan gelmiş göçmenlerden 250 - 300 bin -en az- insan bulunmaktadır. Bundan sonra zaman akmış, Rumlar ve Yunanlılar bu faali-

yetlerine devam etmişlerdir. Nihayet İkinci Cihan Savaşı'ndan çıkılmış ve Yunanlılar On iki Adaya talip olmuşlardır. Harp esnasında bize işgal teklif edilmiş, fakat biz buna yanaşmamışızdır. «Ne bir karış toprak veririz, ne bir karış toprak alırız.» «Aman etmeyin, gitmeyin, alın şunu işgal edin.» «Yok, hayır efendim, ne olur ne olmaz.» Yunanlılar buna talip çıkmışlar. Yunanistan'a bu Oniki Ada 1947 Paris antlaşmasıyla veriliyor ve Türk Hükûmetinden bir söz dahi çıkmamıştır. Ey Allah'ın kulu, ağzını aç, de ki : «Efendiler, kimin malını kime veriyorsunuz, bunlar bize aittir. Şimdi bizi dinlemezsiniz, ama bu antlaşmayı kabul etmem, saymam, söz hakkımı mahfuz tutuyorum,» de... On iki ada gitti bu şekilde, bundan sonra artık bütün faaliyetler Kıbrıs'a doğru döndü. Şimdi, Kıbrıs'la birlikte bütün adaların durumunu kısaca gözden geçirmemiz icabetmektedir.

Yunanistan istiklâl alıp bir mikrobik devlet halinde yeryüzüne doğduğu andan itibaren kendinden çok çok büyük hülyalar, dâvâlarla uğraşmıştır. Çok büyük... Ama böyle yapması, acaba kendisi için zararlı mı olmuş? Böyle hareket etmesi acaba hatâlı mı olmuş?

Şunu söylemek isterim ki, her hakikat evvelâ beyinlerde, kafalarda bir nazlı hayal olarak doğar ve yaşar.

Osman Gazi, Osmanlı Beyliği'nin başına geçtiğinde İstanbul'u, Rumeli'yi, Suriye'yi, Irak'ı düşündüğü zaman bunlar onun kafasında birer hayaldi.

Mustafa Kemal, Anadolu'ya geçmeğe hazırlanır. Kendisine sorarlar : «Devlet mağlûp, ordu dağılmış, para yok, halk; Anadolu halkı bitmiş, yorgun sen neden bahsediyorsun?» O der ki : «Misak-ı millî hudutları içinde bağımsız, şerefli bir Türk Devleti.» «Bu na-

sıl olur?» O gün için kendisiyle konuşan meşhur bir gazeteci var. Pera Palas otelinde, yanından ayrıldıktan sonra «Bu bir deli» der. «Bu bir çılgın» der. Çünkü o gün, o anda Misak-ı Millî sınırları içinde bağımsız, şerefli bir Türk Devleti sadece bir hayaldir. Amma, bu güzel, bu nazlı hayal, ona gönül verenlerin azmi, can fedası ve iradesi sayesinde bugün bir hakikattir.

İşte Yunan mikrobik devleti meydana geldiği anda büyük Bizans İmparatorluğunun varisi ve onu ihya etmek dâvacısıdır. Bu faaliyetlerin de kaynadığı kazan, sevk-ü idare edildiği yer, Yunan Kilisesidir. Yunanistan'da Yunan Kilisesini, Yunan politikasından ayıramazsınız. Bütün ihtilâllerini, bütün isyanlarını Yunan kilisesi hazırlamış, o sevk-ü idare etmiştir. Hattâ, o kadar ki, Mora isyanı başladığı zaman, işte ilk defa bağımsızlık almak için ayaklandıkları zaman, Sultan Mahmut zamanı, bu zamanı biliyoruz. Etnik-i Eterya denen cemiyet idare ediyor. Bu cemiyeti sevk-ü idare eden de patriktir. İstanbul'daki patrik. Öyle de bir suikast hazırlıyor ki, Türk askerî üniformalı Rum kuvvetleri, Yunan kuvvetleri hazırlanıyor. Bir taraftan Mora kıyımı olacak, bir taraftan da bunlar İstanbul'da ayaklanacaklar. Ve İstanbul'u işgal edecekler. Bizans ihyâ edilecekti. Tabiî bu durum zamanında haber alınıyor. Bunlar bastırılıyor ve patriği, işte o orta kapı dediğimiz ki, ördüler onu, bugün hâlâ örülü, açmıyorlar, orada asılıyor. Asılması gayet tabiîdir. Bana bir devlet gösterin ki, o devlette, o devletin bir vatandaşı, bir teb'ası kendi devletine karşı hiyanet eder, isyana kalkışır ve buna mukabil o devlet ona «aferin, iyi ettin» der. Böyle bir devlet var mı yeryüzünde? Ee, bundan dolayı niye Osmanlı Devletini suçluyorlar? Onun yerinde kim olsa yapması icabeden hareket buydu.

Bundan sonra daima bu devlet, bu fikri, bu haya-

li takibetmiştir. Ve üzülerek ifâde etmek lâzımdır ki, bu hayalin Rumeli tarafındaki kısmını büyük ölçüde ve Ege Denizindeki adalar kısmını baştan aşağı gerçekleştirmişlerdir. Bizim tedbirsizliğimizden, başımızdaki devlet adamlarımızın idaresizliğinden ve liyakatsizliğinden dolayı, bunlardan faydalanmışlar, zaman zaman, safha safha bunu gerçekleştirmişler, hattâ İstiklâl Savaşımız sırasında Anadolu'nun da bir parçasına sahiplenmeğe çalışarak iyice bunu kurmak durumuna girmişlerdir. Şimdi haritaya baktığımız zaman, dedik ya dış politikaya tesir eden, güven veren önemli esaslardan birisi de, o memleketin coğrafyasıdır. Jeopolitik durumudur. Evet, haritaya baktığımız zaman Çanakkale boğazının ağzında, Midilli adası, diğer Yunan işgalindeki adalar, aşağıya doğru Ayvalık'ın karşısı, Burhaniye'nin karşısı, daha aşağıda Foça, İzmir, İzmir'in karşısı, Kuşadası, daha aşağısı Bodrum, Küllük v.s... böyle. Bütün Türk kıyıları Yunanlıların ele geçirdikleri adalarla tıkanmış vaziyette. Türkiye'nin neresi var? Akdeniz kıyıları var, Akdeniz bölgesi var ki orada nisbeten serbest. Kıbrıs? Kıbrıs İngilizlerin elinde, başka bir devletin elinde. Şimdi bunlar uzun zamandan beri bu adayı hedef almışlar. Ve diyorlar ki :

«Burasını alacağız ve Yunanistan üç kıt'a üzerinde bir devlet haline gelecektir. Aynı zamanda hem Balkan memleketi, hem Orta Doğu memleketi olacağız,» diyorlar. Ne ile? Kıbrıs'la. Kıbrıs'ın öneminin çok kimseler henüz tam farkında değil. Memeketimizde onu, sadece orada bulunan 125.000 Türk'ün durumuna bağlıyoruz. Hayır beyler, orada hiç bir Türk bulunmasa da Kıbrıs dâvâsı vardır, Türkiye için. Bunu coğrafya zorunlu kılıyor. Türkiye'nin kendi varlığını korumak, kendi güvenliği bunu zorunlu kılıyor. Kaldı ki,

orada 125.000 Türk'ün bulunuşu bu durumu bir kat daha önemli ha'le getiriyor. Şimdi Yunanistan bu mes'elede de diğer mes'elelerinde olduğu gibi bize kıyasla çok ustaca, plânlı ve uzağı görerek hareket etmiştir. Dünyanın her tarafına serilmiş olan Yunan propoganda ağı, Yunan diplomatik faaliyetleriyle el ele beraber olarak işlemiştir. Bunlar olurken biz ne yaptık acaba? Bir tek kelime, cevap? Hiç! Onlar İngilizlere karşı evvelâ bir mücadele açmışlardır. İngilizlerle bu mücedeleleri onların, işte şöyle bir danışıklı döğüş gibi bir şeydir. Çünkü zaten onu besleyen, onu himâye eden, onu pohpoh'layan İngilizler olmuştur. Bugüne kadar tarihî bir olaya göz atarsak Kıbrıs meselesini daha iyi canlandırmak, anlamak mümkün olur. Bu olay Girit olayıdır. Girit de bundan 100 yıl önce bir Türk adasıydı. Ve adada en az Rumlara denk sayıda Türk nüfusu vardı. Fakat böyle bir böceğin yaprağı kemirmesi gibi, kemirmeye başlamış, oraya da el atmıştır. Girit'te de aynı Kıbrıs'ta olduğu gibi faaliyetlere girişmişlerdir. Orada da evvelâ çeteler faaliyete geçmiş, çeteleri bastırmak için nizamı, asayişi, kanunu korumak için, biz oraya kuvvet gönderince de «Eyvah! Türkler bize zulmediyor, Türkler Rumları katliam ediyor, kesiyor, yetişin!» diye yaygarayı basmışlardır. Hemen o zamanının büyük devletleri dediğimiz İngiltere, Fransa v.s. gelmişler, Ruslar, Rusya da beraber, adaya asker çıkarmışlar, adayı işgal etmişler ve işi -pek benzeyiş var arada, onun için söylü yorum- evirmişler, çevirmişler, demişler ki : «Burası muhtariyet olsun...» «Yani gene sizin olsun ama, Rum halkı kendi toplum işlerinde, kendi cemaat işlerinde, bağımsız olsunlar. Bir de Yunanlı bir vali bulunsun adada, sizin valiniz, size rapor versin...» Sizin valiniz Yunanlı. Kim olacak bu? Yunan Krallık ailesin-

den olsun, bir prens... Böylece Girit Adası muhtariyetle idare edilen bir ada oldu. Yani Kıbrıs'ın bağımsız Cumhuriyet olması gibi. Bunlar adımlardır. Yunanistan'a doğru gidiş adımları. Şimdi bunları ortaya koyunca Türk Devlet adamlarını daha iyi tartabileceğiz. Eh, olan oldu. Girit Adası muhtar oldu. Yunan Krallık ailesinden bir prens de Osmanlı Valisi oldu. Kime hizmet ediyor?!... Osmanlılara değil mi?! Osmanlılara hizmet ediyor!!!... Ve, Girit günün birinde gitti. Ne zaman gitti? Bizim muzaffer olduğumuz; galibiyetle muzafferiyetle bitirdiğimiz bir harbin sonunda. O da 1897 Türk - Yunan Harbinin sonunda. Biliyorsunuz, 1897 Türk - Yunan Harbi yine Yunanlılar'ın taşkınlığı ile, münasebetsizliği ile patlak vermişti. Onlar ve Avrupalılar zannetmişlerdi ki, Yunanlılar muvaffak olacaklar ve Osmanlı Ordusunu yenecekler, Selâniği, melâniği alacaklar. Fakat müthiş bir bozguna uğramışlardır ve Türk Ordusunun Atina'ya girmesine ramak kalmıştır. Hemen araya yine büyük devletler girdi: «Aman barışı koruyacağız, barış elden gitmesin, falan» diye, bizi durdurdular. Yunanlılarla aramıza girdiler. Ondan sonra da o zamana kadar sözde bizim olan Girit Adası, temelli olarak Yunanistan'ın oldu. İşte arkadaşlar, Kıbrıs Adası da böyle. Yunanlılar ilk günden itibaren ne diyorlar? Enosis. Enosis ne demek? Yunan Birliği demek. Ena: bir, demektir. Enosis: Birlik demektir. Ne birliği? Yunan Birliği? Yani Kıbrıs Yunanistan'a katılacak, Kıbrıs ve Yunanistan bir olacak. Bunun karşısına biz çıktık, İngilizler çıktılar. Nihayet Zürich ve Londra Andlaşmaları dediğimiz andlaşmalar oldu. Bu andlaşma ile Kıbrıs bağımsız bir Cumhuriyet olmuştur. Pekiyi, bu cumhuriyetin halkını teşkil eden iki toplum nedir? Birisi Yunan'dır, kendisini Yunan milletinin bir par-

çası sayar, kabul eder, birisi de Türk'tür, kendisini Türk Milleti'nin bir parçası sayar, kabul eder. Bunlar bağımsız cumhuriyet olur mu? Olursa yaşar mı? Pekiyi, bu dâvâ ortaya çıkınca Türkiye ne yaptı? Çok uzaklara gitmeyelim, 1950'den bu yana alalım: Zamanın Dışişleri Bakanı kıymetli bir ilîm adamımız Prof. Fuat Köprülü. Soruluyor kendisine: «Kıbrıs meselesi için ne düşünüyorsunuz?» «Türkiye için bir Kıbrıs meselesi yoktur» diyor. Bunu hatırlayanlarımız vardır. Aradan zaman geçiyor. Belki İngilizlerin de teşviki var, tavsiyesi var. Fakat burada asıl rahmetle anmamız icap eden Sedat Simavî bey. - Hürriyet Gazetesinin kurucusu - O, tek başına kendi gazetesinde bu mes'eleyi bayrak yapıyor. Diyor ki, «Kıbrıs Türkiye için çok önemli bir konudur. Kıbrıs Türkiye'nindir, Türkiye'ye aittir. Bu Hariciye Vekili ne diyor?» diyor ve Fuat Köprülüye karşı bir kampanya açıyor. Hattâ bu yüzden mahkemelere düşüyor. Dışişleri Bakanı, Sedat Simavî Bey'i kendisine karşı hakarette bulunmak vs. şeklinde iddialarla mahkemeye de veriyor ve hükûmet de bu mes'eleyi ele alıyor. Ne diyor hükûmet? «Kıbrıs bütünüyle bizimdir, bize aittir.» Şimdi daha önce Dışişleri Bakanı «bizim böyle bir mes'elemiz yoktur» diyor. «Bu İngiltere'ye ait bir mes'eledir.» Biraz sonra Başbakan'ın ağzından Türk Milleti diyor ki, «Kıbrıs bütünüyle bize aittir.» Aradan pek az bir zaman sonra da, bu sefer «Ya taksim, ya da ölüm» diyorlar. Daha sonra «bağımsız Kıbrıs» diyorlar. Öteki taraf ne diyor? Bir söz söylüyor «enosis de enosis!» Başka bir şey söylemiyor. Pekiyi, Kıbrıs bağımsız olacak, o sıralarda 27 Mayıs olmuş. Antlaşma gereğince mahallî memuriyetlerin %62'si rumların olacak, Rumlar buna itiraz ediyorlar; «Türklerin» diyorlar «adadaki nisbetleri %18'dir. Nasıl olur? %38

memuriyetler bunlara ait olur?» Bir takım pürüzler... Türkler ayak direr; Türk Cemaati. Onlar işi yokuşa sürer, mütemadiyen. İskenderun'da bizim alay beklemektedir. Bir türlü anlaşma olmuyor ve Kıbrıs Adası'na askerler çıkmıyor, çıkamıyor. Manzara bu. Hemen cemaatin ileri gelenleriyle temas ediliyor ve deniyor ki, «esas mes'ele Türk askerinin adaya ayak basmasıdır. Bunu sağlayın. Diğer şartları sonra zaten halledeceğiz.» Karşı taraf zaten maksatlı olarak yokuşa sürüyor. O bu antlaşmadan memnun değil. Adaya Türk askerinin çıkmasını istemiyor. Adaya Türk askeri çıkarılıyor ve olacak şeyler bellidir, biliniyor. Bunun için birtakım hazırlıklara da girişiliyor. Hazırlıklar ne? Canım şimdi öğreniyoruz işte; Yunanlılar ne yapmışsa, aynı şeyleri yapmak yoluna gidiyoruz. Aradan zaman geçiyor, hükûmetler değişiyor. Çeşitli hükûmetler geliyor... Burada dertlerimizin analizini, teşrihini yapıyoruz. Şahısların bizim için önemi yok. Çünkü şahıslar kim olursa olsun, bu memleketin vatandaşı. Biz herbirimiz birbirimizden sorumluyuz ve birbirimizin varlığını, refahını koruma ödevini taşıyan insanlarız. Bu memleketin insanlarıyız. Binaenaleyh asıl hastalığı, asıl noksanları, kusurları çıkarmaya çalışıyoruz. Ki bundan sonraki faaliyetlerimizde daha isabetli olalım. Çeşitli hükûmetler geliyor. Şöyle idi, böyle idi. Orada Rumlar Adaya silâh götürüyorlar. Hazırlıklar yapıyorlar ve bir taraftan da Türkiye'nin iç durumunu, dünya politikasını gayet dikkatle takip ediyorlar ve devamlı olarak propogandalarını yürütüyorlar, diplomatik faaliyetlere girişiyorlar. Türkiye ne yapıyor? Yine aynı kelimeyi söyleyeceğiz: Hiç! Pekiyi, Türk elçiliği, Türk istihbaratı bu Rum, Yunan hazırlıklarını haber almıyor mu? Almış olması lâzım. Haber vermiyor mu? Hükûmet

adamlarına, devlet adamlarına? Vermiş olması lâzım. Vermiyor idiyse, sorumludurlar. Mahkemelere verilmiş olmaları lâzımdır. Vermişler ise, bunları alanlar ne tedbirler almışlardır?

Kıbrıs olaylarının bugünkü duruma doğru gelişeceklerini kestirmek, tahmin etmek çok güç bir mes'ele midir? Tarihi bilen, bu konular üzerinde tecrübesi olan insanlar biraz derin, biraz etraflı düşündüğü takdirde bunları kestirmek imkânsız şeyler miydi? Pekiyi, o halde, Türk Hükümetleri niçin uyumuştur? Niçin Yunan propogandasına karşı, mukabil plânlı bir propaganda açmamıştır? Niçin Yunan diplomatik faaliyetlerine karşı, o diplomatik faaliyetleri boşa çıkaracak diplomatik faaliyetlere girişilmemiştir? Nihayet geliyoruz, 21 Aralık 1963 olayları patlak veriyor. Türkler birçok yerlerde katliama uğruyor. Orada bulunan Türk Alayındaki vazifeli Türk Subaylarının aileleri tecavüzlere uğruyor. Katliama uğruyorlar. O, doktor binbaşımızın eşi ve çocuklarının resimleri hâlâ gözümüzün önündedir. Bu olaylar patlak veriyor. Antlaşmanın 4. maddesi, Zürich ve Londra Antlaşmasının dördüncü maddesi, garantör devletlere, ki bunlar; Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'dir, Kıbrıs'a müdahale hakkı tanımıştır. Orada asâyişi temin etmek için, anlaşma ile kurulmuş olan düzenin bozulmaması için müdahale yetkisini vermiştir. Türkiye müdahale etmiyor. Neden? Efendim, müdahale için hazırlık lâzımdı, diyor. Niye hazırlanmadı? Hiç aklına gelmedi mi, bir gün acaba bu adada birşey olur ve buraya müdahale etmek icabederse, edebilir miyim, edemez miyim? Etmek istersem neredeki kuvveti, ne şekilde oraya sevkedip, müdahale edebilirim? Bunu düşünmek plânını yapmak lâzım değil mi? Müdahale edemedik, etmedik. Edilebilir mi, edilemez mi? Şöyle olur, böy-

le olur. Antlaşma bu yetkiyi vermiş Türkiye'ye. Pekiyi ya siz olsa idiniz acaba ne yapardınız? Ben şöyle yapardım: Bu olur olmaz, Türkiye'nin neresinden bir tabur, bir alay elime geçerse doğru adaya, oraya... Bunu yaparken aynı zamanda, Yunanistan'la İngiltere'ye: «Çok sevgili dostlarım, Kıbrıs'da asayiş bozulmuş, iki cemaat birbirine saldırı haline girmiştir. Antlaşma gereğince asayişi temin etmek üzere oraya polis kuvvetleri sevkettim. Fakat benim kuvvetlerim bu çatışmayı durdurmaya yetmeyeceği kanaatindeyim. Sizden de, çok rica ve istirham ediyorum, beni takviye etmek üzere acele polis kuvveti gönderiniz.» Çünkü onlar da adada antlaşmanın meydana getirdiği durumu korumak, asayişi temin etmekle ödevli olan garantör devletlerdir. Amma ben, onlardan evvel bunu yapmak suretiyle onlar oraya yetişinceye kadar istediğimi orada yapmak imkânını elde edebilirdim. Ya tersine işler ise işler? Efendim, Amerika, İngiltere, Rusya «çık oradan» derlerse: «aman beyler, ben buraya iyi niyetle geldim. Madem çık diyorsunuz, çıkıyarum.» Amma, çıkıncaya kadar!...

Önceden görmek, önceden tedbir düşünmek, hazırlıklı olmak; en mühim konu budur. Yoksa, günü gün ederek bir tırtıl gibi, bir böcek gibi yaşamakla memleketin hayatı teminat altında bulundurulamaz. Uzağı görmek, ne olabilecek diye daima araştırmak. Yunanistan'da, Kıbrıs'ta elçilerimiz var, istihbaratımız var; İngiltere'de de var, Fransa'da da var, Amerika'da da var, her yerde var... Çıkılmadı adaya! Fakat çıkacağız! «Şöyle yapmazsan, adaya asker çıkaracağım!» Evet, muhterem arkadaşlar; politikanın çeşitli taktikleri vardır. Politikanın birçok kuralları vardır. Eskiden kullanılan kurallardan birisi de blöf yapmaktır. Fakat bu çağda bilhassa büyük güce sahip olma-

yan devletlerin politik blöflere gitmesi doğru değildir. Hiç bir zaman başarı sağlanmaz. Aksine çok zararlı olur. Türkiye, yakın tarihinde bunun iki defa tecrübesini yapmış, iki defa bundan büyük zarar görmüştür. Bunun bir tanesi, 1957 - 1958 yıllarında, o günkü hükümet tarafından Suriye'ye karşı yapılmıştı. Diğeri da Kıbrıs Mes'elesinde yapılmıştır. İskenderun'da asker toplanır, donanma Mersin'e geldi, İskenderun'a geldi. Gazeteleri okuyoruz; Domuz Burnu'nda tatbikat var. Çıktık, çıkıyoruz. Bir takım arkadaşlar geliyor. Heyecanla yeminler ediyorlar. «Vallahi billâhi bu akşam, yarın sabaha çıktık, oradayız.» Yok. Ve, durum bütün yeryüzünde bizim memleketlerde alay konusu olmamıza, sebep olmuştur. Böyle bir iş yapılacaksa, bu, kâbil olduğu kadar gizlenir .Dünya bunu ancak çıkıldıktan sonra haber almalıdır. Yoksa, çıkıldıktan önce böyle, davul, zurna ile ilân ederek «ben buraya asker topladım, topluyorum, çıktım, çıkacağım, açılın yoldan savulun, geliyorum!!!» Bu gayet güzel plânlanır, tertiplenir ve baskın tarzında oraya çıkılır. Çıkıldıktan sonra dünyanın haberi olur. Sabah ajanslar şöyle: «Türkler adanın şurasına, şurasına kuvvet çıkartmışlar, şurayı işgal etmişler, falan...» Olur. Olmadı; zaten geçti, yalnız Ada'da isabetli olarak bir bombardıman yapılmıştır ki, orada mücahitlerin, toplanmış olan üstün Rum kuvvetleri tarafından büyük bir baskıya uğramaları, bu şekilde önlenmiştir. Amma, o bombardımandan da faydalanılmamış, onun da arkası gelmemiştir. Ondan sonra devlet adamlarımızdan çeşitli mazeretler dinledik: «Ben şunu yapacaktım ama, falan önüme geçti, bırakmadı.» Yani ne bekliyorduk? Falan kapıları açacak, sırtımızı okşayacak, «haydi göreyim seni!» Böyle der mi? Türkiye NATO'da bir üye devlet ise, Yunanistan da bir üye devlet

tir. Diğer devletler kendi menfaatlerini düşünürler ve kendi menfaatlarını temin etmek üzere politikalarını yürütürlerken, onlar hem Yunanistan'ı hem Türkiye'yi elde bulundurmak isterler. Bunun yolunu ararlar. Yunanistan nasıl oraya 600 mil mesafeden 15.000 kişi, bir ordu kuvveti sevketmiş, çıkartmış ise; nasıl ordaki yerli Rumları silâhlandırmış, teşkilâtlandırmış ise, ve kendi lehine oldu bittiler yaratmış ise, Amerika'nın Rusya'nın, Mısır'ın, diğer devletlerin durumlarını hep hesaplıyarak ve onların durumlarında kendi lehine şartlar meydana getirerek nasıl bunu yapmış ise, Türk diplomasisine, Türk devlet adamlarına da düşen vazife, Türkiye'nin menfaatlerini sağlamak üzere böyle hazırlıklar yapmak, böyle durumlar meydana getirmek ve Türk menfaatlerini temin etmekti. Bu yapılmıyor, sonra «falan önüme geçiyor!.» Evet, geçti ve geçtiği için tabiî onu da yazmamız lâzım. Ama, bunu devlet adamı önceden görecek, önceden hesaplamalı, bilmelidir. Bundan sonra 3. Koalisyon 4. Koalisyon hükümetleri geliyor. Hepsinin izlediği politika birbirine benziyor. «Bekle, gör» politikası. Hergün öbür taraf yer kazanıyor. Evvelce Girne yolundaki Türk barikatlarını kaldırdı. Şöyleydi, böyleydi... Barikatlar kalktı. Sonra Magosa'da bir takım hâdiseler oldu. Magosa'da karşılıklı olarak barikatlar kalktı. Kalktı ama, ben kaybediyorum, o kazanıyor. Zaman benim aleyhime işliyor, onun lehine işliyor. Ben ne yapıyorum? Hareket serbestliğini, insiyatifi onlara bıraktım, onlar istedikleriyle hareket ediyorlar ve kendi menfaatlerine beni tâbi kılıyorlar. Ben de bekliyorum. Şimdi son duruma geliyoruz. Dışişleri Bakanımız bir hey'etle Birleşmiş Milletler'e gitti. Kıbrıs konusunu görüşmek üzere. Bir de gazetelerden öğreniyoruz ki, 24 Asya - Afrika devleti Birleşmiş Millet-

ler'e, Türkiye'nin aleyhinde ve Yunanistan'ın lehinde bir karar tasarısı sunmuş, 24 Asya - Afrika devleti. Tâ-Afrika'nın bilmem güneyinde, bilmem ne devleti, Asya'nın bilmem güneyinde, bilmem ne devleti, 24 devlet, işi gücü bırakıyor, toplanıyor, Türkiye aleyhinde, Yunanistan lehinde Birleşmiş Milletlere bir rapor sunuyor. Bu ne demek? Bunun bir mânâsı var; Yunan diplomasisi çalışıyor demektir. Bu 24 devleti birbirine çatmış, kaynaştırmış, bu raporu verdirmiş demektir? Peki bunlar olurken Türk diplomasisi neredadir? İşte, bunların üzerinde de önemle durmak lâzımdır. Bu bir çalışmanın sonucudur. Bunu zamanında haber almak, mukabil tedbir almak, böyle bir raporu incelemek de Türk dış politikasına düşen bir vazife idi. Ve bundan önce Kahire Konferansı da böyle oldu. Oradan aleyhte bir karar çıktı. Pekiyi, ondan harekete geçmedik, ondan ders almadık. Şimdi 24 devletin aleyhimizdeki raporuyla karşılaşmış bulunuyoruz. Bundan da ders almazsak, bunu daha birçok mes'eleler takipedebilir. Bu olaylar olurken, Yunanistan'da yeni hareketler var. Geçenlerde hepimizin duyduğu, işittiği şekilde Atina'nın «Yeni İzmir» adını verdikleri bir semtinde, Türkiye'de doğmuş, büyümüş olan, Türk vatandaşı olan ve Yunan işgali sırasında Türkiye'ye ihanet eden, Türk halkına, Türk vatandaşlarına her çeşit zulmü, işkenceyi yapan, kan döken bir İzmir metropoliti, Hirisostomos var. Papaz. Eski olayları inceleyenler, bu adamın İzmir'de ve Ege bölgesinde yapmış olduğu zulümleri, Türk halkına yapmış olduğu kanlı facialarıı o kitaptan bulup taze taze okumak mümkündür. Bunun heykeli dikiliyor. Ve heykelin açılış töreninde Yunan başbakanı, Yunan hükûmet erkânı ,hepsi hazır. Heykelin üzerinde «Tiranların gururunu kırdın» yazıyor. Tiranlar kim? Biz. Ondan sonra

«İzmir'in Yunanlılığını korudun.» yazısı var. İşte bilmem ne yazısı var. Bu da yetmiyor, Yunan başbakanı konuşuyor. Diyor ki: «Hirisostomos millî şehittir, mukaddes millî şehittir ve boşuna ölmemiştir.» diyor. Başka birisi konuşuyor. «Küçük Asya'da hakikî Yunan toprakları var.» diyor?

Kıbrıs olayı, pek basit bir olay değildir. Türkiye çok önemli durumlarla karşı karşıyadır. Bu önemli durumlar, demin baştan bazı olayları açıklarken değindiğimiz gibi iç mes'elede tesir gösterebilir. Onun için Türk devlet adamlarının, Türk gençliğinin çok uyanık olması lâzımdır. Biz kendimiz barışçıyız. Kendimiz iyi niyetliyiz. Fakat, bu iyi niyetlilik, kendi varlığımızı emniyette bulundurmak için yeterli değildir. Herşeyden önce uyanık olmalıyız, bize karşı girişilen bu alçakça, bu sinsice faaliyetlere karşılık vermeliyiz ve karşılık göstermeğe hazır olmalıyız.

Şimdi, onlar Hirisostomos'un heykelini diktiler. İlk Yunan alayı İzmir'e çıktığı zaman bunu silâhla karşılayan o zaman genç bir gazetecidir, İzmir'de çıkan Hukuk-u Beşer gazetesi sahibi Hasan Tahsin Bey adında bir genç, bir Türk çocuğudur. Bu genç adam, o gün bir alay Yunan askerine karşı, on tane fişeği ile, mavzerini kapmış ve Yunan alay sancağının sancaktarını evvelâ yere yıkmış, ondan sonra alay kumandanının yaverini, yani fişeklerin hiçbiri boşa gitmemiş. Kendisi de tabiî, mevziye giren ve kendisine ateş eden bir alayın ateşiyle kalbur gibi delinmiş. Şimdi, İzmir'de onun Türk Milleti'nin şerefini yükselten ilk ateşini yaptığı yere, Türk gençleri bunun heykelini diktirmelidir.

Kıbrıs mes'elesinin önemi çok büyüktür. Ben bu mes'elenin ciddî ihtilâflara konu olmasından endişe duyuyorum. Türkiye'nin prestiji ile ve güvenliği ile

çok yakından ilgilidir. Bunun yanısıra demin de temas ettiğim gibi, orada bulunan 125.000 Türk'ün varlığı, hakları ve hayatı ile de ilgilidir. Kıbrıs mes'elesi Türkiye - Kıbrıs mes'elesi mi, yoksa Türkiye - Yunanistan mes'elesi mi? Zaman zaman Türkiye'de bu iki fikir tartışılmıştır. Bazı devlet adamları bunun bir Türkiye - Yunanistan mes'elesi olduğunu ve bunu Türkiye - Yunanistan mes'elesi olarak ileriye sürmenin Türkiye'nin menfaatlerine uygun bulunduğunu iddia etmişlerdir. Bu bir politika taktiği konusudur. Fakat, özellikle bu işin başlangıcında bu mes'eleyi bir Kıbrıs konusu olarak, zahirde bir Kıbrıs konusu olarak tutup ona göre bir davranış içinde bulunmakta faydalar olacağını sanırdım. İhtilâfları azaltabileceğini sanırdım. Bugün, tabiî, tamamiyle iş yaygın hale gelmiştir. Kıbrıs sorununun elverişli çözüm yolu nedir? Bunun üzerinde düşündüklerimi etrafı ile açıklamayı uygun görmüyorum. Yalnız, ana hatlarıyla bazı şeyleri ortaya koymakta fayda vardır. Kıbrıs konusunun elverişli bir çözüme ulaştırılması için, Türkiye'nin barış durumundan ayrılmaksızın Kıbrıs'ta Yunanistan'ın yaptığı usul ve yol ile, mutlaka fiilî bir durum yaratması icabeder. Yunanistan bu konuda, iki tarafın haklarını ve menfaatlerini sağlayacak bir antlaşmaya yanaşmadığı müddetçe, ona karşı da Türkiye'nin tedbirler alması lâzımdır. Ve Türkiye, Yunanistan'a gayet iyi tesir edecek kozlara, tedbirlere sahiptir. Geç kalmış olmakla beraber, plânlı bir propoganda faaliyetine girişmek ve yine plânlı bir diplomatik faaliyete girişmek lâzımdır. Uyuşukluk, durgunluk çıkar yol değildir. Türk Milleti, Türkiye'nin gelecekteki evlâtları bunu bir an akıldan çıkarmamalıdırlar. Yunanlılar aleyhimizde faaliyetler gösterdikçe, okul kitaplarında topraklarımız üzerinde hak iddia eden fikirler, yazılar

bulunup, çocuklarına bunları telkin etmeğe devam ettikleri müddetçe, basınında daima aleyhimizde ve kendi vatanımız üzerinde iştiha ve hak belirten davranışlarda bulunmağa devam ettiği müddetçe Türk Milletinin hedefi; SELÂNİK, BATI TRAKYA ve ANADOLU'NUN PARÇALARI OLAN ADALAR'dır.

2 — 20 TEMMUZ 1974 KIBRIS HAREKÂTI İLE ÂLÂKALI MÜLAHAZALAR

Türkiye Cumhuriyeti'nin 1960'da imzalanmış bulunan Londra ve Zürich anlaşmalarından doğan, garantör devlet sıfatıyla Kıbrıs'a müdahale hakkının, 20 Temmuz 1974'de kullanılması için hükûmetin giriştiği faaliyetlerin eleştirmesini yapmak gereklidir.

1963 yılı Aralık ayında Kıbrıs Adası'nda Türklere karşı girişilmiş olan katliamlar ve Papaz Makarios'un anlaşmalarla teminat altına alınmış olan Kıbrıs Anayasası'nı çiğnemiş olması karşısında ,garantör devletlerin Ada'ya müdahele ederek Anayasa nizamını eksiksiz şekilde geri getirmeleri gerekli olmuştu. Türklere karşı girişilen öldürme ve baskı hareketleriyle Anayasa'nın çiğnenmesi, Makarios ve Yunanistan'ın anlaşma ve tasvibiyle müştereken yapılan işler olduğuna göre, Yunanistan'dan garantör devlet olarak bir müdahele beklemek düşünülemezdi. İngiltere'nin ise, dâima Yunanistan'a yakın bir politika izleyen bir devlet olarak, altına imzasını koyduğu anlaşmaların korunması için bir harekette bulunması beklenemezdi. Bu durumda kendi haklarını korumak için, Türkiye'nin tek başına garantör devlet sıfatıyla Ada'ya müdahele etmesi biricik çare olarak kalıyordu. Fakat, ne 1963 yılının kanlı Aralık ayı olayları ve ne de 1964'de sürüp giden haksız, kanunsuz saldırılar kar-

şısında Türk hükûmetleri müdahele hakkını kullanmadılar. 1974 yılına kadar Kıbrıs'ta hergün, her hafta ve her ay devamlı müdaheleyi gerektiren kanlı olaylar, Türklere karşı saldırılar, anlaşmaların devamlı çiğnenmesi ve Kıbrıs Anayasasının rafa kaldırılması durumları cereyan ettiği halde, Türkiye'de iktidara gelen çeşitli hükûmetler Ada'ya karşı teminatçı devlet sıfatıyla anlaşmaların verdiği müdahele etmek hakkını kullanmağa girişmediler. Denilebilir ki, olayların başlangıç tarihi olan 1963 yılında Türkiye müdahele için gerekli hazırlıklardan yoksundu. Gerçi, muktedir ve liyakatlı bir hükûmet için, olayları meydana gelmeden önce hesaplayarak her ihtimale karşı hazırlıklı bulunulması icabeder. Ayrıca devletlerin ve hükûmetlerin kuvvetli ve tesirli istihbarata sâhip olmaları ve diğer memleketlerdeki, özellikle komşu topraklardaki faaliyetleri yakından izleyerek, buna göre gerekli tedbirleri alması başta gelen bir görevdir. Bu düşünceye göre 1963 yılında iktidarda bulunan İnönü hükûmetinin gereği kadar muktedir ve liyakatlı olmadığı ve önceden Kıbrıs'ta patlak verecek olayları haber alarak gerekli tedbirleri ve hazırlığı yapmakta kusur gösterdiği kabul olunabilir. Fakat, bu acı olayların ortaya çıkışı ve 1963 yılından 1974 yılına kadar aynı tip olayların aralıksız devam etmesi, T.C. hükûmetlerini uyanıklığa sevkederek gerekli hazırlıkları sür'atle yapmağa ve etkili tedbirleri almağa sevketmesi gerekmez miydi? Şüphesiz, evet... Fakat, ne hazindir ki, baskılar, katliamlar, Anayasayı ve anlaşmaları çiğnemeler devamlı sürdürüldüğü halde, 1974 yılı 15 Temmuzuna kadar T.C. hükûmetleri ihtiyaç anında Ada'ya hemen müdahele edebilmek için hiçbir zaman hazır duruma gelmediler. 1963 ve 64 yıllarındaki İnönü hükûmetlerin-

den sonra gelen Ürgüplü ve Demirel hükûmetleri zamanında da pek çok kanlı olaylarla karşılaşıldı, amma, Cumhuriyet hükûmetleri en yararlı ve en tesirli tedbirleri almakta acze düşmüş göründüler.

15 Temmuz 1974'de Kıbrıs'ta Makarios'u deviren Nikos Samson darbesi meydana geldiği zaman, sayın Ecevit hükûmetini de hazırlıksız yakaladı. Daha sonraları basına verdiği bir demecinde Sayın Genel Kurmay Başkanı, Makarios'a karşı girişilen darbenin yapılmasından önce haberli olduklarını ifade ettiler. Bu ifadeye göre, T.C. Hükûmeti, Nikos Samson darbesinin yapılmasından beş gün önce darbeyi haber almış bulunmaktaydı. Bu takdirde, böyle bir darbe gerçekleştiği takdirde, hükûmet olarak ne gibi tedbirlere başvurulması, düşünülüp hazırlanması icap etmez miydi? Fakat görüyoruz ki, 15 Temmuz'da darbe haberi yayıldığı zaman, Türkiye henüz müdaheleye hazırlıklı bulunmuyordu. Halbuki, darbenin yapıldığı günle bu günü takip eden üç gün Kıbrıs'ta Makarios'cu kuvvetlerle, darbeciler birbirleriyle boğuşmuşlardır. Ecevit Hükûmeti ise, darbeden ancak altı gün sonra Kıbrıs'a askerî müdahelede bulunabilmiştir. Bu süre içinde, Ada'da darbeci kuvvetler Makarios'cuları tepelemişler ve birbirleriyle mücadeleden serbest kalan kuvvetlerini muhtemel Türk çıkarmasına karşı tertiplemek ve kullanmak fırsatını bulmuşlardır.

Bütün bunlara rağmen sayın Ecevit Hükûmeti 11 yıldan beri hiçbir Cumhuriyet hükûmetinin kullanamadığı müdahele hakkını kullanmıştır. Bu bakımdan alınmış olan karar, beğenilecek ve takdir edilecek bir karardır. Ancak müdahele kararımızı açıklayan hükûmet, bu müdahelenin hangi gaye ve hedefleri sağlamak için yapıldığını daha başlangıçta ilân etmiştir. Başbakan'ın kendi ağzından ifade ettiğine gö-

re, Kıbrıs'a Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin gönderilmesiyle sağlanmak istenen gayeler şunlardır :

1 — Kıbrıs'ta ihlâl edilmiş olan Anayasa düzeninin yeniden kurulması.

2 — Ada'da gerek toplumların kendi içlerinde ve gerekse toplumlararasında barışın sağlanması,

3 — Türkiye'nin güvenliğinin «güvence» altına alınması,

4 — Enosis'e giden yolların tıkanması,

5 — Lozan anlaşmasıyla Doğu Akdeniz'de kurulan dengenin korunması.

Bu gayelerin gerçekleşmesi için ilân edilmiş olan hedeflerle orantılı olarak Kıbrıs Adası'nın bütününü veya en az yarısını işgal edecek genişlikte bir harekât düşünmek gerekliydi. Bu genişlikteki bir harekât için orantılı büyüklükte bir askerî kuvvetin Ada'ya çıkarılması lâzım idi. Halbuki, Ecevit hükûmeti ilân etmiş olduğu siyâsî hedeflerin hiçbirini sağlamaya yeterli olmayan az bir kuvvetle Ada'ya çıkartma yapmış ve Ateş-Kes'in acele olarak ve kayıstız, şartsız bir şekilde kabul edilmesiyle çok dar bir sahayı işgal etmekle yetinmiştir. Ateş-Kes kabul edildiği zaman Türk Kuvvetlerinin işgal altına aldığı bölge, 25 km. derinliğinde ve 20 km. genişliğinde, dağlar arasında dar bir boğaz içerisine sıkışmış dar bir cepten ibâret idi. Bu cebin içine sıkışmış olarak bulundurulan Türk Kuvvetleri, 14 Ağustos 1974'de ikinci harekât başlayıncaya kadar çok büyük tehlikelere maruz bulunmuştur. Nitekim İkinci Harekâttan sonra Kara Kuvvetleri Komutanı Sayın Orgeneral Eşref Akıncı, basına vermiş olduğu demeçte bu durumu gayet güzel açıklamıştır.

14 Ağustos 1974'de girişilmiş olan harekât da, çok mahdut hedefli tutulmuştur. Bu harekât sonucu

Ada'nın % 35'i Türk Silahlı Kuvvetlerinin işgâli altına alınmış ise de, bu durum biraz yukarıda sıralanmış olan siyasî hedeflerin sağlanmasını mümkün kılamamıştır. Gelecekte de mümkün kılması beklenemez. Kıbrıs'ta huzur ve asâyişin, güvenliğin kurulabilmesi için, hiçbir Rum ve Yunanlı silâhlı kuvvetin bırakılmaması lâzımdır. Bunun için de Kıbrıs Adası'nın tümünün sür'atle işgâl altına alınması ve Rum kuvvetlerinin silâhtan tecridi gerekmektedir. Bu yapılmadığı takdirde Kıbrıs Adası Türkiye için kangren olmaya istidatlı bir çıban başı olarak kalacak ve oradaki Türk Kuvvetlerini devamlı olarak meşgul edecektir. Hattâ daha başka Türk Kuvvetlerinin de Ada'ya gönderilmesine, zaruretler meydana getirecektir.

Bunun için daha fazla vakit kaybetmeden üç önemli tedbire başvurmak gerekmektedir:

1 — Ada'da sür'atle üçüncü harekâta girişmek ve Ada'nın tümünü işgal altına alarak, Rum ve Yunan Kuvvetlerini silâhtan tecrit etmek. Ayrıca, Ada kıyılarını sıkı bir şekilde göz altında bulundurarak dışardan silâh ve mühimmat sokulmasına ve düşman kuvvetlerinin çıkmasına meydan vermemek.

2 — Türkiye'nin siyâsî gayelerini gerçekleştirebilmesi için, dünya çapında geniş, şumûllü ve plânlı diplomatik atılımlara girişmek.

3 — Dünya kamu oyunu lehimize kazanmak maksadıyla ve Yunan propogandasını tesirsiz hale sokmak için geniş, şumûllü, plânlı ve uzun vâdeli bir propoganda faaliyetine girişmek.

Bu üç tedbir birlikte alınmadığı takdirde, Kıbrıs mes'elesi dolayısiyle yakında çok ağır ve sıkıntılı durumlarla karşılaşılması muhtemeldir.

Kıbrıs'ta 15 Temmuz 1974'de meydana gelen darbeden sonra, Ecevit Hükûmeti tarafından işlenmiş

olan, konuyla ilgili hataları maddeler halinde aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür.

1 — Darbe ile müdahale arasında geçen 6 gün, çok uzun bir süredir. Düşmana hazırlanmak için fırsat vermek bakımından askerî mahzuru bulunduğu gibi, ayrıca siyasî ve hukukî zararları da olmuştur. Siyâsî zararları : Müdaheleyi durdurmak için hasımların yaptıkları ve yapacakları siyasî hazırlık ve propoganda çalışmalarının ilerlemesi ve olgunlaşmasıdır. Bu bakımdan zaman unsuru kesin olarak aleyhimize işliyordu ve işliyor. Hukuk bakımından mahzuru : Bizim elimizdeki en kuvvetli koz müdahelemizin devletler hukuku bakımından bir hayli sağlam bir temele dayanmasıdır. Bu unsuru zayıflatacak her hareketten titizlikle kaçınılmak gerekir. Bu hakkımıza karşı ileri sürülen ve bunu zayıflatan itirazlar da vardır. Bunlardan biri bu hakkın tatbikinin zor ve mahzurlu olduğudur. Tatbikatta gecikme, çekinmeler v.s. bu itiraza kuvvet verdiği ölçüde hakkımızın esasına da zarar verir. Diğer bir nokta : 1963 ve 1967'de müdahale edilmemiş olması da bu hakkımızı biraz daha zayıflatmıştı. (Devletler Hukukunun bir hususiyeti : Kullanılmayan haklar zayıflar.) Son darbe hâdisesinde eski zayıflatıcı unsurlara ilâveten, «casus foederis» yani «hakkı harekete geçirici» hâdise de yeter derecede vâzıh değildi. Bunlara ilâveten gecikme, tereddüt ve tâviz ayrıca hukukî durumumuzu biraz daha zayıflatıcı unsurlar olur ve olmuştur.

2 — İlk Ateş - kes kararı, siyâsî ve hukukî bakımdan çok zararlı olmuştur. Bunun yegâne mâzereti askerî zaruretler olabilir. Yani, meselâ, ikmal ve takviyenin zamanında yapılamamış olması ve hareketin bu yüzden birkaç günlük bir duralama devresi geçirmesi tehlikesi doğmuş ise ve bunu örtmek gerekliy-

se, geçici bir ateş - kes'i kabul etmekte menfaat olabilir. Bunun dışında, hükûmet için, bir mâzeret olamaz.

3 — Ancak bu takdirde dahi bu ateş - kes'in kabul şekli ve formülü Türk menfaatleri bakımından ağır şekilde hatâlı ve zararlı olmuştur. Ateş - kes'i (ister askerî zaruret, ister karşı durulamıyacak kadar ağır siyasî baskı ve tehdit sonunda) kabul mecburiyetinde kaldığımızı farzedelim. Bunun «Güvenlik Konseyi'nin kararına uyuyorum;» şeklinde yapılması çok hatalı olmuştur. Çünkü önce bu uyma, (Hukukî bünyesinin icabı bizzarur) kayıtsız şartsız bir uyma olmuştur. Ayrıca, Konsey kararında mündemiç bulunan, Türkiye'nin müdahelesini haksız görmeyi de zımnen kabul etmiş duruma düştük. Halbuki, Konsey kararına falanca sebeplerden dolayı asla kabul edemeyiz, ancak müttefiklerimizin ısrarlarına karşı bir fedakârlık olarak (yahut, kan dökülmemesi için insanî düşüncelerle karşı tarafa son bir fırsat vermiş olmak için), ancak falanca şartlarla duruyoruz ve ileride harekâta devam etmek hakkımızı mahfuz tutuyoruz, diyebilirdik. Netice fiilen durmak olduğuna göre, gaye hâsıl olmuş bulunurdu. Ama arada şu farklar olurdu :

A — Hukukî durumumuz biraz daha az sarsılmış olurdu.

B — Türkler sözlerini tutmuyorlar, ateş - kes'i vaktiyle kabul ettikleri halde boyuna ihlâl ediyorlar şeklindeki menfî propogandalara ve suçlamalara fırsat verilmiş olmazdı.

Ateşi keserken şart olarak neleri ileri süreceğimize gelince: Başlıca rehinelerin derhal serbest bırakılmaları ve düşmanın Türk yerleşme bölgelerinin, «enclave» lerin, işgâl ettiği kısımlardan çekilmesini

isteyebilirdik. Bunlar hukuk bakımından ve dünya umumî efkârı bakımından mâkûl şartlardır. Bu şartları karşılıklı bir anlaşma ile, yani «bilatoral» olarak, kabul ettirebilirsek daha iyi olurdu. Ama bu mümkün olmasa bile, «unilatoral», tek taraflı bir beyan ile yapmamız hiç yoktan daha iyi olurdu.

4 — İlk ateş - kes ile ikinci harekâtın başlaması arasında süre çok uzun olmuş ve bu fecî bir talihsizlik teşkil etmiştir. Bilhassa düşmanın rejim değişikliklerinden bütün istifadeleri hazırlayıp tezgâhlaması ve propogandasının meyvelerini derlemeye başlaması mümkün olmuştur. İkinci Barış Harekâtı çok daha gayrı müsait bir milletlerarası şartlar altında yapılmıştır.

5 — Burada siyaset ve propoganda bakımından yapılan, asıl büyük strateji hatasına geliyoruz. Birinci ve ikinci harekât arasındaki ateş - kes devresinde : «Coğrafî taksim» tezi ortaya atılmıştır. Bunu aslâ yapmamak gerekirdi. Yapılacak şey, askerî harekâtı bitirmek ve ancak bundan sonra muhtelif nihâî çözüm şekilleri üzerinde durmaktı. Bunun sebepleri:

A — Dayandığımız hukukî tez zayıflamış oldu. Biz diyorduk ki, «Biz andlaşmaların bize verdiği hakka istinaden, Ada'da ihlâl edilen Anayasa düzenini ve statüyü korumak ve ihlâli ortadan kaldırmak için, garantör devlet sıfatıyla askerî müdahele yapıyorduk.» Bu durumda, hukuk bakımından, oldukça kuvvetliydik. «Pacta sund servanda» esasına dayanıyorduk.

B — Halbuki kendi dayandığımız Anayasa düzeninin kendi elimizle oratadan kaldırılması ve yerine coğrafî otonomi veya taksime dayanan yeni bir düzenin getirilmesi tezini ortaya attığımız zaman «fırsattan istifade, tecâvüzle toprak kapmak istiyor, istilâya kalktı» itham ve propogandalarına fırsat verilmiştir.

Türklerin Ada'da çektikleri zulümler ve şimdiye kadar Rumların gösterdikleri kötü niyet karşısında nihâî çözüm şekli olarak coğrafî taksim tezinin de şüphesiz müdafaa edilebilir tarafları vardı. Hattâ kuvvetli tezdir. Ancak, münakaşa kaldırır tarafı da vardır. Biz yüzde yüze yakın haklı bir hukukî vaziyet üzerinde, zorbalığı önlemek ve andlaşmanın bize verdiği hakkı kullanmak zemini üzerinde durmak varken, daha fazla münakaşa kaldırır bir zemine kaymakla büyük strateji hatâsı yaptık. Bunu şöyle bir misal ile biraz canlandıralım: Farzedelim bir evde bir cinayet işleniyor. Polis memuru o evin kapısını kırıp giriyor. Evdekilerin, «bu zorbalıktır, meskene tecâvüzdür, hâkim kararı olmadan polis nasıl girer» şeklindeki feryatlarına rağmen, polis oldukça kuvvetli bir hukukî durumdadır. Ama o polisin eve girdikten sonra, kendi meşru malı olan ve daha önce ondan çalınmış bulunan bir malı da gördüğü ve ona el koyduğunu farzedelim. Şimdi aynı polis memuru evdekilerin yine şirretçe başlayacakları yaygara karşısında bir hayli daha zayıf hukukî durumdadır. O malın gerçekte kendisine âit olduğunu ve eskiden haksız olarak kendisinden alınmış olduğunu, iddia edebilir. Bu hususlar gerçeğe uygun da olabilir, ama bütün bunlara rağmen şurası da gerçektir ki, şimdiki hukukî durumu eskisi kadar açık ve yüzde yüz kuvvetli değildir.

C — Ordu Girne ve Lefkoşe çevresinde dar bir bölgeye sıkışık iken, Kıbrıs'ın önemli bir bölgesinde otonom idâre tesisine Rumlar'ın aslâ yanaşmıyacakları âşikâr olmak gerekti. Başka bir tâbirle, askerî durumun o safhasında, «siyasî bir çözüm şekli» bulunmayacağı, böyle bir teşebbüsün akîm kalacağı besbelliydi. Şu halde ,o safhada bu teşebbüse girişilmemesi, bu uğurda hem gecikmeye, hem de askerî

harekâtın dayandığı hukuk temelinin zayıflamasına yol açılmaması gerekirdi.

Ç — Kıbrıs harekâtında zaman zaman ortaya çıkan sakat bir temâyül var .Bu temâyül, zaman zaman askerî harekâtı biraz kenara doğru iter gibi yapıp, çalışmaların ağırlık merkezini siyâsî temaslara kaydırmak ve adetâ neticeyi askerî harekâttan değil de, siyasî çalışmalardan beklemek gibi bir manzara gösteriyor. Hattâ daha da ileri giderek diyebiliriz ki, esas olarak siyasî netice elde etmek düşünülüyormuş ve askerî harekâtlar da bu siyasî hedefler ve çalışmalara uyacak şekilde sınırlanıyor ve başlatılıp durduruluyormuş, gibi bir manzara hâsıl oluyor. Bu düşünce ve hareket tarzını ve buna bağlanan ümitleri realist olmaktan uzak saymak gerekir. Tam tersine, bu müdahelede ağırlık merkezi tamamen askerî harekâta ve onun icaplarına verilmeli ve bütün siyâsî çalışmalar, hukukî çalışmalar ve propoganda çalışmaları başlıca gâye olarak askerî harekâtı kolaylaştırmak, ona en uygun şartları ve imkânları sağlamak ve ona bir meşruiyet çerçevesi temin etmek gayesine göre ayarlanmış olmalıydı.

6 — Kıbrıs mücadelesinin hususîyetlerinden doğan, belki paradoksal gibi görünecek bir netice vardır, o da şudur: Kıbrıs'ın 1/3 ünü elde etmekten, tamamen işgal eylemek daha kolay idi. (Veya daha az zordu.) Dikkat buyurulsun, «tamamını fetheylemek» veya «tamamını ilhâk eylemek» demiyorum. «İşgâl eylemek» diyorum. Bunun tam delilleriyle münakaşası bu yazının imkânlarının dışında kalır. Yalnız bunu düşündürücü bir nokta olarak mecburen, kaydetmekle yetiniyorum. Kıbrıs'ın tamamının işgâlinin, nisbî kolaylığı sür'ate dayandırılması mümkün hukukî temelin kuvvetinden gelir. Bunun yerine siyaset

adamlarımızın maalesef seçtikleri diğer yol olan, Ada'nın bir kısmında tutunup ve askerî harekâtı böylece tahdit edip, sonra siyasî pazarlıklar ve oyunlarla Kıbrıs'ın o kısmında (veya uygun bir kısmında) bir statüyü karşıdakilere kabul ettirmek şekli ise, görülecektir ki, maalesef, çok zor olacaktır ve gittikçe artan baskılara ve huzursuzluklara yolaçacaktır.

7 — Yine ne gariptir ki, bir yandan doğru ve meşru yol olan garantörlük hakları çerçevesi içinde askerî görevin yerine getirilmesinden bu kadar ürken ve bu hususta bu kadar menfî davranan politikacılar, diğer taraftan da bu temeli yıktıktan, veya az çok tahrip ettikten sonra, umumî cihan politikasının denge oyunları ve kaypaklıkları içine dalmakta ve bu sahada oynanacak kumarın neticesine her şeyi bağlamaktan ürkmemekte ve bu sahada kendilerinde karşıdakilerden üstün çıkabilecek yetenekler vehmeylemektedir.

8 — Kıbrıs mücadelemizin talihi, iç siyasette uzun süre hâkim olmuş ve derin izler bırakmış bir zihniyetin az çok kurbanı olmak şeklinde tecelli etmiştir. İnönü devrinde başlayan ve belki en müşahhas örneğini onda bulan bu zihnîyet, dış siyâset hususunda kendinden gâyet emindir. Derini, doğruyu ve ilerisini tam isabetle gördüğü ve teşhis ettiğinden hiçbir tereddüdü yoktur. Bilhassa daha başka türlü ve daha faal siyasî hareket tarzları teklif edenleri kısa görüşlü olmak ve devletin emniyetini tehlikeye atacak, tahakkuku imkânsız şeyleri, sırf cehâlet ve hissî hareket yüzünden teklif ediyor şeklinde itham ve teşhir etmekten de zerrece çekinmez. Buna rağmen, hâdiseler birçok kereler bu zihniyetin yanıldığını, hem de fecî şekilde yanıldığını açıkça ispat etmiştir. Buna rağmen bu zihnîyet, aynı katı iddiacılı-

ğından asla vazgeçmemiş ve hiçbir ders almamıştır. Buna birkaç örnek vereyim :

A — Kıbrıs'ta İngiliz Vâlisi Foote, bir plân teklif etmişti. Buna göre Türklere sadece bir takım mahdut azınlık hakları ve köy ve belediye hizmetlerinde ve kültür işlerinde muhtariyet hakları veriliyordu. Bu plân biraz tehditkâr bir şekilde, "Bunu, derhal kabul etmezseniz, ileride bu kadarını da alamazsınız" diye telkinlerle teklif edilmişti. İsmet İnönü şiddetle ve ısrarla bu plânın kabulünü savundu. Hattâ "Bu fırsat yüzde yüz kaçırılırsa neticesinin felâketli olacağı ve bir daha aslâ bu kadarını dahi elde edemiyeceğimiz" kesin bir kehânet olarak, İnönü tarafından ileri sürülmüştü. Buna rağmen Fatin Rüştü Zorlu, bu kehânet ve ikazlara aldırmadı. Foote Plânını kesin olarak reddetti ve fazlaya ait taleplerinde direndi. Netice Londra ve Zürich andlaşmaları ile ortaya çıkan statüdür. Foote Plânı'nı fersah fersah geride bırakan, İsmet İnönü'nün tahayyül dahi edemediği kadar ileri giden, Ada'da kesin % 30 ve % 40 nisbetlerinde iştiraki, veto hakkını, Türk Askerlerinin Ada'da garnizon olarak mevcudiyetini ve garantörlük ve müdahale yetkisini veren statü... Yani bizim bugün Ada'da bulunmamızı mümkün kılmış olan ve hukukî temeli veren statü... Yani bir devlet adamının yanılması ve hâdiseler tarafından tekzib edilmesi ancak bu kadar açık ve fahiş şekilde tecelli edebilirdi. Peki, bundan CHP ve İsmet İnönü ne gibi bir ibret dersi aldılar ve bundan sonraki hüküm ve davranışlarında bir fark oldu mu? Hiç bir fark olmadı. Ancak o andan itibaren İnönü, Fatin Rüştü'ye karşı onulmaz bir kin beslemeye başladı ve o günden bugüne kadar İsmet İnönü ve CHP'li politikacılar Londra ve Zürich anlaşmalarını kötüleyen ve bilhassa müdahele hakkı-

nın pratikte işleyemiyeceğini ve dünyanın bizi bu hakkı kullanmakta hiçbir zaman serbest bırakmayacağını söylemeye başladılar. Bu sözlerinin kendileri de az veya çok tesiri altında kaldıkları muhakkaktır. Müdahale fırsatlarının kaçmasında bu tesir ve telkinlerin muhakkak payı vardır. Muayyen bir politik zümrenin yıllar boyu tesiri altında kaldıkları bu telkinlerin ve görüşlerin, acaba, son harekâta girişmekteki gecikmede de ve askerî harekâtın mahdut tutulmasında ve erken durdurulmasında da tesiri olmuş mudur? Bunu kesinlikle bilemeyiz. Ancak şu kadarını söylemek yerinde olur: Kıbrıs'ın kaderini tâyin edecek son harekâta girişmek üzere karar verileceği ve tatbik edileceği sıralarda, bu karar ve tatbikatının siyâsî yönünü idare edecek durumda olan politikacıların ilk günden beri bu müdahale hakkını beğenmeyen ve bunu doğuran anlaşmaları kötüleyen bir siyâsî hava ve gelenek içinde yetişmiş kimseler olması, bir bakıma talihin garip bir cilvesi, bir bakıma da Kıbrıs ve Türkiye için talihsizlik olmuştur.

B — İkinci Cihan Savaşı sonunda İtalya'nın çökmesiyle sahipsiz kalan Oniki Adalar üzerinde Türkiye'nin hak iddia etmesi milliyetçiler tarafından ısrarla istendi. İsmet İnönü iktidarı bunları «dünyadan habersizlik», «gaflet» ve «hayalperestlik» içinde olmakla itham etti; böyle bir iddia ve talebin kabul edilmesine en ufak bir ihtimal olmadığı hususunda katı hüküm verdi ve bunda ısrar ederek Adalar'ı Yunanistan'a bıraktı. Bu hareketi o sırada ve sonraları kendisine bel bağlayanlar ve uzağı görür tecrübeli devlet adamı olarak inananlar tarafından ihtiyatlı, tedbirli ve akıllı hareket örneği olarak tereddütsüz kabul edildi. Sonraları Yalta Konferansı'nın zabıtları Amerikalılar tarafından tam metin halinde neşredildi. Bu-

nun bir yerinde Çörçil, Ruzvelt ve Stalin arasında, Türkiye'ye ne gibi topraklar verilebileceği konusunda, bir münakaşa vardır. Ruzvelt ve Çörçil Türkiye'nin daha geniş ölçüde mükâfatlandırılmasını, Stalin ise Türklere o kadar yüz verilmemesini ısrarla savunmaktadır. Nihayet Stalin şunu der :

«Türklere Oniki Adaları vermemezlik edemeyiz, o kadarını vermeye mecburuz, bunu ben de kabul ediyorum, ama bundan fazlasına kesinlikle aleyhtarım.»

İşin içyüzünü ve hakkımızdaki kararları açıkça gösteren bu satırlar açıklandıktan sonra, Oniki Adalar hakkında güttüğümüz siyasete yanmayacak Türk olur mu? Ne gariptir ki, bu açıklamalardan sonra da ne İsmet İnönü katı iddialarını (başka işlerde) ileri sürmek ve ısrar etmekten vazgeçmiş, ne de ona hayran olanlar onun sözlerine ve hükümlerine derin itimat duymaktan... Yürekleri yanmak yine milliyetçilere düşmüştü.

C — Kıbrıs'a çıkarma halinde dünyanın buna asla müsaade etmeyeceği, böyle bir şeyin yapılamayacağı kaç kere, aynı çevrelerce, söylenmişti. Gördünüz, yaptınız; oldu...

Ç — Şimdi aynı çevrelerden gelen telkinler, aynı hava ve edâ içinde, aynı kesinlikle «Ada'nın tamamının işgal edilemeyeceğini, dünya umumi efkârının buna asla müsaade etmeyeceğini» söylüyorlar. Ben Anglo - Sakson kültürünü yakından takip ederek yaşamış bir Türk milliyetçisi olarak ve şimdiye kadarki tahmin ve teşhislerimdeki isabetlerden de kuvvet alarak, bunun zıddını kâğıt üzerinde tesbit etmiş olmak için, beyan ediyorum : Şüphesiz, ileride bugüne âit vesika ve hâtırâlar da neşredilecektir. Gerçeğin ne yönde olduğu (meselâ Yalta işinde olduğu gibi) o

zaman açıkça anlaşılacaktır. Askerî harekât Ada'nın tamamına teşmil edilmediği takdirde, gelecek nesiller, tıpkı şimdi Oniki Adalar için olduğu gibi, Türklük hesabına bunu içleri yanarak ve bugünkü idarecilerin zihniyetine hayret ederek, acıyla ve ibretle seyredeceklerdir. Takdir edersiniz ki, yukarıdaki satırları «ikna» gibi muhal bir gaye ve ümitle yazıyor değilim.

9 — Kıbrıs'ta, işgali Ada'nın tamamına teşmil kararına varıldığı (veya zorluklar neticesinde buna mecburiyet hasıl olduğu neticesine varıldığı takdirde), bunun da bazı problemleri ve zorlukları hakkında görüşlerimi, yine çok kısa olarak aşağıda arz ediyorum :

A — Zaman aleyhimize işliyor. Daha başlangıçta yapılsaydı çok daha kolay olurdu. Şimdi fırsat yine kaybolmamıştır. Zaman yürüdükçe, daha zorlaşacak ve ödenecek bedel artacaktır.

B — Harekât yapılırken, dayanılacak hukukî sebep ve gösterilecek hedef, bundan sonra, ancak Türklere yapılan zulümler olabilir. Buna ikinci derecede sebepler olarak, düşmanın «enclave» ler ve rehineler hakkında vaadlerini tutmadığı ve gerilla hücumlarıyla ve sâir şekillerle tecâvüzlerde bulunduğu ilâve olunabilir. Otonom idare kurulması ve istenen toprakların yeri ve şumûlü konuları (maalesef bir kere ortaya atıldığı için) geri alınamaz, ama harekât sırasında bunların üzerinde durulmaması çok iyi olur. Bu da yetmez : Siyasî tepkileri önlemek için, harekâttan önce ve harekât sırasında «Harekâtın neticesi ne olursa olsun, Rumlara eski vaid ettiğimiz haklar aynen kalacaktır» diye kesin taahhütte bulunmak, bu safhadan sonra, zarurî hale gelmiştir. Tabiî bu taahhüt de aynen yerine getirilmeli.

C — Harekâtın parça parça ve durarak değil, başladıktan sonra durmayarak ve Ada'nın tamamını kesin olarak içine alan bir plân dahilinde ve tabiî mümkün olan sür'atle yapılması da artık zarurî hale gelmiş sayılmalıdır. Ancak sahiller işgal edildikten sonra bir anlaşma zemini hâsıl olursa, Ada'nın içindeki bazı Rum yerleşme merkezleri ve Trodos Dağları gibi yerler Rum idaresine bırakılabilir.

Ç — Mümkün olduğu kadar erken bir Rum kukla idaresi kurmağa çalışmalı. (Bunu Ada'nın tamamı işgal olunmadığı takdirde de yapmalı. Tabiî mümkün olursa.) Bunun Rumları temsil etmediği yolundaki itirazlara cevabımız şöyle olmalı : «Böyle bir iddiamız yok. Bu, geçici idâre, sırf gündelik işlerin çevrilmesinde yardımcı olmak gayesiyle kurulmuştur. Rumları ancak kendilerinin serbest seçimle seçecekleri kimseler temsil edebilir.» Böylece bizim kukla idarecilerimizin temsil hakkı olmadığını kabul etmekle birlikte, Klerides'in, Makaryos'un ve sâirenin temsil yetkileri de biraz daha şüpheli hale girer. Ki, bu da kârdır. İlerideki safhalar (ister seçim için asâyişin kurulmasının gecikmesi, ister dışarıdaki Rumların kendi aralarında yeni anlaşmazlıklar patlak vermesi suretiyle olsun) bize yeni fırsatlar ve imkânlar sağlayabilir. Olmazsa bir zararımız olmaz. Çünkü başlangıçta bir iddiamız yoktu.

D — İşgalimiz, kuvvet sayısı azaltılarak, (ve gerektiğinde bu hususta taahhütlerde de bulunarak) devam etmek kaydıyla ileride Rumlara gerçekten geniş bölge üzerinde otonomi tanıyabiliriz. Hattâ belirli noktalardan askerimizi çekebiliriz. Adada dağınık Türk yerleşme merkezleri muhafaza edildiği ve işgal de (hiç olmazsa önemli noktalarda ve sahiller-

de) devam ettiği sürece, Ada'da Türklük üstün durumda ve zaman lehimize işliyor demektir.

E — Uzak hedef olarak, Trakya Türkleri ile Ada Rumları arasında bir muadele kurmayı ve nüfuz mübadelesini düşünebilir ve adım adım ona doğru gidebiliriz.

10 — Cenevre'deki 30 Temmuz Ateş - kes anlaşması bize esaslı bir fayda sağlamamakla beraber, «enclave» lerin boşaltılması taahhüdünü (süre tâyin edilmeden de olsa) verdiği için, buna dayanabiliriz. Ancak yazık ki, ikinci ateş - kes'te bu kadarcığı dahi tekrar ve teyit ettirilmemiştir. İkinci ateş - kes'te eğer bu zarurî hale gelmiş idiyse, en az sağlanacak hak ve imkânlar :

A — Türk «enclave» lerinin boşaltılması ve bu hususta süre tâyini.

B — Rehineler için keza. (Rumların tarafımızdan tahliyesinin ise Türklerin tahliyesi tamamlandıktan sonra yapılması. Bu kadarını zafer payı olarak ve harekâtın durdurulması karşılığı olarak, şart koşmak âmâline uygun ve normal sayabiliriz.

C — Türk enclave'lerinin havadan desteklenmesini ve hava kontrol ve irtibatını, yani ateş - kes süresince «overflight» hakkını da rahatça kabul ettirebilirdik. Hiç olmazsa tasrih ederek mahfuz tuttuğumuzu beyan etmemiz gerekirdi.

Ç — Tercihan buna ilâveten, olmazsa bunun yerine, «enclave» lerin biribiriyle ve denizle ve Türk işgal bölgesiyle, kesin bir hal şekline kadar, insan ve eşya ulaştırmasının da bir hak olarak Rumlarca kabulünü şart koşmamız gerekirdi. Ve bunun kabulü makûl ve normal olarak üzerinde ısrar edebileceğimiz bir konu olurdu. («Right of free access»). Bu hususta Birleşmiş Milletler askerlerinin refakatını da

şart koşabilirdik. Kontrol için değil refakat gayesiyle. («As observers and escort»).

D — Bütün bunları, sırf geçmiş üzerinde durmak için değil, gelecekteki ateş-kes anlaşmaları için faydası bakımından söylüyorum. Bu faydayı bilhassa bunların ihlâli halinde mahallî müdahale ve misilleme haklarımızın doğmasını göz önünde tutarak ileri sürüyorum.

11 — Kıbrıs işinde üzücü ve hayret verici bir husus da Türkiye temsilcileri tarafından hedeflerin dâima gayr-ı tabiî derecede küçük ve düşük tutulması ve öylece karşı tarafa takdim edilmesidir. Meselâ, Kıbrıs'ta toprağın % 30'u isteniyor. Gerçekte bu, Türklüğü ağır şekilde mağdur eden, Rumluğu mükâfatlandıran haksız bir nisbettir. Şöyle ki:

A — Şimdiki meşrû düzen bir ortaklık halindedir. Ortaklığın konusu topraklar bölünürken, ortaklıktaki pay ve hak nisbetinde bölünmesi normaldir. Şu halde bakalım, Londra ve Zürich anlaşmalarına ve Kıbrıs Anayasasına göre bu paylar ne nisbettedir? Memurlar nisbeti bakımından pay % 30'dur. Ancak, hâkimiyet bakımından daha mühim olan, asker ve polis için nisbet % 40'dır. Birçok önemli konularda başkan muavininin «veto» hakkı vardır, ki bu da eşit paya muadildir. Asker bulundurma noktasında T.C. ve Yunanistan eşit hakka sahiptir. Asker sayısı bakımından Türkiye Cumhuriyeti'ni yekûna nisbeti % 40, 64'tür. Coğrafî unsurlar hesaba katılırsa Türk kuvveti için eşitlik daha realist bir hüküm olur. Garantör olarak müdahale hakkında eşitlik vardır. Şu halde, mevcut meşru rejime göre payımız % 30'dan çok daha fazla, % 40, hattâ bunun da üstünde sayılmak gerekir. Şu halde taksim sırasında % 30'a iniş, bu

izale-yi şuyu' sırasında payımızın ve hakkımızın çoğalması değil, azalması olur.

B — Rumların ve dostlarının «Adadaki Türk nüfusunu % 18 (veya % 20) olduğuna göre...» diye başlayan savunmaları temelinden gerçeğe aykırıdır. Zira Kıbrıs'ın Türk nüfusu yalnız şu anda Ada'da yaşayanlar değildir. Tazyikle, bilhassa iktisadî baskıyla, gerek İngiliz idâresi, gerek Rum idâresi devrinde Ada'dan uzaklaşmağa mecbur bırakılmış olan ve «mülteci» vasfında sayılmak gereken Türklerin de hesaba katılması gerekir. Şu halde Ada'daki Türklere İngiltere'deki ve Türkiye'deki Kıbrıslı Türklerin ilâvesiyle çıkacak rakam esas alınmalıdır. Yazık ki, diplomatlarımız bu noktayı tamamen ihmal ediyorlar. Ayrıca, bir kısım İngiliz eserlerinde Ada'nın 1878'de İngilizlere teslimi sırasındaki nüfusun yarı yarıya Türk ve Rum olduğu yazılıdır. Bu durum, baskı ve tehcir halini ve şimdiki nisbetlerin gerçek tabiî nisbet olmayıp, sun'î ve zorbalıkla meydana getirilmiş durumlar olduğunu isbat etmektedir. Bütün bu cihetler işlenmiyor...

C — Tarihî haklar, coğrafî durum, arazî mülkiyeti gibi unsurlar da vardır. Bunların hepsi az çok Türklüğün lehine unsurlardır. Bilhassa arazi mülkiyetinde, mümbitlik faktörü de hesaba katılırsa, Türklerin arazisi % 50'nin üzerinde bir değer nisbeti kazanır. Bütün bu unsurlara ilâveten bir zafer hakkı da vardır. Şu halde iddia ettiğimiz ve ileri sürdüğümüz hedef (eğer bu yolda yürünecekse), % 30 değil. % 50 olmalı.

12 — İkinci ateş-kes ile ortaya çıkan sınırda Larnaka'nın (hem de o kadar az mesafe kalmışken) sınırın dışında bırakılması bilhassa acı olmuştur. Bunun bir mahzuru da Dikelya İngiliz Üssü'nün bizim

topraklarımızla çevrili olacak yerde, sınırın üzerinde kalmasıdır. Bunun ilerisi için ihtilâtlar ve tatsızlıklar yaratmasından endişe etmek gerekir. Üstelik, sınırımızla çevrili olsaydı, İngilizlerin çekilmesi halinde tamamının bize intikali normal olacaktı.

13 — Dikelya Üssü'nden geçen Rumlara Üs'ten çıkarken silâhlarının (muntazam askerî durumu tesbit edilenlere) İngilizler tarafından tekrar verildiği, İngiliz basınında yazılmaktadır. Bunun Türkiye tarafından derhal protesto edilmesi gerekir. Devletler hukukuna göre silâhsızlandırılmaları ve enterne edilmeleri gerekirdi. Protesto edilmediği takdirde ilerisi için emsâl teşkil eder. Zira devletler hukukuna göre emsâl unsurunu kuvvetlendiren başlıca noktalardan biri «protesto edilmemiş olmak» tır.

14 — Dünya basınında Rum propogandasının ağır bastığı açıkça görülüyor. Bir bakıma bu mukadderdir. Ve bizimkilerin kusuruna bağlanamaz. Ancak, bu derece silinmek de gayr-ı tabiîdir. Bu durumun sebepleri ve çâreleri :

A — Propogandanın zamanla tesirinin yayılacağı ve işleyeceği kabul edilmelidir. Şu halde zamanın aleyhimize işlediği gerçeği teyid ediliyor. Bundan çıkan netice, yapacağımız şeylerde erken davranmamız lüzumudur. Böylece düşman propogandasının tesirleri bir dereceye kadar hafifler.

B — Türkiye'nin iç durumu da bu ezik durumu fazlalaştırıyor. Zira, Türkiye'nin idaresi ve dışta temsili ve neşir ve propoganda imkânları milletin büyük çoğunluğunun reyi ile reddettiği küçük bir solcu azınlığın inhisarı altındadır. Milletler, büyük mücadeleleri bütün kuvvetleriyle yapmak zorundadırlar. Meselâ, İngiltere 10 Mayıs 1940'da, Almanların büyük taarruzuna uğradığı zaman, Muhafazakâr Parti gerçekten

çoğunluğu (hem de rahat bir kuvvet farkıyla) hâiz olduğu halde, milletin bütün kuvvetlerini toplamak ve vazifeye çağırmak lüzumu hissedilmiştir. Türkiye'de ise, bütün millîyetçi unsurlar şimdiki durum sebebiyle, resmî vasıtalarla devletin propoganda faaliyetine destek olmak imkânından mahrum bulunmaktadır. Türkiye de bu sahada şimdi yalnız bir koluyla, çarpık bir sol koluyla, güreşen insan durumundadır.

C — Kıbrıs'taki durum sebebiyle milletin ve devletin resmî tavırları da Yunanlılar için faydalı, Türkler için zararlı olmaktadır. Şöyle ki : Bizler sevinç içindeyiz. (Millet olarak) Hükûmet de gurur ve iftihar içinde. Ve durmadan resmî vasıtalar bunun propogandasını yapıyorlar. Fiilî durum, kuzeydeki Türklerin kurtulmuş olmaları ve buna karşılık güneydekilerin en acı esaret ve zulüm altında inlemeleridir. Gerçeğin bu ikinci kısmı mümkün olduğu kadar ağıza alınmıyor ve üzerinde durulmuyor. İç siyaset bakımından bu politika politikacıları muzaffer ve başarılı göstermek için şüphesiz faydalı. Ancak bu sükût ve örtbas etme siyâseti, dış tesirleri bakımından millî menfaatlere aykırıdır. Zira, Türkiye'de meçhul kalan umumi efkârda çalkanmayan ve millî vicdanın galeyanına sebep olmayan, zulümler, işkenceler v.s. nin dış umumi efkâra aksetmesi de büyük ölçüde azalıyor ve zorlaşıyor. Halbuki, Türklere yapılan zulümler bizim en kuvvetli kozumuz olacak durumdadır. Üstelik, bunların şahlanan bir umumî efkârda dile gelmesi, düşmanın yapacağı zulümleri bir dereceye kadar frenler de. Ama buna karşı bâzı politikacıların başarı propogandaları biraz zayıflarmış, ne yapalım, millî menfaat uğruna bu kadarcık fedakârlığa katlanmaları gerekir. Buna karşılık Rumlar çekinmeden acılı ve mağdur oldukları propogandasını içeride

de yapıyorlar. Tabiî bunun dışarıya da in'ikası ve tesiri oluyor.

Ç — Bizler zaferimizle övünüyoruz. Bu kadar yıl pasif dış siyaset ve zafersizlikten sonra zafere ve kahramanlığa susamış milletimizin bu kadarcık sevincini önlemek içimden gelmez ve başka bir kimse de böyle bir şeyi isteyemez. Ancak bilelim ki, bunun da ,millî menfaatler bakımından zararı oluyor. Biz umduğundan (belki de hakkından) fazlasını elde etmiş, bu yüzden bayram eden millet durumunda görünüyoruz. Rumlar ise kendilerini hakları gaspedilmiş millet durumunda gösteriyorlar. Netice, propoganda ve sempati toplamak yarışı bakımından, düşmanın lehine oluyor. Acaba ne yapmalıyız? Şu kadarını söyleyeyim : Sevinmek ve övünmek hepimiz için zevklidir. Ama dış siyasette devlet için daha MENFAATLİ vaziyet, acı tarafları dile getirmektir. Millîyetçi ölçülere göre fertler, hattâ bir milletin bütün fertleri, millî menfaat emredince, acı olan vazifeyi tatlı olan zevke (hakkedilmiş olsa bile) tercih etmelidir.

15 — Dış basında zaman zaman falanca memleketin bizim lehimize olduğu veya bizi haklı bulduğu şeklinde haberler ve iktibaslar bizim basınımızda ve TRT'de yer alıyor. Bunlar aldatıcıdır. Gerçek şudur ki, bütün Batı dünyası her zaman az veya çok ölçüde bizim aleyhimizde ve Yunanlıların lehindedir. Ancak yerine ve zamanına göre bunun ölçüsü ve derecesi değişmektedir. Bu arada dikkate değer bir nokta vardır : Biz askerî harekâta giriştiğimiz ve ilerlediğimiz zamanlar umumiyetle itibarımız yükselmekte ve biraz daha lehimize fikir ve teklifler yabancı basında yer almaktadır. Askerlerimiz faaliyet sahasından çekildiği ve sahneyi politikacılarımızın faaliyeti aldığı zaman ise istihzalar, hakaretler, nefret ifadeleri art-

maktadır. Bunun sadece bir tesadüf ile izahı çok güç olur.

16 — Mutlaka yapmamız gereken ve şimdiye kadar ihmal olunan işlerden ikisi :

A — İngilizler bir konuda resmî vesikaları toplayan ciddî, kaynak mâhiyetinde kitaplar yayınlamak ve buna ekseriya «beyaz kitap» demek itiyâdındadırlar. Aynı şeyi biz de Kıbrıs'taki katliamlar ve işkenceler için yapmalıyız. Bunu yaparken bilhassa şu noktalara dikkat etmeliyiz : Bu kitap her türlü edebî işlemeden uzak kalan, çok ağır başlı, sâde ve ciddî bir uslûpla yazılmış olmalı, içinde ancak kesin ve kuvvetli delillerle isbat edilebilen hâdiseler bulunmalı, mübalâğanın her türlüsünden bu kitapta titizlikle kaçınılmalı. Bu kitabın hazırlanmasında hukukçuların bilhassa eğer siyasî kuvvetler gücenmezse, millîyetçi hukukçuların bir hey'et halinde görev almaları çok doğru olur. Kitabın temel gayesi, doğrudan doğruya kitlelere propoganda yapmak değil, böyle neşriyat yapacak kimselere ciddî ve faydalı malzeme temin etmek olmalı. Çok çıkmış diğer «beyaz kitap»-lardan ayırdedilmek için ve «Yeşil Ada» ile bir tedâî bağı kurulmak üzere, bu kitaba «Yeşil Kitap» denilse belki uygun düşer.

B — 57 cesedin durumu ve diğer işkence ve zulüm hâdiselerini canlandıran, resimli ve rahat okunabilir, forma ve uslûpta İngilizce bir küçük kitabın (bu sefer umumî okuyucuya hitab eder şekilde) basılması ve dağıtılması (ucuzca bir fiatla, fakat bedava değil; çünkü bedava olması itibarını düşürür) faydalı olur. Bu kitabın tertibi, uslûbu ve bilhassa ingilizcesi bakımından güzel ve câzip olması önemlidir. Bunun sağlanması için sivil neşriyat teşekkül ve dâirelerine değil de, askerî dâirelere bu görevin verilmesi daha

uygun olur. Çünkü şimdi sivil resmî dâirelere doldurulmuş olan solcular, solculuk propogandasının dışındaki hususlarda pek başarılı ve inandırıcı olamıyorlar.

17 — Kıbrıs için yapılan mücadele bitmiş değildir. Uzun süreceği ve çeşitli gelişmeler geçireceği muhakkaktır. Bizim umumi efkârımızda her şey bitmiş, zafer kazanılmış, sadece yapılacak iş olarak elde edilen toprakların iktisadî kalkınması kalmış gibi bir hava ve bir gevşeme temâyülü görülüyor. Tehlikeli bir hatâdır. Uzun ve çetin bir mücadeleyi göze almak ve herkesi şimdiden buna hazırlamak gerekir. Bilhassa dikkatlerin gevşemesi ve düşmanı alay konusu yapıp küçümseme, çok tehlikeli olabilir. Emerson'dan : «Hürriyetin bedeli ebedî bir teyakkuzdur.»

18 — Millîyetçi yazarların da büyük ölçüde katıldıkları bir hatâ : Taksim veya federal devlet yolunda aşırı ölçüde ilerlemenin bizim için bir zafer olduğu yazılıyor. Gerçekte değildir. Muayyen, belirli bir ölçüde otonomi, evet... Fakat daha fazlası zararlıdır. Zira, bizim Ada'nın kalan kısmı ile bağımızın kesilmesi, bizim oraya atmış olduğumuz kancanın kopması demektir. Vâkıa, onların da bizim kısımda kancası olacaktır, ama, iki tarafın da kancası olan hallerde, daha ağır basan ve daha kuvvetle çekebilen kazanır. Bu taraf ise, hele Ada'da Türk askerî varlığı yerleştikten sonra, Türkiye'dir. Bazı hallerde gelecek nesillerin daha fazlasını koparması için, şimdiden zemîn ve imkân hazırlamak gerekir. Bu sebeplerle, merkezî hükümetin yetkilerini ve Ada'nın her tarafına şâmil varlığını daha fazla zayıflatmamak gerekir. Gelecek Türk kuşakları için imkânları büsbütün kurutmaya hakkımız yoktur.

19 — Gayemizin ne olduğunu önce tam vuzuh

ile tesbit edelim : Gayemiz Kıbrıs'ı sükûna kavuşturmak değildir. Kıbrıs Türk'ünü mes'ud ve müreffeh kılmak da değildir. Bu gibi şeylerin hepsi ana gayeden sonra gelir. Ana gaye, Kıbrıs'ı Türk kılmaktır. Son çakılına ve son yaprağına kadar. Bunu yapabildiğimiz ölçüde şimdi yaparız, yapamadığımız kadarının ileride yapılabilmesi için şimdiden, bütün zekâmızı kullanarak, ilerisi için açık kapılar hazırlamaya çalışırız. Bu uğurda gerekirse kendimiz, gerekirse Kıbrıs'takiler bir süre daha rahatsızlığa, hattâ acıya katlanmayı zevk ve görev saymalıdır.

20 — Şimdiden yapılması gereken bir iş : Kıbrıs'ın köyleri, dağları, ırmakları Türkçe adlarla adlandırılmalı, bu hususta dikkatli, ölçülü ve bilhassa Türkçe bakımından zevkli davranmak üzere uzun vadeli bir çalışmaya girilmeli.

21 — Kıbrıs'lı Türklerin Ada'ya dönmelerini teşvik işi yapılıyor, çok doğru. Ancak formaliteler azaltılmalı. Durumun açıklığa kavuşması beklenmemeli. Muhtemelen çok uzun süre çekişmeli ve karşı tarafın resmen kabul etmediği fiilî bir durum devam edecektir. Şu anda yapılacak göçmen yerleştirme işinin «Kıbrıs'lı Mültecilerin Ada'ya Dönüş Proğramı» adı altında şimdiden yürütülmeye başlanması gerekir.

22 — Rum zulmünden kaçan Kıbrıs'lı Türk mültecilerin eski yurtlarına dönmeleri için toprak tahsisi, vergi kolaylıkları, sermaye ve kredi gerekecektir. Bugünkü siyasî şartlar altında millîyetçi unsurların hizmette bulunmaları mümkün olmadığına ve solcu politikacıların bu işte gayret göstermeleri akla yakın olamayacağına göre, bu işin de şimdilik Ordu tarafından düzenlenmesi ve yürütülmesi zarureti kendiliğinden ortaya çıkıyor. Bu konuda «Kıbrıslı» ve «mülteci» ve «dönmek» tâbirlerini çok geniş ve müsama-

halı şekilde tefsir ve tatbikinin millî menfaatlere uygun düşeceği âşikârdır. Maddî imkânlar mes'elesini bir ölçüde olsun halledebilmek için esasen faydası (en hafif tâbirle) çok münakaşalı olan toprak reformu için yapılacak masraflara hemen son verilerek, bütün bu imkânların yukarıdaki Kıbrıs proğramına tahsisi gerekir.

İkinci Bölüm

KIBRIS'LA İLGİLİ SİYASÎ TEMAS ve FAALİYETLER

Eserin bundan sonraki bölümlerinde Sayın Alparslan Türkeş'in Kıbrıs mes'elesiyle ilgili olarak 16 Aralık 1965 ve 27 Kasım 1967 tarihlerinde, o tarihlerde Başvekil bulunan sayın Süleyman Demirel ile yaptığı görüşmeleri; 8 Eylül 1965, 19 Ocak 1966, 15 Mart 1967 ve 13 Ekim 1972 tarihlerinde hükûmetlere verdiği muhtıraları; 29 Aralık 1965, 23 Ocak 1969, 19 Ağustos 1974 ve 23 Temmuz 1974 tarihlerindeki T.B.M. Meclisindeki konuşmalarını ve basında neşredilen muhtelif tarihlerde kendisiyle yapılan röportajları ve Kıbrıs'la ilgili beyanlarını bulacaksınız. Bunları muayyen bir tahlil ve tenkid süzgecinden geçirip önemli neticeler çıkarmak ve bazı hükümlere varmak mümkündü. Ancak o yolu tercih etmedik. Okuyucuyu kendi muhakemesiyle başbaşa bırakmayı uygun bulduk. Aynı zamanda bu mevzuda araştırma yapacaklar için eserin vesika değeri taşıyan kısımlarını haleldar etmiş olmak ihtimalinden kaçınarak, bunların olduğu gibi neşrini faydalı gördük. Eserin bu bölümleri okunurken ,elbette, tarihlere dikkat etmek, yazılanları ve beyanatları o günün hâdiseleri ve şartları dâiresinde düşünüp değerlendirmek gerektiğini hatırlatmaya lüzum yoktur.

KUTLUĞ YAYINLARI

I — BAŞVEKİL SÜLEYMAN DEMİREL İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

a) 16.12.1965'de Başvekil Süleyman Demirel ile Yapılan Görüşme'nin Tutanağı

16 Aralık 1965 günü saat 10.00'dan 11.30'a kadar Başbakanla yapılan görüşmeye âit tutanaktır.

Konuşma, C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in isteği üzerine verilmiş olan randevuya gidilerek, Başbakanlık Odasında yapıldı. Genel Başkanla birlikte C.K.M.P. Meclis Grubu Başkan Vekili sıfatiyle İsmail Hakkı Yılanlıoğlu vardı.

İlk sözü Genel Başkan Alparslan Türkeş aldı. Şimdiye kadar Kıbrıs konusunda Hükûmetin ne gibi faaliyet gösterdiğini ve bu hususta bilgi verilmesini istirham etti. Bunun üzerine Başbakan Süleyman Demirel :

— Nokta-i hareketimiz Zürih ve Londra Anlaşmaları ile Kıbrıs'ta teessüs etmiş olan meşrû nizamı muhafaza etmektir. Bunu ben bütün yabancı elçiliklere bildirdim. Çünkü, biz bu konuda haklıyız ve isteğimiz de meşrudur. Kıbrıs'taki durumu iki şekilde mütalâa edebiliriz :

Birincisi iç durum. Son zamanda Magosa'da Rumların işgal etmiş olduğu Namık Kemal Lisesi ve

Evkaf Apartmanları tahliye ettirilmiştir. İki - üç güne kadar lisede tedrisat başlayacaktır. Mücahitlerin...

......Yalnız açıkta kalan soydaşlarımız vardır. Bunlar için de kerpiç binalar inşa edilmiştir. Bu binaların cam v.s. ihtiyaçlarının temini için Berberoğlu ve Müftüoğlu'na söyledim. Gereken para gönderilmektedir. Bu hususta müşkülümüz yoktur. İstediğimiz kadar para gönderebiliyoruz. Yalnız Kıbrıs işinin 2 - 3 ayda hal'ledileceğini umarak çarpışmak üzere Kıbrıs'a giden ve Erenköy bölgesinde bulunan üniversiteli mücahitler moral bakımından üzerinde durulmaya değer. Bunlara da bir hey'et-i nasıha göndererek morallerini düzeltmeye çalıştık. Ayrıca da, her ay burs karşılığı olarak 500.-er lira bankadaki hesaplarına yatırma cihetine gittik. Kıbrıs içindeki durum 4. Koalisyon hükûmeti işbaşına geçelidenberi sâkindir. Herhangi teh'likeli bir vak'a olmamıştır. Hattâ Magosa olayları dahi Türklerin ateş etmeleri yüzünden meydana gelmiştir. Tabiî biz bunu gizli tuttuk. Kıbrıs içinde Barış Kuvvetleri kalmasını faydalı mütalâa etmekteyiz. Hernekadar aktif bir rolleri yoksa da Rumların yapmış oldukları bazı gayri insanî ve gayri kanunî hâdiseleri tesbit bakımından müşahit durumunda bize yardımcı olmaktadırlar ki, bu da dâvamızı ve haklı olduğumuzu dünya efkârına aksettirme bakımından önemlidir.

Dış durum : Mes'eleyi bütün elçilerle görüştüğümü söylemiştim. Bilhassa geçenlerde Nato Başkumandanı ile Yunanistan'ın Kıbrıs'ta bulundurduğu 15.000 Rum askerinin buradan çekilmesi icâbettiğini, bunun NATO anlaşmalarına aykırı olduğunu, zira ayaklarındaki pabuç, üzerlerindeki elbise ve bilumum teçhizat, cephane ve ma'lzemenin Nato'ya ait olduğunu söyledim. Konu Birleşmiş Milletler'de görüşülüp

karara bağlanmadan yeni tedbirlere tevessül etmek imkânı yoktur. Neticeyi beklemek zorundayız.

Alparslan Türkeş :

— Yunanlılara istediğimizi kabul ettirebilmek için Kıbrıs'a gönüllü olarak 15 - 20 bin asker çıkarsak ve mühim bir bölgeyi elimizde bulundursak faydalı olur kanaatindeyim.

Süleyman Demirel :

— Bu tehlikeli birşey olur. Hem Kıbrıs'taki huzuru bozar, hem de bizi dünya milletlerine karşı haksız ve mütecâviz durumuna sokar. Diğer taraftan Erkân-ı Harbiyemiz de perakende çıkarmaları mahzurlu görmektedirler. Ancak gerektiğinde topluca bir çıkarma mümkün olabilir. Çıkarma gemilerimiz ve paraşütçü kıt'alarımız hazır vaziyettedir.

İsmail Hakkı Yılanlıoğlu :

— NATO Başkumandanı ile mevzuubahs ettiğiniz 15.000 Yunan askeri meselesi mühimdir. Ve biz bu konuda direnmeliyiz. Ben birbuçuk yıl önce Millet Meclisinde yapılan genel görüşmede Yunanistan'dan 15.000 askerin Kıbrıs'a gönderildiğini, Kıbrıs'ta 40.000 kişilik çete teşkil edildiğini ve bu kuvvetlerin başına da Arnavutluk savaşlarında temâyüz eden Korgeneral Karayanis'in getirilmiş olduğunu, Kıbrıs'ta öldürülen her Türk'ün bu kumandanın emriyle öldürüldüğünü, buna karşı bizim hükümetin hiçbir tedbir almadığını söylemiştim. O zaman bu gerçek itiraf bile edilmemişti.

Süleyman Demirel :

— Biz bunu gizli görüşmede açıklamıştık.

İsmail Hakkı Yılanlıoğlu :

— Evet, doğrudur, o zaman açıklanmıştı. Yalnız bizim hükûmetler baştan beri Kıbrıs konusunda istikrarlı bir politika takip edememiştir. Zaman zaman

yapılan görüşmelerde en haklı olduğumuz Zürih ve Londra Andlaşmalarının ihlâli ve Anayasa'nın çiğnenmesi ve bunların yerine getirilmesi isteğinde ısrar etmeyişimiz bizi müşkül duruma sokmuştur. Ve dünya efkârına karşı Türk hükûmeti kararsız ve mütereddit bir intiba bırakmıştır. Meselâ biz şimdi de Zürih ve Londra Andlaşmaları gereğince yapılan Anayasa'nın ihlâlinin önlenmesi ve Yunanistan'ın Kıbrıs'ta bulunan ve NATO emrinde hareket etmesi gereken 15.000 kişilik Rum askerinin geri çekilmesi, aksi takdirde bizim de Yunanistan'a müvazi olarak, aynı miktarda asker sevkedeceğimizi beyan etmemiz icâbeder.

Süleyman Demirel :

— Biz de zaten Zürih ve Londra Andlaşmalarının tatbikini istiyoruz ve bunda kararlıyız. Asker mes'elesi Birleşmiş Milletler'de mevzuubahs edilmiştir.

İsmail Hakkı Yılanlıoğlu :

— Bugünkü gazetelerde Dışişleri Bakanımıza atfen çıkan haberlere göre Yunanistan Enosis'ten vazgeçerse, biz de taksimden vazgeçeriz deniyor. Bu doğru mudur? Bu gibi şeyler geçmişteki hükûmetlerin kararsız durumlarına benziyor.

Süleyman Demirel :

— Vallahi, bu beyanın doğru olup olmadığını ben de bilmiyorum. Belki konuşma arasında böyle bir cümle geçmiştir de, gazeteciler yalnız onu almışlardır.

Alparslan Türkeş :

— Geçmiş hükûmetlerin ve bilhassa İnönü'nün Kıbrıs mes'elesinde hatası olmakla beraber bizim Erkân-ı Harbiye'nin de ihmal ve hataları olmuştur. Çıkarma yapılması mümkün olmayan yer mevcut değildir. En kuvvetli şekilde tahkim edilmiş bölgelere

dahi çıkarma yapılabilir. Misallerini İkinci Cihan Harbi'nde gördük. İsterseniz muhalefet partileri liderleri ile Erkân-ı Harbiye toplansın ve zâtıâlinizin başkanlığında konuyu müzakere edelim.

Bu teklife Başbakan cevap vermedi.

Alparslan Türkeş devamla :

— Başka mühim bir konumuz da komünizmle mücadele, kürtçülük ve mezhepçiliktir. Bunlar yurdumuzu parçalamaya matuf zararlı cereyanlardır. Bunlara karşı ne gibi tedbirler düşünüyorsunuz?

Süleyman Demirel :

— 141 - 142. maddeleri tâdil edeceğiz. Ve komünizme karşı müsamahasız mücadele açacağız. Maalesef solculuk memleketimizde hayli mesafe almıştır. Diğer zararlı cereyanlar üzerinde de durmaktayız.

Alparslan Türkeş :

— Efendim, yalnız kanunî tedbirler kâfi değildir. Sizin de Meclis'teki konuşmada temas ettiğiniz gibi içtimâî sefalete son vermek lâzımdır.

İsmail Hakkı Yılanlıoğlu :

— Sizin almayı düşündüğünüz tedbirler Meclis dışındadır. Halbuki komünizom T.İ.P. vasıtasıyla sosyalizm maskesi arkasında Meclis'e maalesef girmiştir. Bunlar Meclis kürsüsünde rahatça konuşabilmektedir. Birkaç defa kendilerine zımnen komünistlik ithamı yapıldığı halde reaksiyon göstermemişlerdir. Binaenaleyh T.İ.P.'ne karşı Meclis içinde müştereken bir mücadele açarak bunların maskelerini indirmek ve geçek yüzlerini millete anlatmak lâzımdır. Meselâ iki parti arasında bir komisyon teşkil edilip, T.İ.P. mensupları hakkında müsbet vesâik toplamak ve bir genel görüşmede bunları açıklamak çok yerinde olmaz mı?

Süleyman Demirel :

— Artık siz bunu bizim Meclis'teki arkadaşlarla görüşüp aranızda halletmelisiniz.

Alparslan Türkeş :

— Üçüncü konumuz af konusudur. Affın geniş ve şumûllü yapılmasını arzu ediyoruz. Bu, geçmişteki yaraları sarmak ve cemiyetteki huzuru sağlamak bakımından da faydalıdır.

Süleyman Demirel :

— Af tasarısı henüz hazırlanıp Bakanlar Kuruluna intikal etmemiştir. Bu hususta birşey söyleyemiyeceğim. Adalet Bakanı tasarıyı hazırlamaktadır.

Alparslan Türkeş :

— Af hakkında Cemal Tural'ın yazdığı mektup ve mâhiyeti hakkında bize bilgi verebilir misiniz?

Başbakan :

— Bu Milli Savunma Bakanına yazılan ve bir sureti de Genel Kurmay Başkanına gönderilen bir mektuptur. Buna büyük ehemmiyet vermek doğru değildir. Bakanlığın bünyesinde kalması gerekir. Türkiye'de herşeyin üstünde millî hâkimîyet ve milletin irâdesi ile seçilen Meclis vardır. Buna kimse hiçbir şekilde gölge düşüremez.

b) 27. Kasım. 1967'de Başvekil Süleyman Demirel ile Yapılan Görüşmenin Tutanağı

27 Kasım 1967 günü saat 17.15'de Kıbrıs mes'elesi için Başbakanlığa görüşmeğe dâvet edildik. Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu ile beraber gidildi. Başbakan izahat vererek şunları söyledi :

— Son Kıbrıs olayları üzerinde sizlere bilgi vermek için sizleri yordum, dâvet ettim. Meclis'ten yetki aldıktan sonra bir taraftan askerî hazırlığa giriştik, diğer taraftan da Yunanistan'a bir nota vererek şu taleplerde bulunduk :

1 — Grivas'ın Ada'dan çekilmesi, bir daha Ada'ya dönmemesi,

2 — Ölenlerin âilelerine ve diğer hasara uğrayan Türklere tazminat verilmesi,

3 — Ada'daki Yunan askerlerinin geri çekilmesi,

4 — Ada'daki Türklerin emniyetlerinin ve haklarının garanti altına alınması.

Bu nota üzerinde (ültimatom vermedik, nota verdik diye Başbakan tasrihde bulundu) biz doğrudan doğruya Yunanlılarla görüşmede bulunmadık. Amerika, Kanada ve İngiltere hükûmetleri ile temaslar yapıldı. Gerek müttefiklerimiz ve batılı dostlarımız ve gerekse Sovyetler, Bulgarlar bile Dış İşlerimizle yaptıkları temaslarda «aman barış bozulmasın, barışı korumaya gayret edelim, bu Kıbrıs mes'elesini de barışçı yollarla çözerseniz daha iyi olur» şeklinde tavsiyelerde bulunmuşlardır. Ayrıca NATO Genel Sekreteri Moniya Brosya ile de hükûmetimiz nezdinde uzlaştırıcı teşebbüsler yapılmıştır. Bugün Birleşmiş Milletler'den aldığımız yazılı teklif şöyledir :

«Türkiye ve Yunanistan aşağıda yazılı maddeler üzerinde anlaşmışlardır.

Bu anlaşma maddeleri Birleşmiş Milletlerce Türkiye ve Yunanistan'a aynı zamanda tebliğ edildikten sonra, Yunan hükûmeti bu teklifi efkâr-ı umumîyeye açıklayacak ve teklifin kabulünü Birleşmiş Milletlere bildirecektir. Bundan dört saat sonra da bu teklifi kabul ettiğini genel efkâra ilân edecek ve Birleşmiş Milletlere bildirecektir.

Madde : 1 — Yunanistan, Kıbrıs Adası'nda bulunan Yunan kuvvetlerini üç ayda geriye çekecektir. Birinci ayda bir taburdan az olmamak üzere bir kuvvet çekecek, ikinci ayda üçte birinden az olmamak üzere bir kuvvet çekecek, üçüncü ayda da hepsi çekilmiş bulunacaktır.

Madde : 2 — Grivas, Ada'ya bir daha dönmeyecektir.

Madde : 3 — Ada'da son hâdiselerden dolayı zarara uğrayan Türklere tazminat verilecektir.

Madde: 4 — Kıbrıs'taki Türklerin emniyeti garanti edilecektir. Bu maksatla Birleşmiş Milletler kuvveti takviye edilecek ve yetkileri artırılacaktır.

Madde: 5 — Bu anlaşmanın kabulünü müteakip Türkiye de gerginliği azaltacak bütün tedbirleri alacaktır.»

Bunun üzerine ben, Başbakan'dan bazı sorular sordum. Sorulardan birisi şu idi: «1963 buhranında İnönü Hükûmeti'nin Kıbrıs'a askerî müdahelede bulunmak istediğini bana sayın Kemal Satır söylemiş ve şöyle bir bilgi vermişti: O zaman Genel Kurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanları «Hükûmetin bize vereceği bütün vazifeleri canla başla yerine getireceğiz. Fakat... şu şu şu gibi eksikler ve mahzurları vardır. Bunları sizlere arzetmek de vazifemizdir» gibi beyanlar üzerine askerî müdaheleye başvurulduğu takdirde, devletçe bir askerî başarısızlıkla karşılaşma ihtimali olabileceği düşünülmüş ve askerî başarısızlığa uğramaktan ise, siyasî başarısızlığa uğramanın göze alınmasının kararına varılmıştır.

Acaba zâtıâlinizin de bugün böyle müşkülleriniz var mıdır?»

Cevap olarak Başbakan, «böyle müşkülleri bulunmadığını, gerek Genel Kurmay Başkanı, gerek Kuvvet Kumandanları alacakları vazifeyi yapmaya hazır bulunduklarını» söyledi. «Fakat Kıbrıs'a yapılacak çıkartma hareketi bir amfibik harekettir. Askerlerin birçoğu denize alışık değildir. Suyun içinden karaya çıkma gibi durumla karşılaşacaktır ki, güçlüğü olan bir iştir. Sonra, asker çıkarılsa bile Ada'nın tümünün işgal edilmesi bir hamlede güçtür. Ada'nın tamamının veya bir kısmının askerî işgal altına alınması bile nihâî çözüm sağlayamıyacaktır.»

Bunun üzerine Yılanlıoğlu söz alarak Başbakan'a hitâben : «Biz Yunanlılardan kuvvetlerini Kıbrıs Adası'ndan hemen çekmesini mi söyledik, yoksa zaman koymadık mı?»

Başbakan da cevâben :

— Verdiğimiz nota idi, ültimatom değildi. Zaman tahdidi koymadık.

Daha sonra Yılanlıoğlu tekrardan :

— Bu şartlarla bir anlaşma yapıldığı takdirde durumun salâh bulacağına inanıyor musunuz?

Başbakan cevâben :

— Ben zâten söyledim. Geçitkale köyüne yapılan taarruz ne ilktir, ne de son olacaktır. Biz şimdi evvelâ durumu bir pasifize etmek ve ondan sonra da bir çözüm çaresi araştırmak üzere iki safhalı bir çalışma yapıyoruz, dedi.

Ben söz alarak Başbakan'a şunları söyledim :

— Kanaatimce verdiğimiz nota ile ileri sürülmüş taleplerimiz bize hiçbir şey sağlamaz ve durumda Türkiye'nin ve Ada'daki Türklerin menfaatlerine uygun bir değişiklik yapamaz. Ayrıca hükümetimizin vermiş olduğu bu nota'da mühim bir eksiklik de vardır. Burada Geçitkale ve Boğaziçi köylerine yapılan tecâvüzleri tertipleyen ve icrâ edenlerin cezalandırılmalarını da talep etmeliydik. Hattâ bir genosit hareketi yapmış olan cânîlerin Türkiye'ye teslim olunarak Türk Mahkemelerinde muhakeme edilip cezalandırılmaları gereklidir.

Dedikten sonra şunları da ilâve ettim :

— Kanaatimce on, on iki günden beri çok kıymetli zamanlar kaybedilmiştir. Fakat henüz vakit tamamiyle geçmiş değildir. Halk heyecan içerisindedir

ve Kıbrıs'a mutlaka askerî müdahele yapılmasını istemektedir. Dünya genel efkârı önünde de blöf yapan bir devlet durumundan çıkmamız lâzımdır. Ayrıca bu mes'elenin sağlam bir çözüme ulaşması da Ada'ya askerî müdahele yapmakla mümkündür. Onun için biz C.K.M.P. olarak acele askerî çıkarma yapılmasını, hattâ hazırlık tamamsa hemen yarın çıkarma yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Bunu dedikten sonra :

— Gerçi biz şimdiye kadar hükûmete verdiğimiz muhtıralarda ve Meclis'te yaptığımız konuşmalarda Kıbrıs mes'elesinin Türkiye'nin genel politikası gözönünde bulundurularak bir çözüm sağlanmasını ileri sürdük. Türkiye'nin Kıbrıs mes'elesini Kıbrıs topraklarının sınırı içerisinde çözmesini, bu mes'eleyi Yunanistan'la bir harbe girişmeden bitirmesini öngördük. Yunanistan'la bir harp durumu olduğu takdirde, bizi onlarla karşı karşıya kendi başımıza bırakmazlar. Tarihte yaptığımız bütün harplerde böyle olmuştur. Siyâsî ihtilâtları da önlemek için biz dâima Kıbrıs mes'elesini resmen Türk Silâhlı Kuvvetlerini kullanmaksızın bir «savversif» harple çözüme ulaştırmayı tavsiye ettik. Bağımsız bir Kıbrıs Cumhuriyeti kurdurulacaktı. Muvakkat bir Kıbrıs Türk Cumhuriyeti teşkil olunarak, bu hükûmet Türkiye'de veya Avrupa'nın herhangi bir memleketinde, veya Pakistan veya Suudi Arabistan gibi dost bir memlekette yerleştirilebilirdi. Bunu biz ve dostlarımız resmen tanırdık. Ondan sonra bu hükûmetin gönüllü askerleri teşkil olunurdu ve hazırlanacak olan bu kuvvetlerle Ada'ya saldırılırdı. Bunlar Ada'ya harben girerler, Ada'nın önemli bir kısmını işgâl altına alırlardı. Türkiye Hükûmeti de perde arkasından bunları desteklerdi. Fakat resmen «benim sayım suyum yok» derdi. Fakat bu

gün durum bambaşkadır. Hükûmet büyük iddialarla ortaya çıkmış, güneyde askerî kuvvetler toplamış, Trakya'da yığınaklar yapılmış bulunmaktadır. Halk ise galeyân içerisindedir. Bu kadar hazırlıktan sonra bize hiçbirşey sağlamıyan bu anlaşmaları kabul ederek askerî müdaheleden vazgeçmek doğru değildir. Yapılacak bu anlaşma bize hiçbirşey sağlayamaz. Rumlar bizi uyutuncaya kadar, belki üç ay, belki altı ay sükût edebilirler. Yunan askerlerinin Ada'dan çekilmesi de bir şey ifade etmez. Yunanlılar üç ay içerisinde bu askerini çekinceye kadar, ya yerli Rumlardan veya turist namı altında sokacakları Yunanlılardan yeni kuvvetler teşkil edeceklerdir. Grivas'ın geri alınması da bize verilmiş bir tâviz olamaz. Yunanlıların içinde pek çok Grivas'lar vardır. Tazminat ise, fazla bir mânâ ifâde etmez, çünkü ölenleri diriltmek mümkün değildir. Benim canım istedikçe önüme gelenleri öldüreyim, ondan sonra da mes'uliyetten kurtulayım. Bu, olamaz.

Bu arada Yılanlıoğlu söze karışarak:

— Arnavutluk muharebelerinde temâyüz etmiş olan Korgir Karayanis adında bir Yunan generali varmış, Ada'daki hareketleri idâre eden asıl o imiş, bu adam hâlâ Ada'da ise, Grivas'ın çekilmesi bir şey ifâde etmez.

Dedi. Bunun üzerine ben söz alarak:

— Grivas'ın üzerinde neden bu kadar duruldu? dedim. Ve devam ettim:

— Türkiye Devleti olarak böyle bir şahsın üstünde durup onu notaya dâhil etmek, Grivas için büyük şereftir. Bizim için ise büyük kayıptır. Bu gibi kimseler gerekirse 5 - 10 gerillacı gönüllü vazifelendiri-

lerek yok ettirilebilir veya kaçırılabilir. Tekrar zâtıâlinize arz etmek isterim ki, bu kadar askerî hazırlıktan sonra, çıkarmadan vazgeçerek bu anlaşmayı kabul etmek, hem halk üzerinde, hem de Silahlı Kuvvetler üzerinde büyük tepkiler meydana getirecektir. Kıbrıs'a yapacağımız bir müdaheleden dolayı Yunanistan Türkiye'ye karşı harp açamaz. Biz böyle bir ihtimal olmadığı kanaatindeyiz. Böyle olmakla beraber Trakya'da ânî bir harekete karşı hazırlıklı bulunmak lâzımdır. Bilhassa Edirne, Yunan hududuna çok yakındır. Yunanlılar bir atak hareketi ile bu şehrimizi işgal ederek bizim halkın moralini kırmak, kendi halkının moralini yükseltmek ve dünya efkârı önünde prestij sahibi olmak isteyebilirler. Neticede büyük devletlerin araya girerek mütareke ve barış temin edeceklerini umabilirler. Bunun için özellikle Edirne bölgesinde tedbirli ve kuvvetli bulunulmalıdır. Zâten Edirne'nin daha güneyinde Meriç Nehri bu mevsimde seylâp halinde her tarafı sular altında bırakır ve bu durum yaz başlarına kadar sürer. Fakat biz böyle bir hareketin de varit olmadığı inancındayız. Onun için hiç vakit geçirilmeden, kaabilse yarın sabah Kıbrıs'a askerî çıkarma yapılmasını ricâ ve tavsiye ederiz.

Bunun üzerine Başbakan: «Dost devletlerin arada bulunduğunu, mes'eleyi barışçı yollarla çözmek için bütün çârelere başvurmak istediğini, şâyet barışçı yollardan hiçbir netice almak ümidi kalmazsa o zaman askerî harekâta da girişmek için bütün tedbirlerin alındığını» ifade etti.

Ben de kendisine:

— Madem ki askerî çıkarma yapılmayacak ve böyle bir anlaşma yoluna gidilecekti, bu kadar askerî hazırlığın yapılmaması lâzımdı ve iyi olurdu, dedim.

Başbakan :

— Bu kadar askerî hazırlığı yapmasa idik, bu anlaşmayı da elde edemezdik, cevabını verdi.

Bundan sonra ben kendisine :

— Askerî müdahaleye pek istekli olmadığınızı anlamış olmakla beraber, bir hususu daha söylemek istiyorum : Sağdan soldan duyduğuma göre, bizim Genel Kurmay'ın hazırlamış olduğu askerî çıkarma plânının Girne bölgesine çıkılmak üzere düzenlendiğini işittim. Ne dereceye kadar doğru olduğunu bilemiyorum. Fakat benim tedkiklerime göre tarihte Mısır ve Hitit çıkarmaları da dâhil olmak üzere Haçlılar'dan Aslan Yürekli Rişar ve Osmanlı Ordusu hepsi Kıbrıs Adası'na doğu ve doğu - güney bölgelerden, yani Larnaka ve Limasol arasındaki kıyı kısımlarından çıkmışlardır. Girne bölgesinde sâhile müvazi uzanan Beşparmak Dağları vardır. Bu dağların üzerinde sâdece iki geçit bulunmaktadır. Bu dağlar, yanları ve arkası açık, geniş bir duvar gibidir. Açık olan taraflardan girmeyip de, ortasındaki bir kapıdan zorla geçmeğe kalkmak, kanaatımca yanlıştır. Bunu da arzetmeyi faydalı görüyorum, dedim.

Başbakan bunun üzerine teşekkür etti ve bizi koridora açılan kapıya kadar geçirdi. Dışişleri Bakanı da merdiven başına kadar gelerek uğurladı.

II — Muhtelif Tarihlerde Hükümetlere Verilen Kıbrıs'la İlgili MUHTIRALAR

Kıbrıs'la İlgili C.K.M.P.'nin Birinci Muhtırası

8/Eylül/1965

Sayın Suat Hayri Ürgüplü
Başbakan
Ankara

1 — 7.9.1965 Salı günü yapılan Liderler toplantısında verilen izahatla Türk Hükûmeti açısından Kıbrıs durumunu öğrenmiş bulunuyoruz. Aydınlatıldığımız için teşekkürlerimi sunarım.

2 — Yapılan açıklamaların bizde bıraktığı intibaa göre tarafların fiili, hukuki, politik ve muhtemel davranışları yönünden durumları özet olarak şöyledir :

a) **RUMLAR :**

1. Kıbrıs'a, Yunanistan'dan 30 - 40 bin arasında kuvvet getirilmiştir.
2. Buna yakın bir kuvvet de adadaki rumlardan toplanmış, eğitim ve öğretime tabi tutulmuştur.

3. Bu kuvvetlere Yunan Ordusuna mensup General ile subaylar komuta etmektedir.

4. Birlikler hafif ve ağır silâhlarla teçhiz olunmuştur. Tankları, füzeleri, hücumbotları, hafif tayyareleri vardır.

5. Mühimmatları boldur.

6. İaşe ve iskân durumları iyidir.

7. Kıyıların stratejik noktaları tahkim olunmuş, radarlar mevzilendirilmiştir.

8. Adanın yüzde doksanbeşi rum idaresi ve kuvvetlerinin kontrolu altındadır.

b) **TÜRKLER :**

1. Andlaşmalara göre gönderilmekte olan Türk Alayı hâlen adadadır.

2. 15 - 16 bin arasında yerli halktan bir mücahit kuvvet faaliyet halindedir.

3. Türk mücahitleri hafif silahlarla teçhiz edilmiştir. Ağır silahları yoktur. Cephaneleri kıttır.

4. Girne bölgesinde yüksek tahsil öğrencilerinden müteşekkil bir küçük mücahit grupumuz varsa da, durumları iyi değildir. Mücahitlerin lideri bunların geri alınmalarını talep etmiştir.

5. İaşe ve iskân durumu çok fenadır.

6. Türkler, adanın ancak yüzde beşini kontrolları altında bulundurmaktadır.

c. Kuvvet durumunun aleyhimize olan bu nisbetsizliğine mukabil, diğer faktörler de lehimize değildir. Biz ihlâl edilmiş ve bir taraflı olarak kaldırılmış andlaşmaların sağladığı kaybedilmiş hakların davacısıyız. Rumlar, fiilen tesis edilmiş bir hükümranlığı savunuyorlar. Maalesef Dünya milletlerinden de bu hükümranlığa sahip bir devlet muâmelesi görüyorlar.

d. Türk mücahitleri ve Türk ailelerinin bir kısmı iki kışı dışarda geçirmişlerdir. İktisadî vaziyetleri ve iaşe durumları çok bozuktur. Yaptıkları nisbetsiz mücadele morâllerini kırmıştır. Bu mücadelelerinde Türkiye'yi neticeye tesir edecek şekilde yanlarında görme ümitlerinin tahakkuk etmemiş olması bu moral kırıklığını artırmaktadır. Bu şartlar altında geçirilecek bir 3. cü kışın, telâfisi mümkün olmayan çöküntüler doğurması kuvvetle muhtemeldir. Bütün bu bakımlardan zaman faktörü tamamen aleyhimize işlemektedir.

e. Ada'ya bugün için nisbî bir sükûn hâkimdir. Fakat bu, Makarios'un gayesinden vaz geçtiği mânasına alınamaz. Makarios Enosis'i tahakkuk ettirmek için bütün gücünü harcamaktadır. Halihazır durumu muhafaza ederek bir kış daha geçirtmeye muvaffak olursa Türk mukavemetinin kendi kendine kırılacağına inanmaktadır. Bu inancın gerçekleşmesinden doğacak yeni durum ise, Türklerin müdahale sebeplerini ortadan kaldıracak, neticede Enosis mücadelesi sağlanmış olacaktır.

f. Müzakere yoluyle netice almaya imkân yoktur. Hiç bir Yunan Hükûmeti ve Makarios Türkleri tatmin edecek bir hal tarzına yanaşmayacaktır. Yunanistanla aramızda başlayan ve hâlen durmuş ikili görüşmelerden de müsbet bir netice alınması mümkün değildir.

Türkiye bakımından bu mes'eleye nihaî bir çözüm şekli ancak kuvvetle müdahalede bulunarak elde edilebilir. Son, fakat kesin çare budur.

g. Yunanistan'da bir Hükûmet buhranı hüküm sürmektedir. Silahlı bir müdahalede bulunduğumuz takdirde Yunanistan bugünkü durumu ile sür'atle toparlanıp karşımıza çıkamaz. Fakat bu müdahale Yu-

nanlıların aralarındaki ihtilâfı halledip birleşmelerini sağlar.

h. Birleşmiş Milletler'de hava eskiye nazaran lehimize olarak yumuşamıştır. Son zamanlarda Amerika, İngiltere, Fransa ve Rusya Kıbrıs meselesindeki tavırlarını değiştirmişlerdir. Fakat, bu da bir dereceye kadardır. Haklı sebeplere dayanarak silahlı bir müdahalede bulunduğumuz ve hızla netice aldığımız takdirde bu emrivakiyi hoş görebilirler. Bunun dışında, yapılacak müzakereler için Birleşmiş Milletlerden müessir bir etki beklenemez. Sadece mes'eleyi müzakere yoluyla halletmemiz için bir karar aldırtabiliriz. İş esasa teallük edecek olursa selfdetermination'u cazip bulacaklardır. Çünkü Genel Sekreterlik aleyhimize bir ruh haleti içindedir.

i. Türk Genel Kurmayı, icabedince mes'eleyi silahla hâlletmek üzere bütün ihtimalleri göz önünde bulunduran çeşitli hareket plânlarını hazırlamış bulunmaktadır. Hükûmet talep ettiği takdirde bir kaç saat içinde müdahale için harekete geçecek kadar bu hazırlıklar ilerlemiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri, müdahalesi muhtemel Yunanistan'ın Hava ve Deniz Kuvvetlerini en çok dört saat içinde saf dışı edecek bir niteliğe sahiptir.

j. Bütün bunlara rağmen Türk Hükûmeti hırçın bir müdahale ile Dünya milletleri muvacehesinde prestijini kaybetmemek, sonucu vahim olabilecek ihtilaflara meydan vermemek için duruma müzakere yoluyle çözüm aramak kararındadır. Şayet Makarios Yunanistan'daki krizden, bizdeki seçimlerden faydalanarak emrivakiler ihdas edecek, soydaşlarımıza karşı insanî olmayan faaliyetlere girişecek, Ada'da bir taraflı seçimlere gidecek, Enosis'i sağlamaya kalkaca kolursa, silâhlı bir müdahale bizim için kaçınılmaz

bir zaruret hâline gelecektir. Bu takdirde kararımız kesindir.

3. Genel durum bu olduğuna göre, geçmişin hataları ve kaçırılmış fırsatlar üzerinde uzun boylu münakaşalar yaparak zaman kaybetmek hatalı olur. Fakat düşülmüş öyle yanlışlıklar var ki, çıkış noktası olarak hâlâ elde tutulmaktadır. Bunların üzerine dik kati çekmekte fayda mülâhaza etmekteyiz.

a. Kıbrıs meselesi Türkiye ile Yunanistan arasında bir mesele olarak kabul edilmiştir. Böyle olmamalıydı ve bundan sonra da olmamalıdır. Makarios ve bir kısım milletler Kıbrıs'taki Rum Yunan idaresini devlet hükümranlığını temsil eder mahiyette telakki ettiklerine göre kendimize muhatap olarak Kıbrıs rum idaresini almalı idik. Bunun zahiren Kıbrıs rum idaresini tanımamız gibi bir mâna taşımasından endişe edilmiş olabilir. Fakat rum idaresi bizden meşru bir devlet muâmelesi görmeyeceğine göre bu mahzur kolayca bertaraf edilebilir. Bizi hızla neticeye ulaştıracak çeşitli sebeplere sahip kılabilir de.

b. Yunanistanla müzakerelerimiz, Kıbrıs'ın kaderi üzerinde bir pazarlık değil, haksız gösterilen Yunan kuvvetlerinin Ada'dan çekilmesi, aksi takdirde aynı miktarda kuvvetin tarafımızdan da gönderilmesinin iktiza edeceği üzerinde olmalıydı. Bunlar için bugün de zaman geçmiş sayılmaz.

c. Anlaşmalara göre bizimle beraber Yunanistan'ın da bir garantör devlet olduğunu dikkate alarak Makarios'un gayrî insanî davranışlarını birlikte önlemek için alınacak tedbirler hususunda müzakereye ve bir karara varmaya icbar etmeliydik.

4. Bizim kanaatimize göre, Kıbrıs meselesi Türkiye'nin genel politikası içinde düşünülmesi icap eden bir konudur.

Bunu Türkiye'nin dış politikasına istikamet veren bir mesele olarak ele almak hatadır. Türkiye bu meseleye çözüm ararken Yunanistan'la bir silahlı çatışmaya varacak çarelere tevessül etmemelidir. Çünkü, böyle bir hareketin neticesi vahim olacak ihtilâtlar doğurabileceğini gözden uzak tutamayız. Fakat, zaman aleyhimize işlediğine, nihaî hal tarzı için kuvvete başvurmaktan başka da çıkar yol olmadığına göre ihtilatlara meydan vermeden neticeye götürecek çözüm yolu bulmamız icabeder. Başka milletler bunun hâl tarzını bulmuşlardır. Devletler harp haline girmeden gayrî resmî kuvvetlerle muharebeler yapmakta, neticeler almaktadır. Biz de buna tevessül etmeliyiz. Toplantıda kısaca izah ettiğim gibi Ada'nın tesbit edilecek müsait bir bölgesine bir gece içinde 20.000'den az olmamak üzere gayrî resmî gönüllü birlikleri atmak mümkündür. Bu birlik aynı zamanda kurulacak, Kıbrıs Türk Hükümetinin resmi kuvveti mahiyetini de iktisap edebilir. Rumların kesif olarak bulundukları bir bölgeyi bu kuvvetle kontrol altına almak, rum halkı Türk cemaatine yapılacak kötü muâmelelere karşı rehine olarak bulundurulduğunu, derhâl misillemeye geçileceğini ilân etmek suretiyle de soydaşlarımıza yapılacak gayrî insanî muâmeleler önlenmiş olur.

Ada'ya serpiştirilmiş olan rum kuvvetleri, çıkarılmış Türk gönüllü birliklerini tasfiye için harekete geçirildiği takdirde, rumlardan boşalacak sahalara yeni birlikler gönderilerek duruma hakim olunabilir.

Bu kuvvetler, iaşelerini kısmen işgal ettikleri bölgelerden sağlıyacaklarına göre bu yönden de büyük külfet tahmil etmezler.

Neticede müzakere masasına oturulsa bile haklarımızı kuvvetle savunma imkânı elde edilmiş olur. Çı-

karmalar sızma şeklinde yapılmıyacağına göre, böyle bir imkânın mevcut olup olmadığını aramak da yersiz ve lüzumsuzdur. Yeterki kuvvetler iyi hazırlanmış, çıkarma ve çıkarmadan sonraki hareket iyi plânlanmış olsun.

5. Liderler toplantısında Hükûmetin Kıbrıs konusunda yapmış olduğu açıklama ve bugüne kadar uyguladığı tutum bizi tatmin etmemiştir. Sayın Başbakan yardımcısının yaptığı konuşmadan ise, bu hususta karara varma işinin seçimler sonuna bırakılma arzusunu sezinlememek mümkün değildir. Halbuki karar ve tatbikata geçmede gösterilecek zaaflar ileride telâfisi mümkün olmayan gelişmelere yol açabilirler. Onun için konunun ehemmiyetine Hükûmetin dikkatini çekmekte fayda bulurum. Kıbrıs'tan sonra bir Hatay, bir Kürt, bir Ermeni meselesiyle karşı karşıya gelmemek işine kesin kararlı olmaya mecburuz.

6. Bu işler yapılırken, hatta yapılmadan önce bütün dünya'yı hedef tutan kesif propoganda faaliyetine geçmek için gerekli tedbirler almakta, her memlekette amalimize hizmet edecek insanları arayıp bulmakta ayrıca fayda mülâhaza etmekteyiz. Alınacak diplomatik tedbirlerle resmî makamlara dâvamızı kabul ettirmemiz mücadelesini yaparken propoganda yoluyle de Dünya umumî efkârını kendimize doğru eğmeyi sağlıyabiliriz.

7. Patrikhâne'de yapılan teftiş'te hesaplara ait bir şey bulunmadığı ve fakat patrikhanenin bir fesat yuvası olduğuna dair vesikalar, bantlar elde edildiği ifade olunmuştur. Patrikhâne'nin ötedenberi Türkiye için iyi düşünmeyen bir müessese olduğu malûmdur. Bazı nâhoş ihtilâflara sebebiyet vermemek için bu faaliyetlere göz yumulduğuna göre hristiyan vatan-

daşları bu müessesenin iğfâl ve tesallûtun'dan kurtarmak için en emin çarenin Türk Ortadoks Kilisesini kuvvetlendirecek yardımlarda bulunmak, bize sadakatle bağlı bulunan Papa Eftim'le fikir ve tavsiyelerini alarak sıkı bir işbirliği yapmak olduğunu takdirlerinize arzeder, bilvesile en iyi dileklerimi sunarım.

C.K.M.P. Genel Başkanı
Alparslan Türkeş

Kıbrıs'la İlgili C.K.M.P.'nin İkinci Muhtırası

19/Ocak/1966

Sayın Süleyman Demirel
Başbakan
Ankara

Sayın Başbakan,

Kıbrıs'la ilgili genel görüşme müzakerelerinin meseleye bir çözüm yolu getirmediği gibi siyasi partilerimizin ortak bir milli politika uygulamaları ihtimalini de psikolojik ve politik sebeplerle engellediğini görmekteyiz. Müzakereler Türkiye'yi ve Türk Hükûmetini milletler arası plânda kuvvetlendirmemiştir.

Bundan sonraki safhanın olumlu cereyanı için, hükümetle siyasî partiler arasında temas, bilgi verme, teklif ve tavsiyede bulunma tarzında münasebetlerin kurulmasına başlangıç olacağı ümidiyle C.K.M.P.'si (metni aşağıda bulunan) bu muhtırayı sunmayı faydalı mütalâa etmiştir.

Saygılarımızla...

C.K.M.P. Genel Başkanı
Alparslan Türkeş

MUHTIRA

1. DURUM:

Makarios idaresi, milletler arası diplomaside Kıbrıs'ı temsile yetkili tek hükûmet ve Kıbrıs'ta fiilen hâkimiyetini kurmuş ve yeter silahlı kuvvetle adayı savunacak durumda bulunmaktadır.

Türk cemaatı birkaç belirli bölgede müstakilen teşkilatlanmış, yerleşmiş ve yetersiz savunma durumundadır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun son kararı, Türk'lerin morallerini kısmen bozmuştur. Bu karar Makarios yönetimine yeni imkânlar yaratmak istidadındadır. (Kuvvet durumları 8/9/1965 tarihli muhtıramızda belirtilmiştir.)

2. YUNANİSTAN ve MAKARİOS İDARESİNİN GAYESİ, İMKÂN VE KABİLİYETLERİ:

a. Yunanistanın gayesi doğu Akdeniz'de bölgenin kuvvetli deniz devleti olabilmektir. Bu gayenin asgari şartı, bütün Ege adaları (İmroz ve Bozcaada dahil) ve Kıbrıs'ı ele geçirmek; Çanakkale Boğazı, Batı ve Güney Anadolu kıyılarını kontrol altında bulundurmaktır. Bu ana gayenin bugünkü hedefi olarak Yunanistan Kıbrıs için «Enosis» peşindedir. Makarios idaresi, bağımsız Kıbrıs tezi adı altında hakikatte Enosis'i gerçekleştirmek hedefindedir. Makarios son Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararından cesaretle gerekli diplomatik zemini hazırladıktan sonra riski göze alarak Enosis yoluna girebilir. Daha kuvvetli bir ihtimalle ise, bir müddet daha, bağımsız Kıbrıs tezini işletmekte devam eder. Türk cemaatına

azınlık hakları tanıyan bir statüyü Kıbrıs Türklerine ve Türkiye'ye kabul ettirmek hedefine erişmeyi milletler arası şartlara daha uygun bulur ve politikasını, kararlı, sabırlı, ihtiyatlı bir temele oturtarak böylece bağımsız basit devlet statüsünü kazanır. Sonra şartların elverişli olacağı bir zamanda Enosis'i gerçekleştirir.

Şu halde, Kıbrıs'taki kuvvet üstünlüğünü eldebulundurmak, fiilî hâkimiyetini Kıbrıs'ta günden güne artırmak, Kıbrıs Türk'lerine Türkiye'nin müdahalesini gerçekleştirmeyecek tarzda baskıda devam etmek suretiyle Kıbrıs'ı terke veya azınlık haklarını kabule (Bu haklar belli ölçüde câzip görünebilir) icbar veya ikna etmek, diplomatik alanda ise bu teze dayanan inisiyatifi elde tutan aktif politikası ile dünya devletlerini lehine hazırlamak, Türkiye'nin federatif devlet tezini çürütmek Makarios ve Yunan politikasının hedefi olacaktır.

Önümüzdeki günlerde, başlıca dünya devletleri ile bu plâna dayanan bir zemin üzerinde anlaşıp, Yunanistan'ın Türkiye ile, Makarios'un Türk cemaatı ile müzakerelere başlamak için demarşta bulunmaları muhtemeldir.

3. TÜRKİYE'NİN GAYESİ, İMKÂN VE KABİLİYETLERİ:

Türkiye'nin ana gayesi, doğu Akdeniz'de ve Ege'de Anadolunun emniyetini sağlamak üzere, bölgedeki adalardan bir kısmı üzerinde hâkimîyet, diğer bir kısmı üzerinde müessir kontrol kurmaktır. Kıbrıs üzerinde cereyan eden mücadelede Türkiye'nin nihâî hedefi Ada'nın tamamını ele geçirmektir. Bu hedefi mevcut şartlar tahtında ihtihsale imkân ol-

madığı gibi, toprak talebi telakki edilebilecek taksim tezini dahi gerçekleştirmek açıkça mümkün görülmemektedir. Halen Türkiye için, «coğrafî bölünmeye müstenit federal bağımsız cumhuriyet» tezi, makul, savunulması ve elde edilmesi mümkün hedef olma durumundadır.

Türkiye, diplomatik alanda bu tezi tam bir inisiyatifle savunabilir. Sovyet blokuna ve Akdeniz devletlerinden bir kısmına öncelikle, daha sonra Nato devletlerine inisiyatifi Yunan'lılardan alarak kabul ettirebilmek ümidi kuvvetlidir. Dünya önünde Enosis plânı, hakikatte Yunanistan ve Makarios yönetimi için diplomatik dezavantajdır. Rakip diplomasi, bağımsız devlet olma konseptine bugüne kadar dayandı ve inisiyetifi elde bulundurdu. Bundan sonraki safhada Enosis için nihâî adım olan bağımsız, azınlık hakları tanıyan basit devlet tezi ile bizim tezimiz çarpışacaktır. Bu safhada diplomatik insiyatif, iyi kullanılırsa, Türkiye için varittir.

Türkiye, silahlı imkân ve kabiliyetler bakımından Yunanistan ve Kıbrıs'a nazaran çok üstündür. Kıbrıs harekât alanında, Hava Kuvvetlerimizin hava üstünlüğü mutlaktır. Deniz Kuvvetleri ve çıkarma araçlarına sahip kara kuvveti (Çıkarma kuvveti) Kıbrıs topraklarında kısa zamanda üstünlük sağlayabilir. Kıbrıs kıyılarındaki düşman tahkimatı, hiç bir zaman çıkarmayı önleyemez.

Yunanistan'la savaş halinde, Trakya'daki Türk kuvvetleri mutlak üstünlüğü haizdir. Esasen ne Yunanistan için ne de Türkiye için bu harekât alanı uzak hedefler vadetmez.

Maddî kuvvet hesaplarında dezavantaj Türkiye için Kıbrıs adasındaki yetersiz kuvvet durumumuzdur. Türkiye ile Yunanistan arasında, dış müdahele-

ler sebebiyle sonuçsuz kalmaya mahkûm bir savaş terviç edilemez. Kıbrıs adasında, Türk Kara, Hava, Deniz Kuvvetlerinin açık müdahale imkânı, son Birleşmiş Milletler kararından sonra daha da güç bir hal almıştır.

Milletlerarası tahditler, Türkiye'nin Kıbrıs'ta kuvvet temeline dayanan politika gütmesini güçleştirmektedir. Bununla beraber esasları yukarda belirtilen «coğrafi bölünmeye müstenit bağımsız cumhuriyet» tezini kabul ettirebilmek için kuvvete dayanmayan diplomatik faaliyet yetmeyecektir. Gaye Kıbrıs'ta kuvvetlenmek olmalıdır. ÖZEL HAREKÂT ismini verdiğimiz bir harekât nev'i ile Kıbrısta kuvvetlerimizi arttırmak mümkün olabileceği gibi, icabında Türkiye'nin açık müdahale imkânları doğabilecektir. Bu konu üzerinde 5 inci maddede tekrar ve tafsilen durulacaktır.

4. DÜNYA DEVLETLERİ ve POLİTİKALARI KARŞISINDA TÜRKİYE: «ÇOK TARAFLI POLİTİKA»

Kıbrıs meselesi, başlangıcından bu yana hızla bir dünya meselesi haline getirilmiştir. Bugün bu noktadan geriye dönmek çok zordur. Meselenin bu özelliği, çok yönlü yeni bir dış politika anlayışına varmamızı, uygulamanın buna göre olmasını gerektirmektedir. Kıbrıs meselesinde Türkiye'nin insiyatifi ele alması ancak böyle bir anlayışla mümkündür. Türkiye, politikasını bu sahada, herhangi bir büyük devlete, münhasıran o devlete veya o devletler manzumesine dayandırmak yoluna inhisar ettirmemeli, politikasına esneklik kazandırmalıdır. Kıbrıs meselesi münhasıran Rusya'ya veya münhasıran Ame-

rika'ya dayandırılmak suretiyle halledilemez. Diplomasimiz, Türkiye'nin menfaatlerini telif ederek ve böylece makûl uzlaşma zemini arayarak, Yunanistan ve Makarios üzerine üstünlük kurabilmelidir. Ve bu imkân mevcuttur.

Bu imkânı tesbit edebilmek için başlıca devletlerin ve blokların menfaatlerini ve politikalarını kısa da olsa tahlil etmek faydalıdır.

a. RUSYA ve diğer KOMÜNİST ÜLKELER:

Rusya'nın Türkiye ile münasebetlerini normalleştirmek ve geliştirmek menfaatı icabıdır. Diğer, yandan, Türkiye'nin de büyük komşusu ile gerginlik yerine dostluk halinde bulunması, Kıt'a Çini tehlikesi karşısında batıda ve doğuda dostluklar arayan Rus - Amerikan izâfî ve nisbî yakınlaşmasına menfaatımız icabı intibak etmek, velev ki bir büyük harpte harekât alanı dışında kalabilmek için, basiretli bir tutum olacaktır. Üstelik bu davranışın Kıbrıs politikasında Türkiye'ye, Yunanistan'a nazaran daha büyük üstünlük kazandırması, jeopolitik ve stratejik mevkilerimiz icabı mümkündür. Kaldı ki Rusya Enosis veya sonu enosise varan Yunan emellerine vasıta olmaktansa Kıbrıs'ı bağımsız ve iki cemaat esasına müstenit bir devlet olarak görmeyi, % 30-35 Rum komünist nüfusa dayanmayı ve Nato veya Anglo-Amerikan üstlerinden arınmış bulmayı tercih etmektedir.

Diğer komünist memleketlerin, hususiyle Bulgaristan, Arnavutluk gibi Yunan büyümesinden endişe duymaları tabiî olan memleketlerin görüşleri daha da lehimizedir veya öyle olmak lâzım gelir. Bu

safhada, Yogoslavya'nın dahi, enosis yerine, bağımsız Kıbrıs tezini öngöreceğini kabul etmek mantığa aykırı değildir.

b. AKDENİZ MEMLEKETLERİ:

Akdeniz'de, hususiyle doğu Akdeniz'de kıyıları olan her devlet genellikle Türkiye'nin veya Yunanistan'ın eline geçmiş Kıbrıs yerine, silâhlardan arınmış bağımsız bir Kıbrıs görmeyi tercih eder. Mühim olan bu devletlere, azınlık hakları tanınmış Basit Bağımsız Kıbrıs'ın ergeç Yunanistan'a ilhak edileceği ihtimalini kabul ettirebilmektir. Aşikâr olan bu sonucu, bu devletler adamlarının görmemeleri beklenemez. Federal Cumhuriyet bu devletlere sıcak gelebilir. İtalya, İsrail, Libya, Tunus, Cezayir, Fas, Lübnan tezimizi daha kolay, Birleşik Arap Cumhuriyeti ve Suriye Hatay üzerindeki emelleri sebebiyle daha güç kabul edebilirler. Fakat bu memleketlerde de müslüman umumî efkârın etkisini lehimize hesaplıyabilmeliyiz.

Yakındoğunun diğer Arap memleketleri davamızı daha kolaylıkla kabul edebilecek politik yapıda ve temayüldedirler.

c. ÜÇÜNCÜ DÜNYA (Bir Kısım Asya, Afrika ve Lâtin Amerika Ülkeleri):

Son Birleşmiş Milletler Genel Kurul kararında aleyhimize olan bağımsızlığını yeni kazanmış veya az gelişmiş ülkelerin, ilhak veya self determinasyon değil, bağımsız bir Kıbrıs için oy kullandıkları gözden kaçmamalıdır. Türkiye'nin bu devletleri de hesaba katan, kişilik sahibi, esnek bir dış politika gütmeye başlaması ile bu devletlerin çoğunu tezine kazanması pek te güç olmayacaktır. Yunanlılar'ın

azınlık hakları tanımak suretiyle Kıbrıs statüsünde sağlayacakları üstünlüğün enosisle sonuçlanacağını öncelikle bu devletlere anlatmak ve federal cumhuriyet tezinin üstünlüğünü, Yunan emperyalizmini önlemekte bir sübap hizmeti göreceğini kabul ettirmek mümkün olabilir. Bir kısmı müslüman oldukları için, müslüman Türkler'e sempati göstermeleri muhtemeldir. Bu devletler üzerinde etkisi olan devletler arasında Rusya ve B.A.C. ile mutabakat bu devletleri de etkileyecektir. Ayrıca Kıt'a Çin'inin nüfuzundan faydalanma çareleri de aranmalıdır. (Arnavutluk ve Pakistan bu konuda Türkiye'ye yardımcı olabilirler.)

d. AMERİKA:

A.B.D.'nin menfaatı, her iki müttefiki nezdindeki prestijini ve menfaatlerini haleldar etmeden iki tarafca kabul edilebilecek bir çözüm yolunu bulmak olmalıydı. Bu çözüm yolunu bulmak için zamanında hareket etse idi başarılı olabilirdi. Oysa, enosisi başka çözüm yollarına tercih eder tutum takınılmıştır. Türkiye'yi az çok tatmin yollarını araştıran Birinci Aeceson plânı bile esasında ilhak temeline dayalı idi. Bugün A.B.D. Kıbrıs konusundaki olumsuz tutumun Türkiye'deki tepkilerini hesaplamak durumundadır. Kıbrıs'taki komünist Rum temayüllerini endişe konusu olarak görüp, Yunanistan'a ilhakta emniyet arama düşüncesinin devri geçmiş olmalıdır. Bu noktada asıl Türkiye'yi tatmin edecek federal cumhuriyet tezinde, A.B.D. de kendi hesabına emniyet bulabilecektir. Azınlık haklarını tanıyan bağımsız Kıbrıs tezini Amerika'nın desteklemesi hem Türkiye'yi kaybetmesine, hem de Kıbrıs'ta komünistler karşısında bir emniyet olan Türk cemaatının tasfi-

yesine yol açacaktır. Kaldı ki Türkiye, Enosis'i saf dışı bırakabilecek Federal Cumhuriyet tezini dünya efkârına kabul ettirebilirse Amerika'nın bu tezin karşısına çıkma zarureti kalmaz. Bu sebeple biz tezimizin Amerikan menfaatleri ile uyarlığını müşahade etmekteyiz.

e. İNGİLTERE:

İngiltere, ihtilâftan sıyrılmayı tercih etmiş, garantör devlet olma taahhüdünü ifa etmemiş ve nihayet, son defa aleyhimize çalışmıştır. Enosis'i çıkarlarına uygun bulmaktadır. Dünyanın başlıca devletleri lehimize kazanılırsa karşımıza çıkmakta menfaat görmeyebilir.

f. DİĞER NATO VE AVRUPA ÜLKELERİ :

Doğrudan doğruya Kıbrıs'la bir ilgileri ve menfaatleri olmamakla beraber bilhassa Fransa ve Almanya, bu meselede etkili olacaklardır. Türkiye'nin bu Avrupa ülkeleri ile temaslarda bilhassa Gaulle politikasını kavraması ve kişilik sahibi davranışları takdirle karşılaması gerekebilir. Türkiye'de çok kimse De Gaulle'ün kibir ve azametine takılmayı bilgiçlik saymakta ve Avrupa'nın birleşme ve yeniden dirilme ihtirasını kavrıyamamaktadır. Dünya politik mihverlerine Bonn ve Paris katılmışlardır. Türkiye'nin bu ülkelerle münasebetlerini geliştirmesi bir karşı ağırlık koyabilmek için her zaman lüzumludur. Bu takdirde umulur ki Kıbrıs tezimiz terviç edilsin.

g. SONUÇ:

«Dünya Devletleri ve Politikaları Karşısında Türkiye» başlıklı bu bölümle bizim vardığımız sonuç «coğrafi bölünmeye müstenit bağımsız federal Kıb-

rıs» tezimizle, bu safhada gayesi aşikâr şekilde Enosis olan Yunan ve Makarios diplomasisine üstünlük sağlamanın ve insiyatifi elde bulundurmanın, Türkiye'nin çok taraflı, hareketli bir yeni dış politika anlayışını benimsemek ve uygulamakla mümkün olacağını belirtmiş bulunuyoruz.

Bununla beraber bu politikanın başarıyla sonuçlanabilmesi için Kıbrıs'ta aleyhimize olan kuvvet durumunun belli ölçüde değişmesi elzemdir.

Kıbrıs henüz kaybedilmemiştir. Elimizde oynanacak kudretli kozlarımız mevcuttur. Jeopolitik üstünlüğümüz ve tarihî haklarımız Kıbrıs'ı elimizde bulundurmayı âmirdir. Bu mevzudaki mevaffakiyetsizlik Hatay ve doğu bölgesinde iştahlı ihtirasları cezbeder. Bunların baraji Kıbrıs'la kurulmalıdır.

5. MAKUL KUVVET TEMELİ «Özel Hareket» :

Milletler arası durum, Zürich ve Londra andlaşmalarının Türkiye'ye verdiği müdahale hakkını açıkça kullanmasına çıkardığı güçlükler, Türkiye'yi, üstün imkânlarına rağmen Kıbrıs'ta, asıl lâzım olan yerde zayıf düşürmüştür. Bu zafiyetin giderilmesinde zaruret vardır. Ancak olağanüstü fırsatlar doğmadan Türkiye'nin müdahale hakkını kullanmak imkânı olmayacaktır. Bu sebeple Kıbrıs'ın kuzey doğu ve doğu bölgesinde yeter genişlikte özel harekât bölgesinin tesbiti ile bu bölgede özel techizatlı ve kıyafetli (Mücahit Kıyafeti) birliklerin yeter kuvvette istihdamına ihtiyaç vardır. Bu kuvvetler Türkiye'de özel eğitimle yetiştirilecek ve herhangi hava, kara direkt desteği olmaksızın baskınla bu bölgeye sokulacaklardır. Bidayette özel kuvvetler üzerine Ada'daki rum kuvvetlerinin toplu ve koordineli hareketi çok kritik bir durum yaratır. Bu safhanın süratle ve emniyetle atla-

tılması özel harekâtın en önemli safhasını teşkil eder. Bu durumda çeşitli destek tedbirleri ve oyalayıcı düzenler düşünülmelidir. Bu safhada katliama uğramış Türk halkını tahliye etmek maksadıyle güney bölgesinde bulunacak hazır özel birlikler takviye kuvveti olarak çıkartılabilir. Bundan sonra tesbit edilen emniyet bölgesindeki Rum Kuvvetlerini parça parça ve ayrı ayrı imha etmek gerekir. Bu bölgedeki Rum halkı rehine olarak tutulmalıdır. Kabil olduğu kadar adanın geniş bir bölgesi işgal altına alınmalı ve köprü başı olarak tesbit edilen kritik bölge her şeye rağmen kesinlikle elde bulundurulmalıdır.

Çıkacak olan özel kuvvetler, kurulacak olan geçici Kıbrıs Türk Hükûmetinin kuvvetleri olarak faaliyette bulunmalıdır.

Özel harekâtın ilk safhasının icrasında ciddî bir güçlük yoktur. Mühim olan tutunabilme safhasıdır. Diplomatik destek sağlanabildiği takdirde emniyetle cereyan eder. Açık çıkarma ve müdahale yerine sınırlı bir özel harekât için diplomatik destek sağlamak o nisbette kolaydır.

Burada Türkiye'nin elinde haklı bir koz vardır. Adadaki 15.000 Yunan askerinin tahliyesini talep etmek ve bunu mesele yapmak daima mümkündür. Kıbrıs'ta yeter kuvvet desteğini gerçekleştirdikten sonra meseleyi halletmek kolaylaşır. Rum idaresi anlaşmaya yanaşmadığı takdirde Ada'da emrivâkilerle bölge genişletilir ve fiilî durum en iyi bir şekilde yaratılır. İcabında Türk Kıbrıs idaresi kurulabilinir ve buna bir millî mücadele atmosferi verilir. (Ki aslında Kıbrıs Türk'lerinin mücadelesi Yunan Emperyalizmine karşı bir kurtuluş mücadelesidir.)

Bütün bu harekâtın, İskenderun ve Mersin, Antalya çevresindeki üslerden çok iyi desteklenmesi ve

Adadaki deniz, hava emniyetinin kurulması sağlanacak ve mücadelenin sonuna kadar devamlılık arzedecektir.

Özel harekâtın askerî teknik ve taktikle askerî makamları ilgilendiren kısmı için düşündüklerimizin bu muhtırada zikrine lüzum görülmemiştir.

6. FAALİYET PRENSİPLERİ :

a. Bütün dünya devletlerine diplomatik faaliyetlerle Makarios ve Yunan politikasının müstakil Kıbrıs değil, enosis olduğu izah ve ikna edilmelidir.

b. Çok yönlü faaliyet ile insiyatif ele geçirilmelidir.

c. Türkiye'nin faaliyetleri devletler hukukuna ve andlaşmalara aykırı düşmemelidir.

d. Askerî harekât, kurulacak olan geçici Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adına yürütülmelidir.

e. Bütün faaliyetler Türkiye'yi harbin eşiğinden öteye götürmemelidir.

7. TEKLİFLER (İstekler) :

a. İngiltere veya İsviçre'de veya müsait başka bir ülkede geçici bir Kıbrıs Türk Hükûmetinin kurdurulması.

b. Geçici Kıbrıs Türk Hükûmeti'nin icra gücü olarak, Türkiye'de ve diğer dünya memleketlerinde Kıbrıs için bir gönüllü mücahitler teşkilâtının kurulması ve faaliyete başlanılması.

c. İmroz ve Bozcaada'nın Türkleştirilmesi,

d. Türkiye'de kalmış bulunan Yunan uyrukluların memleketten çıkarılması,

e. Lüzumsuz ücret ödediğimiz Edirne - Pityon demiryolunun hudutlarımız dahilinden geçirilmesi için inşaata başlanılması.

f. Yunanistan ile ticarî münasebetlerin kesilmesi.

g. Bulgaristan ile bir saldırmazlık paktı andlaşmasının yapılması.

h. Nato emrinden iki ilâ üç tümenin çekilmesi için gereken teşebbüsün yapılması. (Bu mevzu konu ile bir çok yönlerden ilgilidir. Esas olan millî bir kuvvetin Türk devletinin tam kontrolu altında bulunmasını sağlamaktır.)

ı. Kıbrıs Özel Harekâtı için geçici Kıbrıs Türk Hükûmeti kontrolunda ve Türkiye'nin gayrı resmî desteğinde olmak üzere gönüllülerden teşekkül edecek mücahitler kuvvetini teşkil ve eğitimini yapmak.

Kıbrıs'la İlgili C.K.M.P.'nin Üçüncü Muhtırası

Sayın Süleyman Demirel
Başbakan **Ankara**
Ankara **15 Mart 1967**

İlgi : a — C.K.M.P. Genel Bşk.lığının 8/9/1965 tarihli muhtırası.
İlgi : b — C.K.M.P. Genel Bşk.lığının 19/1/1966 tarihli muhtırası.

SAYIN BAŞBAKAN;

Kıbrıs probleminin, bugün bir çıkmazın içerisinde olduğu herkesin malûmudur. C.K.M.P.'nin de sık, sık bu konuyla, mes'ul ilgililer kadar alâkalanmasını; konunun istismarı dışında samimî bir çözüm arzusundan ileri geldiğine inanmanızı rica ederim.

Bir problemin çözülmesinde; problemin iyi anlaşılması lâzımgeldiğini takdir buyurursunuz. Öyleyse şimdiye kadar yapılmış hataları bir tarafa iterek problemin bu günkü durumunu tesbit etmede çözüm için büyük fayda vardır.

C.K.M.P. gözü ile :

A — BUGÜNKÜ DURUM:

1. Kıbrıs probleminin uzayıp gitmesinin artık iç politikayı etkilediği, ekonomiyi ve kalkınmayı engellediği bir realitedir.

2. Adet, silâh ve jeopolitik üstünlüğümüze rağmen, bu problemi bir çözüme götüremeyişimiz dış itibarımızı da zedelemektedir.

3. Yunan efkâr-ı umumîyesi ve Kıbrıs Rum halkı şimdiye kadar ENOSİS sıloganı ile beslenmiş ve benimsenmiş olduğundan, Yunan ve Kıbrıs hükûmetleri başka türlü bir hal tarzına, kendilerini mazur gösterecek müessir bir dış baskı veya zoru görmeden yanaşmazlar.

4. Türk Milleti için çok mühim olan bu problemin; Türk Devletinin haysiyetiyle mütenasip şekilde halli :

a) Türk halkının tatmini bakımından,

b) Gerek aynı mahfilden, gerekse başka istikametlerden gelecek müteakip taleplerin önünün kesilmesi bakımından,

c) Kıbrıs TÜRK cemaatının âtîsi bakımından zarurîdir, kanısındayız.

5. TÜRK Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a müdahalesi, ancak şu haller karşısında dünya efkârınca mazur görülebilir;

a. Enosis'in ilânı halinde,

b. Kıbrıs'ta bir Türk katliamı halinde,

c. Kıbrıs Türk Alayı'na bir tecavüz halinde,

6. Kıbrıs - Yunan ikili politikası (hattızatında tek politikadır.) Türk Silahlı Kuvvetlerini tahrik edecek, 5.'nci madde de zikredilen hassas noktalara temas etmeden çeşitli, dolaylı yollarla hedefi istikametinde ilerlemektedir. Bunların Ada'da fiili egemenliklerini kurdukları realitedir. ENOSİS'in ilânı için de fırsat kollamaktadırlar.

7. Türkiye'nin zaman zaman; Enosis'in ilânına mânî olması geçici muvaffakiyetler olup esasa müessir olamamaktadır.

8. Kıbrıs'taki Türk Mücahit Kuvvetleri insicamlı bir hat üzerinde değildirler, dağınıktırlar. Bugünkü halleriyle herbiri münferit mukavemet yuvasıdırlar, netice almada müessir olamazlar, ancak Adaya dışardan yapılacak bir harekâtta faydalıdırlar.

B — DÜNYA EFKÂRI:

1. Nato camiası Kıbrıs probleminin bir TÜRK-YUNAN harbine müncer olmasını Nato menfaatleri bakımından tabii olarak arzulamaz.

2. Üçüncü dünya devletleri; bu güne kadarki tutumları icabı Kıbrıs'ın müstakil bir devlet olarak kalmasını ister.

3. Komünist Blok; Kıbrıs'ın silâhtan tecridiyle müstakil kalmasını istemeleri menfaatleri icabıdır. (Yugoslavya'nın Yunanistan'ı destekleyişi komünist görüş hilâfına değil, menfaatları nisbetindedir.)

4. Amerika ve İngiltere; Ada'da stratejik istifadeleri esasına göre bir statü talep eder. Tereddütleri, Yunanistan leyhine ağır basar durumdadır.

5. Mısır'ın; Türk tezinin yanında olmayışı, jeopolitiğinin icabı olarak asırlardanberi tâkip etmekte oldukları siyasetin tabiî neticesidir.

6. Diğer devletler; Kıbrıs'la, yeni bir harbin siyaset merkezi olma ihtimalinden endişelendikleri için alâkalanırlar ve sulhcu yollarla problemin hallini istemeleri tabiîdir.

C — İKİNCİ CİHAN HARBİ SONRASI ÇATIŞMALARI:

İkinci Cihan Harbi sonrası; silâhların tahribatının büyüklüğü karşısında; devletlerin menfaatlarını, di-

rekt çatışmaya girişmeden araya sürdükleri vasıta kuvvetlerle temini yoluna gitmeleri bir kaide haline gelmiştir. Ve bunun müessir bir yol olduğu da defalarca görülmüştür.

Böylece Kıbrıs probleminin bugün içinde bulunduğu şartları zikrettikten sonra, çözüm üzerinde C.K.M.P.'nin görüşünü arzedebiliriz.

Silahlı Kuvvetlerimizin müdahalesi, A — 5'de zikredildiği gibi, bazı şartların tahakkukuna bağlıdır. Kıbrıs - Yunan ikilisi bu hassas noktalara temas etmeden işlerini yürütmektedirler. Türkiye'nin bu günkü dondurulmuş siyaseti muvacehesinde zaman devamlı olarak aleyhimize işlemektedir. Öyle ise bu koz elde bulunadursun, başka bir usulle faaliyet göstermek zarureti ortaya çıkar.

Bu faaliyet de C — Bölümündeki ilkeye dayanılarak adada **FİİLİ DURUM İHDAS EDİLMELİDİR.**

Bu fiili durum daha evvelki muhtıralarımızda zikredilen çok yönlü faaliyetin müessir bir unsuru olarak mütalaa edilir.

Fiilî durumdan maksat gayrı resmî kuvvetlerle adada münasip bir arazi kesimini ele geçirip ENOSİS'in dışında bir yol kabul etmiyenleri zora getirip, problemi arzumuz istikametinde halletmektir.

C.K.M.P. olarak fiilî durumun ihdasını şöyle düşünüyoruz.

1. a) Kıbrıs Adasının İskenderun Körfezi istikametinde doğu-kuzeye uzanan kuyruğunu teşkil eden yarım adanın (Lefkonuk kasabası ile Andrea burnu arasındaki kısım) Berzah kısmına iki taraflı çıkarılacak kuvvetler ile ele geçirilmesi ve Akatu Boğazı - Lefkonuk kasabası - Magosa hattının batıya karşı savunacak şekilde işgali.

b) Adanın diğer bölgeleri istikametinde duru-

mun gereğine göre, harekâta girişmeğe hazır bulunulması.

2. Türkiye'de gizli olarak 20.000 kişilik bir milis kuvvetinin teşkiliyle eğitilmesini,

3. Avrupa'nın uygun bir memleketinde Kıbrıs Federasyonu Cemaat Hükûmeti'nin kurulmasını,

4. Bu hükûmetce temel siyaset olarak federasyon tezinin benimsenmesini ve dünya efkârına duyurulmasını,

5. Bu hükûmetce dünya çapında gönüllü kaydına başlanılmasını,

6. Cemaat hükümetince; silah siparişi verme teşebbüsü (bu da gizlemeye matuftur.)

7. Yine cemaat hükûmetince; bulunduğu memleketten bir eğitim sahasının talebi (bu madde esas fiilin zamanını gizlemeye yarar.)

8. Daha evvel hazırlanacak harekât planı gereğince tesbit edilen hattın iki yanına Türkiye'de yetiştirilen milis kuvvetlerinin baskın şeklinde çıkartılmasını ve hattın işgalini,

9. Ayrı bir kuvvetle ada kuyruk bölgesinin kontrol altına alınmasını,

10. TÜRK Cemaat Hükümeti'nin bu harekâtı kendine mal etmesini,

11. Bu harekât sırasında Kıbrıs - Yunan birliklerini bölgesinde tesbit amacıyla Türk donanmasının harekât yapmasını,

12. Türk Hükümetince; Yunan birliklerinin adadan çekilmesinin anlaşmalara dayanarak talebi, aksi halde aynı miktar Türk kuvvetinin adaya çıkarılacağının ilânını,

13. Türk Cemaat Hükûmetince; Ada'nın diğer kesimlerindeki Türklere yapılacak muamelenin, Ada kuyruğundaki Rum halka aynıyle tatbik edileceğinin ilânını;

14. Türk cemaat hükümetinin; adanın kuyruk kısmında emniyet sağlanınca buraya intikalini,

15. Türk Hükûmetinin Kıbrıs anlaşması ile ilgili devletlerin toplanıp durumun müzakere edilerek bir hal tarzına varılmasını talep etmesi,

Not : Lojistik destek, mahallinden tedarik, Hava ve Denizden İkmal esasına göre planlanmalıdır.

Sayın BAŞBAKAN :

Bu harekât başlamadan evvel daha evvelki muhtıralarımızda zikredilmiş olan; Yunanistan üzerindeki siyasî ve askerî baskı tertiplerinin de alınmış olması mühim derecede etkili olacaktır.

Her yıl Kıbrıs için 200 milyon Türk lirası civarında bir masraf yapılmaktadır. Buraya kadar, özel olarak belirttiğimiz proje, her yıl harcanmış olan bu mebläğın bir defa bile sarfına lüzum kalmadan Türkiye'yi sonuca ulaştırabilir.

Muhtıraya son verirken tekraren arz ederim ki Kıbrıs ve Yunan hükûmetleri, kendi milletlerinin ENOSİS tazyiki altında zora gelmeden sulhçu yollarla makul yola giremiyeceklerdir. Beklemek beyhude olur. Arzedilen hal tarzı Türkiye'yi Yunanistan'la harp haline sokmıyacağı, fakat netice alınabilecek bir yol olacağı ve buna muvazi başka tertiplerin de düşünülebileceği inancındayız. Yüksek makamlarınca gerekli görüldüğü takdirde daha tafsilatlı olarak bilgi vermek mümkündür.

Bu vesileyle en iyi dileklerimi ve saygılarımı sunarım.

C.K.M.P. Genel Başkanı

Alparslan Türkeş

BATI TRAKYA MESELESİNE DÂİR M.H.P.'NİN MUHTIRASI *

Sayı : 287 **Ankara : 13.10.1972**

Başbakanlık Yüce Katına

Bakanlıklar/ANKARA

Sayın Başbakan,

Yunanistan Hükûmeti, Birleşmiş Milletler yasası, Lozan antlaşması ve bizzat kendi anayasalarına aykırı olarak ve bütün insan hak ve hürriyetlerini hiçe sayarak, Türklere karşı zulûm ve baskı hareketine girişmişlerdir.

Yapılan insanlık ve kanun dışı hareketleri madde madde ıttılaınıza arzediyorum :

AYIRIM VE PARÇALAMA :

1. Yunanlılar Lozan andlaşmasını tek taraflı ihlâl etmişlerdir. Batı Trakya Türklüğüne Lozan andlaşmasının 37 ve 44. maddelerinde sayılan hakların noksansız tanınması elzemdir.

---

* **Bu muhtıranın verildiği tarihte Başbakanlık görevini sayın Ferit Melen deruhte etmekte idi.**

2. Batı Trakya Türklerinin bir tüm olduklarını ve bunların Müslüman, Türk, Pomak diye ayırıma tabi tutulmasına son verilmesi icap eder.

EĞİTİM, OKUL ve ÖĞRETMEN :

1. Yunanlıların Türklere reva gördükleri eğitim, öğretim baskılarının son bulması gerekmektedir. Zira bu baskılar neticesinde Batı Trakya Türklüğünün tahsil derecesi 1923 yılından bu yana ilkokul seviyesinde bırakılmıştır.

2. Yunanlılar Türk ilkokullarına aydın Türk öğretmenleri yerine medrese mezunlarını öğretmen olarak tayin ettirdiklerinden ve imtihan usullerinin zorlaştırılması ve talebelerin iyi tahsil yapamamaları ortaokul imtihanlarını kazanmalarına engel olmaktadır. Talebelerin muvaffakiyet nisbetlerinin arttırılması için öğretmen okulu mezunu öğretmenlerin vazife görmeleri sağlanmalıdır.

3. İlkokullardan mezun olacak talebelerin tahsil durumunu karşılamak için İskeçe ve Gümülcine'de İmam Hatip, Sanat, Ziraat Okulu açmak, lise adedini arttırmak; İskeçe, Gümülcine'de en az iki yüzer kişilik yurtların açılmasını sağlamak gerekmektedir.

4. İstanbul Rum okullarında ders veren Türk öğretmenlerinin hareket tarzlarının Yunanistan'daki Rum öğretmenlerinin hareket tarzına eşit olması ve öğretmenler ağırlığını koyarak Türkiye'mizin, Yunanlıların bu oyunlarına kayıtsız olmadığını, bu halin son bulması lâzım geldiğini ispatlaması şarttır.

5. Batı Trakya yıllarca Türk'ün hizmetinde ve Edirne vilâyetine bağlı olarak idare edilmiş, tarihî eserleri, cami ve diğer tarihî eserleriyle tamamen Türk şehirleri olup, hâlen de aynı vasıflarını muhafaza etmeleri Yunanlıları çileden çıkarmaktadır.

6. Büyük kurtarıcı Atatürk'ün Misak-ı Millî hudutları içine aldığı, fakat Lozan andlaşmasında büyük bir talihsizlik eseri olarak T.C. hudutları dışında kalan gözü yaşlı, boynu bükük insanların hayat mücadelelerini tamamladığı, şehitler yatağı toprağının tarihi, coğrafyasının bilinmesi ve okul kitaplarında programa alınması Batı Trakya Türklüğünün teselli kaynaklarından biri olacaktır.

7. Selânik'te faaliyette bulunan Yüksek İslâm Pedagoji Enstitüsüne Yunanlılar tarafından maksatlı olarak sadece medrese mezunları imtihansız ve burslar verilmek suretiyle alınmaktadır. Yunanlılar bu kuruluşu desteklemekle dünya kamu oyuna karşı kendisini Lozan andlaşmasını uygular göstermekte ve Türkiye'mizdeki papaz okullarının çalışmalarını devam ettirebilmektedir.

Zira Yunanlılar kendi çıkarlarına yaramayan hiçbir hakkı Türklere tanımazlar. Yunanlılar hareketlerinde samimî olsalar, bu yüksek okula ekseriyeti yasak bölgedeki medrese mezunlarından değil, eşit haklar ve aynı nispet dahilinde Lise mezunlarının alınmasını teşvik ederler. Halbuki böyle âdil bir uygulamayı dâima engellemektedirler.

Bu Yüksek İslâm Pedagoji Enstitüsünden mezun olacak din adamları köy, kasaba ve şehirlerde çeşitli dinî vazifelere atanacaklarından, Yunanlılar bu talebeleri daha okul sıralarında tanımakta ve kendi görüşlerine uygun yetiştirilmeleri için baskı ve telkinde bulunmakta ve bu arada medrese mezunu talebelerin eşlerine dahi maaş vermek suretiyle farklı bir işleme gelecekteki mutlu azınlığı yaratmanın sevinci içinde katlanmaktadırlar.

Batı Trakya Türklüğünün yönetim ve eğitiminde en etkili duruma getirilecek olan bu dinî liderlerin

umumî kültüre sahip ilmî kişilikleri tam, aydın din adamları olarak, yetişmeleri şarttır. Bu bakımdan İslâmiyetle ilgili tedrisatın ehil ellerden yürütülmesini temin, Türk toplumuna Lozan andlaşmasında tanınan haktır.

8. Yunanlılar Türklerin aydın kişi olarak yetişmesinden korkarlar, daha ilkokul seviyesinde iken eğitilmesini istemezler ve insanlık dışı baskı ve kontrollarını rum öğretmenler vasıtasıyla tatbik ederler. Yüksek tahsili de Türklere tamamen kapatmak için ellerinden gelen her imkânı hissettirmeden sinsi sinsi tatbik ederler. Yunanlıların bu baskıları ve Türklük aleyhtarı tutumları yanında, yüksek tahsile devam edebilmek büyük bir sabrın ve tahammülün hudutlarını aşmaktadır. Bu güne kadar Yunanistan'da yüksek tahsil yapıp Türk azınlığının hizmetinde olan serbest meslek erbabı yok denecek kadar azdır. Türk azınlığının kenetlenmiş bir kitle olarak ayakta durabilmesi ve Atatürk inkilâpları aleyhine aydın kişiler üzerine saldırtılan gerici zümrenin zararsız hale getirilebilmesi için Türk talebesine yüksek tahsil imkânları verilmeli ve verdirilmelidir.

9. Batı Trakyada okulların tabelâları indirilmekte ve Türk ismi silinerek yerine azınlık anlamına gelen M. Kon kelimesi zorla yazılmaktadır. Bu durum Türklerin millî duygularını galeyana getirmekte ise de bu şekilde lüzumsuz ve haksız müdahaleler Lozan andlaşmasının amir hükümlerine aykırı düşmektedir.

Yunanlıların, okul talebelerine müdahaleleri 1948 yılından beri devam edegelmektedir.

Mütekabiliyet esaslarının uygulanması, ancak Yunanlıları bu sorumsuz oyun ve tatbikatlarından geri döndürebilecektir. Oyunları bozulmadığı ve hataları yüzlerine vurulmadığı müddetçe şiddet dolu bas-

kılar Batı Trakya Türklerini daha çok yaralayacak ve maneviyatlarını bozacaktır.

İstanbul'daki Rum azınlığına azınlık dahi denemez. Türk vatandaşı gibi muamele görmektedirler. Batı Trakya'daki Türk azınlığın da her bakımdan aynı seviyeye çıkarılması için yapılacak teşebbüsler Türklerin maneviyatlarını yükseltecektir.

10. Evvelemirde İstanbul'daki Rumların lise adedi kadar lisenin, bir o kadar ortaokulun, İskeçe, Gümülcine şehirlerine Ziraat Okulu, Kız, Erkek Sanat enstitüsü ve ayrıca Müftülerin muvafakatı alınmadan aynı şehir merkezlerinde İmam - Hatip Okulu açılarak faaliyete geçirilmesi Türk azınlığının kalkınmasına ve kültür seviyesinin artmasına, Yunanlıların din istismarcılığını önlemeye vesile olacaktır.

GAYRİ MENKUL ALMA YASAĞI :

1. Batı Trakya'da Türklerin gayrımenkul almaları engellenmektedir. Yunanlıların bu baskısı vatandaşlık ve insan haklarına da aykırı olduğu gibi aynı zamanda Lozan andlaşması hükümlerini de ihlâldir. Bu durum tamamen toprağa bağlı Türkleri çok zor durumlara düşürmekte, miras yolu ile parçalanan gayrımenkuller varislerin ihtiyacına cevap vermemekte, geçimini temin bakımından Türkler göçe zorlanmaktadırlar. Yunanlıların haksız tasarruf ve baskılarının dostlukla bağdaştırılması mümkün değildir. Batı Trakya Türkleri Yunan vatandaşı ise gayrımenkul almalarının engellenmesinde bir mâna yoktur. Eğer Türkler Yunan vatandaşı olarak kabul edilmiyorsa bunun izahını yapmaları lâzımdır. Kıbrıs'ta da Türklere sık sık azınlık hakkı verileceğini beyan eden Yunan ida-

recileri, evvelemirde Batı Trakya Türklerinin azınlık haklarını verdiklerini ispat etmeleri icap eder.

2. Batı Trakya'da gayrımenkul alamayan ve mülk alması engellenen Türkler, oradaki mülklerini satmamak şartı ile çalışıp kazandığı para karşılığında, Türkiye'de gayrımenkul almalarına müsaade edilmelidir.

PASAPORTLU ZİYARETLER ve İKAMET DURUMLARI :

1. Batı Trakya'da parçalanmış aileler çoktur. Hastalık, ölüm, doğum ve evlenmeler sebebi ile aileler birbirlerine gelip gitme ihtiyacını duymaktadırlar. En az altı ay süre ile ikametle kalmalarına müsaade edilmelidir.

2. Eskiden gelip de nüfusa alınmıyan ve Türkiye'mizde halen ikamet eden Batı Trakyalı Türkler Yunanlılarca vatandaşlıktan silindiklerinden ve bu kişiler Batı Trakya'daki varlıklarını tamamen sattıklarından ve geri gönderildikleri takdirde orada perişan olup buradaki kurulu düzenleri bozulacağından :

a) Bunların mümkünse T.C. vatandaşlığına alınmaları,

b) Batı Trakyalıların bundan böyle T.C. vatandaşlığına alınmaması bir prensip ise, bunların T.C. vatandaşı gibi elindeki ikamet teskeresiyle iş tutup çalışmalarına müsaade edilmelidir.

3. Tahsile gelen Batı Trakyalı talebelerin tahsilleri süresince ikametle Türkiye'de kalmaları sağlanmalıdır.

4. Batı Trakya'daki Türkler bugün hayatlarını devam ettirebilme mücadelesi içindedirler. Bunun başında geçimlerini temin, çocuklarının istikballerinden emin olma kaygusu gelmektedir. Yüzde doksan

beşi küçük çiftçi ve sanatkâr ve işçi oldukları için geçinecek kadar varlığa sahiptir. Ancak her akla gelen engel Türklere revâ görüldüğü için, her anne baba oğlunu, kızını Türkiye'ye gönderebilme imkânlarını aramaktadır. Genç nesli de Batı Trakya'ya bağlayabilmek için çareler aranmalıdır. Zira artık Batı Trakya'daki uzun vadeli Yunan politikası tutmuştur. Türkler robot haline getirilmiştir. Türklere iş sahaları açılmaz, ziraat, sanat ve veteriner gibi konularda eğitimleri temin edilmezse, ilticaların önlenmesine imkân yoktur.

5. Yunanlıların İstanbul Rumlarına Yunanistan'da tanıdığı haklar tesbit edilerek Batı Trakya Türklerine de bu hakların, Batı Trakya'da ve Türkiye'mizde tanınması temenni edilir.

SERBEST MESLEK ERBABI

1. Yunan tâbiyetinde olup Türkiye'de okuyan tahsil gençliği vardır. Bu gençlerin Batı Trakya'daki faaliyetleri engellenmektedir. Mesleklerini hiçbir zaman yapamıyacaklardır. Halbuki çok Rum doktor, dis tabibi ve avukat İstanbul'da Üniversiteleri bitirmiş ve hiçbir şart aranmadan Yunanistan'da mesleklerini icra etmektedirler. Türkler ise, aynı şartları hâiz oldukları halde, derece itibariyle tâli durumda olan okullarda imtihan edilmek istenmekte ve ellerindeki diplomaları küçümsenmektedir.

Böyle farklı bir muameleye katlanılsa bile, imtihanı vermek iki fakülte bitirmek kadar uzun sürmektedir. Hayat şartları bu imkândan kendilerini alıkoyduğundan genç fakülte mezunu, gayesiz, köyüne dönmektedir. Yunanlıların bu farklı işlemlerinin artık durdurulması ve Lozan andlaşması hükümlerine saygılı olmasının hatırlatılması, aksi takdirde aynı şe-

kilde devam edecek olurlarsa, Türklerin, değil ikinci sınıf vatandaş, «vatandaş» olduğundan şüphe etmek gerekir. Yunanlıların bu şekilde hileli hareketlerden vazgeçmeleri temenni edilir.

2. Yine, Yunan tâbiyetinde olup Türkiye üniversitelerinden mezun olanların branşlarında başarılı ve söz sahibi olmaları için stajlarını, doktoralarını, avukatlık ve hâkimlik stajlarını, ilmî kariyerlerini yapmaları için imkânlar tanınması bu gençlerin kâmil bir meslek sahibi olarak yetişmelerini sağlıyacaktır. Hem de Batı Trakya Türklüğünü ayakta tutacak liderlerin yetişme imkânlarını arttıracaktır.

KREDİ VE TİCARET

1. Türklere kredi verilmemektedir. Kredi ve tasarruf imkânlarından istifade edebilmelerini temin maksadıyla İskeçe ve Gümülcine'de Esnaf Kefalet Kooperatifleri, banka veya millî bankalarımızdan şubelerin açılması, Türklerin iktisadî ve ticarî güçlerinin artmasına sebep olacaktır .

2. Batı Trakya'da dükkânlara rumca olarak ve açık kimlik yazılmak suretiyle tabelâ asmak mecburiyeti vardır. Ticarette milliyet gözetilmez diye fikirler mevcut ise de Türk toplumuna baskı yapabilmek için bu tedbir yani Türkten alış veriş yasağı yaygınlaştırılmıştır. Hiçbir rum Türkten kat'î surette alış veriş etmez. Eğer kazara alış verişe mecbur kalırsa, ilk telkin ve afaroz işlemi kiliseden gelir. Papaz, Pazar günü bu gibi esnafların durumunun iyi olmadığını hatırlatır ve Türk esnaflara rekabet imkânı verilmemesini telkin eder. Kilisenin bu telkinine uymayanlar afaroz edilir.

3. Rum polis ve belediyesi ve maliyesi Türklere sudan sebeplerle büyük cezalar yazarlar. Bu

cezaları sık sık tekrar ve daha yüksek nispette keserler. Bu cezalara itirazı, Türklerin vergi görevlerini yerine getirmek istemediğini ve hükûmete karşı gelmek durumunda olduklarını ileri sürerek çebren tahsil etmektedirler. İşte insanlık ve hukuk dışı ticarî baskılar Türkleri ezmiştir. Yunanlıların bu keyfi baskılarının önüne geçilmesi için Türkiye'de, tabelâlarda açık kimlik yazılması mecburiyetinin aranması en etkili tedbirlerden biri olacağı kanaatındayız.

VAKIF, CEMAAT VE MÜFTÜLÜKLER

1. Türk vakıfları Osmanlılar devrinden kalmadır. Türk toplumunun ortak idareleri için gelir kaynağıdır. Yunanlılar, yaygın olan bu Türk vakıflarına âit binaları ve arsa ve araziyi kasten istimlâk etmektedirler. Yenisini almaya ve inşaya izin vermemektedir. Vakıflar için alınacak tedbir, Türkleri manen de ayakta tutacaktır.

2. Cemaat idaresi ve Cemaat Reislerinin seçimi Türkler arasında seçimle yapılmakta iken, şimdi mülkî âmirlerin teklifi ile tayinle getirilmektedir. Bu işlem de Lozan andlaşması hükümlerine aykırıdır. Cemaat idarelerinde seçim esasının uygulanmasının, mütekabiliyet esaslarına göre de en tabiî şekil olması icap eder.

3. Müftülükler de Lozan andlaşması hükümlerine aykırı olarak tayinle iş başına getirilmektedir. Batı Trakya'da Müftülük müesseseleri bilhassa evlilik hukukunda çok önemli bir müessesedir. Ayrıca medrese, ileride açıldığında İmam - Hatip Okulları'nın eğitim ve câmilerdeki personelin sevk ve idaresinde yeri çok önemli olan Müftülerin, mütekabiliyet esaslarına göre din görevlileri arasından seçilmesi,

Batı Trakya Türkleri için de en tabiî bir hak olması icap eder.

HASTAHANÈ VE İHTİYARHANE

1. Türk doktorlarına muayenehane ve klinik açma izni dahi verilmemektedir. Bu bakımdan Türk doktorlar Batı Trakya'da hizmet ifa edememektedirler. Türkler ve Türk vakıfları tarafından açılmış hastahane ve klinik de yoktur. Batı Trakya'da klinik ve hastahane açılması ve bunların mütekabiliyet esaslarına göre Türklerin veya tesisi kuran Türk vakıflarının elinde olması icap eder. Böyle bir hastahanenin açılması halinde doktorlara hizmet imkânı da açılmış olacaktır.

2. Türk vakıflarına bağlı olarak Batı Trakya'nın İskeçe ve Gümülcine şehirlerinde birer adet ihtiyarhane açılması kimsesiz ve bakıma muhtaç olanlara halkın ilgisini kolaylaştırmış olur.

ALEMLİ ARABA

1. Batı Trakya'da defin işlemlerinin görülmesi için, İskeçe ve Gümülcine'de, yanlarında ve üstlerinde alem forsu bulunan defin arabalarının kullanılması, Batı Trakya Türklerinin de mütakabiliyet esaslarına göre andlaşmalardan gelen hakkıdır. Böyle bir işlem, Türklerin dinî işleriyle ilgilenen ve yardımcı olan Yunanlıları da büyük bir külfetten kurtaracaktır.

TÜRKLERİN YAŞANTILARI

1. Türkler ağır şartlar ve baskılar altında yaşamaktadırlar. Dünyanın hayranlığını üzerine çeken Yunanlılar bu baskılarını dışa kamufle ederek yapmaktadır. Baskılarını Türk dostluğuna bürünerek, Türklerin Yunan idarelerine karşı geldiklerini hatırlatarak

gayet ustalıklı ve plânlı olarak, bütün idare mekanizması bir tempo ile uygulamaktadırlar. Türklerin kuşkulu yaşantıları onları her geçen gün biraz daha karanlığa götürmektedir. Türklerin yaşantıları Lozan andlaşması ve mütekabiliyet esaslarına göre tanzim edilmesi gereklidir.

2. Dışişleri Bakanlığında Batı Trakya ile ilgili olarak bir Şubenin kurulması, bu şubenin Batı Trakya'da yaşayan Türklerin sosyal, kültürel, eğitim, iktisadî ve ticarî yaşantı ve durumlarının tetkikinde faydalı olacağı kanaatındayız.

NETİCE :

Batı Trakya Türkleri, Yunanlılar tarafından ezilmiş ve perişan edilmiştir.

Yunanlılar, yavru vatan Kıbrıs'ta, arşevek Makaryos'un ağızı ile, Türklere azınlık hakları tanınacağından bahisle, Türkleri Batı Trakya'daki fecî duruma düşürmek istemektedir.

Acaba Yunanlılar Batı Trakya'da Türklerin Lozan andlaşmasına dayanan hangi haklarını teslim etmişlerdir. Hem de andlaşmaya imza koyan devletlerin, Birleşmiş Milletlerin ve Beynelmilel Adalet Mahkeme-i Dâimesinin garantileri altında olduğu halde Batı Trakya Türklerinin hangi haklarını vermişlerdir? Mevcut hakları dâhi ellerinden gitmiştir.

Yunanlıların dostlukları; andlaşmaları, andlaşmalara bağlılık dereceleri ile ölçülebileceğinden, andlaşmalarda mütekabiliyet esasların uygulanması Batı Trakya Türk'ünü mutlu kılacaktır. Bu hususta gerekli tedbirlerin alınmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Alparslan Türkeş
Milliyetçi Hareket Partisi
Genel Başkanı

III — Muhtelif Tarihlerde Sayın Alparslan Türkeş'in T.B.M.M.'nde Yaptığı Kıbrıs'la İlgili Konuşmalar

(T.B.M.M. Zabıtlarından)

Kıbrıs Mes'elesi Birleşmiş Milletlere götürülmüştü. Oradan Kahire Konferansı'nda ısdar edilen kararın aynısı kabul edilerek Yunanistan'ın lehine bir karar çıkmış oldu. Karar için 47 lehte, 5 aleyhte ve 51 çekimser oy verilmişti. Amerika, Pakistan, İran ve Türkiye aleyhte oy kullanmışlardı. Böylece Londra ve Zürih Anlaşmaları nazara alınmamış oluyordu. Bu kararın çıkması geniş tepkilere yol açmış ve üç partinin teklifiyle Meclis'te bir genel görüşme açılması kararlaştırılmıştı. Müzakerelerin ikinci günü CKMP gurubu adına Genel Başkan Alparslan TÜRKEŞ, Meclis'te 1,5 saat süren konuşmasını yapmıştı. 29. Aralık. 1965 tarihli T.B.M.M. Zabıtlarındaki bu konuşmayı aynen aşağıya alıyoruz :

29 ARALIK 1965'DE T.B.M.M.'NDE SAYIN ALPARSLAN TÜRKEŞ'İN KIBRIS'LA İLGİLİ KONUŞMASI

BAŞKAN — Görüşmelere devam ediyoruz. Söz sırası C.K.M.P. Grupu adına Sayın Alparslan Türkeş'-indir. Buyurun Sayın Türkeş.

C.K.M.P. GRUPU ADINA ALPARSLAN TÜRKEŞ, (Ankara) — Çok muhterem milletvekili arkadaşlarım; uzun zamandan beri bütün Türk Milletini derinden ilgilendiren Kıbrıs konusu üzerinde duruyoruz. Bu konu üzerinde sözlerime başlarken önemli gördüğüm bâzı hususları ifade ederek konuya girişeceğim.

Herşeyden önce millî birlik ve millî bütünlüğümüzü korumanın yolunu bulmalı ve gözetmeliyiz. Bugün yaptığımız mücadele sadece bir Kıbrıs mücadelesi değildir. Bizi çevreliyen şartlarla bir varlık ve yaşama mücadelesidir. Kıbrıs'ın arkasından başka gailelerin ortaya çıkması muhtemeldir. Onları da başarı ile çözüme ulaştırabilmekliğimiz, birlik ve beraberliğimize bağlıdır. Bunu sözlerimin başında ifade etmeyi çok gerekli saydım.

Muhterem arkadaşlarım; Kıbrıs konusu üzerinde konuşurken Kıbrıs'ta bugüne kadar Türk Milletine yaraşır şekilde mücadele etmiş olan Kıbrıs - Türk halkını, Kıbrıs Mücahitlerini, başlarında bulunan Kıbrıs - Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Doktor Küçük olmak üzere hepsini selâmlamayı kalbden gelen sevgi, saygılarımızı ve kendilerini derin ilgiyle izlediğimizi belirtmeyi çok şerefli bir vazife sayıyorum. (C.K.M.P. sıralarından alkışlar).

Muhterem arkadaşlarım, biz C.K.M.P. Grubu olarak genel görüşme açılmasını bu konuda uygun görmemiştik. Bunun yerine Meclis araştırması açılma-

sını ve aynı zamanda liderler toplantısı yapılarak çözüm beklemekte olan bu konuya acele bir çözüm yolu araştırmanın daha uygun olacağını düşünmüştük. Genel görüşmenin bundan önce cereyan etmiş olan safhası; genel görüşme açılmasında düşündüğümüz sakıncanın tezahür etmekte olduğu duygusunu bize vermiştir. Bugün gerek Yunanistan, gerekse Makarios ve bütün dünya efkârı gözlerini üzerimize çevirmiş, bizim Birleşmiş Milletlerde aleyhimize tecelli etmiş olan karar karşısında takınacağımız tavrı merakla beklemektedirler. Hasımlarımızın görmek istediği manzara, elbette bizi birbirimize girmiş, birbirimizi suçlar ve esas meseleyi, çözüm bekliyen dâvayı bir kenarda unutmuş durumda görmektir. Biz bu düşünce ile acele liderler toplantısı yapılmasını ve bir taraftan da konunun derinliğine - genişliğine incelenmesi için Meclis Araştırması açılmasını en uygun yol olarak düşünmüştük. Liderler toplantısı yapılması yolundaki teklifimiz Sayın Hükümet Başkanı tarafından benimsenmedi. Fakat şu ana kadar ne Hükûmette, ne de iktidarı temsil eden partide, çözüm bekliyen bu konunun acele çözülmesi için tedbirler alınması yolunda bir hareket görmüş değiliz. Halbuki bizce genel görüşme üzerinde karşılıklı tartışma o kadar önemli değildir. Önemli olan, süratle çözüm bekliyen meseleye çözüm yolu araştırmak ve harekete geçmektir. (C.K.M.P. sıralarından alkışlar.)

Bu mesele, Türk Milletinin varlığıyle ilgili olan ve Türk Halkının samimiyetle kalbinin derinliklerinden gelen ilgiyle benimsemiş olduğu bir dâvadır. Hiçbir Hükûmetin, hiçbir siyasî teşekkülün bunun üzerinde gösterecek en küçük bir az ilgi müsamaha ile karşılanmaz Türk halkı tarafından. Bunun üzerine dikkatinizi çekmekte çok fayda mütalâa ediyorum.

Kıbrıs Meselesinin Önemi:

Muhterem arkadaşlarım, bir devletin genel politikası herşeyin başında gelir. Bunun dışında münferit mes'eleler ancak genel politikanın ışığı içinde görülür ve genel politikaya uygun bir çözüm yoluna doğru yöneltilir. Onun için Kıbrıs meselesini düşünürken Türkiye'nin genel politikasını, millî hedeflerini ve millî politikasını düşünmek ve bunun ışığında, bunun çerçevesinde Kıbrıs'ın ne şekilde bir çözüme doğru yöneltilmesi icabedeceğini araştırmak gereklidir.

Türkiye'nin genel politikasının ana dayanağı; Türk Milletinin bağımsızlığının, egemenliğinin ve vatan bütünlüğünün her çeşit tehlikelere karşı teminat altında bulundurulması ve onu en ufak tehdit, tecavüz tehlikesi altında bırakmamaktır. Bu ana politikanın ışığında Kıbrıs meselesini ve bununla ilgili diğer bütün meseleleri değerlendirme, çözüm bekliyen meselelerimizde vuzuh için şarttır.

Kıbrıs, Türk Milleti için yalnız orada yaşıyan 120 bin Türkün varlığı dolayısiyle önemli olan bir konu değildir. Bunun ötesinde, bunun üstünde Kıbrıs adasının Türkiye'nin güvenliği, Türkiye'nin egemenliği, bağımsızlığı için taşıdığı jeopolitik önemi belirtmek yerinde olur. Türkiye, Çanakkale boğazından itibaren bütün Ege kıyıları boyunca Antalya yakınlarına kadar Anadolu'dan kopmuş olan adalarla çevrilidir. Ve bu adalar bugün Türkiye'ye düşmanca bir hava, düşmanca istekler, düşmanca bir tutum içinde bulunan Yunanistan'ın elindedir. Bu adalar Türkiye'nin denizle olan irtibatını tıkamakta, Türkiye'nin nefes yolları üzerine hâkim bulunmaktadır. Bu adalardan sonra Kıbrıs'ın da Yunanistan'la birleşmesi, Yunanistan'ın

eline geçmesi Antalya, Mersin, İskenderun gibi sadece Akdeniz'de bulunan limanlarımızın ve denizlerle olan irtibat yollarımızda aynı şekilde Yunanlıların tıkacı içine girmesi ve onların kontrolu altına girmesi demek olur.

Muhterem arkadaşlarım; Kıbrıs meselesi sadece bunlarla da ilgili değildir. Kıbrıs meselesi, çok eskiden beri tanıyageldiğimiz Yunan megalo ideası ile ilgilidir. Yunan megalo ideasının dayandığı temelleri hepimiz biliyoruz. Bu temeller, eski Bizans'ı ihya etmek, Türk toprakları üzerinde hak iddia etmek ve Türkiye aleyhinde genişleme temelleridir. Kıbrıs bunun bir safhasıdır. Yunan Devlet adamları bunun böyle olduğunu açıkça ifade etmektedirler. Meselâ bundan evvelki Yunan Başbakanı Papaendreo şöyle diyor: «Kıbrıs'ın ilhakı, Yunanistan'ın Şarka doğru genişlemesinin ilk merhalesidir.» Yine Birleşmiş Milletlerde Yunan Dışişleri Bakanı, Dışişleri Bakanımızın «Enosisten vazgeçin, biz taksimden vazgeçelim» ifadesine karşı «Tarihin seyri değiştirilemez, biz hiçbir zaman Enosisten vazgeçemeyiz» cevabını veriyor. Bu bakımdan da Kıbrıs meselesi Türk Milletinin varlığı ile yakından ilgili olan bir dâvadır.

Muhterem arkadaşlarım, megalo ideayı bir hayal olarak tavsif edip mühimsememek ve bunu ciddiye almayıp başımızı çevirmek mümkün değildir. Bundan 53 yıl önce Türkiye'nin hudutları Atina'ya 150 kilometre mesafedeydi. Bugün Yunanistan'ın hududu İstanbul'a 150 kilometre mesafededir. Megalo idea tatbik edilmektedir. Megalo idea yürütülmektedir ve megalo idea Türkiye'nin aleyhinde olarak geliştirilmektedir. Megalo idea Yunan emperyalizminin ta kendisidir.

Muhterem arkadaşlarım, milletlerin siyasî hayat-

larında olsun, fertlerin hayatlarında olsun, her hakikat, gerçekleşen her olay önce insanların kafasında, insanların muhayyilesinde nazlı bir hayal olarak doğar. Ondan sonra insanların azmi ile, gayreti ile bu hayâl gerçekleşir. İki bin yıldan beri devletsiz kalan, topraksız kalan İsrail'i düşünecek olursak, iki bin yıl sonra bu memleketin nasıl devlet sahibi olduğunu, nasıl bir vatana sahib olduğunu ibretle görürüz. Bunun hakkında, bu devletin kurulmasını temine çalışan, bunun için birçok gayretler sarf eden (Roçis) isminde bir zatın yazdığı bir eser vardır, eserin adı; «Eğer sen istersen o bir hayal değildir.»

Bu kitap 19.'ncu Yüzyılın ikinci yarısının başlarında yazılmıştır. Bugün İsrail Millet Meclisinin Riyaset Kürsüsünün arkasında yazılıdır. «Eğer sen istersen o bir hayal değildir.»

Türk politikasının millî ve hukukî bir hedefi olmadığından bahsedildi. Yakın zamanda Hükümet Başkanlığı yapmış olan eski bir Başbakan, Senatoda verdiği bir beyanda, Türk hükûmetlerinin Kıbrıs konusunda millî ve hukukî bir politikaya sahip bulunmadıklarını, kendisinin de iktidarı aldığı zaman Türk Hükümetinin hukukî ve millî hedefinin ne olduğunu bilmediğini beyan etti. Muhterem arkadaşlarım, bu bizim için ne kadar hazin.

Muhterem arkadaşlarım, bir Devletin, millî ve hukukî politikasını, millî ve hukukî hedefini kim tesbit eder? Başbakan, Hükümet Başkanı tesbit eder. Meclis de tesbit eder. Fakat birinci derecede icranın başı olanın vazifesidir. Bunu bilmeden pusulasız gemi gibi Hükûmeti nasıl yürütür? Politika demek, ileriyi görmek demektir, arkadaşlar. Politika demek tırtıllar gibi, böcekler gibi gününü gün edip yaşamak demek değildir. (C.K.M.P. sıralarından alkışlar.) Poli-

tika demek, 10 yıl ileriyi, 50 yıl ileriyi, 100 yıl ileriyi, hattâ 500 yıl ileriyi de düşünmek demektir.

Muhterem arkadaşlar; devletlerin daima bir ana politikaları olur. Ana politikaları olması gereklidir. Ana politika millî hedefleri gösterir, millî hedeflere dayanır. Ana politikanın yanısıra bir de günlük politika vardır. Günlük politika, günlük zaruretleri karşılamak üzere takibedilen politikadır. Bu, zaman zaman ana politikaya aykırı gibi görülebilir. Fakat esasında ana politikanın başarıya ulaştırılması içindir. Türk politikasını bu bakımdan çok hazırlıksız görmekteyiz. Devletlerin politik münasebetlerinde, millî menfaatların başta gözetilmesi esas olan kaidedir. Devletlerarasında menfaat alışverişleri daima olagelmiştir. Bu menfaat alışverişlerinde her devlet adamının, kendi milletini, kendi memleketinin menfaatlerini âzamî ölçüde sağlamaya çalışması tabiîdir. Gerek ittifaklar içerisinde olsun, gerek dostluk münasebetleri içinde olsun, devletlerin daima kişiliği olan bir politika takibetmeleri lâzımdır. Kişiliği olan bir politika.

Muhterem arkadaşlarım, Türkiye olarak biz, Dünya üzerinde söz sahibi bulunan çeşitli devletleri dikkate almak zorundayız. Yeryüzünde teşekkül etmiş olan blokları hesaba katmak zorundayız. Bu hesaba katışlarda hiçbir zaman şartların bizde yarattığı hissî tepkilerin tesiri altında kalarak hakikatleri gözden kaçırmamalıyız. Bugün varlığından çok bahsedilen Üçüncü Dünya Bloku var. Üçüncü Dünya haddizatında bir blok değildir. Çeşitli gruplar halinde bulunan, hiçbir ittifaka girmemiş, ittifaka girmeyi kabul etmiyen devletlerdir. Bunların gerek propaganda yönünden, gerek Birleşmiş Milletlerde yürütülecek siyasî mücadelelerde oy temini bakımından önemleri açık ve ortadadır. Fakat bunu dikkatte tutarken, kuvvete da-

yanan politikanın tesirini gözden kaçırmamak lâzımdır. Son zamanlara kadar Türkiye'yi idare etmiş olan Devlet adamları, büyük kuvvetler dışında hiçbir devlete önem vermemek gibi bir hatalı yol izlemişlerdir. Bu yol ne kadar hatalı ise, bugün de büyük kuvvetleri bir kenara iterek sadece Üçüncü Dünyaya olduğundan fazla önem vermeğe kalkışmak da aynı derece hatalı olacaktır arkadaşlarım.

Devletlerarası münasebetlerde, biraz önce işaret ettiğim gibi, kişiliği olan bir politika yürütmek ve bu kişiliği olan politikayla birlikte ittifaklarımızın da kişilikli politikamıza zarar vermiyecek şekilde idare edilmesi Türkiye'nin yüksek menfaatleri bakımından çok önemlidir.

Muhterem arkadaşlarım, Türk politikasının genel hatlarına bu şekilde işaret ettikten sonra Kıbrıs konusunda Yunanlıların çalışmalarına da işaret etmek yerinde olur. Yunanlılar bu konuda, Yunanistan içerisinde büyük hazırlıklar, faaliyetler yapmışlardır. Yunanistan dışarısında dünya ölçüsünde geniş bir propaganda faaliyeti tertiplemişler, yürütmüşler ve hâlâ yürütmeye devam etmektedirler. Bunun dışında diplomatik faaliyetlerini, kendi millî hedeflerini sağlıyacak şekilde, plânlı bir şekilde yürütmüşlerdir. Ayrıca Kıbrıs içerisinde, Kıbrıs Adası içerisinde de kendi hedeflerini sağlıyacak şekilde plânlı çalışmalar yapmışlar ve hâlâ yapmaktadırlar. Yunanistan'da yapmış yapmış oldukları faaliyetleri şöyle özetliyebiliriz : Yunan kilisesi çok eski zamanlardan beri Türk düşmanlığının körükleyicisi, Yunan emperyalizminin besleyicisi ve kışkırtıcısıdır. Bunun yanı sıra Yunan devlet adamlarının, Yunan basınının, Yunan fikir ve sanat adamlarının da Yunan halkında Türk düşmanlığını körüklemek ve megalo idea'yı canlı tutmak için çaba-

ları hiçbir zaman azalmamıştır, bugün de devam etmektedir. Yakın zamanda Atina'nın Yeni İzmir ismi verilen mahallesinde Türkleri katletmekle ün salmış olan papaz Hrisostomos'un heykelinin dikilmesi ve bu heykelin kaidesi üzerinde Türkler aleyhinde yazıların bulunması ve Yunan Başbakanının orada sarf ettiği sözler, Atina Üniversitesi Rektörünün, «Küçük Asya'da Yunan toprakları vardır, bunlar Yunanistan'ın olacaktır» şeklindeki ifadeleri Türkiye aleyhindeki düşmanlığın, Türkiye'ye beslenen kötü niyetlerin en yakın ve en canlı misalidir. Bunun yanı sıra Yunanlılar dünya ölçüsünde yaygın bir propaganda şebekesine sahiptirler ve bu propagandayı gayet ustalıkla yürütmüşler ve yürütmektedirler. Bu propagandanın temel ilkeleri Türklerin vahşeti, Türklerin haksızlıkları, Yunanlıların haklılıkları ve Yunanlıların Türk toprakları üzerinde çok eskiden beri hak sahibi oldukları özetine dayanır.

Bu geniş, köklü propaganda karşısında Türklerin, Türk Devletinin propaganda faaliyetleri, üzülerek beyan etmek lâzımdır ki, çok zayıftır, çok ıttıratsızdır. Zaman zaman bâzı merkezlerde bâzı teşebbüsler halinde kendini göstermiş ve arkasından yine cansız bir şekilde son bulmuş haldedir. Propagandanın önemi üzerine Yüksek Meclisin dikkatini çekmek isterim. Toptan, tüfekten, atom bombasından çok daha kuvvetli bir vasıtadır. Bunun üzerinde Türk Hükümet adamları durmalı ve Türkiye'nin haklı dâvasını dünyanın kulağına duyurmak için geniş bir Türk propaganda şebekesini kurmalı, plânlamalı, hiç vakit geçirmeden faaliyete geçirmelidir. Yunan diplomatik faaliyetleri de böyledir. Yunanlılar gerek Kıbrıs konusunda, gerek diğer kendilerini ilgilendiren meselelerde sadece 5 - 10 yıl evvelinden beri değil, 50 yıl, 60 yıl ev-

velinden beri plânlı olarak faaliyet sarf etmektedirler. Biz ise, kendi millî dâvalarımızda, ancak yumurta kapıya geldiği anda ortaya çıkmaktayız, Kıbrıs meselesinde olduğu gibi.

Kıbrıs'taki Faaliyetler :

Kıbrıs'ta da, Yunanlılar çok eskiden beri Enosis'i tahakkuk ettirmek için plânlı faaliyetler göstermişlerdir. Bu, Kıbrıs'ın İngilizler tarafından işgal edildiği tarihlerden çok evveline raslar. İşgal edildiği zaman da Kıbrıs'ın Yunanistan'a verilmesi için çeşitli taleplerde bulunmuşlar ve ondan sonra da her yıl bu taleplerini birtakım yollarla tekrarlamışlardır. Ayrıca Kıbrıs'taki Rum halkı hazırlamak için, bunları yetiştirmek için oraya devamlı öğretmenler göndermişler, subaylar göndermişler, onları kendi istedikleri istikamette hazırlamışlardır. Muhterem arkadaşlarım, bu faaliyetlerin sonucunda geçen 10 yıl içinde cereyan etmiş olan olayları hepimiz hatırlıyoruz, biliyoruz. Bunların sonucunda Kıbrıs Cumhuriyeti meydana geldi.

Kıbrıs Cumhuriyeti nasıl bir devlettir?. Bu, sun'i bir devlettir arkadaşlar. Kıbrıs Cumhuriyetini meydana getiren millet ayrı bir millet midir? Kıbrıs'ta yaşıyan iki toplum vardır. Birisi Türk halkı, diğeri Yunanlı olduğunu iddia eden ve Yunanistan'ı istiyen Rum halkı. Bu iki halkın bağımsız bir devlet olarak yaşama isteği yok. Birisi Yunanistan'la birleşmek istiyor. Birisi Türkiye'yi istiyor. Bu iki halkın menfaat beraberliği yok, menfaat beraberliği halinde bir devlet içerisinde, bir devlet çerçevesi içinde beraber yaşamak istemiyorlar, böyle bir istekleri de yok. O halde, bu suni bir devlet, zoraki bir devlettir. Kıbrıs'ın Yunanistan'a verilmesi için yıl-

larca İngiliz'lerle mücadele etmiş, oradaki Türk halkına karşı birçok zulüm ve işkence tatbikatını teşvik ve idare etmiş olan Papaz Makarios, böyle bir cumhuriyet kurulunca, bunun da Cumhurbaşkanlığına getirilmesi kabul edildi, kararlaştırıldı. Girit'te de buna benzer olaylar olmuştu. Girit'te, muhtariyet ilân edilmesine karar verildi ve dendi ki, Yunan Krallık ailesinden bir prens Osmanlı Valisi olarak muhtar Girit Adası'nı idare etsin, Osmanlı Devletine adayı yine bağlı bulundurur, hizmet eder. Yunan Krallık ailesinden Osmanlı Valisi, Osmanlı Devletine ne kadar hizmet etti ise, Cumhurbaşkanı Makarios'un da bağımsız Kıbrıs Cumhuriyetine sadakati ve bu Cumhuriyetin vatandaşı olan Türklere karşı samimiyeti ondan fazla olmazdı. (C.K.M.P. sıralarından alkışlar.) Biz devleti kabul ettik ve bu devletin yaşıyacağına inandık. Bu arada Rumlar ve Yunanlılar Türkiye'nin iç şartlarını devamlı olarak takibetmişler, dünya gidişatını da takibetmişler ve kendileri için elverişli saatin çalmasını beklemişlerdir. Bir taraftan Rumları silâhlandırmaya onları askerî eğitimlerle hazırlamaya koyulmuşlar, diğer taraftan dünya kamu oyunu hazırlamak için propoganda faaliyetlerini şiddetlendirmişler, diplomatik faaliyetlerini buna göre idare etmişler, yürütmüşlerdir. Bütün bunlar olurken Türkiye ne yaptı?.. Bütün bunlar olurken, maalesef Türkiye bir şey yapmadı. Peki Rumların silâhlanmakta olduğu, Rumların birtakım hazırlıklar içinde bulunduğu Türk istihbaratı tarafından sorumlu Türk Hükûmetine, Devlet adamlarına acaba ulaştırılmadı mı? Ulaştırılmamışsa, demek ki, Devlet Teşkilâtında aksıyan taraflar vardır. Ulaştırılmış ise, sorumlu devlet adamları bu bilgiler üzerine ne gibi tedbirler düşünmüştür, ne gibi emirler vermiştir, ne gibi plânlar hazırla-

mışlardır? Türk Devlet adamlarının gerek Yunanistan, gerek Makarios'un faaliyetlerini takibetmesi gerekmez mi idi?

Amerika'nın, İngiltere'nin, Avrupa'da bulunan diğer devletler ve Rusya'nın ve üçüncü dünya devletlerinin durumunu kestirmek, hesaplamak evvelden mümkün değil miydi, icabetmez miydi? Nihayet 21 Aralık 1963 olayları meydana geliyor. Yunanlılar ve Kıbrıs'ta Makarios uygun saatin geldiğini hesaplıyarak Türklere taarruza geçiyorlar ve Türkleri katliama kalkışıyorlar. Bu olayların teferruatını hepiniz biliyorsunuz. Bunlara karşı Türkiye'nin harekete geçmesi lâzım idi, şart idi. Fakat gerekli şiddette ve gereken tedbirler alınmadı.

Muhterem arkadaşlarım, bir önemli nokta üzerine dikkatinizi çekmeyi çok faydalı buluyorum. Zaman zaman bâzı devlet adamlarımızda düveli muazzama fobisi gördük. (C.K.M.P. sıralarından alkışlar) Düveli muazzama fobisi. Bu, eski Osmanlı Devlet adamlarında da çok görülen bir hal idi. Böyle fobilere kapılan devlet adamlarının, karşılaşılan durumlar karşısında yerinde ve isabetli karar alabilmeleri çok güçtür. Büyük kuvvetlerin ölçüsünü yapmak, çeşitli devletlerin imkân ve kabiliyetlerini hesaplamak önemlidir. Bunların küçümsenmesi lâzım geleceğini söylemek istemiyorum. Fakat, bu hesapların üstünde eskilerde görülen birtakım alışkanlıkların, düveli muazzama fobisi dediğimiz birtakım alışkanlıkların tesiri altında kalmak ve gereken ölçülü riskleri göze alamamak Devlete çok şeye malolur.

Muhterem arkadaşlarım; gerek siyasi, gerek askerî ve gerekse iktisadi faaliyetlerde gizliliğin önemi çok büyüktür. Bir devlet, politikasının açıklanmasında fayda umduğu kısımlarını ancak açıklar. Rek-

lâmı edilen birçok politikalar reklâm edilmesinde büyük menfaatler umulan kısımlardır. Bunun dışında kalan politika, politik niyetler ve politik plânlar gizli tutulur, gizli tutulmalıdır. Askerî hazırlıklar, askerî plânlar da böyledir, ekonomik faaliyetler de böyledir. Gizliliğin çok önemi vardır. Şimdi, bizim sorumlu bir devlet adamımız bir basın mensubu ile görüşüyor; bu olayların tam civcivli sırasında. Gazetecilerimiz heyecanlı, soruyorlar; diyorlar ki; çizmeyi çekecek misiniz? Cevap olarak deniyor ki : Çizmem yok, aklım var. Kıymetli arkadaşlarım, bunu bir yabancı devlet adamı olarak değerlendirdiğimiz zaman bunun mânası demektir ki, ben bu işi diplomatik yollardan çözmek niyetindeyim; kuvvet kullanmak, silâha sarılmak benim için bahis mevzuu değildir. Bu, bir devlet adamının niyetini açıktan açığa ortaya koyması demektir. Bunu öğrenen hasım devlet, rakip devlet ona göre kendi oyununu oynar ve kendi politikamız daha başından itibaren başarısızlığa mahkûm olur. (A.P. C.K.M.P. ve M.P. sıralarından alkışlar.)

Muhterem arkadaşlar, dünyanın gözü önünde askerî hazırlık yapılmaz. Askerî hazırlıkların da gizlilik içinde yapılması şarttır. Hattâ askerliğin kaidesidir. Muvaffakiyet kazanmanın kaidesidir. Bizim bu konudaki hareketlerimiz tamamiyle dünyanın gözü önünde yürütülmüş ve âdeta tarafımızdan dünyaya ilân edilmiştir. İskenderun'da asker toplanıyor. Donanma Mersin'de ve İskenderun'da toplanıyor. Türkiye Kıbrıs'a çıkarma yapacak, yaptı, yapacak, yaptı, yapacak... Türkiye mütemadiyen tehdit ediyor. Fakat, dediklerinin hiçbirisini yapmıyor. Bunun neticesi; dünya, Türkiye'nin hiçbir sözünü ve davranışını ciddiye almıyor, şantaj ve blöf kabul ediyor.

Muhterem arkadaşlarım, Kıbrıs'a 15 bin Yunan

askeri sevkedilmiştir. Bu 15 bin Yunan askerinin Yunanistan'ın her hangi bir limanında toplandığını, Kıbrıs'a sevkedilmek üzere hazırlandığını, vapurlara bindirildiğini, sevkedildiğini duyduk mu? Hayır, duymadık. Kıbrıs'a çıktıktan sonra Kıbrıs'ta faaliyete geçtikten sonra haber aldık, işittik, bütün dünya da böyle öğrendi.

Muhterem arkadaşlar; Kıbrıs meselesinin çözümünü sağlamaya çalışırken bu konuyu Türkiye ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında bir mesele halinde tutmayı bilhassa başlangıçta ben çok faydalı saymakta idim. Fakat bu yapılmadı. Bunun yerine, bunun Türkiye ile Yunanistan arasında bir mesele haline getirilmesinde fayda görüldü. Halbuki bunun bilhassa başlangıçta sadece Kıbrıs'la Türkiye arasında bir mesele olarak görülmesi ve Kıbrıs adasının sınırları içinde çözülmesi yolunda hareket edilmesinin çok daha kolayca bizi başarılı sonuçlara götüreceğini düşünürdüm ve bugün de düşünüyorum. Zaman zaman bâzı yazarların, bâzı düşünürlerin Kıbrıs adası için, efendim, Kıbrıs adası denizaşırı bir adadır, buraya nasıl çıkılır, nasıl çıkarma yapılır? Yani denizaşırı bu. Yani, Türkiye ile Hindistan gibi Türkiye ile Japonya gibi, Halbuki Kıbrıs adası Türkiye'nin Güney kıyılarından 45 ilâ 70 - 80 mil mesafede bulunan bir adadır. Kıbrıs adası Atina'dan 750 mil, Girit Adasından da 600 mil mesafededir. 750 mil, 600 mil mesafeden Yunanlılar 15 bin Yunan askerini Kıbrıs'a çıkarıyorlar, Kıbrıs'a silâh ve cephaneyi her şeylerini gönderiyorlar, yerli Rumları silâhlandırıyorlar, hazırlıyorlar. Onlar için Kıbrıs deniz aşırı bir ada değildir; bize 45 mil mil ilâ 70 mil mesafededir. Biz buraya kuvvet göndermekte, burada hazırlık yapmakta denizi bir engel olarak ifade ediyoruz. Bunu ifade edenlerin ifadelerinin

isabetsiz olduğu, samimiyetsiz olduğu kanaatindeyim.

Amerika Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesine karşı çıkmıştır, Rusya Kıbrıs'a müdahale istemediğini bildirmiştir; bu iki devlete rağmen bir hareket yapılamazdı, deniyor. Muhterem arkadaşlarım, Yunanlıların Kıbrıs'a 15 bin kişilik bir kuvvet çıkarmasına ne Amerika, ne de Rusya ses çıkarmamışlardır. Çünkü Yunanlılar bu faaliyetlerini gizli yapmışlardır. Yunan Hükûmetine bu sorulduğu zaman; «bunlar Yunan ordusundan kaçmış kaçaklardır; ben ne yapayım» demiştir. Kûba Adasına Amerika'dan giden gönüllüler çıkmışlardır, Küba'ya taarruz etmişlerdir. Amerika'ya bu sorulduğu zaman Amerika «Bunlardan benim haberim yok, bunlar gönüllülerdir, ben bunları önliyemezdim» demiştir. Onun için muhterem arkadaşlarım; Amerika müdahaleye karşı çıkmıştır, Rusya müdahaleyi istemediğini beyan etmiştir, gibi sözler de ciddiyetle bizi tatmin edecek ifadeler olamaz.

Muhterem arkadaşlarım, söz buraya gelmişken sizlere eski harblerden, olmuş bir olayı ifade etmek isterim. Bu, Amerika ile İspanya arasında çıkmış olan harbte cereyan etmiştir. Amerikan limanlarından birisinde yatan bir Amerikan filosuna Amerikan Hükümeti bir harb görevi vermiş. Ve denize açılmasını, İspanyol Donanmasının karşısına çıkma vazifesini vermiştir. Fakat Amerikan Filosunun amirali, verilen vazifeye gitmemiştir. Harbin sonunda kendisini divanı harbe vermişlerdir. Divanı harbte, verilen ödevi niçin yapmadığı sorulmuş, Amiral de haklı olarak sebeplerini sıralamıştır. Sebeplerini sıralarken şunları söylemiştir: «Gemilerin yetişmiş personeli çok az idi, silâhlar tamire muhtaç idi, gemiler tamire muhtaç idi, gemilerde pek çok malzeme noksan idi, cephanemiz çok azdı, yakıtımız çok az idi,» gibi gayet hak-

lı sebepler sıralamış ve bunları vesikalariyle, delilleriyle mahkeme huzuruna sermiştir. Mahkeme başkanı sonuna kadar dinledikten sonra amirale şöyle hitabetmiştir: «Amiralim, söyledikleriniz doğrudur, fakat siz, bu göreve gitmeyişinizin asıl sebebini henüz söylemiş değilsiniz.» Amiral cevabında, «efendim söyledim, hepsi tamam» der. «Hayır, söyledikleriniz doğru; bunlar vardı, fakat göreve gitmeyişinizin asıl sebebini henüz ifade etmediniz. O sebep; sizin bu görevi yapmak istemeyişinizdir» demiştir. «Siz bu görevi yapmaya azimli olsaydınız, iradeli olsaydınız personel noksanını karadan temin edeceğiniz insanlardan, malzeme ve yakıt noksanını şuradan buradan temin eder; hiç olmazsa bir iki gemiyi limanda bırakır, onların, yakıtı ile yine bu göreve giderdiniz. Fakat sizde bu görevi ifa etmek azmi ve iradesi yoktur, onu ifade etmediniz,» demiştir. (A.P. ve C.K.M.P. sıralarından alkışlar.)

Amerika'nın, Türkiye'nin müdahalesine karşı çıkışına ,oraya sevk edilmiş olan 15 bin Yunan askerini göstermeli idik. Bugün de orada bulunan bu 15 bin Yunan kuvvetini göstermeliyiz. Bunun dâvasını etmeliyiz. Bu kuvvetler, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kendi kuvvetleri değildir. Ada'da bulunan yabancı kuvvetlerdir. Bu kuvvetleri bir mesele yapmak vazifemizdir. Kıbrıs sorununu çözmek için biz de pekâlâ Amerika'ya danışmaksızın onun tasvibini beklemeksizin, istemeksizin, Kıbrıs'ta fiilî bir durum yaratabilirdik, yaratmalıydık. Bugün de yaratmak zorundayız, yaratmalıyız.

Ayrıca Amerika'dan alınan silâhlar ve NATO malzemesinin kullanılması meselesi de bir engel olarak karşımıza çıkarıldığı ifade edilmiştir. Kıbrıs'ta öldürülen Türkler, rumların elinde bulunan NATO silâhlariyle öldürülmüştür, Türklere karşı sevk edilen Rum

kuvvetleri, Yunan kuvvetleri NATO silâhları ile, NATO donatımı ile donatılmış bulunmaktadır. Bunu dâva etmeliyiz, bu konuyu hiçbir zaman elden bırakmamalıyız. Ve onlar nasıl bunu yapmışlarsa, evvelce verilmiş olan sözlerle ve evvelce yapılmış olan akitlerle, bizim de artık kendi malımız bulunan silâh ve malzemeyi istediğimiz zaman kullanmaktan alıkoyamıyacaklarını bilmeli ve icabedenlere de bildirmeliyiz.

Muhterem arkadaşlarım, bâzı değerli arkadaşlarımız Süveyş meselesini önümüze getirdiler ve dediler ki, İngiltere ile Fransa Süveyş'i işgal ettikleri halde bugün Dünyanın bellibaşlı iki kuvvetinden biri olan Amerika'nın; çıkın oradan, orayı boşaltın itirazı karşısında derhal Süveyş'i tahliye etmek zorunda kalmışlardır. Böyle bir misâl dururken ve Amerika böyle bir müdahale yapılmasına karşı itiraz ederken, bizim bir müdahale yapmamız mümkün olmazdı.

Muhterem arkadaşlarım, Devlet adamları her şeyi etrafı ile düşünüp tartmak zorundadırlar. Elbette ki oraya bir müdahaleden sonra, «çıkın, adayı boşaltın» talebi ile karşılaşmak ihtimalinin de bulunduğunu hesaplamak icabederdi ve böyle bir teşebbüse kalkacağımız takdirde -ki kalkmamamız icabetmektedir,- yine hesaplamamız lâzımdır.

Muhterem arkadaşlarım; böyle bir çıkarma yapılmış olsaydı ve bu taleple karşılaşmış bulunsaydık, yani Ada'ya müdahale ettik, kuvvetlerimiz çıktı, arkasından bize «Ada'nın tahliyesi» talebi verildi... Bunun karşısında, «peki beyler Adayı tahliye ediyoruz» deriz ve Ada'yı tahliye ederdik. Fakat tahliye edinceye kadar da Ada'daki istediğimiz durumu kurabilirdik. (Sağdan alkışlar.) Böyle bir hâdise Türk Hükümetinin, Türk Devletinin enerjisini, kuvvetini ortaya koyar, prestijini yükseltir ve böyle bir baskı kar-

şısında tahliye de kendisine hiçbir zarar getirmezdi. Kaldı ki, böyle bir tahliye talebi karşısında Ada'da bulunan diğer yabancı kuvvetlerin, yani 15 bin kişilik Yunan kuvvetlerinin de aynı zamanda tahliyesini istemek durumunda bulunurduk.

Muhterem arkadaşlarım, biz Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi olarak Koalisyonda bulunduğumuz sürece enerjik hareket edilmesi için devamlı teşebbüslerde bulunduk. Bunun için Hükümet toplantılarında bakanlarımız, düşündüklerimizin uygulanması için tekliflerde bulundular. Daha sonra biz işin sürüncemede olduğunu görerek Başbakana müracaat ettik. Ve bir liderler toplantısı rica ettik. Bu liderler toplantısı yapıldı. Liderler toplantısında zamanın Türkiye aleyhinde çalışmakta olduğunu, Yunanlıların ise lehine çalışmakta olduğunu belirttik. Bunun için enerjik tedbirler alınması lâzımgeldiğini söyledik. Bu tedbirleri başlıca üç genel konu halinde ifade ettik: Birisi, geç kalınmış olmakla beraber geniş bir propaganda faaliyeti düzenlenmesi icabettiğini; ikincisi, plânlı bir diplomatik faaliyetin yürütülmesi icabettiğini, üçüncü olarak da Türkiye'yi ihtilâflara ve sorumluluğa sokmaksızın Kıbrıs'ta kuvvete dayanan fiilî bir durum yaratmak icabettiğini ileri sürdük. Ve bunları orada etraflıca izah etmeye çalıştık. Konuşmalarımız askıda kaldı. Bu konuşmalar esnasında önemli saydığım bir olayı da sizlere açıklamakta fayda görüyorum.

Muhterem arkadaşlar; konuşmalar esnasında Sayın Başbakan Ürgüplü, Dışişleri Bakanı ve diğer ilgililer, içinde bulunulan şartlar ve durum hakkında geniş bilgi verdiler. Verilen bu izahlar ve bu açıklamalar memnuniyet verici değildi, iyimserlik verici değildi. Bu durum karşısında Hükûmetin bu konuda millî he-

definin ne olduğunu sorduk ve bekle gör politikası durumunda olmanın fayda vermiyeceğini ifade ettik, inisiyatifi karşı tarafa bırakmanın doğru olmadığını ifade ettik. Bu sözümüz üzerine şimdiki Başbakan, o zamanki Başbakan Yardımcısı Sayın Demirel söz aldılar. Didiler ki, «biz bekle gör politikası takibetmiyoruz. Dördüncü Koalisyon iktidara geldiğinden beri faaliyet halindedir. Bekle gör politikası gütmemektedir. Durum da kötü değildir, durum iyidir» dedi ve durumun iyiliği hakkında da, iyiliğini ifade edecek beyanlarda bulundular. Kendilerine orada dedik ki; «zâtıâlinizin ifade buyurduğunuz hususlarla Sayın Başbakanın ve Dışişleri Bakanının ve diğer ilgililerin verdikleri izahat tezat halinde görülmektedir. Ama, zatıâlinizin söylediklerini biz senet kabul edelim mi? Bu kadar durum iyi ise ve bu kadar iyiye doğru seyretmekte ise bundan biz ancak memnuniyet duyarız. Bu ifadelerinizi de senet kabul edelim mi?» O zaman bize dediler ki: «Ben kendi şahsi fikrimi söyledim.» ve bundan sonraki gelişmeler de arkadaşlar, bizim ürktüğümüz, bizim endişe ettiğimiz şekilde oldu.

Yine o görüşmede Sayın Başbakandan ne yapılması icabettiğinin düşünüldüğünü sorduğumuzda dediler ki, «Biz kararlıyız, evet şayet Makarios şerefimize tecavüz edecek olursa» (o zamana kadar hiç etmemiş!) «veya Kıbrıs Anayasasını tek taraflı olarak ihlâl edecek, tadil edecek olursa» -hiç etmemiş- «veya değiştirme birliğimizin gidişine engel olmaya kalkışacak olursa, kararlıyız, müdahale edeceğiz.» Bu, inisiyatifi karşı tarafa bırakmaktır. Biz bekliyoruz şöyle yaparsa, şöyle yaparsa, şöyle yaparsa kararlıyız, müdahale edeceğiz. Böyle olmaz. İnisiyatifi ele almak lâzım. Türk Hükümeti kendi millî hedefini tesbit edip o hedefi sağlamak için diplomasi alanında,

propaganda alanında ve diğer alanlarda icabeden tedbirleri plânlayıp onları icra etmek ve kendi inisiyatifine karşı tarafı tâbi kılmalıdır. Yoksa karşı tarafın inisiyatifine kendisi tâbi olarak beklememelidir. Bundan sonra bu görüşmelerin bizi tatmin etmediğini beyan ederek yine Hükûmete bir muhtıra verdik. Bu muhtırada da düşündüklerimizi yazılı olarak arz ettik. Ve yapılmasında fayda umduğumuz tedbirleri işaret ettik. Daha sonra Sayın Başbakana bir mektup yazdık, dedik ki; bu konu ile ilgili olarak Güvenlik Kurulumuzun yapacağı toplantılarda bu konu ile ilgili olarak izahat vermek, geçici müşavir olarak oradaki toplantıda bâzı hususları ortaya koymak için böyle bir toplantıya bizleri de davet etmelerini rica ettik. Bize verdikleri cevapta; Güvenlik Kurulu Kanununun sarih olduğunu, bu kanuna göre Güvenlik Kurulu toplantısında kimlerin bulunacağının belirtilmiş olduğunu, bundan dolayı bizlerin bu toplantıda bulunmamızın mümkün olamıyacağını bildirmişlerdi. Biz Güvenlik Kuruluna üye olmak istememiştik. Sadece bu konu üzerinde orada izahatta bulunmayı, bunun için imkân verilmesini rica ettik. Nihayet yakın zamanda Birleşmiş Milletler toplantısında Kıbrıs meselesinin konuşulması bahis konusu oluyor ve oraya heyetimiz gitmeden önce daha evvel bu konuda konuşmuş olan bâzı muhalefet parti liderlerinin de belirttikleri gibi Hükûmet, muhalefetle istişareye hiç lüzum görmemiştir. Eğer hakikaten samimî olarak demokrasiye inanılıyor ise ve eğer biz, muhalefetsiz demokrasi olmaz kanısında isek, muhalefetin de bu memleketin evlâtlarından müteşekkil bulunduğu kanısında isek, bilhassa dış politika konularında tam bir birlik halinde görülmenin önemli olduğu kanısında isek, mutlaka böyle durumlarda muhalefetle istişare etmenin bü-

yük faydaları olduğu açıktır, bu yapılmamıştır. Birleşmiş Milletlere Hükûmetin götürmüş olduğu çözümün, götürmüş olduğu hal tarzının ne olduğunu bilmemişizdir. Bugün de açık olarak bilmemekteyiz. Heyetimiz Birleşmiş Milletlere giderken gazetelerden bir haber öğrendik. Bu havadise göre 24 Asya - Afrika devleti Türkiye'nin aleyhinde ve Yunanistan'ın lehinde bir karar tasarısı hazırlamışlar, bunu Birleşmiş Milletlere sunmuşlardır.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, başka önemli bir olay üzerine dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bu 24 devletin isimleri nedir diye merak ettik ve bunları tesbit ettik. Asya'nın en ücra yerlerinde bulunan küçücük devletler ile, Afrika'da yeni bağımsızlık almış olan biribiri ile hiçbir münasebeti olmayan çeşitli devletler bir araya gelmişler ve bunların, başka işleri, güçleri yok, efendim, işleri, güçleri Türkiye aleyhine, Yunanistan lehine bir karar tasarısı hazırlamak. Hayır. Birisi Nepal, birisi Grundy. Bunların birbiri ile işi gücü yok da neden bir araya gelmişler? Bunları bir araya getiren bir şey var. Bu Yunan hariciyesidir, Yunan diplomasisidir. Makarios diplomasisidir. Birtakım menfaat münasebetleriyle, birtakım diplomatik oyunlar ile, birtakım diplomatik plânlar ve faaliyetlerle bu 24 devlet çatılmış, biribirine bağlanmış ve Türkiye aleyhinde bir karar tasarısı hazırlanmıştır. Bu 24 devletin faaliyetleri bir günde, bir saatte mi olmuştur? Hayır. Mutlaka bunlar bir zaman çerçevesi içerisinde olmuştur. Bunlar biribirleriyle görüşmüşler, buluşmuşlardır. Elçileri, Dışişleri Bakanları temaslar yapmışlardır ve bu hazırlık olmuş, bu hazırlık olduktan sonra bu kazrar tasarısı meydana gelmiştir. Peki bütün bunlar olurken bizim Hükümetimiz, bizim Dışişlerimiz bunları haber alamadı mı? Haber alma-

mışsa büyük gaflet... Haber almış ise bunları önlemek için, bunları bozmak için ve karar tasarısını aleyhimizde değil, lehimizde bir karar tasarısı haline getirmek için ne gibi bir diplomatik faaliyet plânlamıştır ve bu faaliyetin icrası için dışişleri teşkilâtına ve o memleketlerde bulunan elçiliklerimize ve diğer ilgili elçiliklere ne gibi talimat verilmiştir?

Muhterem arkadaşlarım; bundan önce Kahire Konders alarak gözlerini iyi açmalarını temenni etmeferansı olmuştur. Kahire Konferansında da aleyhimize bir karar verilmişti. Peki, o zamana kadar ihmal gösterildi, o zamana kadar dikkatsizlik, kaygısızlık gösterildi ve aleyhimize olan o karar tecelli etti. O bizi uyandırmadı mı?.. Bizim için bir intibah, bizim için bir ibret teşkil etmedi mi?

Şimdi arkadaşlarım, 24 devletin, -Birleşmiş Milletlerde 32 devlete çıkmışlardır- 32 devletin karar tasarısından sonra bunun neticelerinden hiç olmazsa ibret alıp bundan sonra bu gibi durumlarla karşılaşmamaya çalışmak hem devlet adamlarımızın, hem de hariciye teşkilâtımızın üzerinde önemle durması icabeden bir meseledir. Çünkü, aramızdaki mücadele devam etmektedir. Henüz Kıbrıs meselesi bitmemiştir. Türkiye ile Yunanistan arasındaki mesele en gergin safhadadır. Binaenaleyh, Türk Devlet adamlarının, Türk diplomatlarının hiç olmazsa bu acı olaylardan artık ders alarak gözlerini iyi açmalarını temenni etmemiz lâzımdır.

Muhterem arkadaşlarım, Birleşmiş Milletlerde bizim lehimizde oy kullanan dost, kardeş devletlere buradan teşekkür etmeyi bir borç sayarım. Bizim aleyhimizde oy kullanan, bilhassa yakın tarihimizde bizimle birçok müşterek bağları bulunan bâzı devletlerin inatla aleyhimizdeki bu tutumlarını devam

ettirmelerini büyük teessüfle karşıladığımı açıklamayı vazife sayarım. Bu, memleketlerimiz ve milletlerimiz arasında acı bir hâtıra olarak yaşıyacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, Birleşmiş Milletler kararı hukukî değildir. Biz bu kararı tanımayacağız. Nitekim, Birleşmiş Milletlerin bundan önce de vermiş olduğu bu kabîl bâzı kararlarını gerek Amerika, gerek başka bazı devletler tanımamışlardır. Bilindiği gibi, Dominik meselesinde Birleşmiş Milletlerin almış olduğu kararı Amerika tanımamıştır. Bunun başka misalleri de vardır. Hukuka tamamiyle aykırı olan bu kararı biz de asla tanımıyacağız. Birleşmiş Milletlerde alınmış olan bu karar, Birleşmiş Milletler Anlaşmasının gerek 1 nci maddesine, gerekse 12 nci ve 24 ncü maddelerine tamamen aykırıdır. Bu bakımdan hukuk dayanağından yoksundur.

Muhterem arkadaşlarım; Kıbrıs için bugün biz, Hükümetin ve ilgili devlet adamlarımızın acele bir çözüm bulmak için faaliyet içinde olmalarını çok temenni ederdik. Burada bu konuda derinliğine, enine tartışmalara vesile verecek genel görüşmeler yerine icraat yollarını aramak ve bunu biran önce çözüme ulaştırarak Türk Milletinin beklediği sonucu sağlamak çıkar yoldur. Kıbrıs için bizim düşündüğümüz çözüm yolu şunlardır :

Bugün geç kalınmış olmakla beraber yine üzerinde ısrar ediyoruz. Geniş, dünya çapında bir propaganda teşkilâtı kurmak ve propaganda faaliyetine girişmek, Türk millî dâvasını bütün cihanın kulağına duyurmak lâzımdır. Dâvamızı bütün milletlere anlatmak ve kabul ettirmek için propaganda ile birlikte, onunla atbaşı olarak geniş bir diplomatik faaliyete girişmek, bunun yanısıra Kıbrıs'ta kuvvete dayanan bir fiilî durum yaratmak lâzımdır. Bu, bugün de müm-

kündür. Bâzı arkadaşlarımızda şöyle bir ruh haleti görmekteyiz: Efendim, bizden evvelki Hükümetler devlet adamları o kadar kötü idare ettiler, o kadar çok fırsat kaçırdılar ki, artık bugün Kıbrıs'ta bir şey yapmak imkânı kalmamıştır. Bu doğru değildir. Kıbrıs'ta her gün, her an netice almak imkânı vardır. Efendim, şurada tahkimat yapılmıştır, burada şu kadar silâh konulmuştur gibi sözler de başlı başına bir değer ifade etmez. Ben burada iddia ederim ki, yer yüzünde çıkarma yapılamıyacak bir tek kıyı yoktur. Kaldı ki, Kıbrıs kıyıları Atlantik duvarı da değildir. Binaenaleyh, propaganda faaliyetleri, diplomasi faaliyetleri ve bunların yanı sıra da Kıbrıs'ta kuvvete dayanan fiilî durum yaratma faaliyeti de şarttır. Bu yapılmadıkça bir sonuca ulaşmak mümkün değildir. Bu meseleyi de Kıbrıs'ın sınırları içine inhisar ettirmek isabetli bir yoldur. Bunun dışındaki davranışlar bize karşı hiçbir tesir icra edemez. Yunanistan'dan Türkiye'ye karşı teşebbüse geçilecek her hareket bizim kuvvetimiz, bizim sarsılmaz azmimiz önünde parçalanmaya mahkûmdur.

Dâvayı zamana bırakarak gevşetmemek, Birleşmiş Milletlerde alınmış olan karar dolayısiyle uyanmış bir infialin saman alevi gibi geçici olacağını iddia edenler var, bilhassa yabancılar arasında. Bunun böyle olmadığını ve olmıyacağını belirtmek dikkat edeceğimiz bir diğer husustur. Bu konu, bizim için çözülemiyecek bir konu değildir. Kıbrıs, Türkiye için kaybedilmiş değildir. Kıbrıs, Türkiye için her zaman elde edilebilir bir hedeftir. Eğer biz istersek o bir hayal değildir arkadaşlarım.

Hepinizi hürmetle selâmlarım. (Alkışlar)

23 OCAK 1969'da T.B.M.M.'NDE SAYIN ALPARSLAN TÜRKEŞ'İN KIBRIS'LA İLGİLİ KONUŞMASI

BAŞKAN — Şahsı adına söz sırası Sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nundur, buyurun efendim.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Efendim, konuşma sıramı Sayın Türkeş'e bırakıyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Türkeş.

ALPARSLAN TÜRKEŞ (Ankara) — Çok muhterem milletvekilleri, Kıbrıs konusu üzerinde millî bir politika araştırması yapmak maksadiyle Sayın Güven Partisi Genel Başkanının bir genel görüşme önergesi vermiş olmasını ve yine bağımsız milletvekili arkadaşlarımızdan Sayın Özarda'nın bir önerge vermiş olmalarını çok isabetli, hayırlı ve teşekküre lâyık bir hareket olarak karşıladığımı belirtip sözlerime böyle girerim.

Muhterem arkadaşlarım, millî politika tesbiti çok evvelden yapılmış olmalı idi. Bugün geç kalınmış bulunmakla beraber, bunun üzerinde çalışma yapılması, Yüce Mecliste araştırma yapmak maksadıyla genel görüşme açılmış bulunması, yine de çok faydalıdır.

İngiltere Hükümetini ilgilendren br konudur,» demiş. Aslında millî politika çok evvelden tesbit edilerek ilân olunmalı ve milletçe, bütün dünyaca hiç şüpheye yer kalmaz bir durumda belirtilmeli ve benimsenmeli, bundan sonra da o millî politikanın başarıya ulaşması için gerekli imkânlar, yollar plânlanmalı, hazırlanmalıdır.

Bizim şimdiye kadar çeşitli millî dâvalarda olduğu gibi, Kıbrıs konusunda da davranışlarımız zaman zaman kararlı olmamış, birbirinden farklı durumlar göstermiştir. Bir zaman iktidarda bulunan bir hükümetin yetkilisi, «Kıbrıs konusu bizimle ilgili konu değildir, İngiltere Hükümetini ilgilendiren bir konudur,» demiş. ondan kısa bir zaman sonra başka bir hükümetin yetkilisi, bunun bizimle ilgili bir millî dâva olduğunu ifade etmiş, daha sonra da Hükümetin en yetkili şahsiyetleri, Kıbrıs'ın tümü ile Türkiye'ye aidolması icabettiğinden söz etmiş, bir müddet sonra da bundan da geri dönülmüş, taksim meselesi ortaya atılmış, derken taksimden de vazgeçilmiş, onun dışında başka çözüm yollarından bahsedilmiş, federal sistemden bahsedilmiş, onun da verilemeyeceği mucip sebepleri ileri sürülerek, askerlikten arınmış, bağımsız Kıbrıs tezini, benimsemek teklifleri dâhi ortaya getirilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, Kıbrıs meselesi Türkiye için nedir? Bu konuda da yetkililer zaman zaman birbirinden farklı ve bazen de zararlı, hatalı ifadeler kullanmışlardır. Meselâ, bir hükümet başkanı bir zaman demiştir ki, «Kıbrıs'ta Türkler vardır, Türklerin hakları vardır. Kıbrıs'taki Tük Cemaati haklarının sahibidir. Biz de onların destekçisi olmak durumundayız. Çünkü Türkiye Hükümetiyiz...» gibi.

Muhterem arkadaşlarım, bizim görüşümüze göre Kıbrıs meselesi Türkiye'nin yakın emniyeti ve savun-

ması meselesidir. Türkiye'nin varlığının korunması meselesidir. Yoksa sadece orada yaşıyan 120 bin Türkün hakları meselesinden ibaret bir dâva değildir. Eğer Kıbrıs'ta yaşıyan 120 bin Türkün hakları meselesi ise, o zaman Yunanistan'da yaşıyan Türkler var, Bulgaristan'da yaşıyan 800 binin üzerinde Türkler var. Başka memleketlerde yaşıyan Türkler var ve onların da hakları meselesidir. Fakat asıl mesele Türkiye için, Kıbrıs'ın yakın emniyet ve savunma mes'elesidir. Türkiye'nin varlığı ile temelden ilgili olan bir meseledir. Orada 120 bin Türk'ün halen yaşamakta bulunması, Kıbrıs'ın Türkiye için olan önemini bir kat daha artıran ilâve bir faktördür. Yoksa, tek faktör, Türkiye'yi ilgilendiren yegâne mesele değildir. Kıbrıs meselesi, Türkiye için oradaki Türklerin haklarından ibaret bir mesele değildir. Kıbrıs adasında hiç Türk bulunmamış olsaydı dahi Türkiye için bir Kıbrıs meselesi bulunacaktı ve bu mesele Türkiye'nin emniyet meselesi olarak, yakın savunması meselesi olarak daima var olacak bir meseledir.

Bizim şimdiye kadar bu mesele üzerinde konuşmuş olan, faaliyet göstermiş olan politikacılarımızın içine düştükleri bâzı hatalara işaret etmeden geçmek istemiyorum.

Uzun zamandan beri bu memlekette millî misak ile çizilmiş sınırların dışında bu devletin ve bu milletin hakları ile ilgili bir mesele üzerinde konuşmak, söz söylemek, talepte bulunmak daima ürküntüyle, çekinilerek karşılanan bir durum olmuştur. Bize göre bu gibi durumlarda hiç çekinmeye lüzum yoktur. Millî meselelerde her şeyden önce araştırılacak nokta Türk Milletinin hakları noktasıdır; haklı olduğu, haklı dâvanın sahibi bulunduğu noktasıdır. Bir dâvamız var ve o dâvada biz haklı isek onu ortaya getirmekte

çekinilecek bir mesele yoktur. Ancak onu güzel plânlamak, dünya şartlarını, dünya politikasındaki gerçekleri dikkate alarak iyi plânlamak ve yolu ile, üslûbu ile onu ortaya getirmektir. Bunda hiç çekinmemek lâzımdır.

Kıbrıs meselesinde de bu durumla karşılaştık. Evvelâ «Kıbrıs bütünü ile Türkiye'ye aidolmalıdır,» dendi. Kısa bir zaman sonra bundan dönüldü; «Taksim olmalıdır,» dendi. Neden? Efendim, tümünü vermezlermiş... Sonra «taksimi de Yunanlılar kabul etmez, federal sistem!..»

Şimdi muhterem arkadaşlarım, Yunanlıların başından beri Enosis diye tutturmuş olmaları ne demek? «Kıbrıs'ı tümü ile bana verin,» diyor. «Kıbrıs tümü ile Yunanistan'ın hakkıdır» diyor ve bunun için her çareye başvuruyor. Ada daha İngilizlerin bir sömürgesiyken, Ada'da yeraltı faaliyeti başlatmıştır ve İngiltere Hükümetine karşı orada bir sivil savaş açmıştır. Kim? Küçük Yunan Devleti, koskaca İngiltere Devletine karşı. Yani, bunlar da amma hayalperest, Yunanistan'ın başını belâya sokacaklar, diye kimse onlara bir itham ileri sürmemiştir. Bizde ekseriya böyle olur. Şimdi bizde; Kıbrıs İngilizlerin boyunduruğundan kurtarılmalı ve Türkiye'nin olmalıdır, diye iddia ile bir Türk vatandaşı Türkiye'de ortaya çıksaydı, günün hükümeti, günün şahsiyetleri onun hakkında her çeşit ithamı reva görmekten çekinmezlerdi.

Yunan Hükümetinin ve Yunanistan'ın Kıbrıs üzerinde hak iddia etmesinin dayandığı mesnet nedir? Sadece Kıbrıs'ta yaşıyan insanların %60'ın üstünde olan kısmının Yunanca konuşan ve Yunanistan'la birleşmek, Kıbrıs'ı Yunanistan toprağı yapmak istemesidir. Sadece nüfus faktörüdür. Bunun dışında ne ekonomik bağlantı, ne stratejik yakın emniyet zarure-

ti, ne tarihî bir hak bahis konusu değildir.

Muhterem arkadaşlarım, ben yüksek huzurlarınızda şunu ifade etmek isterim ki, nüfus çoğunluğu bir toprağın bir devlete aidolması için mühim bir faktör değildir. Geçmişte de mühim bir faktör olmamıştır, bugün yaşadığımız dünya şartları içinde de mühim faktör kabul edilmediğine dair çok çeşitli misaller vardır. Şimdi onları sizlere arz edeceğim.

İstiklâl Savaşımızın sonunda Lozan müzakerelerinde, o sıralarda Batı Trakya'daki Türk nüfusu %80'in üstündeydi ve Türk Heyeti haklı olarak Batı - Trakya'da referandum yapılmasını ve halkın iradesine göre Batı - Trakya'nın mülkiyetinin tâyinini talebetmiştir. Fakat bu talep kabul edilmemiştir ve denmiştir ki: «Evet nüfus çoğunluğu Türklerdedir, referandum yapılırsa buradaki ahali Türkiye'ye katılmayı ister, fakat bu topraklar Yunan ekonomisinin tamamlayıcı bir parçasıdır ve Yunan stratejik emniyetinin ayrılmaz bir parçasıdır. Binaenaleyh, oradaki Türklere kendi millî varlıklarını, kültürlerini muhafaza edecek haklar veririz, bunları teminat altına alırız, fakat bu toprak Yunanistan'a aidolur.» denmiştir.

Bugün yaşadığımız dünya içerisinde Keşmir, halkının %95'i müslüman ve Pakistan'la birleşmek istiyen bir topraktır. Hindistan tarafından kuvvet kullanılarak işgal edilmiş ve bugün de Hindistan işgali altındadır, Hindistan hükümranlığı altındadır. Birleşmiş Milletler dâvaya el koyup dâva üzerinde karar
nızda şunu ifade etmek isterim ki, nüfus çoğunluğu
almıştır, Keşmir'de plebisit yapılmasını kabul etmiştir. fakat plebisit yaptırmayı Hindistan Hükümeti hiçbir zaman kabul etmemiştir, Keşmir'de plebisit yaptırtmamıştır.

Bunun gibi, Finlandiya'da Sovyet Rusya'nın işgal

ettiği Carelie Berzahı vardır. Halkı Fin'dir, fakat Ruslar bu toprağı Finlerden; «Burası Rusya'nın staretejik savunması için mühim bir bölgedir, evet nüfusu Finlidir, size aittir, fakat benim emniyetim için bana verilmesi lâzımdır,» diyerek almıştır.

Tirol bölgesi vardır. Halkı Almandır, Almanca konuşur, İtalya Devletinin idaresi altında yaşamayı istemez, zaman zaman çeşitli mücadeleler, hareketler oluyor, olmaktadır, fakat İtalya'nın idaresi altındadır.

Bu misallerle Yüksek Heyetinize şunu arz etmek istiyorum ki, bir topraktaki nüfus çoğunluğu o toprağın mülkiyetinin hangi devlete aid olacağını, hangi devletle birleşmesi icabettiğini tâyin edecek tek faktör değildir, baş faktör değildir.

Kıbrıs'ta da bu böyledir. Kıbrıs tarihî haklar bakımından Türkiye'ye aittir. Hiçbir zaman Yunanistan'a aid olmamıştır. Kıbrıs Yunanistan'dan 700 mil uzaklıkta bir adadır. Yunanistan'ın yakın savunması ile, emniyetiyle hiçbir ilişiği yoktur. Yani Kıbrıs Adası Türkiye'nin elinde bulunsa veya başka bir devletin elinde bulunsa Yunanistan'ın emniyeti tehlikeye girmez, Yunanistan'ın savunması ve varlığı tehlikeye girmez, fakat Türkiye için durum öyle değildir. Kıbrıs Adası Türkiye kıyılarına 40 mil mesafede ve Akdenizin en büyük adalarından biridir. Türkiye'nin Güney kıyılarını, güney limanlarını kontrol eder. Bu adanın bilhassa Türkiye üzerinde emel besliyen, Türkiye'ye her fırsatta düşmanlık gösteren bir devletin eline geçmesi Türkiye'nin yakın emniyetini tehlikeye sokar, Türkiye'nin varlığını tehlikeye sokar. Orada bunlara ilâveten bir de kuvvetli Türk azınlığı vardır. Bütün bu sebepler Kıbrıs'ın tümüyle

Türkiye'nin hakkı olduğunu ortaya koyan sebeplerdir.

Bunu ifade etmekten neden çekiniyoruz ve bugün niçin çekiniyoruz? Şimdi denecek ki, dünya şartları... Dünya şartlarını dikkate alarak Türkiye için kendi millî hedefini tahakkuk ettirecek yollar aranır ve bulunabilir.

Size İstiklâl Savaşımızdan küçük bir örnek vermek isterim. Erzurum Kongresinde Büyük Atatürk, Türkiye'nin millî hedeflerini tesbit ederken o gün Türkiye'nin sahibolduğu imkânları ve dünya şartlarını dikkate almamıştır. Dikkate almamıştır derken, yani dünya şartları aleyhimizedir, Türkiye Birinci Cihan Savaşından mağlûp çıkmıştır, Türk Ordusu dağıtılmıştır, binaenaleyh, millî misâk içerisinde bir devlet, müstakil bir devlet talebimiz bu müsaidolmayan şartlar içinde taraftar bulmaz endişesiyle millî hedefi tâyinden çekinmemiştir. Millî hedefi tâyin etmiştir, ondan sonra millî hedefin gerçekleştirilmesi için imkânları, yolları araştırmıştır. Mevcut dünya şartlarının gerçeklerini dikkate alarak gerçekçi bir plânla devletin politikasını çizmiştir ve tesbit ettiği millî hedef aynen gerçekleşmiştir.

Kıbrıs için de dâva budur. Başka türlü bir çözüm yolu Türkiye'yi tatmin etmez, Türkiye'nin emniyetini sağlamaz, Türkiye'nin varlığını korumaz. Binaenaleyh, millî hedefi açıkça tesbit etmek, ondan sonra da bunu dünya gerçekleri içerisinde çözmeye çalışmak lâzımdır.

Yunanistan bunu yapmıştır. Başından beri Kıbrıs için onun ortaya attığı dâva Enosistir. Enosis de onların yüz yıldan fazla bir zamandan beri uyguladıkları Megalo İdea, yani Büyük Yunanistan'ı kurmak fikrinin, hayalinin bir parçasıdır. Yani, Yunanistan

Kıbrıs'ı alacak, oradaki halkın çoğunluğu Yunandır, böylece onları kendi idaresine katacak ve böylece Yunanistan'ın dâvası bitecek diye bir mesele düşünülemez. Çünkü yüz yıldan fazla, bu devlet kurulduğu günden beri bu hayalin peşindedir. İşin kötü tarafı bu hayali daima Türkiye aleyhine, Türkiye'nin kesesinden, Türkiye'nin yıkılması pahasına geliştirme durumundadır. Kurulduğu zaman Mora yarımadasında idi, ondan sonra bugün nerelere kadar geldiği ve kıyılarımızın içine kadar girmiş olan adaları nasıl elde ettiği malûmdur.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, bunları belirttikten sonra bize göre önemli saydığımız noktaları işaret etmek isterim.

Dış politika heyecanlara göre, hislere göre tâyin edilemez. Dış politikanın, içinde bulunulan gerçeklere göre tesbiti şarttır. Bu yönden Türkiye'nin iki açıdan meselelere bakması icabeder: Birisi cihan politikası açısından, diğeri de içinde yaşadığımız bölge açısından. Bunu bundan önceki Yüksek Mecliste yapmış olduğumuz konuşmalarda da «Kıbrıs meselesini Türkiye'nin genel politikası çerçevesi içinde dikkate almak lâzımdır» diye ifade etmiştim. Bugün de buna işaret etmeyi lüzumlu sayıyorum.

Cihan politikası yönünden Türkiye iki ideolojik grupa ayrılmış olan, aynı zamanda iki menfaat grupuna ayrılmış olan bloklardan birisine katılmayı menfaatlerine uygun bulmuştur. Türkiye kendi yerini, demokrasi cephesi dediğimiz, hür dünya cephesi dediğimiz dünyanın yanında tesbit etmiştir. Yunanistan da bu hür kütlesi içindedir ve hür dünya cephesi içerisinde hür dünyanın mücadele ettiği diğer cepheye karşı Yunanistan'la aynı safı işgal etme durumundayız. Fakat Yunanistan'ın, bi-

raz önce işaret ettiğim gibi, kurulduğu günden beri hedefi, Türkiye'yi yıkarak Türkiye aleyhine genişleme olmuştur ve bugün de bu yöndeki gayelerini, bu yöndeki isteklerini gizlememektedir. Binaenaleyh bu zıt durumu dikkate almak ve Türk politikasını tesbit ederken Yunanistan'la olan dâvamızın çözümü için plân çizerken bu durumu göz önünden uzak tutmamak lâzımdır.

Kıbrıs meselesi sebebiyle Türkiye'nin genel politikasını değiştirip değiştirmemek diye bir konu zannederim ki, bahis konusu edilemez. Kıbrıs meselesini Türkiye'nin genel politikası çerçevesi içinde birtakım yollar bularak, birtakım çareler bularak çözmek lâzımdır.

Şimdi bir konuya daha işaret etmeyi faydalı sayıyorum. Bu da; bir millî dâvanın çözümü için mücadele edilirken şu devlet bize karşı dostane davranmadı, bu devlet bizi desteklemedi gibi zaman zaman mütalâalar ortaya atılarak birtakım devletlere karşı kızgınlık, birtakım devletlere karşı sempati izharı gibi haller görülmektedir.

Bizim kanaatimize göre her millet, daha evvel konuşan değerli hâtiplerin de belirttikleri gibi, dış politikalarında daima millî menfaatlerini kendilerine pusula yaparak hareket ederler. Binaenaleyh devletleri bu açıdan ele almak lâzım, onları kendi politikamızı destekleyecek veya hiç değilse kendi politikamıza engel çıkarmıyacak şekilde bir ortama getirmek çareleri, çok evvelden düşünülmesi ve plânlanması icabeder.

İkili görüşmeler konusunda da ta Viyana'dan itibaren, Viyana'da başlıyan ikili görüşmeler zamanından beri biz C.K.M.P. olarak ikili görüşmelere karşı çıktık. İçinde bulunduğumuz durum ve şartlar

altında ikili görüşmelere girişmenin Türkiye için faydalı olmadığı görüşünü savunduk. Bunda dayandığımız sebepler şunlardır:

Yunanlılar Kıbrıs meselesinde durum üstünlüğü elde etmişlerdir. Ada'yı hemen hemen baştan aşağıya kendi kontrolları altına almışlardır. Beş altı küçük bölge hariç bütün Ada Yunanlıların kuvvetleri tarafından işgal edilmiştir, onların kontrolları altındadır. Bu durumda girişilecek müzakerelerde Yunanistan'ı hangi faktörleri kullanarak elde etmiş olduğu bu elverişli durumdan vaz geçirip bizi tatmin edecek, bizim beğeneceğimiz bir çözüme getirebiliriz? Bu mümkün değildir. Bugünkü şartlar değişmedikçe ikili müzakerelerle Yunanistan'ı ve Makarios'u, ikisi birdir, birbirinden ayrılmazlar, Türkiye'nin menfaatlerine uygun bir çözüm tarzını kabule yanaştırmak, ikna ettirmek mümkün değildir. Şartları değiştirmek lâzım. Şartları değiştirdikten sonra bir müzakereye girişmek belki bir hal tarzı sağlıyabilir. Bu bakımdan biz ikili müzakerelerde sadece Türkiye'nin oyalanması ve Yunanistan'ın orada kurmuş olduğu «de facto» durumun yerleşmesi bakımından onların kârlı olduğu, Türkiye'nin bundan kazançlı olmadığı görüşünü savunduk. Bugün de aynı görüşteyiz.

Kıbrıs İçin Çözüm Yolları :

Biz bu konuda yıllardan beri Hükûmetlere kendi görüşümüzü belirten muhtıralar takdim ettik. Şahsen de ziyaret ederek görüşlerimizi anlatmaya çalıştık. Fakat dikkate alınmadı.

Bize göre her şeyden önce millî dâvayı açık seçik dünyanın da anlıyacağı şekilde tesbit edip ilân etmek lâzım. Türkiye'nin isteği nedir? Bize göre bu, Kıbrıs Ada'sının tümüdür. Kıbrıs Ada'sının tümü

Türkiye'ye ait olmalıdır; bu, Türkiye'nin hakkıdır. Tarihî hak, Türkiye'nin yakın emniyeti ve savunması, Kıbrıs Ada'sının Türkiye iktisadî faaliyetinin, iktisadî hayatının bir parçası oluşu ve orada bunları takviye eden bir Türk azınlığının bulunuşu ve nüfus faktörünün tek başına bir toprağın mülkiyetinin tâyini için esas faktör olmayışı dayanacağımız sebeplerdir. Bizim görüşümüz budur. Ama başkaları bu görüşte değilse, diğer partilerimiz ve özellikle iktidar, Sayın Hükümet bu görüşte değilse, görüşleri her ne ise -bizim görüşümüzü beğenmiyebilirler, kendi görüşleri her ne ise, bunu açık saçık ortaya koyup ve bundan bir milim tâviz vermeden bunu bütün dünyaya anlatmak lâzımdır. Sözümün başı bu...

Bundan sonra daima, sağlam hukukî durum sahibi olmak ve sağlam hukukî durumu devam ettirmek. Türkiye buna da sahiptir; yapılmış olan anlaşmalar karşı tarafı daima hukuk yönünden haksız, zayıf durumda bırakmaktadır, Türkiye kuvvetli durumdadır.

Bunlarla beraber diplomatik plânlama ve diplomatik faaliyetler de vardır. Zaman zaman gördük ki, gerek Birleşmiş Milletlerde, gerek diğer başkentlerde yapılan milletlerarası toplantılarda daima Yunanlıları destekliyen ve Türkiye'nin aleyhinde kararlar alınmıştır. Meselâ; Kahire'de toplanan Asya-Afrika Devletleri temsilcileri böyle karar almıştır. Birleşmiş Milletlerde bu şekilde kararlar ve tutumlar görülmüştür. Biz bunları Yunan diplomasisinin faaliyetine, uzun vâdeli plânlamasına atfediyoruz. Yoksa Hindistan'ın ta Kuzeyinde bulunan Nepal Devletinin Türkiye'nin aleyhinde bir karara katılması için bir sebep yok. Bu nihayet, Türkiye'nin, Türk diplo-

masisinin göstereceği faaliyetle değiştirilebilecek bir durumdadır.

Bunun yanında geniş propaganda plânlaması yapmak ve propaganda faaliyeti yürütmek gerekir. Propagandanın çok önemli olduğu kanaatindeyiz. Bu yüzden Türkiye'nin büyük ihmal gösterdiği inancındayız. Özellikle Amerika'da ve Batı Avrupa memleketlerinde plânlı propaganda yürütmenin, Türkiye'nin dâvasını kazanması yönünden çok faydalı olacağı kanısındayız. Buna ait Yüksek Heyetinize bâzı misaller vermeyi faydalı sayıyoruz.

Geçenlerde Beyrut'ta ve Amerika'da bâzı Ermeni cemiyetleri Türkiye aleyhinde gösteriler yapmışlardır, hattâ Newyork'taki bu cemiyetler Birleşmiş Milletlere kadar gitmişlerdir ve orada Türkiye aleyhinde Birleşmiş Milletlere müracaatta bulunmuşlardır. Sonra özel olarak bâzı kaynaklardan tesbit ettik ki, bunları harekete geçiren Yunan propagandası, Yunan faaliyetidir. Bu gibi cemiyetlere dahi el atıyorlar ve bunları, kendi dâvalarını takviye etmek, desteklemek yönünde kullanmaya çalışıyorlar.

Binaenaleyh, böyle demokrasi ile idare edilen ve efkârı umumiyenin tesir gösterdiği memleketlerde özellikle propagandaya büyük önem vermek, Türkiye'nin her dâvasında olduğu gibi bu dâvasının da başarılmasını sağlamada yardımcı olur kanaatindeyiz.

Bunun yanı sıra Ada'da mutlaka fiilî bir durum meydana getirerek şartları Türkiye lehine değiştirmek lâzımgeldiği inancındayız ve bunu, Hükûmetlerimize zaman zaman vermiş olduğumuz muhtıralarda da belirttik. Bu meseleyi açıklamakta fayda görüyoruz muhterem arkadaşlarım. Biz hiçbir zaman C.K.M.P. olarak Kıbrıs dâvasının çözümü için Ada'ya

karşı resmen Cumhuriyet Silâhlı Kuvvetlerinin kullanılmasını isabetli bulmadık. Fakat bunun yerine Ada'da Türklere kurdurulacak geçici bir Kıbrıs - Türk Hükûmetinin, Kıbrıs - Türk Cumhuriyetinin organize edeceği, Ada'da değil Ada dışında organize edeceği başka gayriresmî kuvvetlerin kullanılmasiyle Ada'da bir fiilî durum meydana getirilmeye çalışılmasını, Ada'nın tümü ele geçirilmese dahi, Ada'nın yarısının veya üçte birinin böyle bir kuvvet tarafından işgali halinde, oradaki Rum kuvvetleriyle bu kuvvet arasında çatışmalar başlıyacak, buna Birleşmiş Milletler, başka devletler aracılık edecekler, ateşkesi sağlıyacaklar ve saire... Fakat bu gibi hallerde o kullanılan kuvvetin elinde de Ada'nın bir kısmı kalacaktır. Ada'nın üçte biri, yarısı bu kuvvetin işgali altında kalacaktır. Ondan sonra ikili müzakerelerle, üçlü müzakerelerle bir masa başına oturulduğu zaman, Kıbrıs üzerinde istediğimiz bir çözümü elde etmek için Türkiye'nin elinde ağır basacak bir koz, dayanak meydana gelir inancında bulunduk. Bugün de bu görüşü muhafaza ediyoruz. Kıbrıs meselesinin, Türkiye'nin menfaatlerine uygun olarak çözülmesi için bu yollara başvurulması lâzımgeldiği kanaatindeyiz. Aksi halde ne Yunanistan, ne de Makarios Kıbrıs'ın Enosis'le Yunanistan'a bağlanmasından başka hiçbir çözümü kabul etmezler. Bunu sağlamak için bizi oyalarlar, bizim zayıf zamanımızı beklerler, çeşitli hilekârlıklara başvururlar, ki bunların hiçbir sözüne güvenmek caiz değildir. Yakın geçmişte dahi vermiş oldukları sözleri birçok defalar çiğnemişlerdir...

BAŞKAN — Sayın Türkeş, bir dakikanızı istirham edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, saat 19.00'a geldiği için çalışma müddetimiz dolmuştur. İki tane önerge var; genel görüşme bitinceye kadar görüşmelerin uzatılması hakkında. Onları okutuyorum.

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına,

Müzakerelerin bitimine kadar birleşimin aralıksız olarak devam hususunu arz ve teklif ederim.

Artvin
Sabit Osman Avcı

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına,

Müzakerelerin sonuna kadar toplantının devamını arz ve teklif ederim.

Aydın
Reşat Özarda

BAŞKAN — Her iki önerge aynı mahiyette olduğu için tek işlemle halledeceğiz. Bu önergeleri tasvibinize sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun efendim.

ALPARSLAN TÜRKEŞ (Devamla) — Evet; Yunanistan'ın ve Makarios'un sözüne güvenilmiyeceği hususunu arz ediyordum.

Yakın mâziden iki misalle bunu tekrar belirtmeyi faydalı sayıyorum. Meselâ; 13 Şubat 1962'den Aralık 1963 tarihine kadar Makarios Kıbrıs'ta 14 defa anlaşmaları çiğnemiştir. Yunanistan Devleti ise 1960'tan 1963'e kadar 11 defa anlaşmaları ihlâl etmiştir. Bu tarihlerden evvel ve bu tarihlerden sonraki ihlâlleri hesabın dışındadır. Binaenaleyh bunlarla girişilecek münasebette aranılacak çözüm yollarında sağlam esaslar tesbiti ve sağlam faktörlere dayanmak zorunludur.

Şimdi Kıbrıs dâvasının çözümü için bir başka

hususu da belirtmek isterim. Bu da, millî bir dâva olarak meselenin halkın gönlünde ve hatırasında canlı tutulması meselesidir. Devletin çeşitli müesseseleri ve Hükümet bu meseleyi, bu dâvayı daima halkın hafızasında diri tutmanın çarelerini düşünmeli, bunun için gerekli propagandayı yürütmelidir. Yoksa bunun unutulması, kendi isteklerinin gerçekleşeceği yolunda karşı tarafa cesaret verme bakımından da mahzurludur. Başka bir sebepten de meseleyi incelediğimiz zaman, bir milletin kalbinde yaşatacağı bir dâva, erken bir çözüme ulaşmasa dahi kaybedilmiş bir dâva sayılmaz. Bir milletin vazgeçmediği, daima gönlünde, hafızasında taşıdığı bir dâva mutlaka bir gün gerçekleşir, gerçekleşme yolu bulunur.

Bizim bu konuda Yüksek Meclise sunacaklarımız bundan ibarettir. Teşekkürler ederim. (C.K.M.P. sıralarından alkışlar.)

19 AĞUSTOS 1974'de T.B.M.M.nde SAYIN ALPARSLAN TÜRKEŞ'İN KIBRIS'LA İLGİLİ KONUŞMASI:

İkinci Kıbrıs harekâtı da zaferle sonuçlanmıştır. Böylece, Türk Milletinin enerjik karakterine ve yıllardan beri süren özlemine uygun, alınmış kararlarla Kıbrıs'ta Türk Milletinin dâvası, insan hakları, barış sağlanması gibi gayeler daha sağlam teminata kavuşmak imkânını bulmuştur. Bu zafer Türk Milletini çelik bir birlik haline getirmiştir. Cumhuriyet Hükûmetinin isabetli kararı bütün Milletçe, Meclisiyle, partileriyle desteklenmiştir.

Bu arada milletimiz, vakarlı tutumuyla, değerli demeçleriyle daima milletimize yüksek moral vermiş, yol göstermiş olan sayın Cumhurbaşkanımızın çevresinde ve Cumhuriyet Hükûmetinin desteğinde şerefli Türk Silâhlı Kuvvetleriyle sıkı sıkıya, el ele vererek Cumhuriyetin kuruluşunun 51'nci yılında tarihimize yeni şerefler ve yeni zaferler kazandırmıştır.

Bu kazanılan zaferler dolayısiyle büyük milletimizi, büyük Meclisimizi, başta sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere Cumhuriyet Hükûmetini ve Türk Silâhlı Kuvvetlerini yüksek huzurunuzda kutlamayı şerefli bir vazife sayıyorum.

Bu büyük ve şerefli harekâtın icrasında canlarını, kanlarını feda etmiş olan, bu uğurda şehit olmuş olan değerli memleket evlâtlarını huzurunuzda minnetle, tazimle anıyorum. Cenabı Hak'tan kendilerine rahmet dileyerek, ailelerine ve büyük Türk Milletine baş sağlığı diliyorum.

Bu zafer harekâtında değerli hizmetler ifa ederek gazilik mertebesini kazanmış olan Silâhlı Kuvvetler mensuplarına da minnet, şükran ve saygılarımızı sunmayı yine şerefli bir vazife sayıyorum.

Bu arada, yıllardan beri Kıbrıs'ta Türklüğün şerefini, Türk Milletinin büyük varlığının, menfaatlerinin korunmasını her çeşit güç şartlar altında yapmış olan ve bu uğurda her türlü zulme, baskıya karşı kahramanca göğüs germiş olan Kıbrıs'lı soydaşlarımızın hatıralarını anmayı ve bu mücadelede yıllarca kan dökmüş, can vermiş olan şehitlerimizi tazimle yadetmeyi, kendilerine minnet ve şükranlarımızı sunmayı, Cenabı Hak'tan rahmetler dilemeyi yine şerefli bir vazife saymaktayım.

Bu mücadelede Kıbrıs Türklüğüne önderlik etmiş olanların ve bugünkü Kıbrıs Türklerinin cemaat reisi olan ve Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı bulunan sayın Rauf Denktaş'ın hizmetlerini de huzurunuzda takdirle ve minnetle yadetmeyi yine milletimiz için şerefli bir iş sayıyorum.

Muhterem arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti başından beri insan haklarına saygılı, barışçı ve milletlerarası anlaşmaların çizdiği yolda bulunmayı şiar edinmiş ve bunu bütün Dünyaya ilân ederek hareket etmiştir. Buna karşılık, karşımızda bulunanlar İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine rağmen, Birleşmiş Milletler Anayasasına rağmen, in-

san haklarına rağmen her çeşit vahşeti, cinayeti işlemekten geri durmamışlardır.

Kıbrıs'ta soydaşlarımıza karşı çok eskiden beri Rumlar tarafından başlatılmış olan baskılar, zulümler, cinayetler hiç bir gün durmamıştır. Bugün de devam etmektedir. Gerek Rumlar gerek Yunanlılar bu cinayetlerin durdurulması yolunda bir niyet sahibi olduklarını da göstermemektedirler. Bu cinayetlerin durdurulması için kendilerine yapılan gayet insancıl çağrılara karşı da cinayetlerini durdurmayacaklarını ifade etmek inadını göstermişler ve göstermeye devam etmektedirler.

KIBRIS TÜRKLÜĞÜNÜ KATLEDENLER YARGILANMALIDIR

Muhterem arkadaşlarım, Kıbrıs'ta Türklere karşı Rumlar tarafından yıllardan beri işlenmekte bulunan cinayetler bugün de işlenen ve işlenmeye devam eden cinayetler insanlığa karşı işlenmiş suçlardır. İnsanlığa karşı işlenmiş cinayetlerdir, jenosid hareketleridir. Buna karşı Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Birleşmiş Milletlere başvurarak Birleşmiş Milletler tarafından milletlerarası tarafsız adil bir soruştuma kurulunun teşkilini isteyip, bu kurulca Kıbrıs'ta işlenen cinayetlerin soruşturulmasını, tahkikatının yapılmasını istemesi yerinde olur. Bununla da yetinmeyerek İkinci Dünya Savaşından sonra olduğu gibi, insanlığa karşı işlenmiş olan suçların suçlularını, cânilerini, katillerini muhakeme etmek için nasıl milletlerarası bir mahkeme kurulmuş ise, yine Kıbrıs'ta Türklere karşı girişilen cinayetler, insanlığa karşı işlenmiş cinayetler mahiyetini almış bulunduğundan ve bu cinayetler durmadan devam et-

mekte olduğundan ve devam edeceği de inatla, ısrarla söylendiğinden, belirtildiğinden bunlara karşı da bunların suçlularını muhakeme etmek üzere yine milletlerarası tarafsız bir mahkeme kurulmasını Birleşmiş Milletlerden istemek yerinde olur kanaatindeyim.

Birleşmiş Milletler aracılığı ile bahsedilen bu kurulların sağlanması mümkün olmadığı takdirde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti dünyaca tanınmış çeşitli milletlere mensup hukuk kurumlarını harekete geçirmeyi denemeli ve bu hukuk kurumlarından seçilecek hukukçuların katılmasıyla kurulacak tahkik heyetleri meydana getirilmesini ve bu cinayetlerin tahkikatının yapılmasını temine çalışmalıdır.

Bütün bunlara rağmen, bütün iyi niyetimize rağmen cinayetler devam ettiği takdirde, Türklere karşı her çeşit insan hakları çiğnendiği takdirde Cumhuriyet Hükümetinin bundan önce gösterdiği enerjik davranışı yeniden ele almasında ve Atilla - III harekâtına girişerek Kıbrıs'ın tümünü işgal altına alarak Rum çetelerini, cinayet çetelerini silahtan tecrit edip, canileri de adil mahkemelere sevketmek yoluna gidilmesi başvurulacak son çare olmalıdır.

BAŞKAN — Sayın Türkeş, bir dakikanız kalmıştır efendim.

ALPARSLAN TÜRKEŞ (Devamla) — Bunlar yapılırken bu tedbirler alınırken ve alındıktan sonra etraflı, uzun vadeli, sürekli, yaygın, planlı bir propaganda faaliyeti unutulmamalıdır. Dünya kamuoyunu aydınlatacak ve tarafımıza, lehimize çevirecek tedbirler almaya gayret göstermeliyiz. Ayrıca tesirli ve olaylara yön veren diplomatik faaliyetler de unutulmamalıdır. Türkiye aleyhinde gerek Birleşmiş Milletlerde, gerekse Birleşmiş Milletler dışında ortaya

çıkan kararlar Türk Dışişleri Bakanlığının birer yenilgisidir. Türk diplomatları, Türk Dışişleri aleyhimizde yürütülen faaliyetleri çok önceden sezmeli, çok önceden öğrenmeli, çok önceden gerekli tedbirlerini almalıdır. Türk Dışişleri Teşkilâtının kuruluş hikmeti bu olsa gerek kanaatindeyiz.

Bunlarla beraber komşularımız modern silâhlarla silâhlanmaktadırlar. Türk Silâhlı Kuvvetlerini biz de modern silâhlar, araçlar ve gereçlerle her çareye başvurarak süratle donatmayı birinci vazife saymalıyız, daima saldırılara karşı, aleyhimizdeki çeşitli düşmanca faaliyetlere karşı caydırıcı, alıkoyucu güçte, vasıfta Silâhlı Kuvvetlerimizin bulunması barışın en büyük teminatı olacaktır.

BAŞKAN — Sayın Türkeş, süreniz bitmiştir, lütfen bağlayınız.

ALPARSLAN TÜRKEŞ (Devamla) — Peki sayın Başkan.

Türkiye Büyük Millet Meclisi sayın üyeleri, hepinize en derin saygılarımı sunarım. (Alkışlar.)

23 TEMMUZ 1974'de T.B.M.M.'nde SAYIN ALPARSLAN TÜRKEŞ'İN KIBRIS'LA İLGİLİ KONUŞMASI

«Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin sayın üyeleri. Geçen 5 gün önce alınmış karar Cumhuriyetimizin tarihinde cidden bir dönüm noktası teşkil etmiştir.

10 Yıldan fazla bir zamandan beri Türk milletinin iştiyakla beklediği bir karar Cumhuriyet Hükûmeti tarafından alınmıştır. Bu karar, Kıbrıs'ta Londra ve Zürih anlaşmalarıyla kurulmuş olan nizamın alt üst edilmesi ve orada yaşayan Türklerin haklarının tehdit altına girmesi, Türkiye Cumhuriyeti hükûmetinin haklarına, güvenliğine karşı bir tehdit meydana gelmesi üzerine anlaşmaların Türkiye hükümetine verdiği hak, Türk Silâhlı Kuvvetleri tarafından kullanılmıştır. Bu bütün milletimizi memnun eder. Yıllardan beri milletimizin içinde birikim meydana getirmiş olan duyguları coşturan bir karar olmuştur. İktidarıyla, muhalefetiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi de bu kararı tasvip etmiş ve Cumhuriyet hükümetine istemiş olduğu yetkiyi de hiç tereddüt etmeden ittifakla vermiştir.

Muhterem arkadaşlarım,

Yapılmış olan hareket, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin binlerce yıllık tarihinden gelen yüksek vasıflarını korumayı devam ettirdiğini göstermiş, şanlı Türk askerlerinin binlerce yıldan beri gösterdiği büyük başarıların yeni bir örneğini teşkil etmiştir.

Sözün burasında, binlerce yıllık tarihinde taşıdığı büyük şan ve şereften kuvvet alan ve ona lâyık olduğunu göstermiş bulunan Türk Silâhlı Kuvvetlerimizi şükrânla, takdirle ve minnetle anmayı şerefli bir vazife sayıyorum.

Bu harekât dolayısıyla Türk milletinin yüce hakları uğrunda, Türk vatanının güvenliği uğrunda hayatlarını feda etmiş olan şehitlerimize Cenab-ı Hak'tan rahmet diler, onların aziz hatıralarını hürmetle anarak, onlara da minnet ve şükrânlarımızı arz etmeyi vazife sayarım.

Muhterem arkadaşlarım, girişilmiş olan hareket, istenilen neticeye varmış mı, varmamış mı? Bunun üzerinde konuşmayı bugün için erken ve gereksiz sayıyorum. Bir kere, elimizde henüz durumu aydınlatacak yeterli bilgi yoktur.

Cumhuriyet hükümeti tarafından da Büyük Meclise gerekli bilgiler henüz verilmiş değildir. Benden önce konuşan değerli arkadaşlarımın işaret buyurdukları gibi, yapılmış olan hareket hakkında tarafımızdan uğranılmış olan zayiat hakkında, karşı tarafın uğramış olduğu zayiat hakkında hükûmetimizin gerekirse gizli celse yaparak Büyük Meclisi aydınlatmaktan çekinmemesi bir zarurettir. Buna kesin ihtiyaç vardır.

Yabancıların bildiği, yabancı basında yer alan, yabancı ajanslardan çeşitli şekillerde ifade edilen hususlar mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne,

onun hükümeti tarafından hiç çekinilmeden, gerekiyorsa gizli bir celse yapılarak açıklanmalı, ifade edilmelidir. Hattâ Türk kamuoyuna da ifade edilmelidir .Demokrasi açıklık rejimidir. Ve hükümet de yapılan hareketi ,aynı zamanda demokrasinin bir zaferi olarak benimsemiş ve ilân etmiştir. Demokrasiye bağlı olan Cumhuriyet hükümetinin, demokrasinin bir kaidesi olan kamuoyunu aydınlatmak ve Büyük Meclisi de aydınlatmak görevini bir an önce yerine getirmesi millî menfaatlerimiz bakımından çok hayırlı bir husus teşkil eder.

Bunları belirttikten sonra, önümüzdeki çeşitli ihtimaller üzerinde de Büyük Meclisin dikkatlerini çekmeyi bir vazife sayıyorum.

Muhterem arkadaşlarım, tarihimizde birçok büyük zaferler kazanmışızdır; fakat zaferden sonra kazandıklarımızı diplomasi masalarında kaybetmişizdir. Bugün Türk Silâhlı Kuvvetleri tarafından hükümetin aldığı isabetli kararla 59 saat içerisinde girişilmiş ve başarılmış olan hareket hükûmetin bu harekete başlamadan önce Kıbrıs'ta elde etmeyi gaye olarak göstermiş olduğu siyasî hedefleri elde edecek vüs'ati bulamamıştır. Bu bakımdan girişilecek müzakerelerde harekete başlamadan önce hükümetin siyasi hedef olarak ortaya koymuş olduğu, ilân etmiş olduğu hedeflerin müzakere masalarında sağlanabilmesi mühim bir konu teşkil etmektedir. Hükümetin ilân etmiş olduğu hedefler, Kıbrıs'ta meydana gelmiş olan gayrimeşru rejimi kaldırmak ve Londra ve Zürih anlaşmalarına göre Kıbrıs Anayasasına uygun meşru düzeni yeniden tesis etmek Enosis'e giden yolu kapamak, Kıbrıs Cumhuriyetini ve onun ortak bütünlüğünü teminat altına almak, garantör devlet olarak bunu temin etmek, orada yaşa-

yan soydaşlarımızın güvenliğini, hükümetin deyimiyle güvence altına almak. Bunlar; özet olarak hükümetin ilân ettiği siyasî hedeflerdir. 59 saatlik askerî harekât, bu hedefleri kolayca teminat altına alacak bir vüs'ate erişmemiştir. Önümüzde bir vüs'at meselesi vardır, ama bugün şu saatte bu konu üzerinde daha geniş konuşmayı gerekli bulmuyorum. Eğer Büyük Meclisimiz gizli oturumda olsaydı bunun üzerinde ve daha başka konularda daha geniş olarak görüşlerimi yüksek takdirlerinize arz etmek isterdim.

Muhterem arkadaşlarım, Kıbrıs konusu, Türkiye'nin güvenliği konusudur. Türkiye'nin ekonomik entegrasyonu ile sıkı sıkıya bağlı bir konudur. Kıbrıs, Yunanistan'a 700 mil uzakta, onun ne emniyetiyle, ne ekonomik bütünlüğü ile hiçbir ilgisi olmayan bir adadır, Kıbrıs'ta yaşayan nüfusun çoğunluğunu teşkil eden kısmının kendini Yunanlı sayması (Gerçekte Yunanlılıkla ilgileri şüphelidir) bu adanın Yunanistan'la birlik olması için bir hak teşkil etmez. İleri sürülen self - determinasyon meselesi de hiç bir zaman ciddiyetle ele alınacak bir mesele kabul edilemez. Aynı mesele Lozan'da Batı Trakya için bizim tarafımızdan da bahis konusu edilmişti; ama o zaman bir toprağın kime ait olacağı meselesi bahis konusu olunca, evvelâ self - determinasyon değil o toprak hangi ülkenin güvenliği ile ve ekonomik entegrasyonu ile ilgilidir, ilk önce bu gelir demişlerdi bize. Bu gerçeklerle karşımıza çıkanlar, bugün self-determinasyon meselesi ile ve dünya kamuoyunu da çeşitli oyunlarla karıştırarak Kıbrıs'ı Elen emperyalizminin bir parçası haline getirmek istemektedirler. Alınmış olan kararla bu isteğe Türk milletine yakışır bir ciddiyetle ve enerjiyle karşı çıkılmıştır.

Girişilmiş olan hareketin bundan sonra da milletimiz ve memleketimiz için hayırlı sonuçlar vermesini temenni edeceğim. Ve Büyük Meclisimizin birkaç gün önce gösterdiği gibi, bundan sonra da aynı birliği göstererek millî dâvamızın çözümlenmesinde Cumhuriyet hükümetinin arkasında aynı birlik ve beraberlik içinde desteği göstererek millî hedeflerimize beraberce varmamızın mümkün olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum ve bu vesile ile hepinize saygılarımızı sunarım.

Üçüncü Bölüm

RÖPORTAJLAR ve BEYANATLAR

(Sayın Alparslan Türkeş'le Yapılan Kırbıs'la İlgili Röportajlar)

I. RÖPORTAJLAR

1966 yılında Kıbrıs Türk Kültür Derneği adına Millîyetçi Lider Alparslan TÜRKEŞ'le yapılan ve aynı yıl adı geçen dernek tarafından bir broşür halinde neşredilen roportajı aynen aşağıya alıyoruz :

KIBRIS VE TÜRKEŞ

Soru: 1 — Sayın Türkeş, Kıbrıs Türkleri, millî dâvalarına gösterdiğiniz ilgiden ötürü sizlere şükran borçludur. Muhakkak ki, bu şükranda Kıbrıslı olmanızla kardeşlerinizi unutmamanızın da büyük rolü var. Bu bakımdan önce Kıbrıs'a ilişkin hikâyenizi rica edebilir miyim?

Cevap: 1 — Sayın Yalın, Kıbrısta doğmuş olmaktan ve Kıbrıslı bir Türk olmaktan daima iftihar duymuşumdur. 1917 yılının 25 Kasım'ında Lefkoşe'de, Kirlizâde sokağında bulunan evimizde dünyaya geldim. 15 yaşına kadar Kıbrıs'ta bulundum; orta tahsilimi de orada yaptım. Ve 1933 yılında âilece Türkiye'ye göçerek İstanbul'da yerleştik. Kıbrıslı kardeşlerime karşı her zaman sıcak bir ilgi ve heyecanlı bir bağlılık duymuşum-

dur; çünkü, beni yetiştiren insanlar olmaları dolayısiyle onları milliyetçi, Türk Milleti'ne bağlı, anavatana karşı coşkun sevgi besleyen o insanların arasında ilk duygularımı almış olmanın hâtıralarını dâima yaşarım ve taşırım. Bu bakımdan Kıbrıslı kardeşlerime her zaman en samimî, en içten duygularla bağlıyım. Fakat Kıbrıs dâvâsı üzerinde gösterdiğim titizlik ve hassasiyet, sadece bu bağlılık dolayısiyle değildir. Daha önemli sebepler de vardır. Bu sebeplerin başında Türk Milleti'nin ve Türkiye'nin yüksek menfaatleri gelmektedir. Türkiye'nin yüksek menfaatleri ve güvenliği yönünden Kıbrıs'ın taşıdığı önem de bu konu üzerinde hassasiyetle durmamın başlıca sebeplerini teşkil etmektedir.

Soru: 2 — Bu münasebetle partinizin Kıbrıs siyasetini de özetleyebilir misiniz?

Cevap 2 — Partimin Kıbrıs politikası, Türkiye'nin millî menfaatlerini ve varlığını daima korumak, onun her gün biraz daha yükselmesini ve her çeşit tehlikeden, baskıdan korunmasını sağlamak esasından hızını almaktadır. Kıbrıs'ın bu yönden taşıdığı önem büyüktür. Çanakkale boğazından itibaren tâ Antalya yakınlarına kadar batı kıyılarımızı tıkamakta olan Yunanlıların elindeki adalardan sonra, tarih boyunca Türkler'e ait olmuş ve hiçbir zaman Yunanlıların işgaline ve Yunanlıların idaresine geçmemiş olan Kıbrıs üzerinde de Yunanlıların hak iddiasına kalkması, Kıbrıs'ın doğu Akdeniz'de taşıdığı stratejik önem yönünden ve özellikle Antalya, Mersin, İskenderun gibi Türkiye'nin güneye açılan kapılarını tıkama mevziinde bulunan Kıbrıs Adası'nın, önemini bir kat daha arttırmış ve bu konu üzerinde partimin politikasının açıklanmasını temin etmiştir.

Kıbrıs politikamızı, biz yürütürken Türkiye'nin iç politikası ve dış politikası yönünden iki esası daima göz önünde tuttuk. İç politika yönünden Türk halkının kendi nefsine ve varlığına olan güvenini, moralini, yüksek tutmak ve istediği zaman kendi millî varlığını koruyacak güçte olduğu inancını daima her çeşit tecavüzden, her

çeşit sarsıntıdan beri bulundurmak... Bu görüşle Kıbrıs politikasını daima partilerüstü bir düşünce ile yönetmeyi esas aldık; bazı partilerin ve bazı hükümet adamlarının yaptıkları gibi, Kıbrıs'ı iç politikada kendi parti çıkarlarını sağlamak yolunda bir vasıta olarak kullanma hususunu hiç bir zaman kabul etmedik; bu yola sapanları da şiddetle tenkit ettik ve onlara karşı durmağa çalıştık. Nitekim geçen sene Büyük Millet Meclisinde bu konuyla her iki büyük partinin açmağa kalkıştıkları genel görüşmeleri önlemeğe çalıştık ve genel görüşme yerine mecliste, meclis araştırması açılması yoluna gidilmesi, genel görüşmelerle karşılıklı olarak iç politikada çıkar temini yolunda bu millî, kutsal dâvâyı zedelemekten sakınılmasını sağlamağa çalıştık.

Dış politika olarak Kıbrıs konusunu incelerken ve bu konu üzerinde çalışmalar yaparken, şu ilkeleri ve esasları göz önünde bulundurduk. Birinci olarak Türkiye'nin stratejik güvenliğini korumak... Kıbrıs Adası, Türkiye'nin yakın güvenliği ile çok ilgili bir mevkide ve mevzidedir; Türkiye'nin güneyden sarılmasını sağlayan bir ada durumundadır. Türkiye'nin gelecekteki güvenliği ve halkının refah içinde baskıdan uzak olarak yaşaması, Kıbrıs Adası'nın mutlaka Türkiye'nin elinde bulunmasını gerektirir.

Diğer önemli bir husus da, Kıbrıs Türkleri'nin varlığını korumak ve onları, bilhassa Yunanlılar gibi, başka milletlere karşı insan haklarını da çiğneyerek müsamahasız davranan ve onları vahşi şekilde yok etmek usullerini kullanan bir milletin idaresine geçmesini önlemek esasını daima göz önünde bulundurduk. Kıbrıs Türkler'i, Türkiye'ye bağlı ve Türk Milleti'nin oraya gitmiş, onun tipik örneğini teşkil eden temiz bir kütledir. Bu kütleyi korumak ,yaşatmak, daima heyecanla üzerinde durduğumuz bir konu olmuştur.

Diğer bir esas da, Türkiye'yi yıkmak için kurulduğu günlerden beri çalışan Elenizm'in Türkiye'yi yıkma faaliyetlerinde bir safha teşkil eden Kıbrıs'ı ele geçir-

me faaliyetlerini önleyerek Etnik-i Eterya'nın senelerden beri Türkiye aleyhinde tahakkuk ettirmeğe çalıştığı sinsi hıyanet politikasını orada kırmağı kendimiz için esas görev saydık. Bundan ayrı olarak hiçbir zaman Yunanistan'a ait olmamış bulunan bu ada, 308 sene Türk idaresinde bulunmuş ve Türkler'e ait olmuştur. 1878 Türk - Rus Harbi neticesinde uğranılan büyük felâketlerin baskısı altında o zamanki Türk hükümeti, Kıbrıs Adası'nı İngitere'ye muvakkaten vermiş; fakat adayı en yakın zamanda geri almayı da daima göz önünde bulundurmuştu.

Bu maksatla yapılmış olan anlaşmaya açık hükümler koymuştur. Konmuş olan bu açık hükümlerin de başında Kars, Ardahan ve Artvin'in Türkiye sınırları dahiline girmesiyle Kıbrıs Adası'nın da Türkiye'ye geri verilmesi gerektiği şartı yer almıştır. Bunun yanısıra Kıbrıs konusunda Türkiye'ye karşı birçok emrivakiler yapılmıştır. Bildiğimiz gibi, Kıbrıs Zürich ve Londra anlaşmalarıyle bağımsız bir devlet haline getirilmiştir. Bu antlaşmalar, gerek Makarios tarafından, gerek Yunanistan tarafından çiğnenmiş ve Türkiye'ye karşı üst üste birçok emrivakiler yapılmıştır. Bu emrivakilere karşı bir devletin boyun eğmesi kadar o devlet için tehlikeli bir hareket olamaz. Kıbrıs konusunda cihan efkârı umumiyesinde «Türkiye, kendisine karşı yapılan emrivakilere nasıl olsa boyun eğiyor; o halde Türkiye'den endişe edilemez; Türkiye'den herhangi bir şeyi kapıp cebimize koyduğumuz takdirde yanımıza kâr kalabilir; çünkü emrivakilere karşı çıkış yapacak enerjiye ve kudrete sahip değildir,» gibi bir inancın doğması kadar Türkiye için tehlikeli bir düşünce, bir görüş olamaz. İşte Türk hükümetleri, Kıbrıs politikasında gösterdikleri pasif ve miskince davranışlarla cihan efkârında Türk Devleti hakkında bu gibi yanlış ve çok zararlı bir durumun da doğmasına sebebiyet vermiş kabul edilebilir. Bu gibi davranışlara meydan vermemek, bu gibi intibaların doğmasını önlemek için de Kıbrıs'ta mutlaka Türkiye'nin enerjik dav-

ranması ve oradaki Yunan emrivakilerini bertaraf etmesi gerekmektedir.

Soru: 3 — Peki, Kıbrıs dâvâmızın kazanılabilmesi için ne gibi tedbirler öngörüyorsunuz?

Cevap 3 — Kıbrıs dâvâsının Türkiye lehine bir sonuca, bir çözüme ulaştırılabilmesi için başlıca üç ana yolda harekete geçilmesini gerekli görmekteyiz. Bunların birincisi, dünya çapında geniş, plânlı ve ilmî bir propoganda faaliyetine girişmek gereklidir. Hepimiz biliyoruz ki, yeryüzüne yayılmış bir kuvvetli Yunan propogandası vardır. Bunlar, Kıbrıs dâvâsında da yıllardan beri durmadan çalışmışlar ve hakikatleri dünya efkârına ters yönden göstermişlerdir. Bunun için Türkiye, dünyaya hakikatleri olduğu gibi anlatmak ve Kıbrıs mes'elesinde Yunanlıların çok haksız bulunduğunu göstermek için ilmî ve sistemli bir propoganda faaliyetine girişmelidir. Propagandayı, biz, daima ihmal etmişizdir. Halbuki bugünkü dünyada en kudretli vasıta, en kudretli silâh, propagandadır, bunun üzerinde önemle durulması gereklidir.

İkinci husus, dünya çapında aktif ve diplomatik çalışmaya girişmek lâzımdır. Yunan diplomatları her tarafta durmadan kendi millî çıkarlarını sağlamak için akla gelmedik faaliyetler gösterirken, üzülerek belirtmek lâzımdır ki, Türk diplomasisi durgun, kendisinden beklenileni yapmaktan uzak bulunmuştur. Geçenler geçmiştir, fakat bundan sonra faaliyete geçmek ve ilmî esaslarla hazırlanmış bir diplomatik plâna göre dünyanın her köşesindeki diplomatik heyetimizin hummalı bir çalışmaya girişmeleri lâzımdır. Biliyoruz ki, Kahire Konferansı'nda ve diğer çeşitli milletlerarası toplantılarda Yunanlıların evvelden yaptıkları uzun hazırlıkların neticesi olarak onlar lehinde kararlar çıkmış ve Türkiye aleyhinde, Türklük aleyhinde bir takım görüşler ortaya atılmıştır. Bunların elbette sebebi, Yunan diplomasisinin geniş faaliyeti ve sorumluluğu, Türk diplomasisinin gösterdiği faaliyetsizlik, uyuşukluk ve durgunluktur.

Üçüncü husus ise, Kıbrıs Adası'nda mutlaka kuv-

vete dayanan bir fiilî durum meydana getirmek zorunluğundayız. Yunanlılar NATO silâhlarıyla donatılmış olarak 15.000 kişilik bir Yunan kuvvetini 700 mil uzakta bulunan kendi topraklarından Kıbrıs'a taşımışlar ve Kıbrıs'ı fiilî işgal altına almışlardır. NATO silâhları ile Kıbrıs'a Yunan kuvvetleri nasıl taşınmış ve orada bu Yunan kuvvetleri nasıl Kıbrıs'ı fiilen işgal altına almışlarsa, Türkiye'nin de mutlaka en az 15.000 kişilik Yunan kuvvetine denk bir Türk kuvvetini sevketmesi ve orada bu kuvvetlerin bir fiilî durum meydana getirmesi lâzımdır. Ancak böyle bir durum hasıl olduktan sonra gerekirse müzakere masasına oturulur ve Kıbrıs için Türkiye lehinde, elverişli bir çözüm yoluna gidilebilir.

Soru: 4 — O halde Türk - Yunan görüşmelerinden ne gibi faydalar umuluyor?

Cevap 4 — Türk - Yunan görüşmelerinden, biz, hiçbir fayda ummuyoruz. Daha bu ikili görüşmelere başlanırken yayınladığımız birçok bildirilerle kamu oyuna bu müzakerelerin Türkiye için zararlı olacağını; bunun zaman israfına yol açacağını; zamanın ise Yunanlılar lehine işlediğini, lâflarla oyalanmak yerine Türk hükûmetinin ciddî tedbirlere gitmesi gerektiğini açıkladık ve bu fikrimizde hâlâ da ısrar ediyoruz. Her fırsatta bu görüşümüzü, gerek yetkili hükümet adamlarına, gerekse Türk kamu oyuna açıklıyoruz.

Soru 5 — Kıbrıs konusunda yeni plânlarınız da bulunuyor mu?

Cevap 5 — Kıbrıs konusunda plânlarımız vardır. Plânları, hükümete verdiğimiz iki muhtırada geniş şekilde açıklamış bulunuyoruz.

Soru: 6 — Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Cevap 6 — Bu konuda bilgi veremeyeceğim, çünkü hükümete vermiş olduğumuz bu muhtıra gizlidir. Millî emniyetimizle ve Kıbrıs'la ilgili birçok esasları açıklamaktadır. Bunu dostlarımız kardeşlerimiz, vatandaşlarımızın öğrenmesi kadar bu konuşmamızı dinleyecek olan

düşmanlarımız da öğrenebilir; onun için müsaadenizle bu konuda açıklama yapamayacağım.

Soru: 7 —"Bugünkü durumda hükümet, Kıbrıs Türk-leri'nin aleyhine olabilecek bir anlaşmayı kabul eder ve bunu ,lehte bir anlaşma olarak gösterirse, parti olarak ne yapacaksınız?

Cevap 7 — Kanaatımca ne bugünkü hükümet, ne de başka herhangi bir Türk hükümeti, Kıbrıs Türkleri'nin aleyhine olan bir anlaşmayı kabul etmez ve edemez. Şayet ihtimal olarak böyle birşey meydana gelecek olursa, yapılacak olan Kıbrıs Türkleri aleyhindeki bir anlaşma, aynı zamanda Türkiye'nin de aleyhinde olan bir anlaşma olacaktır. Böyle bir şey yapıldığı takdirde bir parti olarak sorumluların mahkemeye sevki de dahil olmak üzere, her çeşit işlemin yapılması için Türk Milleti ile beraber harekete geçeceğiz. Ve Kıbrıs Türkleri'nin aleyhinde olan bir anlaşmanın asla kabul olunmaması için her çareye başvuracağız.

Soru: 8 — Kanaatinizce, daha önce veya bugün bir müdahaleyi önleyen engeller var mıdır?

Cevap 8 — Bize göre Kıbrıs olayları başladığından beri, yani 23 Aralık 1963'den beri Türkiye'nin müdahalesini önleyecek hiçbir ciddî engel olmamıştır. Bugün Kıbrıs'a müdahaleyi önleyecek bir engel yoktur. Şimdiye kadar çeşitli hükümetler ve politikacılar tarafından ileri sürülen sebepler ve mazeretler, Türk hükümetinin idaresine musallat olmuş olan âciz, miskin, liyâkatsiz insanların beceriksizliklerini örtmek için uydurdukları hikâyelerden ibarettir.

Soru: 9 — İktidarda bulunmuş olmanız halinde yine bu şekilde düşünecek miydiniz?

Cevap 9 — İktidarda da bulunsaydık bu şekilde düşünecektik ve şayet biz iktidarda bulunsaydık Kıbrıs sorunu şimdiye kadar çoktan çözülmüş olacaktı.

Soru: 10 — Kıbrıslı kardeşlerinize son olarak söylemek istedikleriniz var mı?

Cevap 10 — Kıbrıslı kardeşlerime söylemek iste-

diklerim, kendilerine karşı derin sevgi ve hürmet duyguları taşıdığımdır. Çünkü yıllardan beri kendi kendilerine her çeşit yoksulluğa rağmen ,her çeşit müşküllere rağmen Türk Milleti için, Türklüğün şerefi ve yüksek menfaatleri için gösterdikleri büyük fedakârlık, yaptıkları çarpışmalar, Türk tarihine altın sahifeler kazandırmıştır. Onların bu şerefli mücadelesiyle, ben de iftihar etmekteyim; bütün Türk Milleti de iftihar etmektedir. Kendilerine mutluluklar dilemekteyim ve mutlu yarınlara erişeceklerine inandığımı belirtmek isterim.

Yalın: Güzel düşüncelerinize ,onlar adına teşekkür ederim.

Türkeş: Sağolsunlar, teşekkür ederim.

Haftalık «Devlet» Gazetesi'nin 5. Ağustos. 1974 Tarihli 248'inci sayısında neşredilen mülâkat :

«ALPARSLAN TÜRKEŞ İLE KIBRIS KONUSUNDA BİR KONUŞMA.»

Konuşan: **Şevket Bülent YAHNİCİ**

— Sayın Türkeş, size göre Kıbrıs Adası'nın Türkiye için taşıdığı önem nedir? Daha evvel dış politika ile ilgili, yakın komşularımızla ilgili pek çok konferansınızda, yazılarınızda Kıbrıs, ayrı bir önem taşıyor. Daha evvel de pek çok yönleriyle açıkladığınız bu konuda kısa olarak Ada'nın önemi ve Türkiye açısından önemini belirtir misiniz?

— Kıbrıs, Türkiye için çok büyük önemi bulunan bir toprak parçasıdır. Bir kere jeolojik yapısı itibarıyla Anadolu'dan kopma bir toprak parçasıdır. İskenderun körfezinden Akdeniz'e doğru uzanmış, Torosların deniz içinde yükselmiş olan bir bölümüdür. Ayrıca coğrafya durumu yönünden de Türkiye'nin İskenderun Körfezi, İçel Körfezi ve Antalya Körfezlerini tamamıyla kontrol ve tesir altında bulunduran bir adadır. Ada ayrıca Suriye kıyılarını, Mısır kıyılarını, Süveyş Kanalını; kısacası Doğu Akdeniz'i kontrol eden bir jeopolitik duruma sahiptir. Bununla beraber Kıbrıs adası Türkiye'nin stratejik güvenliğinin önemli bir unsurudur. Yunanistan'dan havala-

nan bir uçak bugün Ankara veya Erzurum'u bombardıman ederek kendi üssüne dönemez. Fakat Kıbrıs'ta üslenecek olan askerî uçaklar Ankara'yı, Erzurum'u veya Türkiye'nin herhangi bir yerini bombardıman edip dönme imkânına sahip olur. Bu askerî önemine ilâveten Kıbrıs adası'nın ekonomik durumu üzerine de birkaç söz söylemek faydalı olur. Kıbrıs adası Anadolu'nun bütünlüğü içinde bir toprak parçasıdır. Yani Kıbrıs Anadolu'dan beslenmedikçe, Anadolu'dan takviye edilmedikçe ve Anadolu'ya eklenmedikçe ,kendi başına ekonomik yönden yeterli olma ve yaşama imkânına sahip değildir. Anadolu'dan ayrı kaldığı sürece de Türkiye'nin ekonomisinde eksiklik meydana getiren, Anadolu'nun ekonomisini eksik bırakan bir tesire sahiptir. Bütün bu yönleriyle Kıbrıs adası Türkiye için var olma, yok olma dâvası durumundadır. Türkiye'nin askerî savunması yönünden, Türkiye'nin ekonomisi yönünden Türkiye için hayatî önem taşımaktadır. Bu duruma ilâveten, 130 bin Türk'ün orada bulunması da, Kıbrıs'ı Türkiye için ayrıca önem taşıyan bir toprak parçası haline getirmektedir. Bunların yanında Kıbrıs'ta Türk milletinin tarihî hakları da mevcuttur. Kıbrıs hiçbir zaman Yunanistan'a ait olmamıştır. Tarihte hiçbir çağda Yunan egemenliği altına girerek Kıbrıs Yunan toprağı halinde yaşamamıştır.

Türk milletinin egemenliği altına girmiştir ve Türk milletinin özü olarak 400 yıl egemenliği altında yaşamıştır. Ancak 1923 Lozan andlaşmasıyla Türkiye Kıbrıs üzerindeki egemenliğinden vaz geçmek zorunda kalmıştır. Bu yönden de, Türk milletinin Kıbrıs üzerinde haliyle hakları vardır. İşte bütün bunların hepsini göz önüne aldığımız zaman Kıbrıs'ın Türkiye için çok büyük önem taşıdığı ortaya çıkmaktadır.

EN ÂDİL ÇÖZÜM KIBRIS ADASININ BÜTÜNÜYLE TÜRKİYE'YE VERİLMESİDİR

— Efendim Türkiye Kıbrıs için başlangıçta nasıl bir istekle çıkmalıydı? Türk dış politikasının senelerden be-

ri sürdürdüğü Kıbrıs politikasıyla ilgili bölümü haklı mıdır, bugünlerde Cenevre'de yapılan görüşmelerde Türkiye sizce nasıl, bir tezi savunmalıdır?

— İsmet İnönü'nün hükûmet başkanlığı devirlerini hatırlatmak mecburiyeti ile karşı karşıya geliyoruz. İsmet İnönü devrinde dış politikamız çok korkak ve çok çekingen bir seyir takib etmiştir. O zamanlar Kıbrıs, İngilizlerin idaresi altında bulunmaktaydı. Yunanlılar ise Kıbrıs'ın kendilerine verilmesini arzu etmekteydiler. Türkiye'ye bu mesele sorulduğu zaman Türk devlet adamları «Türkiye'nin Kıbrıs meselesi diye bir meselesi bulunmadığını, Kıbrıs'ın İngiltere'ye ait bir mesele olduğunu» söylüyorlardı. Tabii bu tutum ve davranışları çok yanlıştı. Çünkü Kıbrıs adası Türkiye için hayatî önem taşıyan bir adaydı. Türkiye'den zorla, gasbedilmiş, Türk milletinin elinden O'nun dar bir zamanında, sıkıntılı bir zamanda baskı ile «Geçici işgal» adı altında alınmış ve daha sonra asıl sahibi olan Türk milletine geri verilmekten kaçınılmıştı. Bunu böylece ortaya koyarak Kıbrıs'ın el değiştirme durumu ortaya konulduğu takdirde, bunun yine eski sahibine verilmesi gerektiğini iddia etmek, Türkiye için gayet makul ve haklı bir istek olurdu. Ama o kadar acıdır ki, Türk hükümetleri hiçbir zaman bu yola yanaşmamışlardır. Türkiye'nin bir Kıbrıs meselesi bulunmadığını, Kıbrıs'ın İngilizlere ait bir iç mesele olduğunu söylemekle yetinmişlerdir. Yıllardır bu böyle devam etmiştir. Diğer taraftan Yunanlılar, dünyanın her yerinde devamlı olarak Kıbrıs'ın Yunanistan'a ait olduğunu, İngilizlerin haksız olarak Kıbrıs'ı boyundurukları altında bulundurduğunu, Kıbrıs'ın Yunanistan'a verilmesi icab ettiğini, İngiltere için askerî yönlerden Kıbrıs'a ihtiyaç varsa, Yunanistan'ın İngiltere'nin askerî ihtiyacını karşılayacak üsleri İngilizlere vermeye herzaman hazır olduğunu ama Kıbrıs'ın idaresinin Yunanistan'a verilmesi gerektiğini propoganda ederek iddia etmişler ve böylece dünya kamuoyunu yıllarca, 40 - 50 yıl devamlı olarak Kıbrıs'ın Yunanlı olduğu ve Yunanistan'a veril-

mesi gerektiği hususunda hazırlamaya gayret göstermişlerdir. Bu propogandaları boşa çıkmamıştır. Nihayet Kıbrıs'ta ayaklanmalar ve İngiliz idaresine karşı gerilla savaşları açılmıştır. Bu savaşlar Yunanistan'ın teşvikiyle ve Yunanlıların gizlice adaya soktukları silâhlarla donatılan yerli Rumlar tarafından ve yine Yunanlılar tarafından gönderilmiş olan Yunan subaylarının idaresinde yürütülmüştür.

Yunanistan; İngiltere'nin dostu ve müttefiki bulunduğu halde , millî haklarını, millî hedeflerini elde etmek için silâh kullanmaktan dahi çekinmemiştir. Buna karşılık Türkiye yine sessiz ve pasif kalmıştır. Ta ki İngiltere «Türkiye'yi de ortaya çıkarırsam, Türkiye'nin de ada üzerinde hak iddia etmesi karşısında Yunan baskılarına ,Yunan isteklerine karşı bir denge sağlayabilirim ve böylece ada üzerindeki hakimiyetimi devam ettirebilirim» düşüncesiyle Türk hükûmetini de el altından ada üzerinde talepler ileri sürmeye teşvik edinceye kadar bu böyle devam etmiştir.

O kadar gariptir ki 1949 yılında CHP hükûmeti iktidarda bulunduğu sırada o günün Dışişleri Bakanı merhum Necmettin Sadak'a, İstanbul'a gidişinde Haydarpaşa'da gazeteciler soru soruyorlar. Diyorlar ki: «Kıbrıs'ı Yunanlılar istiyorlar. Türkiye'nin de Kıbrıs üzerinde hakları vardır. Bu hususta ne düşünüyorsunuz?» Bu soruya o zamanki Dışişleri Bakanı «Türkiye'nin Kıbrıs meselesi diye bir meselesi yoktur. Bu mesele tamamıyla İngiltereye aittir» diye kestirip atmıştır. Ondan kısa bir zaman sonra iktidar değişikliği olmuştur. DP 1950 seçimlerini kazanmış ve iktidara gelmiş, DP'nin o zamanki Dışişleri Bakanı merhum Prof. Fuat Köprülü'ye de aynı sorular sorulduğu zaman Fuat Köprülü de «Türkiye'nin Kıbrıs meselesi olmadığını, bunun İngiltere'ye ait bir mesele olduğunu» ifade etmiştir. Cumhuriyet hükûmetleri o günlerde bu millî topraklar, bugünkü sınırlar dışında kalmış olan, kendi topraklarımız üzerinde böylesine korkak ve şuursuz, böylesine pısırık davranışlar ve tutumlar gös-

termişlerdir. Fakat bundan sonra İngilizlerin de takındığı tavırdan cesaretlenerek Türk hükûmeti Kıbrısın Yunanistan'a verilemeyeceğini, Kıbrıs'ın Türkiye'ye verilmesi gerektiğini ortaya atmıştır. Bunun üzerine Kıbrıs'ın Türkiye'ye verilmesi yolunda mitingler düzenlenmiştir. Gençlik bu hususta birçok toplantılar yapmıştır. Bu mücadele bu şekilde bir müddet devam ettikten sonra Türk hükûmetinin tutumunda yine bir kararsızlık belirmiştir. Bu sefer de Kıbrıs'ın Türkiye'ye katılması isteklerinden vazgeçilmiş, bunun yerine «Ya taksim, ya ölüm» sözleriyle Kıbrıs'ın Türkler ile Yunanlılar arasında taksimini ortaya atan bir görüş ileri sürülmüştür. Buna karşılık Yunanistan başından beri bir tez ileri sürmüştür. O tez de ENOSİS'tir. Yani Kıbrıs'ın tümüyle Yunanistan'a ait olduğu ve Yunanistan'la birleşmesi gerektiği tezidir. Zaman içinde adada çarpışmalar olmuştur. Katliamlar olmuştur. Ve Türkiyede ağırlığını ortaya koymuştur. Neticede 1960 yılında Londra ve Zürih anlaşmaları yapılmıştır.

Bu anlaşmalara göre Ada'da bağımsız bir Kıbrıs devleti kurulması yoluna gidilmiştir. Kıbrıs'ta ayrı bir millet mevcut değildir. Adada yaşayanlar iki ayrı milletin orada yaşayan parçalarından ibarettir. Bir tarafta Rumlar var. Bunlar kendilerini Yunanlı saymakta ve Yunanca konuşmaktadırlar. Yunanistan'a katılmayı istemektedirler. Diğer tarafta Türk milletinin bir parçası olan Türk toplumu vardır. Bunlar da Türkçe konuşurlar, kendilerini Türk milletinin bir parçası sayarlar ve Yunan hakimiyeti altına girmek istemezler. Türkiye ile birleşmek, Türkiye'nin bir parçası olmak isterler. Bu durumda adanın taksimi de bir çözüm yolu olarak düşünülebilirdi. Fakat en adil çözüm, Kıbrıs Adasının bütünüyle Türkiye'ye verilmesidir. Çünkü Türkiye'nin bu ada üzerinde tarihî hakları vardır. Kıbrıs Türkiye'nin hayatî güvenliğiyle ve ekonomik bütünlüğüyle ilgilidir. Adada yaşayan çok sayıda Türk soyundan insanlar vardır ve ada topraklarının mülkiyeti de % 40'ın üstünde Türklere aittir. Nüfus ço-

ğunluğu meselesi ele alınacak olursa, nüfus çoğunluğunu Kıbrıs adası üzerinde yaşayan insanların arasındaki nüfus olarak düşünmemek lâzımdır. Kıbrıs'ın dahil olduğu Anadolu coğrafyası içinde yaşayan nüfusu düşünmek lâzımdır. Anadolu coğrafyası içinde yaşayan nüfusun büyük çoğunluğu Türktür. Rumlar bu kahir ekseriyet içinde büyük bir azınlıktır. Binaenaleyh Kıbrıs adasını Anadolu coğrafyasından ayırarak sanki bir ülke imiş gibi düşünüp orada yaşayan nüfusta Rumlar çoğunluğu teşkil ediyor. Türkler azınlıktır diye adanın mülkiyeti üzerinde bir hükme varmaya kalkışmak yanlış olur. Ada, Anadolu coğrafyası içindedir. Binaenaleyh eğer self - determinasyon meselesi düşünülecek olursa yine söz hakkı Türk lerin olması icab eder.

Binaenaleyh adanın bütünüyle Türkiye'ye verilmesi ve Yunanlılara azınlık hakları verilerek onların varlıklarının da teminat altında bulundurulması en adil çözümü teşkil eder. Türkler kendi idareleri altında yaşattıkları milletlere en geniş insan haklarını sağlamışlardır. Onlara herşeyi temin etmişlerdir. Bugün Yunanistan'ın ve diğer Balkan devletlerinin var oluşu Türklerin bu yüksek vasıflarını ispatlayan canlı misâllerdir.

Şimdi Cenevre'de ateş - kes konuşmaları başlayacaktır. Bu Cenevre konuşmalarında Türkiye nasıl bir tez ileri sürmelidir? Bu günkü şartlar içinde Türkiye'nin ileri süreceği tez, Kıbrıs'ta Türklerin varlığını teminat altında bulunduran ve bu teminatı sağlam esaslara bağlayan ve Doğu Akdeniz Bölgesinde barışı sağlayacak adaletli bir denge kurmayı amaç edinen bir görüş olmalıdır. Milletlerarası durumu dikkate alarak, bu görüş şöyle gerçekleştirilebilir: Kıbrıs adasında yeterli sayıda Türk kuvvetlerinin, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin bulundurulması ve yeni bir Anayasa ile Türklerin kendi iç idarelerinde tamamiyle serbest Kıbrıs devletinin yönetiminde eşit yetkiye sahip olmaları; Türkiye ile serebstçe irtibat ve temasta bulunmalarını sağlamaları, deniz ve hava limanlarında müşterek yönetim ve faydalanma imkânının te-

mini, silâhlandırılmış bulunan Rum halkının silâhtan arınması için Birleşmiş Milletlerden bir heyetin faaliyet göstermesi gibi.

BU TARİHÎ FIRSAT DA TAM OLARAK DEĞERLENDİRİLEMEMİŞTİR

— 15 Temmuz'da Yunanlı subayların başlattığı ihtilâl hareketi sonunda Kıbrıs'ta hükûmet yıkılmıştır. Garantör bir devlet olarak Türkiye adaya 6 gün sonra askerî müdahalede bulunmuştur. Müdahalenin zamanı ve bu arada hükûmet tarafından yapılan diplomatik temaslar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Ayrıca Türkiye'nin eline daha önce de böyle müdahale fırsatları geçmiş miydi?

— 15 Temmuz'da Kıbrıs'ta katil EOKA'cı Nikos Sampson'un başında bulunduğu darbe hareketi meydana geldiğinde, Türkiye'nin hazırlıksız bulunduğu, gafil avlandığı görülmüştür. Türk hükûmetleri herzaman Adada oldu bittilerin meydana geleceğini hesaplayarak Rumlara karşı gerekli tepkiyi göstermek için hazırlıklı bulunmalı idi. Meselâ 15 Temmuz günü Kıbrıs'ta Rumların darbesi meydana gelir gelmez, Türk hükûmeti hemen adaya askeri kuvvet sevkederek anında müdahalede bulunmalı idi.

«Adaya bir tecavüz vaki olursa veya Kıbrıs'taki soydaşlarımıza bir saldırı meydana gelirse veyahut Kıbrıs'a Yunanlıların silâhlı kuvvetlerini sokmaya başladığı tesbit edilirse» gibi birçok ihtimalleri gözönünde bulundurmak suretiyle Türkiye'nin çok evvelinden yapacağı işleri plânlaması ve bu gibi durumlar meydana gelir gelmez vakit geçirmeden bunlara karşı harekete geçmesi gerekirdi. 15 Temmuz'da yapılan Rum darbesi karşısında yine Türkiye'nin hazırlıksız olduğu görülmüştür. 15 Temmuz'dan, çıkarmanın yapıldığı 20 Temmuz sabahına kadar 6 gün geçirilmiştir. Bu sürede Rumlar işlerini bitirip, mevzilenerek Türkiye'nin çıkarmasını beklemişlerdir.

Bundan önce de 1967 yılında ve 1963 yılı Aralık

ayıyla 1964 yıllarında Silâhlı Kuvvetlerimizin müdahalesini haklı kılan durumlar zuhur etmiştir. Ama o zamanki Cumhuriyet hükûmetleri üzülerek belirtmek gerekir ki, bu fırsatları değerlendirememişlerdir.

Geç olmakla beraber 15 Temmuz darbesine karşı Ecevit hükûmeti tepki göstermiştir ve 10 seneden beri Türk milletinin beklemiş olduğu müdahaleyi yapmıştır. Bu bakımdan takdir edilecek bir başarı göstermiştir. Ancak yapılmış olan müdahalede kullanılan kuvvetler sayı bakımından, güç bakımından yeterli olmamıştır ve müdahale edilen saha bakımından, şumüllü olmamıştır. Sayın Ecevit hükûmetinin müdahaleye sebep olarak ilân etmiş olduğu siyasî hedeflerin sağlanması, ki o siyasî hedefler ne idi? O siyasî hedefler sayın Başbakan'ın ağzından şöyle ilân edilmişti: «Londra ve Zürih anlaşmalarıyla Kıbrıs'ta kurulan Anayasa düzeni yıkılmıştır. Bu Anayasa düzenini yeniden tesis etmek gayesiyle müdahale yapıyoruz. İkinci sebep Kıbrıs'ta yaşayan soydaşlarımızın güvenliğini teminat altına almaktır. Üçüncü sebep Kıbrıs'ta barışı sağlamak, dördüncü sebep Lozan'da Doğu Akdeniz'de sağlanmış olan dengenin bozulmasına müsaade etmemek, beşinci sebep ENOSİS'e giden yolu kapamaktır.» O halde ilân edilmiş olan bu siyasî hedeflerin elde edilmesini sağlayacak ölçüde çok sayıda kuvvet kullanılması ve yeterli genişlikteki bölgelerin kısa zamanda askerî yönden kontrol altına alınması gerekmektedir. Sayın Ecevit hükûmetinin girişmiş olduğu müdahalede bu büyük noksanlığı tesbit etmiş bulunmaktayız. İlk gün 4 - 5 bini aşmayan bir kuvvet adaya çıkarılmıştır ki, çok az bir kuvvettir. İkinci gün de bu kadar bir kuvvet çıkarıldığını tesbit etmiş bulunmaktayız. Bu çıkarılan bölge sadece Girne bölgesidir. Adanın diğer bölgelerine çıkarma yapılmamıştır. Nihayet ateş - kes'in kabul edildiği saate kadar çıkarılan kuvvetlerimizin sayısı yabancı ajansların bildirdiğine göre 13 veya 15 bini ancak bulabilmiştir. Bu kuvvetlerimizin kontrol atlına aldıkları sahanın genişliği de 30 km., derinliği 25

km. lik bir üçgen sahadır. Bu saha çok küçüktür. Elde edilen saha ve çıkarılan askerî kuvvet ne Kıbrıs'taki soydaşlarımızın güvenliğini teminat altında bulundurmaya yeterlidir, ne Enosis'i önlemeye yeterlidir, ne de Kıbrıs'ta Londra ve Zürih anlaşmalarıyla kurulmuş olan Anayasa düzenini yeniden tesis etmeye yeterlidir, ne de Lozan anlaşmasıyla Doğu Akdeniz'de kurulmuş olan dengeyi yeniden tesis etmeye yeterlidir. Yunanlılar adanın diğer bölgelerinin herhangi bir yerinden ,istedikleri zaman, istedikleri kadar kuvveti, silâh ve cephaneyi adaya çıkarabileceklerdir. Gizli gizli istedikleri hazırlıkları yapabilirler. O bakımdan yapılmış olan bu teşebbüsü takdirle karşılamış olmakla beraber, kullanılan kuvvet miktarı ve girişilen hareketin vüs'ati ,genişliği bakımından bu tarihî fırsatın da tam olarak değerlendirilmediği kanaatindeyim. Bu neticeyle Cenevre'de girişeceğimiz müzakerelerde hedef aldığımız siyasî amaçları sağlayabilmenin çok güç olacağı inancındayım. Böyle yapılması yerine, kısa zamanda Kıbrıs'a, üç-dört piyade tümeni, 1 zırhlı tugayla takviye edilerek yeterli, Türk kuvveti çıkarılsa ve adanın hiç değilse yarısı işgal altına alınsaydı, yani Girne-Lefkoşe-Limasol çizgisi tamamıyla Türklerin eline geçse ve bunun doğusunda kalan Larnaka ve Magosa bölgeleri de tamamıyla Türk işgali altına alınmış bulunsaydı, bu Türkiye'ye münakaşasız bir üstünlük sağlayacaktı. Türklerin güvenliği büyük ölçüde teminat altına alınacaktı ve Doğu Akdeniz'de tam bir denge kurulacak, Türkiye'nin de güvenliği teminat altına alınmış olacaktı.

— Efendim ben müdahalenin gayesi ve gerekçesiyle elde edilen neticeleri ayrı bir sual olarak sormak istiyordum, cevaplandırılmış oldu. Teşekkür ederim.

«RUM KARDEŞLERİMİZ» ROMANTİZMİ ASKERLERİMİZİ TEREDDÜDE SEVKETMİŞTİR

— Bir başka sorumuz da şöyle olacak; Başbakan Ecevit ve iktidar mensupları, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin

müdahalesinin «insanlık için, barış için, Türkler kadar olduğu gibi Rumlar için de yapıldığı»nı açıklamışlardır. Bugüne kadar yapılan açıklamalarda aynı zihniyet hassasiyetle muhafaza edilmekle, bunun bir politik değil, samimi duyguların ifadesi olduğu kanaati uyandırılmıştır. Hattâ bazı çevrelerde, askeri müdahalenin de bu ölçülere göre plânlandığı ve uygulandığı ifade edilmektedir. Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?

— Çok önemli bir konuya dokundunuz. Sayın Ecevit hükûmeti başından beri romantik ve gerçeklerden uzak bir tutum takınmıştır. Milletlerarası münasebetlerde Türkiye Cumhuriyeti'nin barışçılığını, barışçı politikasını ortaya koymakta fayda vardır. Diplomatik temaslarda barışçılığımızı, iyi niyetliliğimizi devamlı olarak tekrarlamakta büyük faydalar görmekteyiz. Ancak, insanlıktan uzak ve vahşi EOKA'cıların elinde bulundurduğu bir adaya karşı Türk Silâhlı Kuvvetleriyle müdahaleye karar verdikten sonra, Türk Silâhlı Kuvvetlerine eşkiyalığa karşı amansız olmaları gerektiğinin iyice anlatılması icab etmektedir. Halbuki bunun böyle olmadığını ve bu sebepten de birçok gereksiz güçlüklere, zayiata uğradığımızı, kan bedeli ödediğimizi görmekteyiz. Türk Silâhlı Kuvvetlerine, «Adadaki Rumlar size ateş etmedikçe siz de onlara ateş etmeyeceksiniz» diye emir verildiğini ifade ettiler. Böyle bir emir gereksizdir. Zaten Türk Silâhlı Kuvvetleri en kızgın savaşların içinde de bulunsa, kendilerine ateş etmeyenlere karşı ateş etmez. Kendilerine silâhlı mukavemet etmeyenlere karşı silâh kullanmaz. Türk Silâhlı Kuvvetlerinin tarih boyunca asaleti meydandadır. Türk Silâhlı Kuvvetleri her savaşta gerek milletlerarası anlaşmalara karşı gerekse insanlık haklarına karşı dalma riayetkâr olmuştur. Binaenaleyh kalkıp Kıbrıs'ta vazifeye gönderilen Türk birliklerine «Size Rumlar tarafından ateş edilmedikçe aman sakın ateş açmayacaksınız» gibi emirler verilmesi kanaatimce yanlış olmuştur. Çünkü bu emirlerin erlerimiz arasında, bizim asil Mehmetçiklerimiz arasında tereddütlere sebep olduğunu işitiyo-

rum. Birçok yerlerde Rumların ateşlerine, baskılarına uğradıkları halde «Bize ateş edilmemesi emredilmişti. Acaba ateş etsek miydi, etmesek miydi?» gibi tereddütlerle karşılaşıldığını işitmiş bulunuyorum. Binaenaleyh bizim hükûmet olarak, millet olarak, Türk Silâhlı Kuvvetleri olarak insanlığa karşı saygımız birçok olaylarla tesbit edilmiştir. Tarih boyunca bu geleneklerle yetişmiş olan bir milletin Silâhlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a müdahalesi esnasında başka türlü hareket edeceği yine beklenemezdi. Binaenaleyh, kalkıp askerimizi tereddüte sevkedecek böyle aşırı derecede romantizme kaçan ve gerçekçi olmayan emirler verilmesi, sözler söylenmesi kanaatimce yersiz olmuştur ve Türk hükûmeti Kıbrıs adasındaki Rumların silâhlı hazırlıklarından, niyetlerinden, istihbarat yönünden demek ki habersizdir. Onların gaddarlığını, kötü niyetini, dişlerine kadar silâhlanmış olduklarını ve Türklere karşı vahşi bir kin ve garazla dolu bulunduklarından Türk hükûmeti gereği şekilde haberdar olamamış. Bugün bu anlam ortaya çıkmaktadır ki, bu da ayrı bir kusur, ayrı bir tenkid konusudur.

HERŞEY TÜRKİYE'NİN GÜÇLÜ BİR DEVLET OLMASINA BAĞLIDIR

— Bilindiği gibi Yunanistan'la aramızda senelerdir devam eden ihtilâflar sadece Kıbrıs meselesinden ibaret değildir. Daha pek çok ihtilâf, sürtüşme Türk ve Yunan devletleri arasında vardır, devam etmektedir. Bu ihtilâfların tamamen, Kıbrıs meselesi de dahil sağlam çözümlere ulaşması sizce nasıl olabilir, düşünülecek tedbirler neler olmalıdır?

— Türkiye ile Yunanistan arasındaki meseleler pek çoktur ve çok eskidir. Yunanistan Türkiye'yi yutma, sömürge yapma gayesinden hiçbir zaman vazgeçmemiştir. Nüfusu Türkiye'ye göre çok az, kuvveti Türkiye'ye göre çok zayıf olan bir millet nasıl böyle düşünür diye insan evvelâ bunu yadırgayabilir .Fakat Yunanlıların uzun zamandan beri devam eden eğitimleri ,eğitim sistemleri,

kiliselerindeki dinî konuşma ve telkinleri, kendi milletleri içindeki çeşitli hareketleri bunu ortaya koymaktadır. Yunanlılar Megalo İdea denilen bir hastalığın pençesindedirler. Bu hastalığa tutulan Yunan milleti Bizans İmparatorluğunu yeniden kurmak, İstanbul'u ele geçirmek, Anadolu toprakları üzerinde egemenlik hülyası içindedir. İlkokul kitaplarında, daha ilkokula başlamış olan Yunan çocuklarına bu hayaller aşılanmaktadır, bu telkinler yapılmaktadır. Son zamanlarda Ege Denizinin dibinde zengin petrol yatakları bulunmuştur. Türkiye de bu petrol yataklarını işletmek arzusunu göstermiştir. Fakat Yunanistan'dan tepkilerle karşılanmıştır. Yunanlılar «Ege Denizi bir Yunan gölüdür. Türkiye'nin denizi değildir. Türkiye'nin bu denizde hiçbir hakkı yoktur» gibi çok pervasız, küstah, akla, ilme ve hakka dayanmayan iddialarla ortaya çıkmıştır. Yunanistan'ın bu cür'et ve iddiaları sonsuzdur ve Türk milletini yok etmek gayesini taşır. Bunu hiçbir Türk unutmamalı, aklından çıkarmamalıdır. Buna karşı alınacak tedbirler ise herşeyden evvel Türk milletini uyanıklığa sevketmek, güçlü bir orduya sahip olmak ve millet olarak kalkınmaktır. İlimde, teknikte, sür'atle ileriye gitmek, sanayileşmek, bir taraftan nüfusumuzun artmasını sağlamak diğer taraftan sanayide, ilimde, teknikte en ileriye gitmiş, harp sanayiini kurmuş ve üstün silâhlı kuvvetlere sahip bir devlet halinde bulunmaktır. Daima kuvvetli bulunduğumuz takdirde yalnız Yunanistan'ın değil, Türkiye'ye düşman diğer devletlerin de her çeşit saldırı ve emellerine karşı teminatı sağlamış oluruz. Bu seviyeyi temin ettikten sonra, iyi niyete dayanan, insanî ölçülerle hareket etmek ve daima millî menfaatleri kullanmak mümkün olur.

— Teşekkür ederiz efendim. Bu konuda başka bir söyleyeceğiniz var mı?

— İşte MHP olarak bizim, Türk milletini büyütmek, Türk milletine büyük olma düşüncesini vermek ve Türk milletinin büyük olma zihniyetiyle faaliyet göstermesini istememizin sebebi, Türk milletinin yaşamasını teminat

altına almaktır. Bu büyük olma, her mânâda büyük olmaktır. Yani sadece iktisadî mânâda büyük olma, zengin olma değildir. İktisadî yönden büyüme, refaha erme, sanayileşme, ilimde, teknikte en ileri en yüksek bir millet haline gelme, nüfusu kalabalık bir millet haline gelme, toprakları geniş, en büyük devlet haline gelme düşünceleri, bu büyük olmanın içindedir.

«Sabah» gazetesinin 27-28-29 Ağustos 1974 tarihli nüshalarında neşredilen sayın **Sabri Selvi**'nin M.H.P. Genel Başkanı sayın Alparslan Türkeş'le yaptığı mülâkat.

ALPARSLAN TÜRKEŞ İLE BİR KONUŞMA

...Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş ile konuşmamız aynen şöyledir:

KIBRIS, ANADOLU COĞRAFYASI İÇİNDEDİR.

SORU — Sayın Albayım, Türkiye, Cenevre görüşmelerinde masabaşında kabul ettiremediği makûl tekliflerini Mehmetçiğin süngüsüyle gerçekleştirmiştir. Bu itibarla bundan sonra yapılacak görüşmelerde Türkiye'nin teklifleri ve Kıbrıs'ın yeni statüsü nasıl olmalıdır?

CEVAP — Türk Silâhlı Kuvvetleri Kıbrıs'ta giriştiği ikinci harekâtla Milletimize yeni bir zafer kazandırmıştır. Mehmetçiklerin düşman karşısında gösterdiği kahramanlık ve Allah rızasını kazanmak için memleket ve millet yolunda kanını ve canını çekinmeden feda etmesi, Türk milletinin büyük vasıflarının hâlâ canlı olarak devam ettiğinin yeni misâlini vermiştir. Kıbrıs'ta en makûl çözüm, Kıbrıs Ada'sının taksimidir. Gerçi ben bir siyasi lider olarak ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler, Kıbrıs'ın tümünün Türkiye'ye ait olması görüşündeyiz fakat ,memleketimizi idare eden yöneticiler ve

aydınlarımız, yıllar yılı süregelen kendini küçük görme ve büyük düşünmekten ve büyümek isteme görüşünden korkma duygusu sebebiyle Türkiye'nin bu haklı isteğini ağıza bile almaktan kaçınmışlardır. Hattâ bunu düşünmemektedirler. Bunu bizim düşünmemiz, düşünmeyenlere de kabul ettirmek için çalışmamız gerekmektedir. Yunanlıların Kıbrıs üzerindeki iddialarının mesnedi: «Bugün Kıbrıs Adası içinde yaşayan nüfusun çoğunluğunun Yunanca konuşan ve Yunanistan'la birleşmek isteyen kimseler olmasından ibarettir.» Bunun dışında Yunanistan'ın Kıbrıs'a sahip olmak için ileri sürebileceği hiçbir esas yoktur. Kıbrıs tarihte Türkün olmuştur, ama hiçbir zaman Yunanistan'ın olmamıştır. Kıbrıs Yunanistan'a 850 kilometre uzaktadır. Türkiye'nin güney kıyılarından ancak 60 - 70 kilometre uzakta bulunmaktadır. Kıbrıs Yunanistan'ın stratejik güvenliği ile, ekonomik bütünlüğü ile hiçbir şekilde bağlantılı değildir. Ama Türkiye'nin yakın emniyeti ile, yaşamasıyla ve ekonomik entegrasyonu ile sıkı-sıkıya bağlantılıdır. Nüfus meselesine gelince, Kıbrıs Anadolu coğrafyası içersinde bulunmaktadır. Toros dağlarının Akdenize uzanmış ve Akdeniz'de yükselmiş bir parçasından ibarettir. O halde Kıbrıs'ı, nüfusunu yalnız Kıbrıs Adası olarak düşünmek yanlıştır. Kıbrıs'ın içinde bulunduğu coğrafî durumun, coğrafî bölgenin nüfusu içinde Kıbrıs'ın nüfusunu düşünmek lâzımdır. Bu coğrafî bölgede de nüfus çoğunluğu Türklerdedir. Yani Anadolu, Anadolu coğrafyası içindedir. Ve bu bölgede nüfus çoğunluğu Türklerdedir. Rumlar azınlıktır. Bunu dikkate almayıp da, sadece Kıbrıs Adasına sanki ayrı bir ülke imiş, ayrı bir kıta imiş gibi düşünüp de bunun içindeki nüfus çoğunluğu Yunanlılarındır, o halde selfedeterminasyon prensibi gereğince onların arzusu dikkate alınmalıdır gibi bir görüş yanlıştır. Bölgede nüfus çoğunluğu Türklerdedir. Yunanlılar bu coğrafî bölge içinde azınlık durumundadırlar. Bunu düşünmek icabeder. Türkiye'nin askerî güvenliği ve iktisâdî bütünlüğü açısından da Kıbrıs Türkiye'ye bağlı olduğu için tümüy-

le Kıbrıs'ın Türkiye'nin olması devlet adamlarımızın, aydınlarımızın başlıca düşüncesi ve gayesi olmalıdır. Ama bugün bu ağıza alınmadığına göre ve Türk askeri de süngüsüyle Kıbrıs'ta yeni bir hudut çizmiştir. Ada'da Türk askerinin geri çekilmesi veya çıkarılması gibi birşey düşünülmemelidir. Ve taksim en makûl çözüm yolu olarak ele alınmalıdır.

SORU — Mehmetçiğin süngüsüyle aldığımız bu yerler Ada'daki Türklerin huzur ve sukün içersinde yaşamalarına kâfi gelecek midir? Ve geride Larnaka - Limasol ve Baf'ta 75 bin Türk'e karşı yapılan zulüm halen devam etmektedir. Bu zulüm devam ettiği müddetçe acaba Türk hükümeti nasıl davranmalıdır?

CEVAP — Çok önemli bir konuya dokunmuş bulunuyorsunuz. Tarih boyu Yunanlılar kendi idarelerine geçmiş olan yabancı insanlara karşı çok müsamahasız, çok gaddar ve zalim olmuşlar, onların varlığına tahammül edememişler, yok etmişlerdir. Bundan 60-70 yıl evvel aynı facia Girit'te de cereyan etmişti. Girit'te de çok Türk yaşamakta idi. Bu Türkleri Yunanlılar en vahşi usullere başvurarak katletmişler, imha etmişlerdir. Aynı tutumu Batı Trakya'da bulunan ve Kıbrıs'ta bulunan soydaşlarımıza karşı da uygulamaktadırlar. Yıllardan beri Kıbrıs'ta Türkleri Rumlar imha etmektedirler, kitle halinde katletmektedirler. Mecliste yaptığım konuşmada da belirttiğim gibi, onların bu zalim, vahşî caniyâne tutumları süreklidir ve bundan vazgeçme temayülünü sözle dahi ifade etmemektedirler. Bu durumda, onların bu işlediği cinayetler aynı zamanda insanlığa karşı işlenmiş suçlar mahiyetini almaktadır. Bir gelenek kurma yoluna gidilmiştir. İkinci Cihan Savaşından sonra, bildiğiniz gibi Avrupa'da savaş suçlusu olarak birçok kimseler, «insanlığa karşı suç işlemiştir» iddiasıyla milletlerarası mahkemeler kurulmuş, mahkemelere verilmişlerdir. Biz de hemen Birleşmiş Milletlere başvurarak Kıbrıs'ta soydaşlarımızı, sorgusuz sualsiz, sebepsiz durmadan katleden caniler için milletler-

arası tarafsız âdil bir mahkeme kurulmasını istemeliyiz ve bunu temin etmeliyiz. Ve bu canileri yakalattırarak bu mahkemeye sevkettirip, mahkeme ettirip ceza görmesini temin ettirmeye çalışmalıyız. Bunu Birleşmiş Milletler aracılığı ile sağlamak mümkün olmadığı takdirde Türkiye için yeniden askerî harekâta girişmek ve Kıbrıs Ada'sının bütününü işgal altına alarak cinayet çetelerini silâhtan tecrid etmek, bunları kurulacak âdil mahkemelere sevkedip masum insanların kanlarının hesabını sormak ve ibret teşkil edecek cezalarını vermek lâzımdır. Zannediyorum sorunuz cevaplandırılmış oldu.

SORU — Sayın Albayım, son Kıbrıs hadiseleri dolayısıyle İslâm ülkelerinde bir kaynaşma göze çarpmaktadır. Türkiye'nin Dünya İslâm Bankasına ortak olması ve Ticaret Bakanı Fehim Adak'ın Uluslararası Şam Fuarı'nın açılışına gittikten sonra Libya Başbakanı Callud'un ve birçok İslâm ülkelerinin Ticaret Bakanlarının yurdumuza geleceği haberinin açıklanmış olması bu hususu da teyid etmektedir. İslâm ülkelerinin samimi bir yakınlaşması, Türkiye'nin de buna katılmasıyla bir Dünya İslâm Ülkeleri Birliği kurulabilir mi? Böyle bir birlik kurulduğu takdirde bunun dünya barışına tesiri ne olacaktır?

CEVAP — Müslümanlar yeryüzünde büyük bir kitle teşkil etmektedirler. Hepsi de müşterek bir maziye, müşterek geleneklere, müşterek imana ve müşterek medeniyete sahiptirler. Bugünkü görünüşleri itibariyle İslâm ülkeleri birbirlerinden çok bölünmüşler, ayrılmışlar ve zaman zaman birbirlerine düşmüş durumdadırlar. Bu durumdan mutlaka kurtulmak lâzımdır. Mutlaka İslâm memleketleri kendi aralarında kültürel, siyasî, ekonomik ve gereken yerlerde askerî bir işbirliği yapmalıdırlar. Kurulacak İslâm Bankası ve bunun için yapılan toplantı çok memnuniyet verici bir adım teşkil etmektedir ve Türkiye'nin buna katılmış olması sevindirici bir olaydır. Senelerden beri memleketimizin politikacıları kardeş Müslüman memleketlerle Türkiye'nin yakın münasebetler kur-

ması görüşüne sırt çevirmişlerdir. Bu çok yanlış ve zararlı bir tutumdur. Son yıllarda bu tutum yumuşamaya başlamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi gibi milliyetçiliği ve milletin yaşamasında maneviyatı, dini en önemli bir faktör olarak gören partlerin çalışmalarının da büyük rolü olduğu kanaatındayım. İslâm ülkeleri arasında birlik konusuna gelince; hatırımda kaldığına göre 8 - 10 yıl evvelinden beri bu görüşe yakın görüşler bazı Müslüman memleket liderleri tarafından ileriye sürülmüştü. İlk defa Malaya Başbakanı Sayın Abdurrahman Tungu, «Müslüman memleketler kendi aralarında bir Müslüman Devletler Komonvansı kurmalıdırlar» teklifini ileriye sürmüş idi. Tabiî bu, bir fikir olarak ileri sürüldü ve fiil haline gelmek yoluna girmedi. Ama, Müslüman memleketler kendi aralarında bir komonvas halinde bir birlik kurmak, coğrafî bölge itibariyle aynı bölgede yakın bulunanlar, komşu bulunanlar ise daha ileri daha sıkı bir birlik, bir işbirliği kurma yoluna gitmelidirler. Gitmelerinde çok fayda vardır. Biliyorsunuz Ortaçağ ve Yeni Çağ'ın bir kısmında Müslüman ülkeler genellikle bir birlik göstermişlerdir. Birlik sağlamışlardır. Fakat daha sonraları yabancıların düşmanların çevirdikleri çeşitli entrikalarla, soktukları fitnelerle bu birlik yıkılmıştır, dağılmıştır ve bundan en çok da yine Müslüman ülkeler zarar görmüşlerdir.

Müslüman memleketler arasında bir birlik yoluna gidildiği takdirde bu dünya barışına büyük katkıda bulunacaktır. Dünya barışı daha güçlenecektir. Bir kere Müslüman ülkelerin bulunduğu bölgelerde kesin olarak bir barış kurulmuş olacaktır. Ve Müslüman ülkelerin meydana getireceği büyük güç, kuvvet dünyanın diğer bölgelerinde de barışın yerleşmesinde çok tesirli bir yardım sağlayacaktır.

SORU — Kıbrıs hâdiseleri dolayısıyla Batı ülkeleri, özellikle İngiltere ve Fransa'nın Türkiye aleyhindeki son tutumları malûmunuzdur. Haçlı zihniyeti gibi temel bir noktadan hareket eden Rumlar ve onun paralelindeki

Haçlılar tarihte olduğu gibi Kıbrıs'ta da Türk'ün ve İslâm'ın karşısında bir kere daha mağlûp düşmüşlerdir. Dostumuzun ve düşmanımızın kim olduğunu çok iyi gördüğümüz son olaylardan sonra, yıllardır yurdumuzda sürdürülen batılılaşma hareketine ve çocuklarımızı dinî ve millî düşmanlarımıza sempati besleyen bir kültürle yetiştirilmelerine artık bundan sonra da devam etmeli miyiz?

CEVAP — Son Kıbrıs olayları dolayısıyla İngiltere-nin ve Fransa'nın Türkiye'ye karşı takındıkları hasmane tutum, çok üzücü olmuştur. Tabii milletlerarası münasebetlerde esas olan millî menfaatlerdir. Hiçbir millet diğer milletin dostu sayılamaz. Menfaati varsa menfaatini sağladığı sürece yakınlık, dostluk içinde bulunur. Menfaati başka türlü hareket etmeyi gerektirdiği zaman da düşmanca bir tavır almaktan çekinmez. Yunanistan'ın durumuna gelince, Yunanlılar Avrupa'nın şımartılmış bir çocuğu gibidir. Daima Hıristiyanlık meselesi tahrik edilerek eski Yunan medeniyetinin, Avrupa medeniyetinin temeli olduğu ileri sürülerek, Yunanlıların tarafı tutulmakta ve Yunanlılar desteklenmekte, Türklere karşı ise düşmanca durum takınılmaktadır. Son olaylarda da çeşitli sebeplerle Fransa'da, İngiltere'de Türkiye'ye karşı böyle bir durum görülmüştür. Tabiî bunda Türk ilgililerinin, özellikle diplomatların ,hariciyecilerin durumlarını gözönünde bulundurmak lâzım. Her devletin dışişleri teşkilâtı, o devletin diğer devletler nezdinde menfaatlerini sağlamakla görevli teşkilâttır. Bunların olayların çok önünden giden, zamanında herşeyi görerek, haber alarak kendi devletleri aleyhinde gelişmelerin meydana çıkmasını önlemeleri, önleyici tedbirleri almaları başlıca vazifeleridir. Bu yönden Türk Dışişleri görevini hakkıyla yapmış sayılamaz. Türk milletinin Batıyı körü-körüne taklid etmesi çok yanlıştır. Yıllardan beri memleketimizin aydınları körü-körüne bir Batı hayranlığı ve Batı taklidçiliği peşine düşmüşlerdir. Dinimizde bir kaide vardır ve bu, bir Hâdis-i Şerif'le ifade edilmiştir: «İlim, müminin

yitik malıdır. Bulduğu yerde almalıdır,» buyurmuştur Peygamber Efendimiz. Modern ilmi, modern tekniği süratle almamız dünyada ilimde, teknikte en ileri bir toplum haline süratle gelmemiz gereklidir. Fakat bunu kendi kökümüzden, kendi tarihimizden, geleneklerimizden, dinimizden, manevî değerlerimizden kopmaksızın, taviz vermeksizin başarmak mecburiyetindeyiz. Aksi halde kökünden kopmuş bir millet kökü kopmuş ağaç gibi, en küçük bir sarsıntıda yıkılır gider. Türkiye'nin durumu da zaman zaman yanlış tutumlar, yanlış uygulamalar yüzünden bu yola sürüklenmiştir.

Mazimiz, hakarete uğramıştır. Tarihimize sırt çevrilmiştir, dinimize, manevî değerlerimize sırt çevrilmiştir. Hattâ zaman zaman birçok kendini bilmezler Türk milletinin geri kalış sebebi olarak İslâmiyeti göstermek dalâletine düşmüşlerdir. Halbuki İslâmiyet, daima ilerlemeyi emreder, ilim tahsilini emreder. Ahlâkı, fazileti emreder, yardımlaşmayı emreder. İnsanlar arasında kardeşliği emreder. İslâmiyet, hakkı, adaleti herşeyin üstünde gözeten, en doğru bir dindir. İslâmiyetin gerilik sebebi görülmesi büyük dalâlettir ve cehalettir. Hiç bir şey bilmemektir. Kaldı ki, hiçbir toplum dinsiz yaşayamaz. Her milletin, her memleketin kendine göre bir dini vardır. Bildiğiniz gibi Avrupa memleketleri Hıristiyandır. Hindistan'da Hindular vardır. Asya'nın birçok ülkeleri Budist'tir. Afrika'da putperestler vardır ve diğer tarafta da Müslümanlar var. Her millet kendi dini ile, manevî değerleri ile, gelenekleriyle yaşar. Dinsiz bir toplum düşünülemez. Türkiye'yi bu yönden senelerce yanlış baskılara ve yanlış bir tutuma sürüklemeye çalışmışlardır.

SORU — Yunanistan Başbakanı Karamanlis yaptığı bir radyo konuşmasında Türkiye ile savaşamayacağını açık açık ifade ettiğine göre barış masasına oturmaktan neden kaçınmaktadır?

CEVAP — Yunanlılar barış masasına oturmaktan kaçınmaktadırlar. Çünkü bu yolla manevî baskı yaparak ken-

dileri için menfaatler koparmak ve daha evvel şartlar koparak öylece barış masasına gitmek istemektedirler.

SORU — Yunanistan'ın NATO'nun askerî yapısından ayrıldığı şu günlerde Varşova Paktına girme eğilimi doğmuştur. Yunanistan Varşova Paktına girmeden önce Batı Trakya Türklerinin kurtuluşu için Türk hükümeti, ne gibi bir teşebbüste bulunmalıdır?

CEVAP — Yunanlılar NATO'dan tamamiyle ayrılmış değillerdir. Yunanlılar NATO'nun askerî teşkilâtından çekildiklerini ilân etmişlerdir. NATO'nun siyasî teşkilâtı içindedirler ve NATO üyesi olarak bulunmaktadırlar. Askerî teşkilâttan çekilme kararı vermeleri ve bunu ilân etmeleri de, önce yukarda belirtmeye çalıştığım maksadlarla yapılmış olduğu kanaatındayım. Yani NATO devletleri üzerinde baskı yaparak, Türkiye'ye göz dağı vererek bu şekilde kendisine menfaatler temin etmek ve kendisi için elverişli şartlar meydana getirerek, o şekilde neticeye varmak gayesi gütmektedirler.

Batı Trakya'daki Türklerin durumuna gelince; Türkiye, süratle bunlar için tedbirler almalıdır. Batı Trakya'daki Türkler için Birleşmiş Milletlerden bir inceleme ve tahkikat komisyonu kurulmasını istemelidir. Ayrıca da, Batı Trakya'da yaşayan soydaşlarımızı, kardeşlerimizi toptan Türkiye'ye getirmeli, yerleştirmelidir. Çünkü, orada kaldıkları müddetçe Yunanlılar bunları yaşatmamaktadır. Ve Lozan'da imzaladıkları antlaşmaları da Yunanlılar çiğnemişler, çiğnemekte bulunmaktadırlar. Lozan Antlaşmasına göre Batı Trakya'daki nüfus durumunun hiçbir şekilde değiştirilmemesi icab etmektedir. Lozan antlaşması imza edildiği tarihlerde Batı Trakya'da nüfus çoğunluğu Türklerde idi. Yunanlılar azınlıkta idi. Ve bu durumun hiç bir şekilde değişmemesi, Lozan antlaşmasına bir madde olarak konmuştur. Yani, Yunanistan buradaki Türklere baskı yapmayacak. Türklere zulüm yapmayacak. Bu bölgeye getirip Yunanlı göçmen yerleştirmeyecek ve Türk nüfusunun orda olduğu gibi gelişmesini sağlayacak idi. Bunu imzasıyla taahhüt etmişti. Fakat, 51 yıldır Lo-

zan'dan bu yana tükürdüğünü yalamıştır. İmzasını tanımamıştır, her zaman yaptığı gibi. Bu bölgeye devamlı Yunanlı göçmenleri getirip yerleştirmiştir. Türklere zulümler yapmıştır. Kimini kanlı şekilde yok etmiştir. Kimini Türkiye'ye kaçmaya mecbur etmiştir. Ve bugün eskiden orada çoğunluk olan Türkleri yüzde onbeş nisbetinde bir azınlığa düşürmüş bulunmaktadır. Bu yüzde onbeşi de orada eritmektense bunları Türkiye'ye getirmek ve İstanbul Rumlarını Yunanistan'a göndermek, Patrikhaneyi ve Heybeli Ruhban okulunu da kapatmak ve böylece Yunanistanla aramızdaki bu çekişme bölümünü de ortadan kaldırmak en hayırlı yol olsa gerektir.

SORU — Türk Silâhlı Kuvvetleri Kıbrıs'ı fethettikten sonra Gazetemiz bir kampanya açarak Girne'de bir fethiye camii yaptırmaya karar vermiştir. Gazetemizin bu tutumu hakkındaki fikirleriniz nelerdir?

CEVAP — Sabah gazetesi daima millî ve islâmi değerleri koruyan bir tutum içinde bulunmuş olan bir gazetemizdir. Girne'de yeni bir cami inşaası teşebbüsüne girişmiş olması da eski bir Türk - İslâm geleneğinin icabıdır. Bu güzel geleneği orada ele almış olmakla tarihimize büyük bir hizmet etmiş olacaktır. İnşallah bu cami kısa zamanda inşa edilir ve açılışına gideriz, içinde ibadet eder, Cenab-ı Hakka dua ederiz.

SORU — Yine Kıbrıs hâdiselerinin başladığı günden bu yana kadar Türk basınında Ayasofya'nın tekrar ibadete açılması ve Fener Rum Patrikhanesinin yurt dışına sürülmesi hususunu yalnız bizim gazetemiz ele almıştır. Ayasofya'nın tekrar ibadete açılması ve Fener Rum Patrikhanesinin yurt dışına çıkarılması hususundaki fikirleriniz nelerdir?

CEVAP — Ayasofya bir mâbettir, bir camidir. Onun, mabed olarak kullanılması en hayırlı yoldur. Görmek isteyenler mabed olarak da her zaman içini dışını görebilirler. Nasıl diğer camiler arzu eden herkes tarafından gezilip görülebiliyorsa Ayasofya da aynı şekilde gezilip görülebilir.

SORU — Kıbrıs'ta milletçe kazanılan bir zaferi bazı çevreler yalnız bir şahsın başarısı imiş gibi göstermek çabası içindedirler. Milletçe kazanılmış bir zaferi tek şahsa veya bir partiye hamletmeyi nasıl karşılıyorsunuz?

CEVAP — Kıbrıs'ta kazanılan zafer, Türk milletinin kazandığı bir zaferdir. Türk Silâhlı Kuvvetleriyle, Türkiye Büyük Millet Meclisiyle, başta sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere Cumhuriyet hükümetiyle, kısacası tüm Türk milleti olarak çelik bir birlik halinde el-ele, gönül gönüle çalışarak elde edilmiş bir neticedir. Bunu bir şahsa mal etmeye kalkışmak haksızlık olur. Gerçeklere aykırıdır. Memleket için zararlıdır. İleri sürülen şahıslara da yararlı olmaz. Böyle bir tutum, bu ulvî gaye uğrunda şehâdet mertebesine erişenlerin ruhlarını da rahatsız eder. Gerçek bundan ibarettir.

SORU — Kıbrıs hâdiseleriyle ilgili olarak hükûmetin tutumuna karşı herhangi bir muhalefetiniz var mıdır?

Cevap — Kıbrıs konusunda hükümetin tutumuna muhalif olan görüşlerimiz vardır ve bunu zaman zaman kamuoyuna açıklamış bulunuyoruz. Burada bunların özetini size sunmak isterim:

Şunu önce belirteyim ki, bugünkü koalisyon hükümeti, Kıbrıs konusunda yıllardan beri Türk milletinin özlediği Kıbrıs'a müdahale etmek, Türk Silâhlı Kuvvetlerini Kıbrıs'a çıkararak oradaki Türklerin güvenliğini sağlamak ve Türkiye'nin güvenliğini sağlamak arzusunu yerine getirmede karar vermek suretiyle büyük bir başarı göstermiştir. Yani, müdahale kararı vermesi, Türk Silâhlı Kuvvetlerini Kıbrıs'a çıkarma kararı vermesi bu koalisyon hükümeti için şerefli bir karar olmuştur. Kendi lehlerinde çok isabetli bir tutum olmuştur. Ancak, bu kararın verilmesinde iç yüzünün ne olduğu, müzakerenin mahiyetinin ne olduğu henüz kamuoyuna açıklanmamıştır. Öğrendiğimize göre, bu kararın alınmasında çeşitli kuruluşlar, devlet müesseseleri ve kişilerin tutumları rol oynamıştır. Bunlar ileride herhalde açıklanacaktır. An-

cak, Hükümet olayların önünden giden, tedbirli, hazırlıklı bir tutum göstermemiştir. Makarios'u deviren Nikos Sampson darbesi, 15 Temmuz'da meydana gelmiştir. İddia edilmiştir ki, Türkiye bu darbe olmadan önce de darbeden haberdar edilmiştir. Eğer daha önceden Kıbrıs'ta meydana gelecek darbeden haberdar idiyse, Türkiye hükümeti, o halde ona göre hazırlıklarını yapmış, darbe olur-olmaz, anında, Rumlar, Makariosçular ve darbeciler olarak birbirleriyle savaşırken Kıbrıs'a müdahale edilmesi yaralı olurdu. Halbuki bir hafta zaman kaybedilmiştir. Ve ancak 20 Temmuz sabahı Kıbrıs'a çıkartma yapılmıştır. Bu süre içinde darbeciler Makariosçuları ezmiş, işlerini bitirmişler ve kuvvetlerini Türkiye'ye karşı kullanmak üzere yerli yerine kaydırmışlardır.

İkinci husus, ilk müdahalede az kuvvet kullanılmıştır. Gerçi Türk askeri tarihine lâyık bir kahramanlık göstermiştir. Kendinden çok üstün, kalabalık düşman kuvvetlerine karşı zaferler kazanmıştır. Fakat çıkan kuvvet çok az olmuştur. İşgal edilen arazi çok küçük bir bölge olmuştur. Sağlanması ilân edilmiş olan siyasî hedefleri sağlamaya yetecek miktarda kuvvet çıkarılmamış, o siyasî hedefleri sağlamayı temin edecek vüsatte, genişlikte toprak işgal edilmemiştir. Sadece Girne-Lefkoşe arası ele geçirilmiş sonra duraklanmıştır. Kanaatimizce bu bir hatâ olmuştur. Çıkartmaya karar verdikten sonra süratle hareket etmek, ve Kıbrıs adasına iki-üç tümen, bir zırhlı tugay çıkarmak ve süratle oradaki Rum kuvvetlerini silâhtan tecrid etmek ve bütün Kıbrıs adasını işgal altına almak bizi çok ve çabuk neticeye götürür idi. Hem de zayiatımız az olurdu. Hem de dünya efkârını Yunanlıların aleyhimize çevirmelerine zaman ve fırsat verilmemiş olurdu. Halbuki böyle yapılmadı. Gayet mütereddid, çekingen bir ruh haleti içinde birinci harekâtta dörtbin beşyüz miktarında bir kuvvetimiz Adaya çıkarıldı. Bunun arkasından beş bin ve arkasından beş bin kadar bir kuvvet çıkarıldı. Tabii ki kuvvet azdı. Çünkü, karşılarında 50 binin üstünde Rum ve Yunan kuvveti bulun-

maktaydı. Yani Türk kuvvetlerinden 3 mislinden fazla. Buna rağmen Türk Ordusu büyük başarı göstermiştir. Ayrıca ilk çıkarmada biraz evvel de belirttiğim gibi çok ufak bir saha işgal edilmekle yetinilmiştir. Bunlar netice sağlamaz ve nitekim sağlamamıştır. İkinci harekâtta da yine harekât mahdut hedefli olarak yapılmıştır. Yani Magosa'yı ele geçirin durun gibi. Bu gibi durumlarda neticeye varmak için süratli hareket etmek, cesur hareket etmek ve bu düşmanın savaşma iradesini kıracak şekilde hareket etmek lâzımdı. Şimdi hâlâ Yunanlılar, Rumlar çete savaşı yapacaklarından, gerillâ savaşına hazırlanmalarından, şundan bundan bahsediyorlar. Yani mukavemetleri kırılmamış. Hakkımızı kabule halâ yanaşmıyorlar. Ve bir taraftan da kendi bölgelerinde bulunan silâhsız masum Türkleri öldürmeye, yok etmeye devam etmektedirler. Halbuki mahdut hedefli hareket yerine bütün Rum kuvvetlerini silâhtan tecrit etmek ve bertaraf etmek gayesini güden ve bütün Ada'nın işgalini hedef alan veyahut hiç değilse Girne - Lefkoşe - Limasol dahil olmak üzere bu çizginin doğusunu tamamiyle işgal altına almak, Türkiye'ye münakaşasız bir üstünlük ve avantaj sağlar idi. Bu yönden hükûmetin bu şekilde böyle çekingen davranışını ve harekâtı mahdut hadefli düzenleyişini, yeterli kuvvet kullanmayışını hata olarak sayıyoruz.

Buna birşey daha ilâve etmek istiyorum. Bir de iktidar çevrelerince özerk devlet kuruluşlarının kendi propagandaları için, bilhassa solcuların, marksist düşünceli olanların, propaganda vasıtası olarak kullanmalarına imkân verilmektedir. Meselâ televizyonda TRT'nin düzenlediği açık oturumları takip etmişsinizdir. Oraya bütün aşırı solcular getirilmekte ve onların ağzıyla, tamamıyla Moskova'nın plânı olan «yabancı askerlerden arınmış federasyon esasına dayanan bağımsız Kıbrıs devleti» tezi ileri sürülmektedir. Tarafsız aydınlara mensup, tarafsız ilim adamlarına mensup kimseler de çağırılarak onların da bu açık oturumlarda fikirlerini ileri sürmelerine im-

kân verilmemektedir. Halbuki Kıbrıs için baştan da belirttiğimiz gibi Türkiye'ye yararlı en iyi çözüm yolu asgarî taksim olmalıdır. Halbuki bunlar aynen Moskova ile ağız birliği halinde yabancı askerlerden arınmış bağımsız Kıbrıs devleti diyorlar, başka bir fikre yer vermiyorlar.

SORU — Başbakan Bülent Ecevit Kıbrıs hadiseleri dolayısıyle birçok defa parlâmentoda grubu bulunan siyasi parti liderleri ile toplantılar yaptılar. Başbakanın parlamentoda grubu bulunan ile gurubu bulunmayan siyasî partiler arasında yaptığı bu ayırımı nasıl yorumluyorsunuz?

CEVAP — Başbakan, grubuolan, olmayan diye, partileri bir ayırıma tabi tutmuştur. Bu ayırımda kasıtlı oldukları kanaatindeyim. Milliyetçi Hareket Partisine ve şahsıma karşı, milliyetçi olduğumuz için, baştanberi onlar haksız ve düşmanca bir tutum içinde bulunmuşlardır. Daima komünistlerle işbirliği yapmışlar. Komünistleri kayırmışlardır. Ve bize sık sık iftiralarda ve haksız hücumlarda bulumuşlardır. Bu grubu olan, olmayan ayırımı yapılması da bir garazin ifadesidir. Bizim grubumuz bulunmamakla beraber son seçimlerde 365 bin oy almış bulunmaktayız. Bu 365 bin oyu veren vatandaşların ikişer kişilik de aile efradının bulunacağını hesaba katsak en azından bu bir milyon vatandaşı temsil etmektedir. Yani biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak en azından bir milyon Türk vatandaşını temsil eden bir partiyiz. Demokrasiye geçekten inanmış olan kimselerin bir milyon vatandaşı temsil eden bir partiyi ihmal etmemesi icabeder.

Hiçbir vatandaşı temsil etmeyen Millî Birlik grubu başkanı ve hiçbir vatandaşı temsil etmeyen Kontenjan grubu başkanı ile görüşen ,fakat bir milyon vatandaşı temsil eden bir siyasî partinin genel başkanı ile görüşmeye yanaşmayan bir zihniyet, demokratik zihniyet olamaz. Demokratik zihniyeti temsil edemez. Bu nihayet bir garazı ifade etmektedir. Ben bundan üzgün değilim. Benimle görüşmeleri, görüşmemeleri benim için bir önem taşımıyor. Madem ki, onlar benimle görüşmek istemiyorlar, ben de

kendileriyle görüşmek ve kendilerine fikirlerimi söylemek ihtiyacını duymuyorum. Ama gerçekten böyle olmaması lâzım. Mecliste temsilcisi olan siyâsi parti liderlerinin de ayırım gözetilmeksizin çağırılması, görüşülmesi ve onların da fikirlerini alması, hem millî birliği sağlamak yönünden gereklidir, hem de akıl akıldan üstündür. Bizim de tecrübelerimiz vardır. Bilgilerimiz vardır. Çok zaman belki de söyliyeceğimiz şeyler kendileri için yararlı olacaktır. Ama kendileri buna lüzum görmemektedirler. Bu yoldan partimize darbe vurmak ve vatandaşlar arasında «bu parti önemli değilmiş» gibi bir his uyandırarak partimizin gelişmesini baltalamak gayesi güttükleri aşikârdır. Fakat, bunda da muvaffak olamayacaklardır. Milliyetçi Hareket Partisi vatandaşların takdirine mazhar olmaktadır, olmaya devam edecektir, iktidara gelme yolunda gelişecektir. Ve mutlaka en yakın zamanda Milliyetçi Hareket Partisi iktidar olacaktır.»

ALPARSLAN TÜRKEŞ'İN «DEVRİM» GAZETESİYLE MÜLÂKATI

Ankara'da münteşir «Devrim» gazetesinin Genel Yayın Müdürü Sayın Celâl Hafifbilek'in Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Alparslan TÜRKEŞ'le yaptığı ve mezk0r gazetenin 1. Eylül. 1974'den itibaren 8 gün süreyle tefrika ettiği mülâkatı, aşağıya alıyoruz :

Soru — Kahraman ordumuzun Kıbrıs'ta çok büyük başarı sağlamasına rağmen, kanımızca, Kıbrıs konusunda bir çıkmaza girmiş bulunuyoruz. Son 10 yıldanberi Partinizin ve sizin Kıbrıs konusundaki tutumunuz açıktır. Her Kıbrıs buhranında ısrarla Ada'ya çıkarma yapmamızı savunmuştunuz. Bugün çıkarma yapılmış bulunmaktadır. Başarılı askeri müdahaleye rağmen, Kamu Oyunda Kıbrıs sorununun Türkiye ve Kıbrıs'lı soydaşlarımız yararına bir çözüme ulaşacağı kanısı doğamamıştır. 1963'ten beri geçmiş hükûmetlere Kıbrıs konusunda muhtıra verdiğiniz, hatta son olay da da Sayın Cumhurbaşkanımıza mektup yazdığınız bilinmektedir. Konuyla her politikacıdan daha çok ilgileniyorsunuz; bize görüşlerinizi açıklar mısınız?

Türkeş — Kıbrıs'a askeri müdahalede bulunulmasını her zaman ısrarla savunmuşumdur. Kıbrıs sorununun

yalnız diplomatik temaslarla halledilemiyeceğini beyanatlarımızla, Meclisteki konuşmalarımızla defalarca söylemişizdir. Sayın İsmet İnönüye, Kıbrıs'a «Neden çıkartma yapmadığımızı» sormuştum. Bana iki sebep gösterdi. Genel Kurmay, çıkartma için hazırlıklı olmadığını söylemiş, öbürü de Amerika'nın mektubu, Johnson'un mektubu Johnson «6. Filoyu gönderirim» demiş. Çıkartma yapmak istedikten sonra, salla sandalla da çıkartma yapılır. Nitekim yapılmıştır da. İngilizler Gelibolu'ya çıkartma gemileri ile mi çıkmışlardı. İnönü «Biz çıkartma kararı almıştık. İki gün içinde Kıbrıs'a çıkacağız diye Amerika'ya bildirdik. Fakat Amerika karşı çıktı» demişti. Bunlar Meclis zabıtlarında vardır. O tarihte ortam bugünkünden çok uygundu. Ne Rumların mevzileri vardı, ne de, modern silahlarla donatılmış askerleri. Çok az kuvvetle Kıbrıs işgal edilebilirdi. Sonra; Amerika C. Başkanı Yunanistan'a rağmen «Tamam Türkiye sen çık, Kıbrıs'ı al» diyemezdi. Bunu Amerika'dan beklemek yersiz. Bundan dolayı Amerika'yı suçlamakta yersiz. Hem Yunanistan, hem Türkiye NATO üyesi devletler, ikisi de müttefik. Amerika'ya düşen ittifakın ahengini bozdurmamak, iki tarafın arasını bulup, her iki tarafı uzlaştırmak. Yunanlıların takındığı tavırın ise Türkler tarafından kabul edilmesi mümkün değil. Yunanlılar uzlaşmaz bir durumdalar. Müşkül mesele... İsmet Paşa bunu Meclis Kürsüsünden ifade ettiler. Ayrıca Kemal Satır Bey'e de Mecliste sormuştum. İsmet Paşa kabinesinde bakandı. O da bana dedi ki: «İsmet Paşa durumu inceledi, askerî bir başarıyı şüpheli gördü, kumandanların, Genel Kurmayın mutalâaları karşısında bir başarıyı şüpheli gördü. Askeri bir başarısızlığa uğramaktansa meseleyi siyasi yönden halletmeye çalışalım .Siyasî yenilgiye uğrasak dahi askerî yenilgiye uğramak kadar zararlı olmaz. Siyasî yenilgi askerî yenilgiye nazaran daha hafif bir yenilgi olur, binaenaleyh askerî harekâttan vazgeçelim» dedi bana. Burada tabiî çok şeyleri açıklamıyorum. Benim kanaatim hiçbir zaman onlar gibi olmadı. Ben baştan beri, Kıbrıs'a Türk kuvvetlerinin çıkarılması

gerektiğini savundum. Ve kuvvete dayanan bir fiili durum meydana getirmedikçe Yunanlılarla müzakere masasında Türk milletinin haklarını teminat altına alacak bir anlaşmaya varılmasının mümkün olmayacağını, tesbit ettim ve bunu ifade ettim. Bunun üzerine, uygun gördüğümüz hareket tarzlarını plân halinde bir muhtıra yaparak çeşitli zamanlarda gizli olarak verdik. Sayın Suat Hayri Ürgüplü hükûmeti zamanında O'na bir muhtıra ve mektuplar yazdık ve tabiî bu muhtıraları şimdi açıklamayı uygun görmüyorum.

KIBRIS MESELESİNİN ÇÖZÜMÜ

Bu günde Kıbrıs meselesinin çözümü enerjik harekete bağlı. Bu enerjik hareket 3 yönlü olmalı. Birisi, Kıbrıs'ın tümünü Türk Silâhlı Kuvvetleri ile işgal altına almak. Ada'daki bütün Rum Silâhlı Kuvvetlerini silâhtan tecrit etmek, ortadan kaldırmak ve bundan sonra Kıbrıs'ta barışa dayanan bir düzen kurmak. Ve Kıbrıs'ı sıkı gözaltında bulundurarak, dışardan, yeniden asker ve silâh sokulmasına müsaade etmemek. Bunun yanı sıra Kıbrıs meselesinin gerçek durumunu bütün dünyaya an-
propoganda işini Türkiye hükûmetleri, çok ihmal etmiş-
şumüllü, plânlı bir propoganda faaliyetine geçmek. Bu
latacak ve Dünya kamu oyunu lehimize çevirecek geniş,
lerdir. Bu günkü hükûmet te ihmal etmiştir. Propaganda sürekli olmalı, bir hafta, iki hafta bazı hareketlere girişip, ondan sonra durmakla olmaz. Propaganda faaliyeti sürekli, plânlı yapılmalı. Buna paralel olarak üçüncü tedbir de, bütün Dünya Devletlerini hedef alan diplomatik faaliyetlerdir. Diplomatik faaliyetlere çok önem vermek lâzımdır. Zamanında alınacak diplomatik tedbirler, yapılacak diplomatik temaslar, Yunanlıların oyunlarını bozar, ve Türk dâvasını birçok devletlere benimsetir. Bu hususta da Türk hariciyesi gereği kadar aktif olmamıştır. Kıbrıs meselesinin çözümü bu 3 tedbire bağlıdır. Bu hükûmet çıkarma kararı almak suretiyle Türk

Milletinin yıllardır özlediği enerjik hareketi başlatmıştır. Fakat bunun dışındaki politikası hatalı olmuştur.

ECEVİT HÜKÜMETİNİN HATALARI

Hükümetin işlemiş olduğu hatalar sırayla şunlardır:

1. Kıbrıs'taki gelişmelerden vakitli haberdar olup, zamanında erken müdahale kararı alamamıştır. Nikos Sampson'un darbesinden bir hafta sonra ,hükûmet ancak çıkartma teşebbüsüne girişmiştir. Bu bir hafta içinde darbecilerle Makariosçular arasındaki mücadele neticelenmiş; Rumlar kuvvetlerini toplayarak bizim karşımıza sevketme imkânını bulmuştur. Halbuki onlar birbirleriyle boğuşurken, darbenin yapıldığı gün veya ertesi gün Kıbrıs'a müdahale edilseydi, Rum kuvvetlerini birbirleriyle boğuşurken bastırmak imkânı olacaktı.

2. Erken müdahale Dünya Kamu oyunu da, baskına uğratmış olurdu. Bir hafta geç çıkartma yapılmış olmasına rağmen, bu dahi Dünya Kamu oyunu baskına uğratmış ve Dünyadan Türkiye'ye karşı tepki görülmemiştir. Bunu değerlendirerek hükûmet, yeterli kuvvet kullanmamıştır. Az bir kuvvetle çıkartma yapmıştır. İlk gün 4500 kişi çıkartmış ve indirmiş, ikinci günü de bunun iki misli kadar bir kuvvet çıkartmış ve indirmiş, bundan sonra da ateş kesi çok erken kabul etmiştir. Ayrıca çok dar, sıkışık, küçük bir bölgeyi işgal etmekle yetinmiştir. Bu bölgenin bu derece dar tutulmasıyla, Sayın Ecevit'in harekâtın başında ilân etmiş olduğu siyasî hedefleri sağlamak mümkün olamazdı. Hükûmet bunu idrak edememiştir. Yani Girne ile Lefkoşe arasında 25 Km. derinliğinde, 30 Km. genişliğindeki (Tam 30 Km. bile değil) Küçük bir cebin içinde beklemekle daha önce ilân etmiş olduğu siyasî hedefleri sağlamanın mümkün olamayacağını idrak etmemiştir. Dünya kamu oyunun zamanla Yunan propagandasının harekete geçmesi nedeniyle aleyhimize döndürüleceğini de düşünmemiştir. Ecevit harekâtın başında elde edilmesi gaye olarak tesbit edilmiş olan hedefleri şöyle ilân etmiştir:

● Kıbrıs'ta bozulan Anayasa düzenini tekrar kurmak.

● Soydaşlarımızın güvenliğini «güvence» altına almak.

● Türkiye'nin güvenliğini «güvence» altına almak.

● Doğu Akdenizde Lozan anlaşması ile kurulmuş olan dengeyi korumak.

● Ada'da hem Türklerin, hem Rumların haklarını koruyarak, bölgede barışı yeniden kurmak.

Sayın Ecevit'in, ilân etmiş olduğu bu siyasî hedefleri sağlayabilmesi için, daha çok sayıda kuvvetlerle Ada'ya çıkartma yapmak ve çıkan kuvvetleri süratle, Ada'nın en az yarısını, yani Lefke, Lefkoşe, Limasol da dahil olma üzere ve bu çizginin doğusunda kalan kısmı hiç değilse 2-3 gün içinde işgal altına alması icap ederdi veya Ada'nın bütün geri kalan (Baf da dahil olmak üzere) tamamını işgal altına alması icap ederdi. Bu suretle, Ada'ya sokulmuş olan işgalci Yunan kuvvetleri ve Rum Silâhlı Kuvvetleri silâhtan tecrit edilmiş, onların cinayetleri önlenmiş olur, soydaşlarımızın güvenliği güvence altına alınmış, Ada'da hemen istediğimiz şekilde Anayasa düzeninin kurulması sağlanmış ve Lozan Anlaşmasına göre Doğu Akdenizdeki kuvvet dengesi korunmuş olurdu. Halbuki hükûmet çok korkak, bilgisiz, çekingen hareket etmiştir ve kendi sözü ile uyum kabul etmeyen bir tutum göstermiştir. O daracık bölgeye az kuvvetle çıkılmış ve ateş-kesi erkenden kabullenmiştir. O ceb'in içinde durmanın büyük tehlike olduğunu Sayın Kara Kuvvetleri Kumandanı Orgeneral Eşref Akıncı da basın mensuplarıyle yaptığı görüşmede açıklamıştır. Demiştir ki «İlk çıkarma cebi içinde kuvvetlerimiz üstüste yığılmış durumda idi. Bu büyük bir tehlike idi. Bir düşman hava taarruzu veya yanlardan belirecek plânlı, koordineli bir düşman taarruzu karşısında kuvvetlerimizin imha edilmesi oluşabilecek bir durumdu.» «Bu durumu Hükûmete bildirmediniz mi, dikkatini çekmediniz mi?» dedikleri zaman «Biz tabii ki Hükûmete gerekli bilgi-

gileri verdik. Fakat hükûmet politik durum icabı kendisinin politikasına uygun kararları almıştır.» cevabını vermiştir. Bu yönden de bu ilk hareketin büyük hata olduğunu Kara Kuvvetleri Kumandanı da ortaya koymuştur. Bundan sonra aradan yirmi gün bile geçmeden bunun hatalı olduğu ortaya çıkmıştır. Ve Cenevre görüşmeleri de iflâs etmiştir. Neticede ikinci harekâtın yapılmasına gerek hasıl olmuştur.

İKİNCİ HAREKÂT DA HEDEFİNE ULAŞMAMIŞTIR.

İkinci harekâtta, harekât mahdut hedeflere tâbi tutulmuştur. Sınırlı bir harekât olmuştur. Savaşın kaideleri vardır, politikanın kaideleri vardır. Sınırlı harekât çok zaman savaş kaidelerini altüst eder. Politikayı da altüst eder. İlân edilmiş bulunan politik gayeleri sağlamak için savaş kurallarını hiç bir sınır tanımadan uygulamak lâzımdır. Yapılan harekât başarılı olmuştur. Silâhlı kuvvetlerimiz büyük başarı kazanmıştır. Birbuçuk, iki gün gibi bir zaman içerisinde Magosa'yı bir taraftan ele geçirmiş, diğer taraftan da Omorfo ve Lefke bölgelerini ele geçirmiştir, yani Adanın yüzde 40'ını işgal altına almıştır. Bu büyük bir başarıdır. Fakat bu işgali müteakip yine hatalı olmuştur. Harekâtı devam ettirip, Larnaka'yı, Limasol'u da almak gerekirdi. Hatta Adanın tümünü işgal altına alıp, Rum silâhlı kuvvetlerini silâhtan tecrit etmek şarttı. Böylece, hükümet ileriyi göremeyen, dar düşünceli, korkak davranışlarının büyük zararlarını gördü ve görecek. Bu zararların en başında geleni, Yunanlılara propagandaya girişmek için gerekli zamanı vermemiz oldu. Halbuki 20 Temmuz'da giriştiğimiz çıkarma harekâtı ile beraber, nihayet bir hafta içinde Kıbrıs Adasının tümünü işgal altına alıp ordaki Rum silâhlı kuvvetlerini silâhtan tecrit etseydik bu bir hafta içersinde Yunan propagandası harekete geçme imkânını bulamazdı. Dünya kamu oyu bizi destekler durumda, hiç değilse çekimser bir durumdaydı; meseleyi lehimizde yürütebi-

lirdik. Aradan geçen zaman içinde Yunan zenginleri keselerin ağızlarını açtılar, Yunan diplomasisi harekete geçti ve Türkiye'yi çok çetin şartlarla karşı karşıya getirdi. Onun için biraz önce size izah ettiğimiz 3 tedbir üzerinde durmak gerektiğini söyledim. Bunun en önemlisi olarak propagandayı işaret ettim. Hükûmet bu hataları işlemiştir.

Üçüncü Harekât şart görülüyor.

Şimdi öyle sanıyorum ki, olaylar yeniden hükûmeti üçüncü harekâta itecektir, zorlayacaktır.

HATALAR NASIL TELÂFİ EDİLEBİLİR?

Soru — Size göre, hataları şöyle toplayabiliriz :

1. İlk çıkartma geç yapılmıştır.

2. Yeterli kuvvet çıkartılmamıştır.

3. Çok dar bir bölge işgal edilmişken, acele bir kararla ateşkes kabul edilmiştir.

4. İkinci harekât mahdut kalmış, harekât tahdit edilmiştir, en azından Limasol, Larnaka işgal edilmeden harekât durdurulmuştur.

5. Bütün bu kopukluklar sırasında, Yunanlılara propaganda zamanı kazandırılmış, Dünya kamu oyu lehimizde iken aleyhimize dönmesine sebebiyet verilmiştir.

Bu 5 maddede topladığımız hataların bugün için telâfisi yok mudur?

Türkeş — Bu hataların telafisi için, biraz önce de izah ettiğim gibi, propaganda faaliyetini ilmi şekilde, plânlayıp ve sürekli olarak yürütmek lâzımdır. Diplomatik faaliyetleri de aynı şekilde yürütmek lâzım. Silâhlı kuvvetleri süratle en modern araç ve gereçle, silâhla donatmak lâzım. Ve Kıbrıs'ın tümünü işgal altına alıp, ordaki Rum silâhlı kuvvetlerini silâhtan tecrit etmek ve adayı tesirli şekilde kontrol altına alarak dışardan yeniden silâh ve asker sokulmasına müsaade etmemek, bu hareket sona erdikten sonra orada asayişi temin etmeye yetecek kadar az sayıda kuvvet bırakıp, gerî kalan

kuvvetlerimizi çekerek başka yerlerde kullanmak üzere hazır bulunmak gereklidir.

Soru — Ada'nın tümünü işgal etmekten kastınız, adanın fiilen Türkiye'ye ilhakı mı oluyor?

ADA, TÜRKİYE'NİN EGEMENLİĞİNE GİRMELİDİR

Türkeş — Ada'nın statüsü Dünya politikasındaki gelişmelere, dünya konjoktürüne göre, ayarlanır. Bu bir mücadeledir. Ama daima Türkiye için, hedef, Kıbrıs adasının tümüyle Türkiye'nin egemenliğine girmesi olmalıdır. Biz parti olarak ta bunu başından beri böyle ileriye sürdük. Bundan hiç çekinmemek lâzım. Türk politikacıları, Türk devlet adamları, Türk aydınları yıllardanberi manevi bir baskı içindedirler. Türk milletinin haklarını savunmada, bir çekingenlik içindedirler. Halbuki bakınız Yunanistan Türkiye'ye göre daha az nüfuslu, daha küçük bir devlet, millet olduğu halde, evvelce İngiltere'nin idaresinde bulunan Kıbrıs üzerinde İngiltere'ye karşı hak iddia etmiş ve çok eskiden beri Enosis'i ileriye sürmüştür. Bundan başka da hiçbir tez ileri sürmemiştir. Bu güne kadar da bu tezinde hiçbir değişiklik yapmamıştır. Halbuki Türk devlet adamları zaman zaman «Bizim bir Kıbrıs meselemiz yoktur» demişlerdir. Gün olmuştur «Kıbrıs bize ait olmalıdır» demişlerdir. Gün olmuştur. «Ya taksim, ya ölüm» demişlerdir. Gün olmuştur, «Federasyon» demişlerdir. Bunlar Türk devlet adamlarının Türk aydınlarının fikren ne kadar hazırlıksız olduklarını, ne kadar büyük çekingenlik içinde bulunduklarını göstermektedir. Dünya kamu oyunun, dünya siyasî şartlarının bize müsait olmaması, meselesi ayrı bir davadır. Dünya siyasi şartları Kıbrıs'ın tümüyle Türkiye'nin egemenliği altına alınmasına bugün için, müsait olmayabilir. O taktirde, Türkiye kendisine en uygun siyasi manevraları düzenler, gayesinden hiçbir zaman vazgeçmez.

Türkiye'nin güvenliği için, Türkiye'nin yaşaması için, Kıbrıs'ın bütünüyle Türkiye'ye ait olması lâzımdır. Bu gayeyi her zaman ortaya koyar, bu gayenin, bu fikrin,

her zaman milletin kafasında yerleşmesini, yaşamasını temin eder, bu gayeyi mümkün kılacak uzun vadeli tedbirleri araştırır, bu tedbirleri almaya çalışır. Bu şekilde yürür bu iş.

Bakınız Yunanistan bu yol üzerinde. Nitekim şimdi Yunanlılar Rus tezini benimsemişlerdir. Rus tezini benimsemelerinin sebebi; kendileri için, millî gaye olarak benimsenmiş bulunan Enosis'e giden yolu açık tuttuğundan. Çünkü Rus tezi diyor ki; «Beynelmilel bir konferansta Kıbrıs'ın bağımsızlığını teminat altına almalı.» Yunanistan'ın istediği de budur. Bugün Enosis'i sağlayamayacağını anlamıştır. Fakat bugünkü çabası, sadece Kıbrıs'ın taksime uğramasını, Türkiye'ye toprak kaptırılmasını önlemek ve Enosis'e giden yolları açık bulundurmayı sağlamaktır. Enosis'e giden yolları açık bulundurmayı sağlayacak çözüm ise, Kıbrıs'ın bağımsız devlet olarak statüsünü temin etmek ve Kıbrıs'tan Türk kuvvetlerinin çekilmesini sağlamaktır. Şimdi Yunanistan büyük faaliyetini bu yöne harcamaktadır. Türkiye'nin de kendi gayesini tesbit ederek, bu gayeyi sağlayacak bir politika üzerinde yürümesi lâzımdır.

FEDERATİF SİSTEM TÜRKİYE İÇİN ZARARLIDIR

Soru — Bugün Türk hükûmetinin ileriye sürdüğü otonomiye dayanan federatif sistem gerçekleşirse, bu sistemin Kıbrıs'taki soydaşlarımıza ve Türkiye'ye ne gibi yararlar sağlayacağını tahmin ediyorsunuz?

Türkeş — Efendim otonom bir sistem, yani, otonomiye dayanan bir federasyon Türkiye için, bir fayda sağlamaz. Yalnız, bütün Türkler belirli bir bölgede yani Adanın orta ve kuzey bölgesinde toplanırsa ve bu bölgedeki Rumlar da Rum bölgelerine gönderilip ve Kıbrıs adası iki otonom idareden meydana gelen bir federasyon olursa ,bunun ileride kolayca bir taksime geçmeyi mümkün kılması bakımından faydalı olabileceği hesaplanabilir. Ama bunun Türkler için güvenlik sağlaması, Türkiye için

yararlı olması her şeyden evvel tesbit edilecek otonomi ve federasyon şartlarına bağlıdır. Bu otonomi ve federasyon şartları ne olacak, otonominin sınırı nereye kadar varacak bu günden bunları bilmiyoruz.

Soru — Siz, anlaşılıyor ki, otonomiye dayanan fedaratif sistemde bütün Türklerin biraraya toplanmasını ve Türk bölgesinde kalacak Rumların da Rum bölgesine gönderilmesini esas alıyorsunuz. Fakat, hükûmet başkanının, hükûmet üyelerinin beyanlarından bunun aksi seziliyor. Örneğin hükûmet Kıbrıs'ta turizm kredilerinin ırk ve din farkı gözetilmeksizin bütün turistik yatırım yapmak isteyenlere verileceğini açıkladı. Bizim anladığımız, Türk hükûmetinin düşüncesi, her milletin istediği yerde kalmakta serbest olduğu yolundadır.

TÜRKEŞ'İN HÜKÜMETİ UYARMASI

Türkeş — Bu, hükûmetin, Sayın Ecevit'in romantizm fantazisinden henüz uyanmadığını gösteriyor. Sayın Ecevit, bir zamanlar «Yunanlı kardeştir» diye şiirler yazmıştır. Daha sonra ben «Komşularımız fantom uçakları alıyor, modern silâhlarla silâhlanıyor, Türkiye de silâhlanmalıdır» diye 3 yıl evvel uyarmalar yapmıştım, o zamanda yine Sayın Ecevit bize karşı çıkmış. «Yunanlılar dosttumuzdur, dostlarımızla silâh yarışına girmeyelim, dostlukla bu meseleleri halletmeliyiz. Türkiye fantom almamalıdır» gibi, isabetsiz çıkışlar yapmıştı. Ama, Cenabı Hakkın takdirine bakın ki, bugün kendisini öyle olaylarla karşı karşıya getirmiştir ki, kendisi kardeş dediği bir milletin saldırıları, tecavüzleri ile karşı karşıya gelmiş ve buna karşı Türk silâhlı kuvvetlerini harekete geçirmek ihtiyacını duymuştur. Yine, «onlar dostumuzdur, dostlukla işleri halledelim» dediği memleket, Fransızlardan Mirage uçakları alıyor, başka memleketlerden de çeşitli modern silâhlar alıyor, bu durumda kendisi sorumlu hükûmetin başı olarak, kendi silâhlı kuvvetlerimizi en modern silâhlarla donatmak vazifesi ile karşı karşıya geli-

yor. Yani evvelce ileri sürdüğü görüş ve politikasının isabetsizliği olaylarla tesbit edilmiş oluyor.

ECEVİT BUGÜN BİZİM POLİTİKAMIZI UYGULUYOR

Bizim o günlerde ileri sürdüğümüz görüşlerimizin ne kadar geçerli olduğu ortaya çıkmıştır. Bizim yıllardan beri izlediğimiz görüşlerimiz, fikirlerimiz, politikamız bugün zafere erişmiştir. Bize en çok, saldırıda bulunan, çeşitli mânâsız sebeplerle aleyhimizde bulunan Sayın Ecevit, bizim politikamızı benimsemek ve uygulamak durumuna geçmiştir. Kıbrıs'a çıkartma yapması bizim politikamızı benimsemesidir. Kıbrıs'ta Türk Silâhlı Kuvvetlerinin başarılı harekâtı sonucunda meydana getirdiği fiili duruma dayanarak anlaşmalara gitmeyi istemesi bizim çok yıllar önce tavsiye etiğimiz politikadır. Bize en çok karşı çıkan bir kimse, bizim politikamızı benimseyerek hükûmet etme mecburiyetinde kalmıştır.

YUNANLILAR KIBRIS'TA HİÇBİR ZAMAN HAK SAHİBİ OLMAMIŞLARDIR

Bu arada Kıbrıs'la ilgili birkaç konuyu da açıklamayı yararlı sayıyorum. Kıbrıs üzerinde Yunanlılar devamlı ilhak iddia etmişlerdir. Halbuki hiç bir hakları yoktur. İddialarının mesnedini, Kıbrıs'taki nüfusun çoğunluğunun Yunanca konuşan ve Yunanistanla birleşmek isteyen kimseler olmasına dayamaktadırlar. Yani self-determinasyon prensibini ileri sürmektedirler. Lozan anlaşmaları yapılırken, müzakerelerde Türk delegeleri Batı Trakya için selfdeterminasyon prensibini ileri sürmüşlerdi. O zaman Batı Trakya'da Birleşmiş Milletlerin gözlemi altında plebisit yapılmasını teklif etmiştik. Fakat bunu ne Yunanlılar, ne İngilizler ,ne Fransızlar kabul etmişlerdi. Demişlerdi ki, «Bir toprağın kime ait olacağının tayini için self determination esas olamaz. Ordaki nüfus çoğun-

luğunun arzusu dikkate alınamaz. Bundan daha önemli başka faktörler var. Bu faktörlerin birincisi o toprağın hangi ülkenin güvenliği ile ilgili ise o ülkeye, hangi ülkenin ekonomik bütünlüğünü tamamlıyorsa, o toprak o ülkeye dahil olur» demişler ve bizim plebisit teklifimizi kabul etmemişlerdi. Demişlerdir ki, «Batı Trakya'da referandum yaptırsak, nüfusun % 80'inden fazlası Türktür. Bunlar elbette Türkiye ile birleşmek isteyecekler, oylarını bu yolda kullanacaklar. Referandum yapamayız, bunu kabul edemeyiz, Batı Trakya, Yunan ekonomisini bütünleyen bir toprak parçasıdır. Biz ancak oradaki Türk çoğunluğuna kültürel haklar sağlarız ve ordaki nüfus oranının değişmemesi için tedbirler alırız. Size garantiler veririz. Fakat bu topraklar Yunanistan'ın olacaktır». Sonradan da tabii Lozan anlaşmasının bu şartlarına Yunanlılar hiç uymamışlardır. Ordaki % 80'in üzerindeki Türk çoğunluğunu eritmek için, o bölgeye yasak olmasına rağmen Yunanlı göçmen yerleştirmişler, Türklere çeşitli baskılar yapmışlardır. Şimdi Lozanda kabul etmediği prensibi Yunanlı, Kıbrısta, Kıbrıs için kendilerinde bir hak olarak ileri sürüyor. Yani Kıbrıs'ta yaşayan halkın çoğunluğu Yunanlıdır, plebisit yapılsın, referandum yapılsın, bunlar hangi devletle birleşmek istiyorlarsa Kıbrıs oraya verilsin, diyorlar. Lozanda kabul etmedikleri prensibi bize karşı kullanmaya kalkıyorlar. Kaldı ki, Kıbrıs Adası Yunanistana 850 Mildir, Türkiye'ye 60 mil mesafededir. Yunanlıların stratejik güvenliği ile hiçbir şekilde ilgili değildir. Ama Türkiye'nin stratejik güvenliği ile sıkı sıkıya ilgilidir. Yunanistan ekonomisi ile de ilgili değil, fakat Anadolu ekonomisine bağlıdır. Türkiye'nin tezi her bakımdan çok güçlüdür.

Yalnız bu tezlerimizi Dünya kamu oyuna etraflı şekilde anlatmamız, benimsetmemiz lâzımdır.

MUHTIRALARDA BAĞIMSIZ KIBRIS TÜRK DEVLETİ TEKLİF ETTİM

Soru — Denktaş geçenlerde verdiği bir beyanatta, «Yunanlılar Kıbrıs konusunu Birleşmiş Milletler Genel Ku-

ruluna götürürlerse, Anayasamız hazır, Bağımsız Türk Devletini ilân ederiz» diyordu. Böyle bir ilânın Dünya Kamu oyunda ne gibi etkileri olabilir?

Cevap — Yunanlılar, 23 Eylül'de Kıbrıs meselesini Birleşmiş Milletler'e götürmek niyetindeler. Onlar kendi propagandalarına güveniyorlar. Dünya üzerine serpilmiş kolonilerine güveniyorlar. Bunların yanı sıra diplomatik ustalıklarına güveniyorlar. Bunları kullanarak Dünya kamu oyunu kendi lehlerine çevirip, Birleşmiş Milletler'den kendi lehlerinde, bizim aleyhimizde kararlar alacaklarını ümit etmektedirler.

Soru — Bunu bir baskı unsuru olarak kullanmak isteyeceklerdir.

Cevap — Evet, bunun bir baskı unsuru olacağını zannediyorlar. Fakat Birleşmiş Milletler kararları daima bir tavsiye mahiyetindedir. Birleşmiş Milletlerin kararlarını bugüne kadar kabul etmemiş pek çok memleket vardır. Meselâ, bunların bir tanesi Hindistandır. Birleşmiş Milletler Hindistan'dan Keşmir'i boşaltmasını, Keşmir'de plebisit, referandum araştırmasını istemişlerdir. Ama Hindistan hiçbir zaman bunu kabul etmemiştir. Aşağı yukarı 30 yıldır, Hindistan Birleşmiş Milletlerin bu kararına rağmen ne referandum yaptırmaya yanaşmıştır, ne de askerlerini Keşmir'den geri çekmiştir. Daha başka misaller de vardır. O bakımdan Birleşmiş Miletler'in kararlarından bir netice çıkacağı kanatinde değilim ama, bu böyle olmakla beraber Birleşmiş Milletler'den de Türkiye lehine karar çıkmasını sağlaması lâzımdır.

Türk Devleti ilân edilmesi çok yerinde olur. Bunu çok seneler evvel hükûmetlere biz teklif etmiştik. Daha önce yukarıda bahsettiğim muhtıralarda ileri sürdüğüm tekliflerin başında bu gelmekteydi. «Kıbrıs'ta bağımsız bir Türk Cumhuriyeti ilân etmek ve bağımsız bir Türk hükûmeti kurdurmak lâzımdır, yararlıdır» görüşünü ileri sürmüştüm. Bugün de bunun yapılmasında yarar vardır. Bu devleti, Türkiye'nin yardımıyla bir çok dost devletler tanırlar. Ondan sonra da, dost devletlerin yardımıyla Bağım-

sız Kıbrıs Türk Devletinin Birleşmiş Milletlere üye olmasını sağlamaya çalışırız. Kurulacak olan Bağımsız Türk Devletinin ordusu olur, kùvvetleri olur, böylece Kıbrıs'ta soydaşlarımızın güvenli olarak yaşaması sağlanmış olur.

Soru — Bunun sonucu bir taksimi doğuracaktır.

Cevap — Tabii bunun neticesi taksim olur. Fırsatlar elverdiği anda kaybedilen yarıyı da alırız, kazanırız. Onun için çalışmak lâzım, bu fırsatları hazırlamak lâzım

Soru — Son günlerde bazı basında Kıbrıs'ın eski statüsünün devamı için bir gayret görülüyor. Sovyet Rusya son görüşünü açıkladıktan sonra bu gayretlerin daha çok arttığı dikkati çekiyor.

Cevap — Evet, bu yazarlar, tamamen Rus tezini savunuyorlar. Rus tezi de Türkiye İslâm aleminde yerleşmesin, NATO'da yerleşmesin, Kıbrıs bağımsız devlet olsun şeklindedir. Neden? Çünkü Kıbrıs'ta «Akel» diye kuvvetli bir komünist partisi var. Bu Akel daha da kuvvetlenir de seçimlerde çoğunluğu elde ederse, ve iktidar olursa Kıbrıs adasında, o zaman Ruslar tek kurşun atmadan Kıbrıs'a sahip olacaklardır. Kıbrıs'ta komünist bir iktidar kurulunca, Kıbrıs adası Rusların olacaktır. Rusların politikası da bu. Herkes kendi millî menfaatini düşünüyor. Rusya, «Bağımsız olsun Kıbrıs» diyor, «Türkler de çekilsin, Enosis de olmasın» diyorlar. Rusya Akel Partisine yardımı artırır, daha takviye eder, zaten kuvvetli bir parti; zannediyorum ki Rumların yüzde 40'ı Akeli destekliyor. Bu yüzde 50'yi aşarsa Kıbrıs'ta komünist bir iktidar kurulacak demektir. Bu da Sovyetlerin tek kurşun atmadan Kıbrıs'ta söz sahibi, üs sahibi olmalarını sağlar.

RUMLAR GERİLLA SAVAŞINDA BAŞARIYA ULAŞAMAZLAR

Soru — Bir Kurmay Subay olarak, ayrıca Amerika'da, Fransa'da modern savaş tekniği hakkında yıllarca ihtisas yapmış bir subay olarak size sormak isterim. Rumlar Kıbrıs'ta bir gerilla savaşında başarı kazanabilirler mi?

Cevap — Türklere karşı, Türk ordusuna karşı gerilla savaşı aslâ başarıya ulaşamaz. Hele Kıbrıs adasında gerilla savaşı vermek, aslâ mümkün değildir. İngilizlere karşı yapılan harekâtı, gerila savaşı olarak kabul etmek doğru değildir. İngilizlere karşı nihayet bir takım sivil huzursuzluklar, ufak tefek tahrip ve katil olayları icra edilmiştir. İngilizler ise bunlara karşı çok yumuşak, çok müsamahalı davranmıştır. Adeta okşamış ve teşvik etmiştir. Halbuki, Kıbrıs bir ada ve küçük bir adadır, büyüklüğü 9200 Km. kare tutan bir adadır. Denizle çevrili olmasından kolayca sıkı bir abuka altına alınabilir. Ayrıca Kıbrıs'ta yaşayan nüfusun beşte biri Türktür. Bu durumda gerilla kuvvetleri kısa zamanda sıkıştırılıp yok edilir. Türk Silâhlı Kuvvetlerine karşı Kıbrıs'ta başarılı bir gerilla harekâtı sürdürülemez. Kaldı ki gerilla savaşlarında Türkler en usta milletlerden biridir. Kurtuluş Savaşımızda Anadolu'yu işgale kalkan Yunan ordusunu gerilla savaşları ile yormuş, zayıata uğratmıştır; bitkin hale getirmiştir. Nihayet «Büyük Taarruz»la Türk Ordusunun zaferini hazırlamıştır. Türk Milleti gerilla savaşlarında usta bir millet olduğundan Yunanlıları böyle bir teşebbüslerinde pişman eder.

«TÖRE» DERGİSİNİN SAYIN ALPARSLAN TÜRKEŞ'LE RÖPORTAJI

Aylık «Töre» dergisinin Eylül 974 tarihli 40'ıncı sayısında neşredilen, Kıbrıs'la ilgili, Sayın Alparslan TÜRKEŞ'le Yapılan Röportaj.

Soru — 20 Temmuzdaki ilk hareketimiz bazı çevrelerce Türk-Yunan (Rum) mücadelesi değil, bir demokrasi - diktatörlük mücadelesi olarak, faşizme karşı savaş olarak tarif edildi. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Cevap — Bu sözler komünistlerin uydurmalarıdır. Yeryüzünde bugün de değerini sürdüren, değişmeyen gerçek; millet realitesi ve milletler arasındaki münasebetlerin millî menfaatlere dayandığı gerçeğidir. 20 Temmuzda Kıbrıs'a yaptığımız müdahale Türkiye'nin ve Türk Milletinin güvenliğini korumak ve millî menfaatlerimizi teminat altına almak gayesine dayanmaktadır. Nitekim Yunanistan'da cunta yıkıldığı ve yerine demokrasiye taraftar olan Karamanlis iktidarı geçtiği halde Türkiye ile Yunanistan arasındaki çekişmeler azalmadı, aksine daha da şiddetlendi.

Soru — Sayın Ecevit Yunanistan'ın bu kötü duruma, eskiyi düşündüğü, Yunan gençleri okul sıralarından itibaren Megalo İdea ile büyütüldüğü için düştüğünü; bizim ise böyle yapmadığımız için kazandığımızı söylüyor, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Cevap — Sayın Ecevit'in bu görüşleri kanaatımca çok yanlıştır. Bir bakıma milletler ulu ağaçlara benzer, kökleri ne kadar derinde olursa o kadar çok yükselirler ve dal budak salarak ululaşırlar. Milletlerin kökleri, mazileri ve tarihleridir. Bunun için her milletin eskiyi düşünmesi ve eski şanlı devirlerinden, heyecan ve şevk alarak geleceğe doğru atılım yapması milletlerin büyümesini sağlar. İnsiyatif sahibi olmak, ülkü sahibi olmak ve büyük olma düşüncesi taşımak milletleri güçlü kılar ve yükselmelerini sağlar. Hiçbir ideali olmayan, insiyatif ve bir atılım ruhundan mahrum kalan bir milletin çökmesi, yıkılması, nihayet bir zaman meselesinden ibaret kalır. Milletlerarası hayat, devamlı bir mücadele ve yarışma manzarası göstermektedir. Bu mücadelede vuran kazanıyor. Nitekim Yunanistan, bağımsızlık aldığı ilk günden itibaren Bizans İmparatorluğunu yeniden ihya etme ülküsüne sarılmıştır. Ve bu hırs ile devamlı saldırılarda bulunmuştur. Böylece bağımsızlık aldığı tarihten yüz yıl sonra % 430 nisbetinde genişlemiş ve büyümüştür. Kıbrıs'a, günün münakaşalarını bir yana bırakıp objektif bir gözle bakarsak şu durumla karşılaşırız: Türkiye'ye 64 kilometre, Yunanistan'a ise 850 kilometre mesafede bir ada. Üstelik tarihte fiilen 308 yıl, hukuken ise 400 yıl Türk toprağı olarak yaşamış ve hiçbir zaman Yunanistan'a ait olmamıştır. Yunanistan adanın tümünü Türkiye'ye bıraksa bile tarihî jeopolitiğinden hiç bir şey kaybetmez. Buna karşılık Türkiye'nin adadan taviz verdiği her karış toprak, tarihî jeopolitiğine göre kesin bir kayıptır. Halbuki biz bugün 1/3 e karşı Enosis münakaşasına oturuyoruz. Kıbrıs'ın en az 2/3 ünü Yunan Devleti tarihte ilk defa almaktadır. Bu durumda birkaç gün önceki askerî başarıya değil, yakın tarihteki kayıplarımıza bakmak ve «Neden Türkiye kazandı?» sorusu yerine, «20 Temmuz'a kadar neden hep Yunanistan kazandı?» diye sormak gerekir. Bu sorunun cevabı da «çünkü Yunanlı'nın Megalo İdea'sı vardı, Türkiye ise evlatlarına millî ülkü telkininden —bilhassa son yıllarda— adeta kaçınmıştı.» dan ibarettir.

Soru — Şu anda Türkiye ve Yunanistan devletleri hasım durumdadırlar. Halbuki yine bazı çevreler Türk ve Yunan devletlerinin kardeşliğinden söz etmektedirler. Devletlerin hasım, milletlerin dost olmaları mümkün müdür?

Cevap: — Mümkün değildir. Milletlerin kardeş, devletlerin hasım olması diye birşey mümkün değildir. Yunan milletiyle kardeşlikten bahsetmek ise akıl alacak birşey değildir. Milletler arasında değişmeyen realite, daha önce yukarıda belirttiğimiz gibi millî menfaatlerdir. Bunu gözden kaçırmamak icabeder. Bu menfaatler icabettirdiği takdirde milletler hasımken de devletler ittifaklar kurabilirler; fakat, tersi mümkün değildir.

Soru — Yunanistan, giriştiği darbe teşebbüsü ile Kıbrıs Devletini yaratan milletlerarası andlaşmayı ihlâl ederken Ege Adalarına askerî yığınak yapmak, Batı Trakya'daki milletdaşlarımıza karşı baskı ve katil hareketlerine girişmek suretiyle Lozan'ı da ihlâl etmiştir. Bu durumda ve bugünkü şartlar altında Türkiye'nin Lozan Andlaşması'nın da yeniden gözden geçirilmesini istemesi düşünülebilir mi?

Cevap — Yunanistan yıllardan beri Lozan Andlaşmasını da çiğnemiş bulunmaktadır. Türk hükümetleri 50 yıldır hayret verecek şekilde bir umursamazlık ve ihmalcilik göstermişlerdir. Ege adaları gayrî askerî bir durum içinde bulunması gerekli olduğu halde ve Lozan Andlaşması imzalandığı tarihlerde Batı Trakya'daki nüfus durumunda Türkler % 80 in üstünde çoğunlukta, Yunanlılar ise azınlıkta bulundukları ve bu durumun hiçbir şekilde değişmemesi gerektiği halde, Yunanlılar tarafından bu anlaşma hükümleri hiçbir şekilde tutulmamıştır. Buna karşılık hiçbir Türk hükümeti Yunanistan'dan anlaşma hükümlerini ihlâl etmemesi talebinde bulunmamıştır. Bu durumda Lozan anlaşmasının yeniden gözden geçirilmesi zarurîdir. Ancak bundan önce dünya kamu oyunu hazırlamak ve ayrıca gerekli tedbirleri almak lâzımdır. Özellikle Silahlı Kuvvetlerimizi en modern silah ve araçlarla

ve gereçlerle donatarak münakaşasız bir üstünlüğe sahip kılmak gerekmektedir. Çünkü Anadolu'nun koynuna kadar sokulmuş olan Ege Adaları'nın Türk hâkimiyetine alınması zorunluğu da gözönünde bulundurulmalıdır. Yıllardan beri Yunanistan silâhlı kuvvetlerini arttırmaya ve yeni silahlarla donatmaya çalışmaktadır. Biz birkaç yıldan beri bu hususlara dikkatleri çekerek Türkiye'nin kendi silâhlı kuvvetlerini gerek Fantom uçakları ve gerekse diğer en modern uçak, füze ve gemilerle donatması gerektiğine dikkati çekmiştik. O günlerde sayın Ecevit, bizim bu teklifimize karşı çıkmış «Yunanistan'la dostuz, aramızda silah yarışına kalkışmak doğru olmaz; dostane bir şekilde anlaşmamız daha doğru olur» şeklinde cevap vermişti. Umarız ki bugün karşılaştığımız durumlar kendilerini daha gerçekçi olmaya götürmüştür. Türkiye için sadece modern uçak ve diğer silahları almayı düşünmek dahi yeterli görülmemelidir. Modern atom silahları ve füzeler yapma imkânları da gözönüne alınmalıdır. Bugün artık atom silahı yapmak bir hayli kolaylaşmış ve yaygın hale gelmiştir. Mahdut sayıda dahi olsa atom silahına sahip olmak, devletimize büyük bir savunma gücü ve birçok konularda münakaşasız söz hakkı tanıyacaktır. Son yıllarda zengin veya fakir her devlet atom bombası ve füzeler yapma gayretine düşmüş bulunmaktadır. Nitekim Fransa ve Çin'den sonra Hindistan da atom klübüne girmiştir. İsrail'in de atom bombasına sahip olduğu kuvvetle ileri sürülmektedir. Bunun için Mısır Devleti de Amerika'dan acele büyük atom reaktörleri sağlamaya çalışmaktadır.

Soru — Kıbrıs'ın ordumuzun henüz kurtarmadığı kesimlerinde Türklere karşı katliama kadar varan tecavüzleri devam ederse ve hükümetimiz Kıbrıs'ta 3. bir harekâta —dünya kamu oyu düşünülerek— girişmezse, Türkiye'nin milletdaşlarını koruması için alabileceği başka tedbirler var mıdır?

Cevap — Yunanlılar ve Kıbrıslı rumlar çok eskiden beri Türklere karşı devamlı cinayetler işleyerek Türk varlığını yok etmektedirler. Bu gün Batı Trakya'da Türk-

ler'e uygulanan baskılar bir imha harekâtıdır. Kıbrıs'ta rumlar küçük-büyük demeden Türkleri en vahşî şekilde katletmektedirler. Bunun için Türkiye Birleşmiş Milletler'e başvurarak Birleşmiş Milletler tarafından bu cinayetleri yerinde incelemek ve soruşturma yapmak üzere tarafsız ve adil soruşturma kurulları gönderilmesini istemelidir. Kıbrıs'ta Türkler'e karşı yürütülen toptan imha hareketi, insanlığa karşı işlenen bir suçtur. Nasıl II. Cihan Savaşından sonra Almanya'da milletlerarası bir mahkeme kurularak insanlığa karşı suç işlemiş olan savaş suçluları muhakeme edilerek cezalandırılmışlar ise, Birleşmiş Milletler tarafından da tarafsız ve adil bir mahkeme kurularak Kıbrıs'ta Türkler'e karşı cinayetler işlemiş olanlar bu mahkemelere verilerek muhakeme olunmalı ve suçlu görülenler cezalandırılmalıdır. Bu mümkün olmadığı takdirde Türkiye süratle adanın bütününü işgal ederek cinayet çetelerini silahtan tecrit etmeli ve katilleri yakalayarak adil mahkemelerde muhakeme ettirerek cezalandırmalıdır.

Soru — Önce İngiltere'nin, sonradan da daha şiddetli bir şekilde Fransa'nın harekâtımıza karşı çıktığını gördük. Bu durum hakkında ne düşünüyorsunuz?

Cevap — Türkiye'de solcular, iktidarın sola açılmış olmasının Türkiye'ye itibar sağladığını, buna mukabil Yunanistan'da cunta idaresi bulunmasının da Yunanistan'a itibar kaybettirdiğini ileri sürüyorlardı; fakat Kıbrıs olaylarında en başta İngiltere, Amerika ve Fransa Türkiye'ye karşı cephe aldılar ve cunta idaresindeki Yunanistan'dan yana çıktılar. Böylece olaylar daima herşeyi Marksist ideoloji açısından yorumlamaya kalkışanları yalanlamış olmaktadır. Yunanistan, batı dünyasının çok şımartılmış bir çocuğu durumundadır. Ayrıca Türkiye'nin kalkınma ve gelişmesi Avrupalılar için daima bir ürküntü konusudur. Bu sebeplerden Türk devlet adamları ve Türk diplomasisi daima bu gerçekleri dikkate alarak Batı Avrupalıların tepkilerini önlemeye veya tesirsiz bırakmaya çalışmak zorunluluğundadır.

Soru — S.S.C.B. nin ilk hareketin başlarında bizi

desteklediği, sonra Kıbrıs'tan askerlerimizin çekilmesini isteyerek aleyhimize döndüğü görüldü. A.B.D. ise, önce darbedeki Yunan parmağını görmemezlikten gelerek aleyhimize, çıkartmadan sonra ise hemen diğer bütün batılı devletlere ve S.S.C.B. ye nisbetle daha lehimize bir tutum takip etti. Bu değişmeleri nasıl izah edersiniz?

Cevap — Sovyet Rusya Kıbrıs meselesinde bir taşla birçok kuşlar vurma durumundadır. Bir kere bu meseleyi kışkırtmak ve alevlendirmek suretiyle Türkiye ile Yunanistan'ı bir savaşa sürüklemek ve böylece NATO'nun güney kanadını yıkmak istemektedir. Kıbrıs meselesinin sebep olduğu çatışmada batılılar Yunanistan'ı destekledikleri takdirde Rusya Türkiye'yi destekleyecek ve onu NATO dan kopararak Doğu blokuna aktarmaya çalışacaktı. Ayrıca Kıbrıs Adası'nın ne Yunanistan'a verilmesini ne de Türkiye'ye verilmesini veya ne de ikisi arasında taksim edilmesini istememektedir. Çünkü bu yoldan Kıbrıs, komünizme karşı olan bu devletlerin eline geçmiş olacak ve muhtemelen bir uzlaşmaya bağlanarak aradaki çatışma da halledilmiş olacaktır. Bu ise Rusların işine gelmemektedir. Ruslar bir barut fıçısı halinde Kıbrıs anlaşmazlığının devamını kendi menfaatlerine daha uygun bulmaktadırlar. Ayrıca yabancı üslerden ve askerlerden arınmış bağımsız bir Kıbrıs devleti istemektedirler. Çünkü Kıbrıs'ta kuvvetli bir Komünist Partisi bulunmaktadır. AKEL ismini taşıyan bu komünist partisi, Rumların % 40 ına yakın kısmının desteğini kazanmış durumdadır. Zaman içinde bu % 40 Rum desteği % 50 nin üstüne çıkarıldığı takdirde, adada kendiliğinden komünist bir rejim kurulmuş olacaktır. Ki bu da Kıbrıs Adasının tek silah atmadan Rusların eline geçmesi demek olacaktır. Bunun için gerek Ruslar, gerekse Türkiye'deki Komünistler yani kriptolar aynı ağızla konuşmaktalar, Kıbrıs'ta bağımsız bir Kıbrıs Devleti'ni istemekteler ve bunun dışında başka tezlere karşı çıkmaktadırlar. Nitekim birkaç akşam önce TRT'nin televizyonda düzenlemiş olduğu bir açık oturumda Türkiye'nin tanınmış bütün komünistleri davet olunmuş, tarafsız ilim adamları ve aydınlardan hiç kimse

bu oturuma çağrılmamıştır. Ve oturumda federasyon esasına dayalı bağımsız Kıbrıs tezinden gayri, diğer bütün çözüm yolları kötülenmiştir. A.B.D. ne gelince: Türkiye'deki komünist kışkırtmaları, Türk devlet adamlarını ve Türk politikasını zaman zaman propagandalarının tesiri altına almaktadırlar. Haşhaş ekimi meselesi ustaca istismar edilerek Türkiye'de bir Amerikan düşmanlığı körüklenmiş ve iktidara gelen Ecevit hükümeti bu propagandaların tesiri altında müzakere ve anlaşma yolundan gitmeksizin aleyhimize tepkilere yol açan bir tutum takip etmiştir. Haşhaş ekimini bazı illerde tek taraflı olarak serbest bırakmış, ekim bölgelerini dolaşmaya gittiği zaman Afyon'da kışkırtıcılar tarafından «Kahrolsun Amerika» naraları ile karşılanmıştır. Bunlar Amerika'da Türkiye aleyhine tepkilere yol açmış ve Amerikan kongresinde Türkiye'ye yapılacak yardımların kesilmesi kararının alınmasına sebep olmuştur. Bundan sonra da Kıbrıs'taki EOKA cı kaatil Sampson'un darbe olayı meydana gelmiştir. Amerika başlangıçta muhtemelen kendisinin teşvik ettiği bu hareketi korumaya çalışmış ve Türkiye'nin adaya garantör devlet sıfatıyla çıkarma yapmasını önlemek istemiştir. Bu mümkün olmayınca realiteyi kabul etmiş ve Türkiye gibi bir müttefiki gücendirmemeye çalışmıştır. Devletler arasındaki münasebetler sabır isteyen uzun vadeli ve uzak hedefli münasebetlerdir. Girişilen bir harekete karşı zaman içinde çeşitli tepkiler ve baskılar düzenlenebileceğini unutmamak lâzımdır. Kıbrıs konusunda tavır alan bütün devletlerin tutumları ne olursa olsun tavırlarının sebebi sadece kendi millî menfaatleri olmuştur.

Soru — Yunanistan'ın askerî kuvvetlerini NATO'dan çekmesi konusunda ne düşünüyorsunuz?

Cevap — Yunanlılar Kıbrıs adasını ele geçirmek ve ENOSİS'e giden yolu açık bulundurmak için gerek NATO'ya gerekse diğer devletlere baskı yapmak ve çeşitli yollardan siyasî avantajlar sağlamak için her çareye başvurmaktadırlar. Siyasî manevralar çevirmekte de çok ustadırlar. NATO'dan askerî kuvvetlerini çekme kararı alması da böyle bir manevradan ibarettir.

«HAYAT» Mecmuasının 5. Eylül. 1974 Tarihli 37'inci Sayısında Neşredilen **«Kıbrıs'ta Doğdular, Türkiye'de Şöhret Oldular.»** Başlıklı Röportajdan...

TAMAMINI İŞGAL ETMELİYİZ

MHP'nin Ankara'da, bakımlı bir bahçe içindeki iki katlı merkez binasında, Genel Başkan Alparslan Türkeş'le sohbet ediyoruz.

Türkeş, Lefkoşe doğumlu. Kırk yıl önce, 15 yaşında iken ailesiyle beraber Türkiye'ye göç etmiş, Harp Okulu'nu bitirerek ordu saflarına katılmış. 1960 ihtilâlinde görev almış ve albay rütbesiyle emekliye ayrılmıştı. Şimdi MHP Genel Başkanı ve Adana Milletvekiliydi.

Türkeş, Kıbrıs konusunda öteden beri açık ve kararlı bir politika takip edilmediğini söylüyor, önceki hükümetlerin tutumlarını eleştirerek, şöyle diyor:

— Çok eskilere gitmek gerek. Daha Osmanlılar devrinde, Yunanistan, Kıbrıs'a göz dikmişti. İngiliz işgalinde de, Yunanlılar, Ada'nın kendilerine ait olduğunu söylemişler ve bu konuda propaganda yapmışlardır. Türkiye ise, şimdiye kadar uyanıklık göstermemişti. 1949'da Dışişleri Bakanı olan Necmettin Sadak, Haydarpaşa'da gazetecilerin sorduğu «Yunanlılar, Kıbrıs'ı istiyorlar. Oradaki faaliyetlerini artırdılar. Bizim tutumumuz ne olacaktır?» sorusunu, «Türkiye'nin bir Kıbrıs meselesi yoktur. Bu, İngilizlerin bir

iç meselesidir,» diye cevaplandırmıştı. Bir yıl sonra Dışişleri Bakanı olan Fuat Köprülü'ye aynı soru sorulmuş, ondan da aynı cevap alınmıştı.

Türkeş, ilk çıkarma harekâtımız sırasında, daha büyük kuvvetlerle müdahale edilmesi ve Girne'den başka Lefkoşe, Limasol ve Magosa'nın da alınması gerektiğini ileri sürmüştü. 14 Ağustostaki ikinci harekâtımızdan sonra memnuniyetini belirtip, hükümeti ve Silâhlı Kuvvetlerimizi tebrik etmişti. Şimdi ise, Rumların katliamı sürdürmesi karşısında, Ada'nın tamamını kontrol altına almak zorunluğundan söz ediyor:

— Bugünkü hükümet, hiç bir hükümetin yapamadığını yaptı. Londra ve Zürich anlaşmalarına uydu ve yerinde bir karar aldı. Bu konuda kendilerini destekledik. Ancak, Ada'daki Türk varlığını bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da tehdit edeceği aşikâr olan Rum çeteleri tecrit edilip, Türkler için zararsız hale getirilmedikçe, Kıbrıslı milletdaşlarımız rahat yüzü göreceğe benzememektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün iyi niyetlerine rağmen, Ada'da cinayet ve katliam devam ettiği takdirde de tek çözüm yolu kalmış demektir. O da, Türkiye'nin daha önce gösterdiği enerjik davranışı devam ettirerek, Kıbrıs'ın bütününü işgal etmesidir.

Söz, döndü dolaştı, meşum 1963 olaylarına geldi. Acaba Türkeş, Türklere karşı girişilen katliam sırasında neler düşünmüştü? Bunu şöyle belirtti:

— Çok üzülmüştüm. Hemen harekete geçtim. Hükümete ve Genelkurmay Başkanlığı'na birer mektup yazarak, gönüllü olarak Kıbrıs'a gitmek istediğimi bildirdim. Olumlu veya olumsuz bir cevap verilmedi. Mesleğimiz askerlikti ve kendilerinden görev talep etmiştim. Şimdi de aynı şeyler söyleniyor, «Alparslan Türkeş gidip Yavruvatan'ı kurtarsa ya!» gibi sözler çalınıyor kulağıma. Hükümet izin vermedikten sonra, kendiliğimizden kalkıp gitmemiz fayda değil, zarar verir düşüncesindeyim. Gerçi Grivas gitmiştir, ama onu Yunan hükümeti göndermiş ve her türlü yetkiyi vermiştir.

II. — SAYIN ALPARSLAN TÜRKEŞ'İN MUHTELİF TARİHLERDE KIBRIS'LA İLGİLİ BEYANATLARI

Türkeş'in 2. Nisan. 1965 tarihli Yeni İstanbul gazetesine verdiği özel beyanatta, muhabir Fethi Akkoç'un bir sualine verdiği cevap :

......

Soru — Bundan önceki hükûmetin dış politikasını tasvip ediyor musunuz?

Cevap — Bundan önceki hükûmetin dış politikasında tasvip etmediğim kısımlar vardır. Hükûmetin özellikle Kıbrıs politikası çok isabetsiz olmuştur. Aylarca davul çalarak Ada'ya çıkarma yapacağımız ilân edilmiş, İskenderun'da asker toplanmış, fakat bu hareket ciddî bir icra safhasına girmemiştir. Askerî bir harekâtın başarısı için baskın sağlamak mühim faktördür. Bunun için de hazırlıkların gizlenmesi ve harekâtın aniden şimşek hızıyla başlaması gerekir. Eski hükûmet dünyanın gözü önünde ilân ederek açıkça bir askerî hazırlığa girişmek ve çok geç ve çok yavaş hazırlık yapmak suretiyle politika ve askerlik kurallarına aykırı hareket etmiştir. Ciddî bir askerî müdahale yapmak niyetinde olmadığını her hali, her sözü ve her davranışıyla karşı taraflara ve diğer yabancı devletlere belli etmiştir. Halbuki Kıbrıs buhranı çok kolay ve

rahat çözülebilirdi. Ayrıca bunun için bir harbe girişmeye de lüzum yoktu. Bugün dahi halâ bazı çözüm yolları bulunabilir.

Kızıl Çin ile münasebetlerimiz dahil bulunduğumuz parktlar ve dostlarımızla ilişkilerimiz dikkatle muvazenelendirilerek millî menfaatlerimize uygun bir seviyeye ulaştırılabilir.

Türkiye'yi evvelâ birinci derecede ilgilendiren A.B.D. Sovyetler Birliği, Batı Avrupa ve Ortadoğu memleketleridir. Kızıl Çin bize çok uzakta olduğu gibi, bizi çok yakından ilgilendiren Amerika ve Sovyet Rusya için bir kuşku kaynağıdır.

5. Nisan.1965 tarihli Yeni İstanbul gazetesi ile aynı tarihlerde Tercüman gazetesinin birinci sahifelerinde beş sütun üzerinde yer alan bir C.K.M.P. bildirisinin haberi şöyle veriliyor :

KIBRIS MÜCAHİTLERİNİN BAŞINA TÜRKEŞ FİİLEN GEÇMEK İSTEMİŞ

«C.K.M.P., bir C.H.P. gazetesinin isnadlarını dün delillerle cevaplandırdı.» «Türkeş'in Kıbrıs'a çıkması önlenmiş» «Albay'ın telkini ile toplanan 750 kişilik gönüllünün ve 1.250.000 liranın Ada'ya gönderilmesini eski hükûmet istememiş.»

«Fakat Kurmay Albay Türkeş'in yaptığı bütün tekliflere ne müsbet, ne de menfî cevap verilmiş.»

Ankara (Özel) — C.K.M.P. Genel Merkezi dün bir bildiri ile Alparslan Türkeş'in Kıbrıs'a giderek Türk mücahitlerinin başına geçip fiilî müdafaaya geçmek için müteaddid müracaatları bulunduğunu ,ancak buna imkân verilmediğini açıklamıştır.

C.K.M.P.nin bu konudaki ilgi çekici bildirisinde madde madde şu bilgiler verilmiştir:

1 — 21 Aralık 1963 olayları patlak verir vermez Tür-

keş ve arkadaşları Kıbrıs konusunda hükûmetin desteklenmesi ve dışa karşı tam bir birlik gösterilmesi fikrini benimsemişler ve dâvânın millî haysiyet ve menfaatlerimize uygun bir şekilde halli için yapılacak mücadelede fiilen vazife almaya karar vermişlerdir. 14'lerin bu kararı

Kıbrıs mücahitlerinin başına Türkeş, fiilen geçmek istemiş

FAKAT KURMAY ALBAY TÜRKEŞİN YAPTIĞI BÜTÜN TEKLİFLERE NE MÜSBET, NE DE MENFİ CEVAP VERİLMİŞ

ANKARA (Özel)

CKMP Genel Merkezi dün bir bildiri ile Alparslan Türkeş'in Kıbrısa giderek Türk mücahitlerinin başına geçip fiilî müdafaaya geçmek için müteaddid müracaatları bulunduğunu ancak kendisine imkân verilmediğini açıklamıştır.

CKMP'nin bu konudaki ilgi çekici bildirisinde madde madde şu bilgiler verilmiştir:

1 — 21 Aralık 1963 olayları patlak verir vermez Türkeş ve arkadaşları Kıbrıs konusunda hükûmetin desteklenmesi ve dışa karşı tam bir birlik gösterilmesi fikrini benimsemişler ve dâvanın millî haysiyet ve menfaatlerimize uygun bir şekilde halli için yapılacak mücadelede fiilen vazife almaya karar vermişlerdir. 14'lerin bu kararı bir [illegible] zamanın başbakanına [illegible] yurulmuş «Kıbrıs'ta vazife almaya istekli ve bu hususta hükûmetin emrine amade oldukları» bildirilmiştir. Bu karar ve istek ayrıca sayın Cumhurbaşkanına da arzedilmiştir.

2 — Alparslan Türkeş'in telkin ve tâlimatı ile İngilterede bulunan Kıbrıslılar 750 kişilik bir gönüllü birliği kurmuşlar ve yardım için aralarında 35.000 sterlin toplamışlardır. Bu işe öncülük olanlardan seçilen beş kişilik bir heyet Ankara'ya gelmiş doğruca Alparslan Türkeş'i bularak gerekli direktif dahilinde hareket edeceklerini bildirmiştir. O tarihlerde devamlı polis takibi altında bulunduğu için [illegible] harekete geçmenin mahsurlu [illegible] olduğunu [illegible] Türkeş hayatın Dışişleri Bakanı sayın Feridun Cemal Erkin, Millî Savunma Bakanı Sayın İlhami Sancar, Başbakan İsmet İnönü ile temasını sağlamıştır. Bu temasın aracılığı Kastamonu Milletvekili Sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu tarafından yapılmıştır.

Zamanın Kıbrıs büyük Elçisi Ertuğruloğlu bu heyetin üyelerine «Niçin Türkeş'e gittiniz? Neden Türkeş'le temas ettiniz? Bugünkü hükûmet Türkeş'i tutmuyor. Kıbrıs konusunda Türkeş'le işbirliği yaptığınız takdirde hükûmetin desteğinden mahrum kalırsınız» demiş, sözlerine bunların kendisine Dışişleri Bakanlığının yetkilileri tarafından telkin edildiğini ilâve etmiştir.

3 — Alparslan Türkeş ayrıca Genel Kurmay Kurulu Üyesi sayın Bekir Baltu aracılığı ile de bir kaç defa hükûmete başvurmuş, Kıbrıs'ta vazife almaya istekli bulunduğunu bildirmiş, fakat cevap alamamıştır.

4 — Hükûmete yaptığı müracaatların bir netice vermediğini gören Türkeş direkt olarak Kıbrıs Türk idarecileri ile temasa geçerek arzusunu tahakkuk ettirmeş yolunu da aramıştır. Bu cümleden, Kıbrıs Türk cemaati lideri sayın Denktaş'la 3-4 defa görüşme teşebbüsünde bulunmuş ve fakat her seferinde bir başka bahane ile atlatılmıştır. Öğrenildiğine göre sayın Denktaş'a da Türkeş'le hiçbir ilişki kurmaması telkin edilmiştir.

5 — Bütün bunlara rağmen Türkeş son bir defa da Kastamonu Milletvekili sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun aracılığı ile zamanın hükûmet sözcüsü Ali İhsan Göğüş nezdinde teşebbüse geçmiş maalesef müspet veya menfi bir cevap alamamıştır.

6 — Evi devamlı polis nezareti altında bulunan, her gittiği yerde otomobilli emniyet ekipleri tarafından takip edilen Kıbrıs'a gitmek için yaptığı bütün müracaatlar ısrarla cevapsız bırakılan teşebbüsleri önlenen bir insanın tek başına adaya gitse bile bir hizmet yapmasına imkân olamayacağı aşikârdır.

Halbuki 73 yaşındaki Grivas Kıbrıs'a, Yunan hükûmeti'nin tasvibi ile ve desteğini haiz olarak gitmiştir. Buna karşılık Albay Türkeş'i hizmete kendiliğinden talip olduğu ve bu talebini ısrarla tekrarladığı halde, usulen ve nezaketen bir kere olsun dâvet edilerek bu konuda ne düşündüğü neyi nasıl yapmak istediği sorulmamıştır.

5 Nisan 1965 tarihli «Yeni İstanbul» Gazetesi'nden alınan klişe. (Devrin Başbakanı **İsmet İnönü** ve Cumhurbaşkanı da **Cemal Gürsel**'di.)

bir telgrafla zamanın başbakanına (İsmet İnönü'ye) duyurulmuş «Kıbrısta vazife almaya istekli ve bu hususta hükûmetin emrine âmâde oldukları» bildirilmiştir. Bu karar ve istek ayrıca sayın Cumhurbaşkanı'na (Cemal Gürsel'e) da arzedilmiştir.

2 — Alparslan Türkeş'in telkin ve ilhamı ile İngiltere'de bulunan Kıbrıslılar 750 kişilik bir gönüllü birliği kurmuşlar ve yardım için aralarında 50.000 sterlin toplamışlardır. Bu işe önayak olanlardan seçilen beş kişilik bir heyet Ankara'ya gelmiş, doğruca Alparslan Türkeş'i bularak «vereceği direktif dâhilinde hareket edeceklerini» bildirmiştir. O tarihlerde devamlı polis takibi altında bulunduğu için alenen harekete geçmenin mahzurlarını dikkate alan Türkeş hey'etin Dışişleri Bakanı sayın Feridun Cemal Erkin, Milli Savunma Bakanı sayın İlhami Sancar, Başbakan İsmet İnönü ile temasını sağlamıştır. Bu temasın aracılığı Kastamonu Milletvekili sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu tarafından yapılmıştır.

Zamanın Kıbrıs Büyük Elçisi Ertuğruloğlu bu heyetin üyelerine «Niçin Türkeş'e gittiniz? Neden Türkeş'le temas ettiniz? Bugünkü hükûmet Türkeş'i tutmuyor. Kıbrıs konusunda Türkeş'le işbirliği yaptığınız takdirde hükûmetin desteğinden mahrum kalırsınız.» demiş, sözlerine, bunların kendisine Dışişleri Bakanlığının yetkilileri tarafından telkin edildiğini ilâve etmiştir.

3 — Alparslan Türkeş ayrıca Genel İdare Kurulu üyesi sayın Bekir Balta aracılığı ile de birkaç defa hükûmete başvurmuş, Kıbrıs'ta vazife almaya istekli bulunduğunu bildirmiş, fakat cevap alamamıştır.

4 — Hükûmete yaptığı müracaatların bir netice vermediğini gören Türkeş, direkt olarak Kıbrıs Türk idarecileri ile temasa geçerek arzusunu tahakkuk ettirme yolunu da aramıştır. Bu cümleden, Kıbrıs Türk Cemaati lideri sayın Denktaş'la 5-6 defa görüşme teşebbüsünde bulunmuş ve fakat her seferinde bir başka bahane ile atlatılmıştır. Öğrenildiğine göre sayın Denktaş'a da Türkeş'le hiçbir ilişki kurmaması telkin edilmiştir.

5 — Bütün bunlara rağmen Türkeş son bir defa da Kastamonu Milletvekili sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun aracılığı ile zamanın hükûmet sözcüsü Ali İhsan Göğüş nezdinde teşebbüse geçmiş, maalesef müsbet veya menfî bir cevap alamamıştır.

6 — Evi devamlı polis nezareti altında bulunan, her gittiği yerde otomobilli emniyet ekipleri tarafından takip edilen, Kıbrıs'a gitmek için yaptığı bütün müracaatlar ısrarla cevapsız bırakılan, teşebbüsleri önlenen bir insanın tek başına Ada'ya gitse bile bir hizmet yapmasına imkân olamayacağı âşikârdır.

Halbuki 70 yaşındaki Grivas Kıbrıs'a, Yunan hükûmetinin tasvibi ile ve desteğini hâiz olarak gitmiştir. Buna karşılık Albay Türkeş hizmete kendiliğinden talip olduğu ve bu talebini ısrarla tekrarladığı halde, usulen ve nezaketen bir kere olsun dâvet edilerek bu konuda ne düşündüğü, neyi nasıl yapmak istediği sorulmamıştır.

8. Nisan. 1965 tarihli Yeni İstanbul gazetesinde, birinci sahifede üç sütun üzerine yer alan bir haberde Türkeş'in Ulus gazetesine verdiği cevabın Kıbrıs'la ilgili kısmı :

«— Zamanında, 1963 Aralık sonu ve 1964 yılı içerisinde Kıbrıs'a gitmek için yaptığımız her teşebbüs 3. Koalisyon Hükûmeti'nce önlenmiş, elimiz kolumuz bağlanmıştı. Müracaatlarımıza karşılık hakkımızda soruşturma ve kovuşturma yapıldığından, kovuşturma neticesi alınmadan sizlere pasaport veremeyiz denmiş, soruşturma ise bir iki ay önce neticelenmiştir. Madem ki gitmemizi istiyorlardı niçin çağırıp vazife vermediler? Tekliflerimiz üzerine bir kere olsun çağırıp konuşmak ve bizi dinlemek tenezzülünde bulunmadılar.»

23. Nisan. 1965 tarihli Yeni İstanbul gazetesinden :

TÜRKEŞ C.H.P.'yi İTHAM ETTİ

«Türkeş İstanbul'da»

«Evvelki gece beraberinde Muzaffer Özdağ ve Genel İdare Kurulu üyesi Mehmet Ali Ersan olduğu halde şehrimize gelen C.K.M.P. Genel Müfettişi Alparslan Türkeş, Beyoğlu ve Silivri ilçelerinde yaptığı konuşmalarda, Kıbrıs konusunda eski C.H.P. azınlık iktidarını suçlamış «geçen yıl ihtilâfın patladığı ilk anlarda, Zürih ve Londra anlaşmalarına dayanarak müdahale ve çıkarma yapmak lâzımdı. Ne yazık ki, bu fırsat bir daha ele geçmeyecek şekilde kaçırılmıştır» demiştir.

11. Mayıs. 1965 tarihli Tercüman gazetesinde «TÜRKEŞ : 'KIBRIS İŞİNDE İNÖNÜ HATALIDIR' DEDİ» başlığı altında neşredilen haberde :

«...Kıbrıs konusuna gelince, bu mevzu üzerinde hassasiyetle duruyoruz. Fakat ilgili devlet adamları çok hatâlar işlediler.»

Türkeş, Kıbrıs konusunda hatâ işleyen devlet adamı kimdir? Sorusuna «İnönü'dür» cevabını vermiş ve şöyle devam etmiştir:

«— İnönü bu mevzuu iç politikada bir sömürme ve baskı aracı olarak kullanmıştır. Bu mevzu meydana çıktığı zaman Yunan ve Rum faaliyetleri yeni değildi. Bir devlet adamı olarak, bunları başından takip etmesi ve tedbirini alması lâzımdı. Devlet adamlığı günü gününe yaşamak değildir. Devlet adamlığı alabildiğine de konuşmak değildir. Hükûmetin gerek takip ettiği siyâsetinde, gerekse askerî işlerinde bir gizliliği olması lâzımdır. Bir devlet adamı olarak, bu gizliliğe riayet etmemiştir. Davul zurna çalıp, ilân ederek Kıbrıs'a çıkarma yapacağını,

«Amerika'nın tasvibini beklemeden Kıbrıs'ta fiili bir durum yaratabilirdik, bugün de yaratabiliriz»

TERCÜMAN

KIBRIS'A DERHAL "ÇIKARTMA" YAPILMASI İSTENDİ

"NATO'dan verilen silâhlar herşeyden önce Türkiyenindir"

ANKARA

CKMP

Türkeş: "Kıbrıs işinde İnönü hatalıdır" dedi

• İnönü bu meyzuu iç politikada bir sömürme ve baskı aracı diye kullandı

• Komünizmi Türkiye için çok faydalı görenler, gaflet ve dalalet içindedir

C(MP

11 Mayıs 1965 ve 30 Aralık 1965 tarihli «Tercüman» gazetelerinin haberlerini gösteren klişeleri yukarıda görüyorsunuz.

toplanacağı yerleri ,hattâ taarruz şekillerini açıkladıktan sonra ,karşı taraf ona yolları açıp 'buyurun beyim' demiyecektir.»

8 Kasım 1965 tarihli Akşam gazetesinden :

«C.K.M.P.nin Görüşü»

«M. Ali Aybar'dan sonra C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan Türkeş, hükûmet proğramı üzerindeki partisinin görüşlerini açıklamak üzere söz almıştır:

«Türk Silâhlı Kuvvetleri»

Türkeş proğramda yer alan Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilgili kısım üzerinde durarak özetle şunları söylemiştir:

«Türk Silâhlı Kuvvetleri Türk varlığının ve devletimizin koruyucusudur. Onu ekonomik ve fakat vurucu kuvveti ,ateş kuvveti, hareket kaabiliyeti en yüksek modern bir kuvvet olarak düzenlemek gereklidir. Son model silâh ve gereçler, füzelerle donatılması için elden gelen her gayret sarfolunmalıdır. Teşkilât olarak bugünkü kuruluşunda değişiklik yapılmasını gerekli görüyoruz.»

«Amerikan Yardımı»

Türkeş, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ihtiyacı olan ve memleket içinde sağlanması mümkün silâh, cephane, donatım ve gereçlerin dışarıdan getirtilmesine ve hattâ müttefiklerimiz tarafından yardım olarak da verilmesine müsaade olunmamasını istemiş ve görüşlerini şöyle özetlemiştir:

«Müttefiklerimizden yardım olarak her verileni almak yerine, bizim için lüzumlu olanları tesbit ederek onları almak usûlü takip olunmalıdır. Uzun zamandan beri Amerika'dan peçete, havlu, çatal, kaşık, çorap, hastane elbisesi, yem torbası, yular sapı gibi bizim memleketimizde dâima yapılan ve bulunabilen şeyler alınmış, bu durum yerli sanayiimiz için darbe olduğu gibi, bizim yurt

içinde imâl etmekliğimiz mümkün olmayan çok önemli şeylerin istediğimiz sayıda alınmasını da önlemiştir. Ayrıca Türk yetkili kumandanlarının ve şahsiyetlerinin girip denetleme yapamayacağı hiçbir saha, tesis ve yabancı birlik bulunmasına da müsaade olunmamalıdır.»

«Millî Kuvvet»

C.K.M.P. Genel Başkanı, NATO emrine tahsis edilmiş olan kuvvetlerimizin bir kısmının NATO emrinden çıkarılarak millî kuvvetler haline getirilmesini veya yeni millî birlikler kurulması fikrini savunmuş, hükûmete yapacakları her hizmete yardımcı olacaklarını belirtmiş, komünizm konusuna da değinerek sosyal adaletin, eşitliğin sağlanması ile mücadelenin yetmeyeceğini ileri sürmüş, ve millîyetçiliğin, millî kültürümüzün yayılmasının en büyük silâh olacağını ifade etmiştir. Kıbrıs konusuna değinen Alparslan Türkeş ,hükûmetin bu konuda yuvarlak ve açık olmayan sözlerle çözüm yolunun ne olacağını belirtmediğini söylemiş ve daha enerjik olunmasını istemiştir.

12. Kasım. 1965 tarihli Bâbıâli'de Sabah gazetesinde neşredilen ve «CKMP İL MERKEZİNDE YAPILAN MÜLAKATTA ALPARSLAN TÜRKEŞ "KOMÜNİZMİN KÖKÜ KESİNLİKLE KAZINACAKTIR" DEDİ» başlığını taşıyan mülâkatın Kıbrıs'la ilgili kısmı:

Soru — Kıbrıs konusunda Yunanlıların takip ettiği politika bugüne kadar önemli mesafeler katetmiştir. Durumu lehimize çevirmek imkânına hangi yollarla kavuşabiliriz?

Türkeş'in cevabı: — «Kıbrıs'ta Rumların ve Yunanlıların zamanı kendi lehlerine kullandıkları ve her gün ileriye doğru mesafe aldıkları açıkça görülmektedir. Olayların başladığı gündeki statü ile bugünkü durum arasında ne kadar fark olduğu herkesçe teslim edilmektedir. Bu ilgili hükûmetlerin dâima olayların gerisinde kalmaları ve insiyatifi karşı tarafa bırakmaları yüzünden böyle olmuştur. Gerekli realist tedbirler alınmadıkça Kıbrıs'ta durumun Türk-

ler lehine gelişeceğini beklemek çok büyük bir hata olur. Alınacak tedbirleri biz liderler toplantılarında ve dördüncü koalisyon hükûmetine gönderdiğimiz muhtırada belirttik. Bunları şimdilik açıklamayı memleketin menfaatleri yönünden uygun görmüyoruz.»

24. Kasım. 1965 tarihli Hürriyet gazetesinde neşredilen haber :

TÜRKEŞ DÜN GENÇLİĞE EGE ADALARINI, BATI TRAKYA'YI VE SELANİK'İ HEDEF GÖSTERDİ

Ankara (HA) — C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan Türkeş, dün sabah düzenlediği basın toplantısında, Yunanlıların, Türkiye'de doğup büyüyen papaz Hrisostomos'un Türk vatanına ve vatandaşlarına ihanet ettiğini, Hrisostomos'un heykelinin kaidesine de, «Tiranların yurdunu parçaladı, cellâtların ruhunu gazaba bağışladı» şeklinde yazılar yazılmasını protesto etmiş, şunları söylemiştir:

«— Küçük Asya'da bulunan Yunan topraklarından bahsedilmesi olayını biz, gerek iç ve gerek dış politikamız bakımından çok vahim ve ciddî bir olay olarak görüyoruz. Türk-Yunan dostluğuna böylece bir hançer vurulmuştur. Türkiye olarak Yunanistan'la olan dostluğumuzu yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor. Atatürk'ün doğum yeri olan Selânik'i, Lozan anlaşması ile Türk çoğunluğu tasdik edilmis bulunan Batı Trakya'yı, Anadolu'nun parçası olan Ege Adalarını Türk gençliğine hedef olarak göstermek zorunda ve durumundayız. Gençlik, Yunanistan'da hortlamakta olan Türkiye'nin bütünlüğüne karşı hazırlanmak istenen suikastları dikkatle incelemeli ve Türk Milleti'ne duyurmalıdır.»

24 .Kasım. 1965 tarihli Tercüman gazetesinin haberinden :

«TÜRKEŞ 'KIBRIS FİİLEN YUNAN İŞGALİNDE' DEDİ»

«C.K.M.P. lideri, Ada'ya çıkartma yapmayan hükûmetleri 'sorumsuzluk'la suçladı.»

«Ankara (Özel) — C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan Türkeş dün bir basın toplantısı yaparak, Kıbrıs konusunda birinci Millî Birlik Hükûmeti hariç, diğer iktidarları yanlış bir politika gütmekle suçlamış «tarih ve coğrafyasıyla Türk olan ve Türkiye güvenliği için hayatî bir önem taşıyan Kıbrıs fiilen Yunan işgaline girmiştir.» demiştir.

«Çözüm Nedir?»

«Yeni Hükûmeti, Birleşmiş Milletlere delegeleri göndermeden muhalefete Kıbrıs konusunda bilgi vermemekle hatalı bulan Türkeş, «hükûmetin Kıbrıs konusundaki çözüm yolu nedir, bunu bilmek isteriz» demiştir. Konuşmasına şöyle devam etmiştir: «Mes'ul hükûmetler Kıbrıs Türk varlığını ve Türkiye'nin hukukunu koruyacak müessir tedbirler almaktan uzak kalmışlardır. Ada'da durum her an Türklük ve Türkiye aleyhinde gelişmektedir. Biz Kıbrıs'ta insanlığa karşı işlenen cinayetlere son verilmesini, Kıbrıs Türk varlığının muhafazasını, medenî milletlere ve Türkiye'ye bir görev sayıyoruz.»

«Anlaşmalar Gözden Geçirilmelidir»

«Yunanistan'da papaz Hrisostomos'un heykelinin dikilişi sırasında meydana gelen olaylara ve Yunan Başbakanının yaptığı konuşmaya değinen Türkeş «Bu hâdiseyi gerek iç, gerekse dış politika bakımından vahîm ve ciddî bir olay olarak görmekteyiz» demiş, Türkiye ile Yunanistan arasındaki Oniki Ada ile Lozan Andlaşmalarının gözden geçirilmesini istemiştir.»

Türkeş daha sonra, «Selânik, Batı Trakya, Anadolu'nun parçalarını teşkil eden Adaları Türk gençliğine hedef olarak göstermenin gerekli olduğunu düşünmek zorundayız. Heykel olayı Türk-Yunan dostluğuna büyük bir hançer vurmuştur» diye konuşmuştur.

«Bir değil, 10 Muhtıra»

Gazetecilerin «Kıbrıs konusu ile ilgili, hükûmete bir muhtıra vermeyi düşünüyor musunuz?» sorusuna Türkeş: «Bir değil, 10 muhtıra vereceğim,» diye cevap vermiş, bir başka soru karşısında da şunları söylemiştir: «Kıbrıs politikasında iktidarlar sorumsuz hareket ediyor. Anlaşmala-

ra göre çıkarma hareketi meşru olduğuna göre, her nedense hiçbir iktidar tarafından tatbik mevkiine konulmamıştır.»

Türkeş ayrıca Patrikhane konusuna da temas etmiş, ve hükûmetin bu konuda bir plân ve program hazırlaması gerektiğini belirtmiş ve Yunan uyrukluların derhal sınırdışı edilmesini istemiştir.»

20. Aralık. 1965 tarihli Bâbıali'de Sabah gazetesinden :

TÜRKEŞ: SON SÖZ MİLLETİNDİR

«İstanbul'da bulunan Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş dün Parti İl Merkezinde Kıbrıs konusunda bir basın toplantısı yaparak şunları söylemiştir:

«Birleşmiş Milletlerin Kıbrıs konusunda aldığı son karar, bu milletlerarası kuruma karşı beslenen saygı ve inancı sarsmıştır. Yunan propogandasının çevirdiği entrikaların Birleşmiş Milletler gibi bütün dünyanın ümit bağladığı bir teşekkülü de tesir altında bırakmış olması, üzerinde önemle durulacak bir konudur.»

«Aziz Türk Milleti, Hakka, adalete dayanan Kıbrıs dâvamız mutlaka bizim isteklerimize uygun, âdilâne bir çözüme ulaşacaktır. Kıbrıs Türkiye için kaybolmamıştır. Kaybedilmesine imkân yoktur. Bu konuda irade ve son söz Türk Milleti'nindir. Otuz iki milyon Türk olarak azimli, cesur ve dâvamız uğruna gerekli gayretleri gösterdiğimiz takdirde yenilmeyecek hiç bir güçlük yoktur.»

C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, Kıbrıs konusunda acele bir Liderler toplantısı yapılması için Başbakana ve diğer Parti Liderlerine aşağıda sureti yazılı mektubu göndermiştir (22 Aralık 1965):

Kıbrıs davamız aleyhinde Birleşmiş Milletler'de alınan üzücü karar dolayısiyle yeni bir durum hasıl olmuştur

Devlet'in yüksek menfaatleri bakımından, birlik ve beraberlik ruhu içinde sür'atle enerjik tedbirlere gidilmesi zarureti vardır. Kırgınlık ve ayrılıkları artıracak veya yenilerinin doğmasına sebep olacak ithamlara girişmeksizin, Milleti sevindirecek acil ve isabetli yeni faaliyet ve teşebbüsleri tesbit ve icrasını desteklemek üzere bir Liderler toplantısının yapılması faydalı olacaktır kanaatindeyim. Bunun için gereken daveti yapmasını Sayın Başbakan'dan rica ediyorum. Diğer muhterem Parti Lider'lerine de keyfiyeti arz ederek, toplantının en kısa zamanda yapılması için müzaheretlerini istirham ederim.

Saygılarımla.

20 MAYIS 1966 TARİHLİ BASIN BÜLTENİ

C.K.M.P. Genel Başkanlığından bildirilmiştir :

C.K.M.P. Genel Başkanlığı Kıbrıs hakkında düşünülen ikili görüşmelere dair kanaatını umumî efkâra arzetmek lüzumunu duymaktadır;

3 senedir devam eden ve her geçen gün aleyhimize işleyen bir Kıbrıs meselesi mevcuttur. Bu mesele Türk Milletinin hal ve geleceğini şiddetle alâkadar etmektedir.

Yunan Hariciyesi Enosis'in dışında bir görüşmeye razı olmadığını beyan etmiştir.

İkili görüşmeler için bir temel anlaşma hasıl olmamıştır. Türkiye hükümetince Enosis'in bahis mevzuu olacağı bir görüşmeyi kabul etmek caiz değildir.

Bu şartlar altında buhranın devamı için zaman kaybına mantıki sebebler hazırlanmaktan başka bir netice hasıl olmayacaktır. Zaman Yunan menfaatına işlediğinden müzakereler uzatılacaktır. Halen Yunanistan'ın Kıbrıs'ta 15.000 kişilik bir kuvveti mevcuttur.

Yunan hükümeti Kıbrıs üzerinde fiili vesayete maliktir.

Londra ve Zurich anlaşmaları fiilen yürürlükten kaldırılmıştır.

Buhranın başındanberi aciz bir intizar metodu ile iktifa olunmuş reddedilen notalarımıza yeni bir nota vermekle mukabele edilmiştir.

Amerikan 6 ncı filosu buhranın ilk ayında Malta sularına gittiği ve Amerika B. Elçisi İnönü ile yaptığı istişarede Amerika'nın taraf olmadığını beyan ile Türkiye'yi hareketinde serbest saydıklarını zımnen ifade ettiği halde, ADA Birleşmiş Milletler himayesine girinceye kadar fiili müdahaleden kaçınılmış ve kriz müzmin hale gelmiştir.

Başlangıcından itibaren meselenin halli için gerekli kuvvet muvazenesinin sağlanması ihmal edilmiş, suça fail yaratma ve akibetin mesuliyetinden kurtulma gayretlerine girişilmiştir.

Bugün de takip edilen metod İnönü hükümetlerinin yürüdüğü yolun aynıdır.

Kıbrıs'ta Yunanistan'a muvazi ve muadil bir kuvvet dengesi kurulmalı ve müzakerelere bu şartlar altında girilmelidir.

Bu muvazene temin edilmeden yapılacak her müzakere Türk menfaatlerine aykırı neticeler verecektir.

TANRI TÜRKÜ KORUSUN

21. Mayıs. 1966 tarihinde Kısmi Senato Seçimleri Münasebetiyle C.K.-M.P. adına Genel Başkan Alparslan Türkeş'in RADYO KONUŞMASINDAN:

...Dış politikadan bahsederken Türk milletini çok ilgilendiren Kıbrıs meselesine de değinmek gerektir. Kıbrıs meselesi bir Türk Yunan meselesidir. Kıbrıs, Yunanistan'ın Türkiye aleyhine genişleme politikasının bir safhasıdır. Türkiye'yi yıkmak için Yunan'lıların ilerde kullanacakları atlama taşlarından birisi de Kıbrıs olacaktır. Yunanistan çok akılsızca bir politika izlemektedir. Uygula-

makta olduğu Türk düşmanı emperyalist politika, kendisine fayda değil, zarar getirecektir. Halbuki biz, Türk-Yunan konfederasyonuna kadar ulaşacak bir dostluk ülküsünün yaşamasını ve gelişmesini isterdik. Fakat Yunanistan'ın haksız ve aç gözlü tutumu, vahşi ve çılgınca davranışları, eski Yunan zulmünü tekrar hafızalarda canlandırmış ve dostluk iklimini mahvetmiştir. İngiltere, Fransa ve Amerika'nın Yunan'lıları destekleyen tutumları ise ciddi buhranlara sebep olmuştur. Bu buhranların yarın nerelere kadar varacağını da kestirmek güçtür. Şu muhakkaktır ki, Türkiye Kıbrıs meselesinde kendine karşı oynanan oyunları unutmayacaktır. Gerek İnönü hükümetleri ve gerekse Demirel hükümeti başka her konuda olduğu gibi Kıbrıs konusunda da, aciz tedbirsizlik, plânsızlık hususunda birbirleriyle yarışmışlardır. Adalet Partisi idarecileri, muhalefette iken Halk Partisi iktidarını Kıbrıs Politikasında daima tehdit etmiş ve daha enerjik bir politika izlenmesini istemiştir. Fakat Adalet Partisi yöneticileri iktidarı alalı bir yıldan fazla bir zaman olduğu halde Halk Partisi iktidarından çok daha aciz, korkak ve beceriksiz bir davranış içerisinde bulunmuştur. Biz C.K.M.P. olarak başlangıçtan itibaren Hükümetleri diğer birçok önemli konularla birlikte Kıbrıs konusunda da devamlı olarak uyardık. Sözle söylediklerimizi ayrıca yazılı muhtıralar halinde de bildirdik. Fakat inisiyatifi ele alarak enerjik hareketlere girişmek şöyle dursun, bizim söylediklerimizi anlıyabilmekten bile aciz kalmışlardır. Kıbrıs meselesini bir iç politika konusu yaparak çıkar peşinde koşmuşlar ve daima İskenderun'da asker toplayarak gürültülü tatbikatlar, manevralar düzenlemiş, vakit israf etmişler ve bizi dünyanın gözünde gülünç hallere düşürmüşlerdir. Bizim hükûmetlerimiz sahillerimizden sadece kırk mil mesafede bulunan Kıbrıs'a karşı gürültülü beyanlarla ve blöflerle milleti oyalarken yediyüz mil uzakta bulunan Yunanistan ne gürültülü bir tatbikat ve ne de bir manevra yapmaksızın sessiz sedasız 15.000 kişiden fazla bir Yunan kuvvetini adaya göndermiş ve Kıbrıs'ı fiilen ele geçirmiştir.

Yunanistan'ın bu açık tecavüzüne karşı bu güne kadar Türk devlet adamları hiç bir ciddi karşılık verememişlerdir. Böylece dünya efkârında Türkiye'nin oldu bittilere boyun eğen beceriksiz bir devlet olarak yorumlanmasına sebebiyet vermişlerdir. Kıbrıs meselesinde mağlûp olmak ve adanın Yunanistan'a verilmesini kabul etmek, tez vakitte başımıza başka gailelerin de açılması ihtimalini taşımaktadır. Bunun için bu meseleyi enerjik bir çözüme ulaştırmak üzere bütün vatandaşların hükûmet kararında uyarmalarda bulunmlarını tavsiye ederim. Buradan bütün dünya efkârına ilân ederim ki, Türk Milleti Enosisi asla kabul etmeyecektir. Hükûmetlerin gösterdiği liyakatsizlik, Türk milletinin yüksek kabiliyetleri ve kudreti hakkında kimseyi yanıltmamalıdır.

18 Temmuz 1966 tarihli Haber gazetesinde beş sütun üzerine verilen ve gazeteye İzmir'den Emel Aktuğ'un bildirdiği haberde dış politika ve Kıbrıs'la ilgili kısım :

«Alparslan Türkeş İzmir'de Bir Konuşma Yaptı»

EGE ADALARI ER GEÇ BİZİM OLACAK

«Yunanistan, Gençliğine devamlı olarak Türk düşmanlığı aşılamak ve Türkiye'yi yıkmak faaliyeti içinde bulunuyor...»

Alparslan Türkeş Kongre'de şu konuşmayı yapmıştır:

«... Dünya gidişatı ve sınırlarımız dışındaki olaylar adetâ gözümüzden silinmiş gibidir. Bu derecede hırslı ve manâsız çekişmelere dalmak demokrasinin manâ ve ruhundan habersiz olunduğunu göstermektedir. Bu halin meydana gelmesinde iktidar ile ana muhalefet partisi başlıca sorumludurlar. Halk kitlesinin çoğunluğuna dayanan bu iki

partinin yöneticileri her yönden liyakatsiz, beceriksiz ve halka uzak, halkın dertlerinden habersiz kimselerdir.»

«Dış politika konusunun öneminden dahi bahsetmeye

18-7-1966 Haber

Alpaslan Türkeş İzmir'de bir konuşma yaptı

"YUNANİSTAN, GENÇLİĞİNE DEVAMLI OLARAK TÜRK DÜŞMANLIĞI AŞILAMAK VE TÜRKİYEYİ YIKMAK FAALİYETİ İÇİNDE BULUNUYOR,,

«Ege adaları er geç bizim olacak»

— Emel AKTUĞ —
İzmirden Bildiriyor

CKMP nin il kongresi dün saat 10.00 da başlamış ve olgun bir hava içinde geç saatlere kadar devam etmiştir. Kongrede bir çok delegelerin meyanında Mehmet Altınsoy, ... Baykal, konuşmuştur

TÜRKEŞ, KONUŞMASINDA ESKİ, YENİ HÜKÛMETLERİ SUÇLADI VE KIBRISA ÇIKARMA İSTEDİ

Genel Görüşme

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu)

Türkeş kürsüde

Çizmem yok, aklım var

Türkeş "Kıbrıs fiilen Yunan işgalinde,, dedi

CKMP lideri, Adaya çıkartma yapmayan Hükûmetleri "Sorumsuzluk,,la suçladı

CKMP

Cumhuriyet

Tercüman 24-11-965 Tercüman

24 Kasım 1965 tarihli «Tercüman», 30 Aralık 1965 tarihli «Cumhuriyet» ve 18 Temmuz 1966 tarihli «Haber» gazetelerinden alınan klişeleri görüyorsunuz.

lüzum yoktur. Milletler âilesinden meydana gelen bir dünya içerisinde yaşıyoruz. Gerek komşularımızla, gerek dünyanın en uzak köşesinde bulunan çeşitli milletlerle yakın dostluk ve iyi münasebetler içinde bulunmak başlıca amacımızdır. Türk dış politikasını en az yüz yıl ilerisini hesaba katan bir plân ve görüşle yöneltmek gerekmektedir. Dış politika münasebetlerini idarede muhalefet partileri ile istişare, politikamıza kuvvet verir, onun tam millî bir politika halinde görülmesine imkân verir. İktidarın «madem ki ben iktidar koltuğundayım. Her şeyi ben herkesten daha iyi bilir ve yaparım» iddiasıyla demokrasinin kurallarını da çiğneyerek dış politika faaliyetlerini hiçbir istişâreye lüzum görmeden yürütmesi büyük hatâdır.»

«Geçenlerde Irak Başbakanı Türkiye'yi ziyaret etti. Neler görüşüldüğünü, hangi önemli noktalar üzerinde durulduğunu bilmiyoruz. Yalnız Irak'ın Molla Mustafa Barzani ile yeni şartlar ileri sürerek mütarekeye vardığını biliyoruz. Bu şartlar Irak Anayasası'nı yeni değişikliklere uğratma durumundadır. Böyle bir değişiklik olurken Lozan Andlaşması'nda kabul edilen esasların dikkate alınmasını dost ve kardeş Irak'tan istemeliyiz. Yani Kerkük bölgesinde yaşayan bir milyon Türk'ün kültürel ve insanlık haklarının Anayasa ile tesçil ve garanti altına alınmasını sağlamalıyız. Bundan ayrı olarak da Yunanlılarla olan münasebetlerimiz, son zamanlarda gizli yapılan ikili görüşmeler üzerinde de durulmak gerekir. Kıbrıs'a en az on beş bin kişilik bir Türk kuvveti çıkarılarak orada kuvvete dayanan fiilî bir durum kurulmadıkça Yunanlılarla olumlu bir anlaşmaya varmak kaabil olmaz. Yunanistan devamlı olarak gençliğine, Türk düşmanlığı aşılamak ve Türkiye'yi yıkmak faaliyeti içindedir. Bunlar hakkında halkımızı ve gençliğimizi uyarmalıyız. Sizlere Batı Trakya, Selânik ve kıyılarımıza zincirleme çevrilmiş olan Ege adalarının yakın millî hedeflerimizi teşkil ettiğini belirtmek isterim. Bu millî hedefi hiç bir Türk gönlünden çıkarmamalıdır. Bunları mutlaka ele geçireceğiz.»

C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ'in 1966 yılında yazdığı bir yazı :

KIBRIS MES'ELESİNDE HÂSIL OLAN SON DURUM İÇİN ÇÖZÜM YOLLARI

Kıbrıs mes'elesinin çözümü için baştan beri göz önünde bulundurulması gereken hareket tarzı; Adada süratle, kuvvete dayanan fiili bir durum meydana getirmek idi. 750 mil uzakta bulunmasına rağmen Yunanistan, bir çok güçlükleri ve tehlikeleri göğüsleyerek bu yola gitmiş ve elde ettiği fiili duruma dayanarak andlaşmaları ve Kıbrıs Anayasasını bir kenara atmıştır.

Türkiye ise, 40 mil mesafede bulunmasına rağmen bir donukluk ve durgunluk içinde kalarak insiyatifi ve hareket serbestliğini karşı tarafa kaptırmış ve olayların uydusu halinde harekete mecbur olmuştur. Bunun bir çok sebepleri arasında, önemli bir tanesi de, ilgili Devlet adamlarımızın ve Devlet organlarımızın Dünya gidişatından haberli bulunmayışları, özellikle, yeni harp ve politika sistemleri ile yeni görüş ve anlayışlar hakkında bilgisiz oluşlarıdır. Nitekim, bunun sonucu olarak da, Kıbrısa karşı klâsik bir harp ve klâsik askerî bir çıkarma hazırlığına ve teşebbüsüne kalkışılmıştır. Mevcut Dünya şartları içinde ve Türkiye'nin şiddetle etkisi altında bulunduğu siyasî ortam dolayısıyle, böyle bir teşebbüsün çok mahzurlu olduğu anlaşılmalı ve bilinmeli idi.

Fakat; bu demek değildir ki, Türkiye Kıbrıs davasını, haklı görüşüne uygun bir şekilde çözümleme imkânlarına sahip değildir.

Türkiye Kıbrıs sorununu kendi haklı ve meşru isteklerine göre çözümleyecek pek çok imkânlara sahiptir. Gazete sütunlarında yazılacak fikirlerin ve radyolardan yayılacak görüşlerin kendi vatandaşlarımız kadar, düşmanlarımız ve hasımlarımız tarafından da, öğrenilmiş bulunacağı açık bir gerçektir. Hatta, Yunanlılar ve Makarios bugün

plânlarımızı ve düşüncelerimizi öğrenmek için her zamandan ziyade ve kendi vatandaşlarımızdan da daha şiddetli bir merakla Basın ve Radyo yayınlarımızı takip etmekte ve incelemektedirler.

Bunun için, Kıbrıs meselesinin çözüm yolları hakkında düşündüklerimizi ve bildiklerimizi burada geniş bir şekilde açıklamayı uygun görmemekteyiz. İsabetli saydığımız tedbirleri ve hareketleri ancak genel hatlariyle ve özet olarak anlatmaya çalışacağız.

Yapılmasını gerekli saydığımız işleri şöyle sıralayabiliriz:

1 — Türk Milletine, Yunanistan'ın, Türkiye aleyhindeki düşmanca faaliyetleri ve gerçekleştirmeğe çalıştığı megalo idea hakkında geniş ve devamlı bilgi verilmelidir ve Kıbrıs meselesinin, bir adanın, zahiri nüfus çoğunluğu bahanesine dayatılarak Yunan topraklarına katılması gibi basit bir olay değil, Türkiyeyi yıkmak için faaliyet gösteren elenizmin bir safhası olduğu anlatılmalıdır. Ayrıca, Türk gençliğine Batı Trakya, Selânik ve Eğe adaları ile Kıbrıs millî, kutsal hedefler olarak gösterilmelidir.

2 — İstanbul'daki, Rum İlâhiyat Fakültesi kapatılmalıdır. Patrikhane, Türk kanunlarına uyğun bir din kurumu haline sokulmalı ve bunun böyle devam ettirilmesi sağlanmalıdır. Türk kanunlarına ve Türk Milletinin yüksek varlığına karşı hareketlerde bulunmak hususunda ısrarlı davranışlar gösterdiği takdirde, derhal sınır dışı edilmelidir.

İstanbul Rumlarının cemaat statü ve faaliyetleri, Batı Trakya ve 12 Ada Türklerinin cemaat statü ve faaliyetlerine aynen uyan bir misilleme içinde bulundurulmalıdır.

Türkiye'de çalışan Yunan uyruklu kimseler Yurt dışına çıkarılmalıdır.

3 — Yunan balıkçılarının ve Yunan gemilerinin Türk kara sularına girişlerini kontrol altında bulundurmak için, uçak ve helikopterle donatılmış bir kıyı koruma teşkilâtı kurulmalıdır.

4 — Kendi kaynaklarımızı Yunanlıların sömürmelerini önleyecek ekonomik tedbirler alınmalıdır. Bu arada İstanbul-Edirne demir yolunun tamamiyle Türk topraklarından geçmesi sağlanmalıdır.

5 — Türkiyenin haklı isteklerini anlatacak ve Yunanlıların aleyhimizdeki propagandalarını tersine çevirecek, geniş bir propaganda faaliyetine girişilmelidir.

6 — NATO memleketleri, Sovyet Rusya ve doğu bloku, tarafsız bloka dahil devletler ile Birleşmiş Milletlere yönetilmiş olmak üzere çok cepheli bir diplomatik faaliyete girişilmelidir. Böylece ilmî ve plânlı bir politika faaliyeti ile Dünya Devletlerinin kazanılması çareleri bulunmalıdır.

7 — Kıbrıs konusunda süratle müzakere kapılarını açmak ve sonuç alabilmek için Adada ivedi olarak kuvvete dayanan bir fiili durum meydana getirilmelidir.

Böyle bir fiili durumun nasıl ve ne şekilde meydana getirileceği konusunda burada daha fazla şeyler söylenmemiş bulunması hoş görülmelidir.

Şimdiye kadar belirtilen bu düşünce tedbirlere ilâveten hemen icrasına girişilmesi gerekli bir kaç hareket daha vardır.

Türk Milleti sağlam yapılı, güç sahibi büyük bir millettir. Milletimizin istemediği ve kabul etmediği hiç bir şeyin, zorla kabul ettirilmesi mümkün değildir. Bozguncu propaganda ve yaygaralara yer vermeksizin cesur, azimli ve soğuk kanlı bir davranış içinde enerji ve insiyatifle dolu olarak harekete geçmeliyiz. Bu takdirde çok uzun zaman beklenmesine lüzum kalmadan zafer ve başarılar bize yönelecek ve Kıbrıs dâvası da bizim isteğimize uyğun olarak sonuçlanacaktır.

M.T.T.B.'nin neşrettiği, Mayıs 1967 tarihli «Mücahitler Özel Sayısı» dergisinden :

T.B.M.M. de fikrini ifade şansını elde etmiş olan bütün partiler Kıbrıs mevzuunu adeta bilmezlikten gelmiş-

lerdir. Ne Başbakan ne de Ana Muhalefet lideri ve ne de diğer partilerin sözcüleri Kıbrıs'ı ağızlarına almadılar.

Kıbrıs meselesi yalnız 120 bin Türkün meselesi değildir. Kara hududlarında asırlarca devam etmiş husumet kamplarıyle çevrili olan Türkiye Ege denizinde Yunan adalarının kontrol ve baskısına maruzdur. Akdeniz kapısında Kıbrıs adasının da Yunan hâkimiyetine terki memleketimizi entrikalarla kurulmuş, entrikalarla büyümüş ve hiç bir zaman güvenilir bir dost ve müttefik sayılmayan bir devletin çemberi ile sıkıştıracaktır.

Kuruluşundan bu yana sabit kanadı Rusya olmak üzere doğu ve batı arasındaki aralıklardan geçerek bugüne gelmiş ve aynı yolu takip etmekte olan Yunanistanın Akdenizde kuvvetini artırması dünya barışı için bir tehlikedir ve tehlikeye maruz kalacak ilk memleket de vatanımız olacaktır.

Kıbrıs meselesinin ihmali; usandırmak suretiyle Türkiye'yi haklarından vazgeçirmek mümkündür, gibi bir kanaat doğuracak ve yeni talepler için kötü misal olacaktır.

İki buçuk asır süren çekilme Sakarya'da son bulmuştur. Kıbrısta gösterilecek musamaha millî tarihin akışını inkâr olacaktır.

Türk siyasetinin tatbikçileri Türk milleti gibi duymalı ve düşünmelidirler. İktisadî zorluklar millî gayelerin terkine yeter sebep değildir. Vatan fikri bedel kabul etmez.

Dâvayı halletmek için gerekli cesaretten mahrum olan Demirel Hükûmeti istifa etmeli ve millet iradesini yeniden izhar etmelidir.

C.K.M.P.'nin 24. Kasım. 1967 tarihinde yapılan, Ankara Kongresi'ni Açış Konuşması'ndan :

...Yıllardan beri Türk Milletinin vefalı gönlünde bir yara gibi kanayan Kıbrıs millî dâvâmız üzerinde de sizlere birkaç söz söylemek istiyorum.

Kıbrıs Adası Türkiye'nin Kuzey kıyılarından 40 mil uzakta bulunan büyük bir adadır. Bu ada Türkiye'nin yakın emniyeti ve yakın savunmasıyla sıkıca ilgilidir. Kıbrıs Yunanistan'a 700 mil uzaktadır. Yunanistan'ın emniyet ve savunmasıyla uzaktan veya yakından bir ilgisi yoktur. Kıbrıs Adası tarih boyunca hiçbir zaman Yunanistan'ın olmamıştır. Fakat 350 yıl Türkiye'nin idaresi altında yaşamıştır. Bu Adanın tümüyle mutlaka Türkiye'nin elinde bulunması lâzımdır. Yunanistan senelerden beri ENOSİS yaygaralarıyla Kıbrıs'ı ilhak etmek çabası göstermiştir. Bizim hükûmetlerimiz ise, maalesef ne dediğini ve ne istediğini bilmeyen insanlar gibi hareket etmişlerdir. Üstelik Kıbrıs Türkleri vaktiyle Anadolu'dan gönderilen öz kardeşlerimizden müteşekkil bir cemaattir.

Bizler C.K.M.P. si olarak bu meselenin ortaya getirildiği ilk günden itibaren bu millî dâvâmızın çözümünün ancak kuvvet yoluyla mümkün olacağına inandık ve Yunanlılarla ikili görüşmelere girişmekten bir fayda olmadığını ilgililere anlatmağa çalıştık. Önce Kıbrıs toprakları üzerinde kuvvete dayanan fiili bir durum meydana getirilmesini ve ancak sonra girişilecek müzakerelerle Türkiye'nin menfaatlerine uygun bir çözüm elde edileceğini tekrar tekrar öne sürdük. Yapılması gerekli gördüğümüz işleri üç ayrı muhtıra ve iki mektupla hükûmetlere bildirdik.

Kıbrıs dâvâmız çok haklıdır ve birgün mutlaka zafere ulaşacaktır.

C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in Çankaya İlçe Gençlik Kolu'nun 23. Nisan. 1968'deki Kongresi'ndeki Konuşması :

Bugün Ulusal Egemenliğin büyük Atatürk tarafından temellerinin atıldığı günün 48 nci yıldönümüdür. Türk Milletinin bağımsızlık, egemenlik ve şerefle yaşamak iradesinin bütün dünyaya karşı şahlanışının bu yıl dönümünde he-

pimizin geleceği ciddiyetle düşünmemiz gerekmektedir. Ulusal egemenlik bayramımızı büyük bir heyecan ve sevinçle kutlarken sizlere yurdumuzun bugünkü durumu ile ilgili çok önemli bir konudan da söz açmak istiyorum.

Bu önemli konu Kıbrıs Millî davamızdır. Türkiye'nin yakın emniyeti, yakın savunması ile sıkı sıkıya ilgili bulunan ve Türkiye ekonomisinin ayrılmaz parçası olan bu Ada, Türkiye'nin varlığı ile ilgilidir. Yunanlıları çok iyi tanıyoruz, bunlar daima Türkiye aleyhine gelişmeyi gaye edinmiş, emperyalist ve Bizans devletini kurmak hayali güden bir millettir. Kıbrıs dâvası onlar için ileride Türkiye'yi yıkmakta kullanılacak bir atlama taşıdır. Kıbrıs meselesinde takip etmekte oldukları nihayi gaye Enosistir. Ne Yunanistan ne de Makarios bu gayeyi terk ettiklerini söylememişlerdir. Kıbrıs'daki Türklere karşı da gayet zâlimce muamele edilmektedir. Hem anlaşmalara ve hem de Birleşmiş Milletler Anayasasına aykırı olarak özellikle Batı Trakya'daki Türk kardeşlerimize hergün en ağır işkenceler yapılmaktadır. Bütün bu hallere karşı Demirel hükümeti aylardan beri vurdum duymaz bir politika izlemekte, Türk Milletinin haysiyet ve şerefini çiğnetmektedir. Kıbrıs konusunda Demirel'in ne istediği belli değildir. İç politikada Kıbrıs davasını Türk halkına unutturma yolunda olduğu açık ve kesindir. Dış politikada ise, tavizler verme ve oldu bittilere boyun eğmek yolunda olduğu görülmektedir. Fakat bir çok felaketlerin işaretçisi olan böyle sakat ve miskin bir politika, Türk Milletinin MİLLİ POLİTİKASI OLAMAZ.

Kıbıs tümüyle Türkiye'nin olmalıdır. Yalnız Kıbrıs değil, Oniki Adalar ve kıyılarımıza yakın bulunan Ege adaları ile Batı Trakya da Türkiye'nin olmalıdır. Yunanistan'la ve Kıbrıs Rumlarıyla girişilmiş olan müzakerelerden Türkiye için verimli bir sonuç alınması mümkün değildir. Çünkü Rumların ve Yunanistan'ın gayesi Türkiye'yi kandırarak Enosis yapmaktır. Bunun için yapılmakta olan görüşmelerden Türkiye için bir hayır beklenemez.

Demirel hükümetinin beceriksiz ve meskenet dolu po-

litikası, Türk Milletini ümitsizliğe düşüremez. Kıbrıs, Batı Trakya ve Ege adaları kalblerimizde yaşayan Millî bir davadır, bir milletin kalbinde yaşattığı davalar asla kaybedilemez.

C.K.M.P. Genel Başkanı Alparslan Türkeş 28 Nisan 1968'de Genel Merkezde Gençlere Batı Trakya ve Kıbrıs konusunda bir Konferans vererek, özetle şunları söylemiştir :

Batı Trakya Türklerinin durumu kelimelerle anlatılamayacak derecede ağır, ve sıkıntılıdır. Hem antlaşmalara ve hem de Birleşmiş Milletler Anayasasına aykırı olarak Yunan idarecileri oradaki Türk kardeşlerimize en ağır işkenceleri yapmaktadırlar. Türklerin yaşamakta olduğu bazı dağınık köyler (yasak bölge) ilân edilmiş, buradaki Türklerin millî kültürlerinin yok edilmesi için en barbar tedbirlere baş vurulmuştur. Bütün bu hallere karşı Demirel Hükûmeti aylardan beri vurdum duymaz bir politika izlemekte. Türk Milletinin haklarını, haysiyet ve şerefini çiğnetmektedir. Batı Trakya Türklerinin, İstanbul Rumları ile eşit bir durumda bulundurulması Lozan antlaşmasının gereğidir. Yunanlılar antlaşmaları çiğneyerek Batı Trakya Türklerine karşı zulüm ve baskı yapmakta devam ettiklerine göre, Türk Hükümetinin de enerjik misilleme tedbirlerine baş vurması tabii hakkıdır. Türkiye'de Hıristiyan nüfus çok az olduğu halde İstanbul'da yuvalanmış bir Patrikhane ve bir de Papaz Mektebi vardır.

Bunlar daima Yunan menfaatlerine hizmet eden ve Türkiye aleyhinde faaliyet gösteren varlıklardır. Türk hükümetleri bunlara karşı Milletin haklarını koruyucu tedbirler almamaktadırlar. Patrikhane ve Papaz mektebi hiç vakit geçirilmeden Türkiye'den çıkarılmalıdır.

Yunanistan'la ve Kıbrıs Rumları ile Demirel hükûmetinin yıllardan beri yürütmeye çalışdığı müzakerelerden Türk Milleti için yararlı bir sonuç alınması bugün için mümkün değildir. Yunanistan'da ister bugünkü sarsıntılı

rejim bulunsun, isterse çok daha sağlam ve istikrarlı bir rejim bulunsun, Türkiye'nin menfaatlerine uygun, Kıbrıs ve Batı Trakya ile ilgili uzun vadeli bir çözüm sağlayan bir anlaşmayı müzakerelerle elde etmek kabil değildir. Çünkü gerek Yunanistan ve gerekse Makarios (Enosisten) başka bir çözümü düşünmediklerini, istemediklerini defalarca ilân etmişlerdir. Yunan kamu oyu da zorunlu bir sebep veya mazeret meydana gelmedikçe Enosis dışında yapılacak bir anlaşmayı kabul etmez. O halde Türkiye'nin menfaatlerine uygun bir çözümü Yunanlılara kabul ettirecek çare, Adanın tümünü veya bir kısmını ele geçirerek orada kuvvete dayanan fiilî bir durum meydana getirmektir. Bunun dışında Türklerin hak ve menfaatlerini koruyan sürekli bir çözüm yolu mümkün değildir.

Kıbrıs adası Türkiye'ye 40 mil mesafede, buna mukabil Yunanistan'a 700 mil uzaklıktadır. Türkiye'nin yakın emniyet ve savunması ile sıkı sıkıya ilgilidir. Kıbrıs adasında hiç bir Türk bulunmasa bile bu ada yine 33 milyon Türk'ün varlığı ve güvenliği yönünden çok önemlidir. Adada 120.000 Türk'ün bulunması ise, Kıbrıs'ın Türkiye için önemini artıran bir ilâve faktördür.

Kıbrıs tümü ile Türkiye'nin olmalıdır.

Yalnız Kıbrıs değil, Oniki Adalar ve kıyılarımıza yakın bulunan Ege adaları ile Batı Trakya da Türkiye'nin olmalıdır. Yunanistan ile ve Kıbrıs Rumları ile girişilmiş olan müzakerelerde Türkiye için verimli bir sonuç alınması mümkün değildir, çünkü Rumların ve Yunanistan'ın gayesi Türkiye'yi oyalıyarak kandırmak ve neticede Enosisi sağlamaktır. Bunun için yapılmakta olan görüşmelerden Türkiye için bir hayır beklenemez.

Demirel hükümetinin beceriksiz ve meskenet dolu dış politikası, Türk Milletinin millî politikası değildir.

Haziran 1968 (Mahallî Seçimler sebebiyle ilk radyo konuşması'nda).

...Dış mes'elelerimizde kanayan bir yara vardır. Bu, daha evvelki iktidarın basiretsiz, cesaretsiz, kısır idra-

kinin mahsulü olarak doğmuştu. A.P. muhalefeti bu konuyu iktidara gelse hemen halledecek gözükürdü. Ve böyle vaadlerde bulunurdu. Üç yıldır hükûmet etmektedir. Kıbrıs buhranının üstünden üç kış daha geçti. Rum çetecileri her kışa girerken Ada Türklerini üç kere daha yurtsuz, ocaksız bıraktı. Kıbrıs'ta evinden, barkından olmuşların sayısı üç misli arttı. Hükûmet Türkiye içinde manevra yapmaktan öteye geçemedi. Yalnız bir şey yaptı, Kıbrıs mevzuunda hükûmette, Genel Kurmay'da, partiler arasında geçen gizli müzakereleri neşrettirerek Makarios'un da öğrenmesini sağladı. Bugün Kıbrıs dâvamız, A.P. iktidarının âciz politikası yüzünden hedefe varmaktan çok uzaktır.

Aralık 1968. Son hafta, İstanbul İl Kongresi'nde:

...Kıbrıs mes'elesinden de kısaca bahsetmek isterim. Bazı kişiler «Kıbrıs artık gitmiştir, o mes'eleyle uğraşmak beyhudedir» gibi sözler söylüyorlar. Şunu söylemek isterim ki, millete malolan dâvalar asla kaybedilmez. Kıbrıs dâvası millete malolmuştur. Türk milleti'nin millî bir mes'elesi, bir şeref mes'elesi olmuştur. Kıbrıs'ın kaybedildiği hakkında konuşanlar, bu sözlerinin bir ihanet olduğunu bilmelidir.

31. Aralık. 1968. - 1969 Yeni Yıl Mesajı :

... Kıbrıs mes'elesi beşinci yılını bitirmiştir. Bu beş yılın her kışı Rum taarruzu ile başlamış, her yazı Türk iyimserliği ile geçmiştir. Türkiye mes'eleyi sürüncemede bırakmış, kesin bir karar almaktan kaçınmıştır. Hiçbir mes'ele tesadüfen hallolmaz. Kıbrıs için partimizin tezi eskiden beri bellidir. Kıbrıs'ta Rumlara paralel bir fiilî durum yaratmak, yani belli bir sınırın ötesini Türk kontroluna almak, Türkiye'den gidecek gönüllülere mâni olmamak, maddî yardımı artırmak ve yapılan her tecâvü-

ze aynen mukabele etmek. Merhamet yoluyla hak alınması mümkün değildir.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, Parti Genel Merkezindeki Gençlik Kolları Toplantısında, özeti aşağıda yazılı konuşmayı yapmıştır. (7 Aralık 1969).

Türk Milletinin varlığını ve geleceğini çok yakından ilgilendiren Millî Kıbrıs Dâvamız, tam bir çökme ve yıkılma durumundadır. Adadaki Türkler ümitsizliğe ve bezginliğe düşmüş bulunmakta ve kendilerini Türkiye tarafından terkedilmiş, yalnız bırakılmış hissetmektedirler. Hergün Rumlar tarafından çok yüksek fiyatlarla alıcı bulan mallarını mülklerini el altından satmakta ve Kıbrıs'tan başka diyarlara göçmektedirler. Mahallî idarecilere karşı güvensizlik ve bıkkınlık son safhaya gelmiştir. Rumlar'la uzun süreden beri yapılan ikilî görüşmeler olumlu bir sonuca ulaşamamıştır. Ulaşması da mümkün değildir. Çünkü Rumların hedefi; Türklerin manen çökertilerek, mülkleri pahalı fiyatlarla satın alınarak Ada'dan çıkarılmalarını sağlamak ve sonuç olarak Enosisi gerçekleştirmektir. Bütün bu acı gerçekler karşısında Türkiye Hükümeti âciz, pasif bir politika gütmeye devam etmektedir. Devletin bütçesinden her yıl milyonlarca lira Kıbrıs Türklerine yardım diye gönderilmekte fakat bunlar hakikatte Makarios'un cebine girmektedir. Durumun düzeltilmesi için süratle yeni tedbirlere gidilmelidir. Yapılacak işlerin başında yıllardan beri yıpranmış ve yorulmuş olan cemaat idarecilerini değiştirerek yerlerine liyakatli, enerjik, yeni şahsiyetleri getirmektir. İktidarı tarih önünde bir kere daha uyanıklığı davet ediyoruz.

11 ve 12 Nisan 1970 tarihlerinde yapılan Genel İdare Kurulu toplantısı neticesinde neşredilen bildiride :

... Hükûmetin Kıbrıs politikası Yunanlıların arzusuna gösterge göstermek görünüşündedir. Kıbrıs dâvası bir

hükûmet mes'elesi değil, bir millet dâvasıdır. Bu dâvayı çözmeğe gücü yetmemek muteber bir sebep sayılmaz. Hükûmet zayıfsa, millet ve devlet kuvvetlidir. Kendi mes'elesini halleder.

31. Aralık. 1972. Yeni Yıl Mesajı :

... Kıbrıs konusu hükûmetlerin gafleti yüzünden çözüm yoluna girmekten uzak kalmıştır. Rumlar ve Yunanlılar uyutma, unutturma ve fırsat kollama politikasını başarı ile sürdürmektedirler.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ; bugün (16 Eylül 1973) İzmir'de tertiplenen mitingde aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

Bir devletin dış politikada başarılı olabilmesi iki temel şarta bağlıdır. Bunlardan birincisi milletin içeride tam bir birlik ve beraberlik içinde bulunmasıdır. İkinci şart ise kuvvetli ve modern silâhlı kuvvetlere sahip olmaktır.

Memleketi bugüne kadar idare etmiş olan Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi hükûmetleri aciz ve kısa görüşlü politikalarıyla 50 yılın boşa geçmesine sebep olmuşlar, Türkiye'nin kalkınmasını sağlayamamışlardır. Bu yüzden Türk Milletinin Millî Savunma imkânları kısıtlı ve dış yardımlara bağlı kalmaya mahkûm olmuştur. Deniz ve Hava Kuvvetlerimiz bu zaruretler karşısında gayet hayırlı ve isabetli olan modern silâh ve araçları sağlama çarelerine başvurmuşlardır.

Ancak, yalnız başına «Güçlendirme Vakıfları» ile millî savunmamızın ihtiyaçlarını karşılamak ve özellikle savaş sanayiini kurmak mümkün olamaz. Hükûmetlerce Türkiye'nin geniş ve süratli bir şekilde sanayileşmesi başarılmadıkça millî savunma gücümüz büyük güçlükler içinde bulunmaya devam edecektir. Yurdumuzda ağır sanayi,

motor sanayii ve bunların ayrılmaz bölümleri olan diğer çeşitli sanayi kolları kurulmadıkça savaş sanayiîmiz temelsiz, dayanıksız ve gelişme imkânı elde edememe durumunda kalmaya mahkûm olacaktır.

Bu sebeple Hava ve Deniz Kuvvetlerimizin güçlendirilebilmesi meselesi, her şeyden önce bütün millet hayatını kapsayan bir hükümet ve devlet görevi olarak düşünülmelidir. Atılan adımlar şüphesiz büyük faydalar sağlayacaktır. Ama, Türkiye'yi uçak ve gemisini dışarıdan satın alan bir ülke olmaktan ne derece kurtarabilecektir?

Bilhassa Denizcilik bakımından mesele bir başka şarta daha bağlıdır. O da sivil denizciliği geliştirilmemiş bir ülkenin Deniz Kuvvetlerinin güçlü olabilmesinin imkânsızlığıdır.

Türkiye'nin Deniz ve Hava Kuvvetlerinin güçlendirilmesi isteniyorsa önce ağır sanayiin yani fabrika yapan fabrikaların kurulması ve Türk Sivil Denizciliğine ve Havacılığına da gereken önemin verilmesi şarttır.

Milliyetçi Hareket Partisi Başkanlık Divanı Genel Başkan Alparslan TÜRKEŞ'in başkanlığında toplanarak dış politikayla ilgili görüşlerini bir bildiri halinde kamu oyuna duyurmaya karar vermiştir.. (22 Haziran 1974)

Dış politika son günlerde Türkiye'nin en önemli meselelerinden biri haline gelmiştir. Böylece Türk Milletinin menfaatlerinin ön plânda tutulduğu gerçekçi ve geçerli bir politika uygulamanın gereği bir kere daha su yüzüne çıkmıştır. Bugün Türkiyemizi çevreleyen devletlerin süratle silahlanmaları ve hergün daha da güçlenmeleri gözden kaçırılmaması gereken bir gerçektir. Aynı zamanda herşeye rağmen sulh sloganlarına kendimizi kaptırmamız da geçerli olmayan bir politika uygulanması-

na sebep olmaktadır. Milletlerin oluşturdukları bloklaşma ile meydana gelen kuvvetler dengesinde Türkiye'nin terazinin hangi kefesinde bulunacağı artık kesin olarak bellidir. Türkiye hür milletlerin oluşturduğu NATO ittifakından başka bir ittifakın içinde veya yalnız başına olamaz. Hür dünya devletleri ile demirperde bloku arasında bugün erişilen yumuşamanın (detante'nin) devamlılığı batı ittifakının vahdetine bağlıdır. Bu bakımdan dünyadaki bu yumuşama Türk dış politikasında hükûmetin gerçekçi olmayan ve geçersiz yeni politika uygulamasına sebep olmamalıdır.

Sayın Başbakan (Ecevit'in) gençlik çağında yazdığı bir şiirle dile getirdiği Yunan sevgisinin; bugün Yunanistan'ın Türkiye'ye karşı hasmâne davranışı karşısında bile değişmediğini meclis kürsüsünden açıklaması ve anarşist komünistler için beslediği romantizmi, esefle müşahade ettiğimiz hususlardır. Çünkü bu hissiyatının dış politikamıza yön verecek gerçekleri görmesine engel olacağından şüphemiz vardır. Ayrıca Hükûmet kanadını teşkil eden partilerin parlementerlerinin Avrupa konseyinde C.H.P. li olanlarının sosyalistlerle, M.S.P.li olanlarının da hıristiyan demokratlarla işbirliği yapmaları geleneksel millî dış politika birliğini de zedelemiş Türk Milletini dışarda temsil eden bu zevatın millî dış politika ilkesine ters düştüklerini ispat etmiştir.

Hangi ideolojiyi taşırsa taşısın, hangi partiye mensup olursa olsun her Türk'ün yurt dışında yalnızca Türk'ün Türk'le birlik olması prensibine sadık kalması ve yabancılarla işbirliğinin millî çıkarlarımıza uymadığını bilmesi lâzımdır. Buna ters düşen davranışların sahiplerine millî menfaatler açısından iyi nazarla bakmak mümkün değildir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak kısaca yukarıda sıraladığımız hususların ışığı altında Hükûmeti Türk Milletinin menfaatlerine uygun geçerli ve gerçekçi bir dış politika izlemeğe davet ediyoruz.

Ankara: 17 Temmuz 1974.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ bugün dış politika ile ilgili olarak aşağıdaki demeci vermiştir. (Kıbrıs'ta EOKA'cı kaatil Sampson'un darbesinin ikinci günü)

Ecevit hükûmetinin izlemekte olduğu sakat dış politikanın meydana getireceği büyük zararlar ve doğuracağı tehlikeler birçok defalar tarafımızdan kamu oyuna duyurulmağa çalışılmıştır. Bugünkü CHP-MSP iktidarı, aşırı komünist propogandaların tesiri altında ilim ve akıl esaslarından uzak bir zihniyet içindedir. Sayın Başbakanın Kıbrıs olaylarını haber aldığı halde Afyon'a gitmekten vazgeçmemesi içinde bulunduğu durum hakkındaki gafletin ölçüsünü göstermektedir. Hele Afyon'da «Kahrolsun Amerika» naralarıyla karşılanması memleketimizin nerelere sürüklenmek istendiği hakkında fikir vermektedir.

Kıbrısta andlaşmalarla meydana gelen kurulu düzenin kaldırılmasına seyirci kalışımızın başlıca sebebi, Batı Dünyası ile ve Batı Dünyasının lideri Amerika Birleşik Devletleriyle aramızdaki mesafeyi açan ve bizi düşmanlıklar ortasında bırakarak, yalnızlığın uçurumuna iten yanlış bir dış politikanı ntakip edilmesidir.

Türkiye, Yunanistan ve İngiltere arasındaki andlaşma gereğince Kıbrıs'ta bulunan ve ayrıca gizlice sokulmuş olan Yunan subayları tarafından Makarios yönetimi devrilmiş ve Yunanistan, Kıbrıs'ta Enosis'ten başka birşey olmayan fiili bir durum yaratmıştır.

Darbeyi yapanlar Kıbrıslı ve Kıbrıs uyruklu olmayıp, Yunan uyruklu kimselerdir. Radyo ile yayınlanan demeçlerinde Londra ve Zürih andlaşmasıyla meydana gelen Anayasa'nın kaldırıldığı, Kıbrıs'ta yeni bir ELEN Cumhuriyeti kurulduğu ve yapılacak yeni Anayasa ile seçimlere gidileceği darbeciler tarafından bildirilmiştir.

Bunun anlamı açıktır;

Türkiye'nin Kıbrıs'taki bütün hakları; andlaşmalar çiğ-

nenerek fiili bir durumla Yunanistan tarafından ortadan kaldırılmıştır. İşin önemli tarafı ise Amerika Birleşik Devletleri'nin meydana gelen bu durumu yadırgamayışı ve tasvip eder görünmesidir.

Bütün bu olaylar karşısında Ecevit hükûmeti hazırlıksız, kararsız ve ne yapacağını bilmez bir durumda görünmektedir. Türk kamu oyunu oyalamak maksadıyle hiçbir gerçek değeri olmayan gürültülü beyanlarla vakit öldürme yoluna gidilmiştir.

Sayın Ecevit 1967 yılında T.B.M. Meclisinin, böylesine durumlarda hükûmetlere vermiş olduğu, müdahale dahil her türlü yetkiyi kullanamamış ve Kıbrıs gibi hayati bir hava kaybedilme noktasına getirilmiştir. Bu karanlık noktaya Türkiye ,mevcut CHP-MSP koalisyonunun ve en başta Sayın Başbakan Ecevit'in takip ettiği tutarsız dış politika ile sürüklenmiştir.

Temeli Cumhuriyetimizin kuruluşunda atılmış ve iktidara gelen her siyasi parti tarafından benimsenmiş olan batı demokrasileriyle sıkı işbirliği ve NATO ittifakı içinde, güvenilir ve maceradan uzak ve herkesle imkân nisbetinde dostluğa dayanan bir dış politikaya dayanma ilkesi terkedilmiştir. İktidarda bulunan Sayın Ecevit hükûmeti aşırı komünist propogandanın ve bunların destekçisi bir kısım basının dümen suyuna düşerek Türkiye'yi dış politikada bu günkü karanlık noktaya sürüklemiştir.

Haşhaş ekimine yeniden müsaade verilmesi, nümayişkâr bir şekilde ele alınmış, ne Türkiye'nin millî menfaatleri, ne de Türk köylüsünün iktisaden kalkındırılması yönünden imkânlar değerlendirilmemiştir. Konu Amerika'ya karşı bir meydan okuma şekline çevrilmiş ve Türk-Amerikan ilişkilerinin bozulması için gerek devlet yayın organlarında ve gerekse bir kısım basında akılsızlık son haddine kadar götürülmüştür.

Kıbrıs, Eğe Denizi Kıta Sahanlığı gibi millî davalar, diğer komşu memleketlerde Türkiye düşmanlığına dayanan faaliyetler yurdumuzu içten ve dıştan büyük yangın-

larla karşılaştırma ihtimallerini çok yaklaştırmıştır. Bu tehlikelerden korunmak için gerçekçi ve akılcı yola süratle dönmek zorunluğundayız. Bunun için ilk yapılacak şey haşhaş konusu başta olmak üzere Amerika ile acele müzakerelere girişmek ve aramızdaki eski dostâne samimiyet ve yakın işbirliğini kurmaktır.

Sayın Ecevit'in zihniyeti ile ve bugünkü koalisyon hükûmeti ile memleket işlerinin selamet yoluna girmesi mümkün değildir. Bu koalisyonun acele iktidardan çekilmesi ve millî bir koalisyon hükûmetinin kurulması gereklidir. Kurulacak olan millî koalisyon hükûmeti en geç 1975 yılı Ekim ayına kadar genel seçimlere giderek memleketimizin daha sağlam bir iktidara kavuşmasını sağlamalıdır.

Ankara: 20 Temmuz 1974.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, son olaylarla ilgili olarak aşağıdaki demeci vermiştir.

«Büyük Türk Milleti,

Şanlı tarihi boyunca insan haklarına saygılı ve medeniyet taşıyıcı vasıflarıyla tanınmış olan Türk Silâhlı Kuvvetleri bugün yine Doğu Akdeniz'de barışı tesis etmek, hukukun üstünlüğünü sağlamak amacıyla Kıbrıs'a çıkmış bulunmaktadır. Bu kararı vermiş olan başta Sayın Cumhurbaşkanı ve Cumhuriyet Hükûmeti olmak üzere Sayın Genel Kurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarımızı kutlarız. Büyük Türk Milleti çelikten bir birlik ve beraberlik içinde Türk Silahlı Kuvvetlerimizin çevresinde millî hedeflere varmak için her çeşit fedakârlığı yapacak ve kahramanlığı gösterecektir. Cumhuriyet hükümetinin alınmış olan bu haklı kararın, ihtilatlara meydan vermeden süratle başarılı sonuçlara ulaşılmasını sağlamak için başta Birleşik Amerika Devletleri olmak üzere bütün müttefiklerimizle sıkı işbirliği ve uyum içinde bu-

lunmak için gerekli tedbirlerin alınmasına dikkati çekmeyi yararlı görmekteyiz.

Allah Türk Milletini korusun ve Türk Silahlı Kuvvetlerine yardımcı olsun.

Ankara: 9 Ağustos 1974.
Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Alparslan Türkeş, bugün basına, aşağıdaki demeci vermiştir.

Türk Ordusu'nun Londra-Zürih andlaşmalarının Türkiye Cumhuriyeti Devletine tanıdığı haklardan kuvvet alarak Ada'ya yaptığı indirme ve çıkartma harekâtı, Türk Milletinin asaletine ve şanına uygun şekilde yürütülmüştür. Savaşlarda hedef dışı bulunması gereken sivil halk; kadın-kız, ihtiyar ve çocuklara dokunulmamış, kanun dışı anarşist unsurlar susturulmaya çalışılmıştır. Türk ordusunun yüksek kabiliyeti karşısında tutunamayan Yunan ve Rum birlikleri, mağlubiyetlerinin intikamını alabilmek için masum insanlara saldırmışlardır. Kadınlara, kızlara çocuklara karşı yürütülen korkunç ve iğrenç saldırılara hergün bir yenisi ilâve edilmektedir. Rum bölgelerinde bulunan Türkler toptan imha yoluyla yok edilmek istenmekte, bu uğurda insanlık namına utanç verici nitelikte cinayet haberleri gelmektedir. Kurtuluş Savaşı sıralarında da ,aynı barbarlığı gösteren Yunanlılar; okullara, camilere masum halkı doldurmuş ve ateşe vermişti. Bu vahşet karşısında duyguları, düşünceleri harekete geçmeyen insanlar o zaman da görülmüştü. Bugün de bazı memleketlerde Türkiye aleyhine yürütülen kampanyalarda aynı insanî duygu noksanlığını görmekle, insanlık adına utanç duyduğumuzu belirtmek isterim. Hani nerede insanların kardeşliğinden ,barıştan söz edenler? Nerede kaldı o insan sevgisinin tellâlları?

Türk hükûmetinin verdiği resmi bilgilere göre bugün 80'nin üstünde Türk köyü işgal edilmiş, burada yaşayan

Türklerin büyük kısmı aç susuz esarete sürüklenmiş, bir çoğunun ırzına, namusuna tecavüz edilmiş, kendini korumak isteyenler ise canından olmuştur. İnsanlararası münasebetlerin bu kadar yakınlaştığı, dünyanın bu kadar küçüldüğü, gizli diye bir şeyin kalmadığı bir çağda iğrenç tecavüzler «Hümanizm» havarileri tarafından niçin görülemiyor, niçin duyulamıyor?

Açık hakikatlerin bu kadar değiştirilmesi ve Türk insanına karşı girişilen utanç verici aşağılık cinayetler; bazı çevrelerin duygularını yitirmişçesine hareketsiz kalışı değişmeyen bir gerçeği tekrar gözler önüne sermiştir. Türk'ün Türk'ten başka dostu olmadığı bir defa daha anlaşılmıştır. Komünizm, kapitalizm gibi adı ne olursa olsun bir kısım insanlarımızın kapıldığı ideolojilerin hangi milletlerin millî yararları namına işlediği bu savaşla yine ortaya çıktı. Yabancı ideolojilerin Türklüğe bir faydası olamayacağı, ancak o ideolojiyi yayan merkezlerin kamufle edilen menfaatlerinin korunmasına, gerçekleşmesine yardım amacını güttüğü tereddütsüz anlaşıldı. Türkiye'deki yabancı fikirler peşinde koşanların, Kıbrıs Savaşının ortaya koyduğu katı gerçeklerden ders alacaklarını ümit etmekteyim. Mutlaka her toplumda bir kısım islâhı mümkün olmayan zararlı unsurlar olacaktır. Bunları kendi kendileriyle baş-başa bırakarak millî ülküler ve millî davalar etrafında toplanalım.

Ankara: 10 Ağustos 1974.
Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ bugün basına aşağıdaki demeci vermiştir.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a müdahalesinden sonra, Cenevre'de başlatılan Barış görüşmelerinin birinci kısmında alınan Ateş-Kes kararına rağmen; Ada'daki Türk varlığını ciddî şekilde tehlikeye sokacak olayların geliştiğine şahit olmaktayız. Yunan-Rum baskısı bir vahşet halini alırken, Birleşmiş Milletler Barış Gücü askerleri de bu vahşet tablolarının seyircisi durumuna düşmüşlerdir.

Türk hükûmetinin Cenevre'de herşeyden önce Yunan - Rum saldırılarının durdurulması şartını ileri sürmesini ve inandırıcı bir ortam yaratılmadığı takdirde, hiçbir meseleyi görüşmeye yanaşmamasını tavsiye ediyoruz. Masum insanların şeref ve haysiyetini çiğneyen, kanlarını dirhem dirhem akıtarak binbir işkenceyle onları öldürenlerle hiçbir mesele görüşülemez, hiçbir anlaşma yapılamaz. Her türlü utanç verici zorbalıklar karşısında sadece seyirci kalan, Türkler katledilirken istifini bozmayan «Barış Gücü»nün yetkili komutanlarının tarafsız olmadığı vakıalarla sabit olmuştur. Güven verici, Birleşmiş Milletlerin kararlarını tarafsız şekilde tatbik edecek yeni komutanların atanması ve ayrıca, Barış Gücü'nün Ada'daki kuvvetlerinin en az yarısının tarafsız Müslüman ülke askerlerinden temini de Türkiye'nin müzakere öncesi şartları arasında yer almalıdır. Kıbrıs'taki Rum vahşeti sadece Türklere karşı yürütülen bir hadise değildir. Aynı zamanda insan varlığına ve bütün insanlığa yönelmiştir. Bu saldırılar karşısında susan Barış Gücü, bağlı bulunduğu Birleşmiş Milletler Anayasasını, İnsan Hakları Beyannamesini çiğnemekte ve insanlığa karşı yürütülen bir suikaste seyirci kalmaktadır.

Türk hükûmetinin Kıbrıs konusunda yapması gereken önde gelen işlerden biri de Rum vahşeti karşısında, Dünya kamu oyunu yeterli derecede aydınlatmaktır. Bunun için gereken bedel ödenmeli, her fedakârlık göze alınmalıdır. Bu iş Kıbrıs'a yapılan müdahalenin bir merhalesi, bir bölümü olarak görülmelidir. Savaş bu gerçekleri dünyaya anlatmak şeklinde bir zarureti de beraberinde getirmiştir. Bu faaliyetler cümlesinden olarak, gerçek durumu gösteren birkaç dilde filmler çevrilmeli, kitaplar, broşürler basılmalı ve süratli bir haberleşme ağı kurulmalı; televizyonlar ve diğer kitle yayın araçları marifetiyle hakikat ortaya konulmalıdır.

Cumhuriyet hükûmetinin, Türk Milleti aleyhine çevrilen oyunları dikkate alarak ve Kıbrıs dâvâsının henüz başlangıcında bulunduğumuz hakikatini düşünerek, her

türlü parti, şahıs ve ideolojinin propogandasına fırsat vermeyecek, millî birliği ve beraberliği esas alan, enerjik bir politika takip etmesini istiyoruz. Kaybetmek üzere olduğumuz insiyatifi tekrar ele almalıyız. Bir dâvâmız var, o da, Türk Milletinin dâvâsıdır. Balkan Savaşı sırasında uğradığımız felâketlerin, önde gelen sebeplerinden birinin, partiler arası kıskançlık ve kazanılacak olan muhtemel şereflerin paylaşılamaması olduğunu bugünlerde hatırlatmayı millî bir ödev sayıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, bugün (17 Ağustos 1974) İstanbul'da yazılı bir demeç vermiştir. Demeç aynen şöyledir:

Aziz vatandaşlarım;

Cumhuriyet Hükümetinin isabetli kararıyla, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin soydaşlarımızı Rum'ların zulmünden kurtarmak ve Türk milletinin haklarını korumak maksadıyla girişmiş olduğu ikinci barış harekâtı büyük bir zaferle sonuçlanmıştır.

Türk milletinin özünü teşkil eden Türk Silâhlı Kuvvetlerinin gösterdiği yüksek savaş gücü ve üstün sevki çok kısa zamanda çizilen hedeflere ulaşılmasını sağlamıştır. Bu büyük başarıdan dolayı Cumhuriyet hükümetini, şanlı Silâhlı Kuvvetlerimizi ve büyük milletimizi kutlamayı şerefli bir vazife sayıyorum.

Vatan ve namus yolunda, Türk milletinin varlığı için, insan hakları ve barış için yapılan hareketlerde, bir çok evlatlarımız şehitlik mertebesine yükselmişler, bir çokları da yaralanmışlar ve gâzi olmuşlardır. Allah rızası için ve millî hedefler uğrunda göz kırpmadan can veren şehitlerimizin Allah'tan rahmet dileyerek büyük hatıraları önünde eğiliyor, kendilerine ebedî minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz. Geride bıraktıkları ailelerine ebedi minnet ve şükranlarımızı sunarak başsağlığı diliyoruz. Ayrı-

ca gâzilerimize de sağlık, mutluluk ve kutsal görevlerinin devamı için başarılar diliyoruz.

Kıbrıs'da mahdut hedefli olarak girişilmiş olan askeri harekatımızın zafer sevinci içinde bulunduğumuz şu günlerde, her şeyin çözümlenmiş, bitmiş olduğunu sanmamalıyız. Kıbrıs zaferimizin haklı övüncü bizi gevşetmeye götürmemelidir. Önümüzde bir çok çetin meselelerin bulunduğunu, düşmanlıklarla çevrili olduğumuzu düşünerek, birlik ve beraberlik içinde bulunmaya önem vermeliyiz. Dost ve müttefiklerimiz ile münasebetlerimizi samimi bir hava içinde geliştirmeliyiz. Dünya kamu oyunu kazanmak için uzun vadeli, geniş ve planlı bir propaganda faaliyeti düzenlemeliyiz. Ayrıca Millî İstihbarat'a çok önem vererek, Millî İstihbarat Teşkilatını her yönden takviye edip güçlü bulundurmalıyız. Bunlara ilaveten Türk Silahlı Kuvvetlerini en modern silah, araç ve gereçlerle süratle donatmalıyız. Sovyetler Birliği dışında kalan komşularımızdan daima daha üstün silahlı kuvvetlere sahip olmak, millî savunma politikamızın değişmez ana ilkesi olmalıdır. Modern silâh ve araçlar çok pahalıdır. Fakat milletçe hür ve bağımsız yaşamak için, vatan ve devletimizi korumak için, her türlü fedakârlığı göze almalıyız.

Barış ve kurtuluş içinde yaşamak istiyorsak, millet olarak her an savaşa hazır olmalıyız.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, bugün (18 Ağustos 1974) İstanbul'da yazılı bir demeç vermiştir. Alparslan TÜRKEŞ'in yazılı demeci şöyledir :

Haklı Kıbrıs davamız dolayısıyla yıllardan beri üzüntüler ve acılar çekmiş bulunuyoruz. Adada yaşayan Kıbrıslı soydaşlarımız 20. yüzyılın sonlarına yaklaştığımız bu çağda insan hakları evrensel beyannamesi ve Birleşmiş Milletler Anayasasına aykırı olarak rumlar tarafından jenosit olaylarına ve türlü zulüm, işkence ve baskılara uğramışlardır. Halen rumların idaresi altında bulunan Türk'ler

işkenceli bir hayat sürmektedir. Silâhsız ve masum insanlar sebepsiz yere rehine ve esir olarak rumların elinde ağır şartlar içinde sürünmektedirler. Bu gerçekler dünyanın gözü önüne serili durmakta iken, müttefiklerimiz ve dostumuz Fransa tarafından dostluğa aykırı olarak Güvenlik Konseyine teklif olunan aleyhimizdeki karar sureti Konseyce onaylanmıştır. Bugüne kadar Kıbrıs'ta Türk'lerin uğradığı zulüm, işkence ve baskılara engel olamayan Birleşmiş Milletlerin bu kararı çok haksızdır. Türk askerlerinin Kıbrıs'tan çıkması bugün için mümkün değildir. Verilen bunca şehit ve dökülen kanların heder edilerek Kıbrıslı Türk'leri yeniden rum vahşetine kurban etmek ve Türkiye'nin güvenliğini tehlikeye atmak Türkiye'den istenmemelidir. Esasen Türk Milleti kararlıdır, haklarını her çareye baş vurarak koruyacaktır.

Onbir yıldan beri devam etmekte olan Kıbrıs buhranına rağmen Türk Hükümetlerinin gerek batı dünyasının kamu oyunu ve gerekse diğer devletlerin kamu oyunu haklı davamız lehine kazanmakta gerekli çalışmayı ve başarıyı sağlayamamış olduğu görülmektedir.

Her şeyden önce Dışişleri Bakanlığımızın olayların önünde giden, planlı ve enerjik bir faaliyet içinde bulunmadığı bir daha anlaşılmış olmaktadır. Tarihimizde savaş alanlarında kazanmış olduğumuz bir çok zaferlerin politika ve diplomasi alanında kaybedildiği unutulmamalıdır. Kıbrıs'a garöntör devlet sıfatıyle müdahele hakkımızı kullanmaya karar verilmekle bilikte, dünya kamu oyunu, Kıbrıs'lı soydaşlarımıza yapılan zulüm ve işkenceler hakkında aydınlatmak ve adada giriştiğimiz askerî harekâtın haklılığını kabul ettirecek yeterli ve yaygın propogandaya girişilmeliydi.

Olayların gelişmelerinden bu güne kadar girişilmediği anlaşılan bu faaliyetlere gecikmiş olsa da hemen geçmek lâzımdır. Bu hususta his ve öfkeye yer vermeksizin yetenekli uzmanların bilgilerinden ve tekliflerinden yararlanmalıdır. Özellikle Türk Milli İstihbarat Teşkilatlarına gerekli saygı gösterilerek uzun yıl-

lara dayanan tecrübe imkânlarından geniş ölçüde yararlanmaya önem vermelidir. Böyle bir davranışla bir çok çetin meseleler çok kolay ve masrafsız şekilde çözüme kavuşturulabilir.

Bir müddetten beri İstanbul'da bulunan Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, bugün (19 Ağustos 1974) Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantısına katılmak üzere Ankara'ya hareketten evvel aşağıdaki yazılı demeci vermiştir.

Kıbrıs buhranı dolayısiyle ortaya bir çok millî davalarımız çıkmış bulunmaktadır. Bunların başında sanayileşme meselesi ve özellikle savaş sanayinin kurulması ihtiyacı yer almaktadır. Yıllardan beri çevremizde bulunan komşu memleketler modern silah ve araçlarla Silahlı Kuvvetlerini donatmaktadırlar. Kıbrıs davâsında haksız tutumlarını sürdürmekte direnen Rumlara karşı Türk Silahlı Kuvvetlerinin başarılı harekatı kendisiyle dost olarak yaşamak istediğimiz Yunanistan'ı hızla silahlanmaya sevketmiş görünmektedir. İlk iş olarak Fransız'lardan 100 AMX tankı, 12 füze atar hücumbotu ve 50 mirage uçağı sipariş etmişlerdir. Fransa Türkiye'ye karşı bu silahları Yunanistan'a vermekle yetinmemiş, ayrıca Atina civarında yeni bir uçak fabrikası kurmaya da teşebbüs etmiştir. Yunanistan'ın hızla ve alel acele bu şekilde silahlanması tamamıyle Türkiye'ye karşıdır. Memleketimizin komşuları bulunan diğer irili ufaklı devletlerde de modern silahlarla silahlanma faaliyeti bir kaç yıldan beri devam etmektedir. Biz iki yıl evvel bu duruma dikkatı çekerek Türkiye'nin de modern silah ve araçlarla silahlı kuvvetlerini donatması gerektiğini belirtmiştik. O zamanlar bu önerimize bugünkü Hükümet başkanı Sayın Ecevit karşı çıkmıştı. Umarız ki Kıbrıs buhranı dolayısıyle karşılaştığı gerçekler sayın Ecevit'i uyarmış ve eski görüşünden vazgeçirmiştir.

Bugünkü dünya şartları içersinde Türkiye'yi sanayileştirmek ve öncelikle millî savaş sanayiine kavuşturmak lâzımdır.» Kurulacak millî savaş sanayimiz tarafından gerekli ihtiyaçlar karşılanıncaya kadar, müttefiklerimizle anlaşarak veyahut paramızla satın alarak süratle Silahlı Kuvvetlerimizi modern silah ve araçlarla donatmalıyız. Güçlü ve hazırlıklı bulunduğumuz takdirde düşmanlarımızı caydırıcı ve alakoyucu tesir altında bulundurarak yurdumuzu barış içinde yaşamaya devam ettirebiliriz. Modern uçaklar, modern tanklar, modern füzeler, ve modern savaş gemileri temin etmeyi geçiktirdiğimiz takdirde yurdumuz üzerine saldırıları ve savaşı davet edeceğimizi unutmamalıyız. Bu bakımdan bütün Türk vatandaşları elele vererek bu konuda açılan yardım kampanyalarına katılmalı ve devlet olarak hükümet olarak da kısa zamanda gerekli tedbirlerin alınmasına gidilmelidir.

Ankara: 26 Ağustos 1974.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, Kıbrıs'ta Türk gazetecilerinin esir edilmeleri ve bir Türk gazetecisinin öldürülmesi ile ilgili olarak aşağıdaki demeci vermiştir.

Rum vahşetinin bütün hızı ile sürdüğü Kıbrıs'ta görev yapmakta iken Rumlar tarafından esir alınan ve bu arada gözleri bağlanarak tam arabaya bindirileceği sırada üzerine ateş açılan Türk gazetecisi Adem Yavuz'un yapılan bütün tıbbî müdahalelere rağmen kurtarılamayarak vefat ettiğini üzüntü ile öğrenmiş bulunmaktayız. Beynelmilel anlaşmalara, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine ve savaş kurallarına ve en mühimi insanlığa aykırı olarak, Kıbrıs'ta görev yapan Türk Gazetecilerinin yakalanarak kendilerine esir muamelesinin gösterilmesi ve günlerce aç ve susuz zindanlarda bekletilmesi insanlık adına utanç verici bir durumdur. Hele yakaladıkları gazetecilerin, gözlerini bezle bağlayıp tam arabaya bin-

dirileceği sırada üzerlerine ateş açılması Rumların millî karekterini iyice ortaya koymuş bulunmaktadır. Masum kadın, ihtiyar, çocuk Türk halkına karşı topluca katliam yapmakla ün kazanmış olan Rumlar bu kahramanlıklarını bir kere daha Kıbrıs'ta görev yapmakta olan Adem Yavuz ve diğer Türk gazetecileri üzerinde denemiş olmaktadırlar.

Türk Gazetecisi Adem Yavuz'un öldürülmesi hadisesi ile bazı konular üzerinde ciddiyetle durulması gerektiği kanısındayız. Atlılar Köyündeki katliam, Türk gazetecilerinin esir alınmaları, Türk köylerinin abluka altında tutulması olayları Rum ve Yunanlıların barıştan ve insanlıktan yana olmadıklarını iyice belli etmektedir. İnsanlıktan yana bütün hislerini yitirmiş ve barışa yanaşmayan bir millete verilecek cevap, mutlaka onların anlayacağı dilde olmalıdır. Türk gazetecisi Adem Yavuz'un öldürülmesini dünya kamu oyu önünde protesto ediyor ve müsebbiblerinin uluslararası bir mahkemede yargılanması gerektiği kanısında olduğumuzu duyuruyoruz.

NOT : M.H.P. Genel İdare Kurulu Genel Başkan Alparslan Türkeş'in başkanlığında bugün toplanmıştır. Genel İdare Kurulu Toplantısı yarın da devam edecek ve alınan kararlar bir bildiri ile kamu oyuna açıklanacaktır.

Ankara: 27 Ağustos 1974.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel İdare Kurulu Genel Başkan Alparslan TÜRKEŞ'in başkanlığında toplanmış ve iki gün süren toplantı 27. 8. 1974 Salı günü sona ermiştir. Genel İdare Kurulu görüşlerini bir bildiri halinde basına açıklamıştır. Bildiri aynen şöyledir :

Kıbrıs'taki tarihî ve millî haklarımızın kazanılmasını Türklüğün varlık davası olarak görüyoruz. Türk-

lüğün varlığının, son bağımsız Anadolu Türk Devletinin her türlü düşmanca niyetlerden korunmasıyla ayakta kalabileceği inancı içindeyiz. Kıbrıs'sız Türkiye'yi düşünmek mümkün değildir. Türkiye denize açılan batı ve güney sınırları boyunca mütecaviz komşusu Yunanistan tarafından abluka altına alınmak istenmektedir. Böylece Akdeniz ve Eğe Deniziyle irtibatı kesilen Anadolu yarımadası stratejik ve jeopolitik önemini kaybedecektir. Coğrafyadan doğan kozlarını kaybeden Türkiye'nin mütecavizlere karşı toprak bütünlüğünü dahi koruması son derece güçleşecektir.

O halde 400 yıl süreyle vatan yaptığımız Kıbrıs'ın kazanılması için her bedeli ödemeğe, her fedakârlığa katlanmağa millet ve devlet olarak hazır bulunduğumuz başta Yunanistan olmak üzere bütün Dünya'ya ilân edilmelidir.

Kıbrıs meselesi bugün çok nazik bir duruma sürüklenmiş bulunmaktadır. Topraklarını büyütme hırsı peşinde koşan Yunanistan, adadaki Türk haklarının verilmesi konusundaki bütün isteklerimize karşı çıkmakla gerçek niyetini ortaya koymaktadır. Nitekim Yunanistan Başbakanı Karamanlis verdiği beyanatta, «Hayatımı Kıbrıs'ın ilhakı davasına adadım.» demekte mahzur görmemiştir. Buna ilave olarak Yunanistan'ın Türkiye ile harp halinde olduğu ve bunun gereği olarak gerilla savaşını sürdürmek suretiyle ihtiyacı olan zamanı kazanacağını hesap etmektedir. Alınan haberlere ve açıklanan resmî tebliğlere göre, bugün Yunanistan askerî ve diplomatik plânda hızlı bir faaliyete başlamıştır. Yunanistan'ın bu tutumundan anlayabileceğimiz tek husus şudur: Yunanistan adanın tamamını kendi topraklarına katmak geyesiyle Türkiye ile topyekûn savaşa hazırlanmaktadır. Bugün askerî güç ve Dünya kamu oyu bakımından kendini yeterli görmemektedir. Böyle bir tehlikeli tutumdan vazgeçirilemeyenlere karşı alınacak tedbirlerin gerekçesi ve şekli açıktır. Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'da kuvvet dengesini ve barışı korumak; müttefiklerimiz

ve memleketimiz açısından daha vahim durumların doğmasını önlemek gayesiyle bazı acil tedbirlerin alınmasına zaruret vardır. Bunlar:

1 — Askerî tedbirler: Adadaki katliama son vermek ve Yunanistan'ın vahim neticeler verebilecek saldırısını önlemek için şimdiden Kıbrıs'ın tamamının kontrol altına alınması; gerekli askerî harekâtın başlatılması. Ordumuzun en modern silahlarla donatılması için dost ve müttefik devletlerle müzakerelere girişilmesi. Türk ordusunun yüksek bir caydırıcı güce sahip olması.

2 — Diplomatik tedbirler: Topraklarını büyütmek hevesinden, Birinci Dünya Savaşından bu yana vazgeçmeyen Yunanistan daima saldırgan durumda bulunduğundan bölgedeki barışı ve kuvvetler dengesini bozmak temayülü göstermektedir. Dost ve müttefiklerimizle karşılıklı olarak Kıbrıs meselesi ele alınmalı ve tarafların endişelerini giderici anlaşmalara varılmalıdır. İkili görüşmeler halinde yürütülmesi gereken diplomatik faaliyetlerin gerçeklerden ayrılmadan düzenlenmesinde zaruret vardır. Çağımızın gerçekleriyle bağdaşmayan romantizmle hiçbir netice alınamayacağı gözden uzak tutulmamalıdır.

3. Dünya kamu oyunu gerçekler istikametinde aydınlatıcı geniş, şumullü ve sürekli propoganda yapmak: Her türlü kitle yayın araçlarından; sinema, televizyon, kitap, gazete ve broşür gibi faydalanılarak bütün ana dillerde Kıbrıs davası dünyaya anlatılmalıdır. Diplomatik anlaşmalardan sonra bu faaliyetlerin yürütülmesi son derece kolaylaşacaktır.

4. Nüfus politikası: Rumların tecavüzlerine dayanamayıp Ada'yı terketmek zorunda kalan ve çeşitli ülkelere dağılan Kıbrıs'lı Türklerin tekrar kendi vatanlarına dönebilecekleri ilân edilmeli. Hatta hükûmet bunu gerçekleştirmek için tedbirlere süratle girişmelidir.

Bu tedbirler vakit geçirilmeden süratle alınmalıdır. Hiçbir tarihi ve coğrafi hakkı bulunmadığı halde Kıbrıs'ın tamamı peşinde koşan Yunanistan'a karşı Türk hü-

kûmetinin tezi olan coğrafi esasa bağlı federasyon formülü tekrar gözden geçirilmelidir.

Bu vesileyle, Türkler arasında başgösteren yiyecek sıkıntısının giderilmesi konusundaki düşüncelerimizi de açıklamakta fayda görüyoruz. Kısa vadede, Türklerin ihtiyacı karşılanıncaya kadar, Rumlara yiyecek yardımı yapılmaması. Uzun vadede, Türkiye'den taşıma yoluyla Kıbrıs'lı Türklerin ihtiyacı karşılanamayacağı için, Kıbrıs topraklarının üretime açılması gayesiyle gerekli yatırımcı tedbirlerin alınmasına zaruret vardır. Tarım kesiminde yapılacak faaliyet Kıbrıs'ın yiyecek ihtiyacını karşılayabilecek durumdadır.

Ankara: 2 Eylül 1974

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, bugün basına aşağıdaki yazılı demeci vermiştir.

Kıbrıs'tan son gelen haberler, halâ birçok Türk köyünün Rumlar tarafından abluka altında tutulduğu ve her gün birçok masum Türk insanının Rumlar tarafından insanlık dışı, vahşiyane davranışlarla öldürüldükleri yolundadır. Atlılar köyünden sonra dün de Muratağa köyünde ortaya çıkartılan katliam Afrika kafatası avcılarınınkini geride bırakacak ölçüde insanlık dışı bir davranıştır.

Bu arada demeç üstüne demeçler veren Kıbrıs Rum liderleri, Türk Silâhlı Kuvvetleri ile gerilla savaşı yapacaklarını ve bunu da sonuna kadar sürdüreceklerini dünyaya ilân etmekte ve Yunan Başbakanı Karamanlis halâ, «Enosis'in gerçekleştirilmesi için çalışacaklarını» çekinmeden söyleyebilmektedirler.

Bütün bu gelişmeler Kıbrıs'ta önümüzdeki günlerin daha dikkatli takip edilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Kıbrıs meselesine bitmiş gözüyle bakmak ve hele aldığımız bazı yerler dolayısıyla zafer sarhoşluğuna kapılmak, son derece yanlış ve tehlikelidir. Kıbrıs'ta mesele henüz bitmemiştir. Kıbrıs'ın tamamı Türk Silâhlı Kuvvetlerinin denetimi altına girene kadar da bitmeye-

cektir. Bu sebeple millî birlik ve beraberliğimizin devamlılığı ve bu yolda karşılıklı anlayış millî bir görevdir. Bunun da, her türlü kısır parti çekişmelerinden uzaklaşıp; millî ülkü ve hedefler için el ele, gönül gönüle, omuz omuza verilmesi ile mümkün olacağı açık bir gerçektir. Gerçekler bu kadar açık iken bazı şahısların partizanlıklarını bu millî dâvâda da sürdürme durumunda olmaları ibret vericidir.

Kıbrıs zaferinin Türk Silâhlı Kuvvetleri, Cumhurbaşkanı ve Cumhuriyet Hükûmeti başta olmak üzere, topyekûn Türk Milleti ile birlikte kazanıldığı gerçeğini görmezlikten gelerek, Kıbrıs'taki harekâtı bazı belirli şahıslara mal etme gayretleri ve yine bazı kimselerce bu zaferi kabûl edememe tutumları son derece üzüntü verici bir durumdur. Sayın Cumhurbaşkanımızın 30 Ağustos mesajında da beyan ettikleri gibi Kıbrıs'taki zafer topyekûn Türk Milletinin zaferidir. Bunun dışında yapılmak istenen propagandalar henüz Kıbrıs meselesinin çözümlenmemiş olduğu ve meselenin daha da kritik bir safhaya geldiği bu dönemde millî birliğin zedelenmesi mahiyetini taşıyacağından çok zararlıdır.

Binlerce yıllık tarihimizde zaferler daima Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ve yüce Türk Milletinin olmuştur. Kıbrıs'ta da zafer yine şanlı ordumuzun ve Türk Milletinindir. El ele, omuz omuza vermiş olan Türk Milletinin yıkamayacağı engel, aşamayacağı mania olamaz. Zafer her zaman Hak'ka inanan ve insanlığa medeniyet getiren Türk Milletinin olacaktır.

TANRI TÜRKÜ KORUSUN!..

Ankara: 4 Eylül 1974.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, bugün basına aşağıdaki demeci vermiştir.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısının sonlarına yaklaştığımız şu sıralarda, Kıbrıs'taki milletdaşlarımız üzerin-

de tam bir ilk çağ barbarlığı içindeki, her türlü vicdanî, dinî, insanî duygudan yoksun bulunan vahşilerin genoside hareketlerine şahit olmaktayız. Atlılar ve Muratağa köylerindeki katliamlar, şimdilik sadece ortaya çıkartılabilinenlerdir. Önümüzdeki günlerin gözler önüne daha ne gibi vahşet tabloları sereceği, Anavatan Türklerinin rüyalarına giren korkuları olmuştur.

Çarlık Rusya'sının, Stalin Sovyetlerinin, Hitler Almanya'sının katliam ve cinayetleriyle yarışırcasına girişilen bu vahşetin bir insanlık suçu, insanlığa karşı girişilmiş bir cinayet olduğunu daha evvel de belirtmiş; bu suçun faillerinin milletlerarası tarafsız mahkemelerde yargılanmasını istemiştik. Kamu oyunda büyük ilgi gören teklifimizin Cumhuriyet Hükûmetince de benimsenerek, Birleşmiş Milletler katında teşebbüse geçilmesini bir kere daha hatırlatıyoruz.

Kıbrıs'taki cinayetin failleri olarak beş-on er, iki-üç çavuş ve subay gösterilir ve bunlar yargılanmaya başlanırsa bu gerçek dışı bir tutum olacaktır. Kıbrıs'taki katliamın ve insanlık suçunun sorumluları doğrudan doğruya siyasî şahıslardır, bunlar da Gzikis, Karamanlis ve Klerides'tir. Ayrıca, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine ve Birleşmiş Milletler Anayasasına imza atan Yunanistan'la, artık Anayasası yöneticilerince ayaklar altında çiğnenmiş olan sözde Kıbrıs Cumhuriyeti'nin başta Birleşmiş Milletler olmak üzere diğer uluslararası kuruluşlardan ihraç edilmesi bu kuruluşlar nezdinde Türk Devletince talep edilmelidir.

Ada'daki muhtemel cinayetlerin önlenebilmesinin temel şartının, tek bir silâhlı Rum kalmaksızın Ada'nın Rum çetecilerinden temizlenmesi yolundaki gerçek, artık iyice ortaya çıkmıştır. Bu da ancak, Kıbrıs'ın tamamının Türk Ordusunun denetimine girmesiyle mümkün olacaktır. Bunun için gecikmeden gerekli tedbirler alınarak harekete geçilmelidir.

Alınacak tedbirlerin başında, Yunan propagandasını körleterek tesirsiz bırakacak bir propaganda faaliyeti yer

almalıdır. Şuurlu, geniş, devamlı ve sürekli bir propaganda faaliyetiyle gerçekleri ve haklı dâvâmızı dünya kamu oyuna anlatmalı ve kabûl ettirmeliyiz.

Propaganda faaliyetinin yanı sıra, olayların önünden giden, plânlı ve sürekli bir diplomatik saldırı içinde bulunmalıyız. Kıbrıs dâvâsının çözümü için teşebbüsü elde bulundurmaya ve devamlı atılımlar yapmaya ihtiyaç vardır.

Ankara: 15 Eylül 1974.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, bugün Konya'da, Merkez İlçe Kongresinde, özeti aşağıya çıkarılan konuşmayı yapmıştır :

Milletimizin büyük bir millî şuur ve anlayışla üzerinde birleştiği Kıbrıs millî davâmız henüz bir çözüme ulaştırılamamıştır. Ada üzerinde Türk Silâhlı Kuvvetlerinin işgâl bölgesi dışında kalan kesimlerindeki Türklerin durumu içler acısıdır. Birçok Türk köyleri toptan katliamlara uğramışlardır. Birleşmiş Milletlerin Kıbrıs'ta bulunan özel temsilcisi verdiği demeçte «Savaş sırasında böyle katliamların olmasının tabii bulunduğunu» ifade etmiştir. İngiltere hükûmeti, İngiliz üslerine sığınmış bulunan Türklere esir muamelesi yapmaktadır. Binlerce Türk, Rum bölgesinde en kötü şartlar içinde esir kamplarında bulunmaktadır. 50 bin civarında kadın, çoluk ve çocuk, ırza tecavüz, açlık, baskı ve her çeşit zulûm altında inlemektedir. Buna karşılık Kıbrıs'ta bulunan Rum ve Yunan kuvvetleri devamlı tanklar ve çeşitli modern silâhlarla takviye olunmaktadır. Ayrıca, Yunanistan Ada'ya Türkiye'nin gafletinden yararlanarak ve ateş - kesin şartlarını ihlâl ederek gizlice asker ve malzeme sokmaya devam etmektedir.

Yunan propogandası ve Yunan diplomasisi bütün dünya memleketlerinde aleyhimize seferber olmuş durumdadır. Hal böyle iken, C.H.P. iktidarı memleketimiz-

de, siyasî yatırım için giriştiği propoganda toplantılarında güvercin uçurmaktadır. Çayı geçerken at değiştirmeğe kalkışarak, birliğe en çok muhtaç olduğumuz bir dönemde hükûmet buhranı çıkarmaya gitmektedir. Başındanberi izlediği kısa görüşlü, cüce hedefli teşebbüslerle Kıbrıs meselesini yeniden çıkmaza sürüklemiştir. İsabetli çıkarma kararı verilmişken yeteri kadar çok kuvvet kullanılarak ilk vuruşta Kıbrıs Ada'sının bütününü işgal altına almak ve Ada'daki bütün Yunan ve Rum Silahlı Kuvvetlerini silâhtan tecrit etmek gerekliyken bu yapılmamış; gayet korkak, sarsak bir politika izlenmiştir. Böylece ilk çıkarma teşebbüsünde çok küçük bir cep işgal edilmiş ve Birleşmiş Milletlerin ateş-kes kararı hiçbir kayıt ve şart ileri sürülmeksizin ve çok erken olarak kabul edilmiştir. Böylece hasımlarımıza aleyhimizde gerekli faaliyetlere ve hazırlaklara girişmeleri için 24 günlük bir zaman verilmiştir. Bundan sonra yanlış olarak 2. harekât çok sınırlı yapılmış ve Ada'nın bütünü işgal altına alınmadan durdurulmuştur. Bu yüzden binlerce Türk'ün yok olmasına sebebiyet verilmiştir.

Durum böyle iken iktidar; dış tehlikeleri yüz üstü bırakarak iç politika kavgalarına dönmüş; millî Kıbrıs davâsı karşısında Türk Milletinin yüksek vasıfları sayesinde ve hükûmetin partizanca, hatalı sözlerine ve davranışlarına rağmen kendiliğinden meydana gelmiş olan millî birlik ve beraberliği zedeleyecek oyunlara başlamıştır. Memleketimizin çok önemli ve ağır dış meseleler ve iç ekonomik problemlerle karşı karşıya bulunduğu bu günlerde hükûmet buhranlarına maruz kalması, seçim didişmelerine sürüklenmesi akıllı insanların uygun göreceği bir hareket olamaz.

Bütün vatandaşlarımı uydurma kahramanları ve yalancı şöhretleri ,yaşadığımız olayların ışığında tanımaya ve haklarında karar vermeğe davet ediyorum. Milletimizin, sağduyusuyla politika bezirganlarına gerekli ihtarı yaparak, millî davâlarımızı yüksek millî iradesiyle çözüm yoluna götüreceğinden şüphe edilemez.

Ankara: 20 Eylül 1974.
Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan TÜRKEŞ, bugün basına aşağıdaki demeci vermiştir.

CHP-MSP koalisyonu ve Ecevit hükûmeti yedi buçuk ay süren bir beraberlikten ve iktidar döneminden sonra istifa etmiş bulunmaktadır. Kurulduğu andan beri, ne zaman düşeceği ve çözüleceği hesapları yapılan hükûmetin son hali ve Ecevit'in istifa kararı vatandaşlarımızı şaşırtmamıştır.

Yedi buçuk aylık devrede görülmemiş ölçüde partizanca davranan ve milliyetçilik düşmanlığı yapan; milliyetçi öğrenci ve öğretmenleri baskılar altında bulunduran, fakat seçim öncesinin büyük vaadlerini tutmayan CHP iktidarı aslında Temmuz ayı başlarında devrini tamamlamıştı. Fakat, millî Kıbrıs davâmız için iktidar, âdeta 2,5 ay ertelendi.

Kıbrıs meselesi ve dış politika gelişmeleri, milletimizin kendi iktisadî bunalımlarını, dertlerini, sıkıntılarını unutarak; tek kafa, tek kalp olarak birleşmesini sağlamıştır. Fakat, iktidar bütün bu iyi niyete bir sünger çekmiş, vatandaşın birlik ve beraberlik duygusu içindeki hislerini tam bir fırsat yağmacılığı hırsı içinde sömürmeye kalkmıştır. Fırsat yağmacılığı hırsı da hükûmetin başını yiyen sebep olmuştur. Kıbrıs ve dış politika gelişmelerinin en önemli safhaya geldiği bir sırada iktidarı terketmek, Türkiye'yi içte ve dışta çok kötü durumlara sokacak; dışta biraz düzelmeye yüz tutan itibarımız gene sarsılacaktır. Zaten, Yunan dış politikasının devletler arasında yürüttüğü diplomatik atılımlar ve propoganda savaşı, Dünya kamu oyunu aleyhimize çevirmiştir. Gene, Türk hükûmetinin son günlerdeki koltuk kavgası Kıbrıs'ta aleyhimize pek çok gelişmelere sebep olmuştur. Ada'ya Yunan-Rum birlikleri devamlı olarak silâh, mühimmat hatta tanklar taşımakta, yığınak yapmaktadır. Zafer sarhoşluğu ve zaferi iç politika yö-

nünden istismar gayreti içinde bulunan iktidar ise Kıbrıs meselesini ve Türk dış politikasını tam bir çıkmaza sokarak yüzüstü bırakmış, sonra da «Bu işte yokuz» dercesine sorumluluktan kaçmıştır.

Memleketimiz ekonomik bakımından da büyük sıkıntılar içindedir. Yedi buçuk aylık iktidar, arkasında ucuzluk yerine zamlar; yatırım yerine lüzumsuz harcamalar; «İnsanca, halkça düzen» yerine gene aracı, tefeci ve karaborsacıların hâkim olduğu bir ekonomi bırakarak gitmiş bulunmaktadır.

Şimdi de CHP; sıcağı sıcağına, meseleler gerçek yönleriyle ortaya çıkmadan, milletimize gerçekleri görme fırsatı vermeden Aralık ayında seçimlere gitmek istemektedir.

Böylece, bahsettiğimiz fırsat yağmacılığını, oya intikal ettirmek niyetindedirler. Memleketin iç ve dış meselelerini bir kenara itip, ağır seçim yüküyle milleti iyice kambur haline getirmek vatanseverlikle bağdaşamaz.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, milletimizi her zamankinden daha fazla birlik ve beraberlik içinde tutacak, yek vücut halinde birleştirecek bir hükûmete ihtiyaç olduğuna inanıyoruz. Bunun da, ancak «Millî Koalisyon»la gerçekleşebileceği kanaatindeyiz.

Seçimlerden sonra da geçen yıl böyle bir öneride bulunmuştuk. İçinde bulunduğumuz şartlar «Millî Koalisyon Hükûmeti» kurulmasını daha da zorunlu kılmıştır. Bütün milleti temsil eden ve dışa karşı çok güçlü olabilecek bir millî koalisyon hükûmeti kurulmalıdır. Kişisel ve partizan kaygıların üzerine çıkılarak bir an önce kurulacak böyle bir hükûmetle, milletimizin acele çözüm bekleyen dertlerine el atılmasını bütün siyasî partilere ve vatandaşlarımıza tavsiye etmeyi bir görev sayıyoruz.

III — NECDET SEVİNÇ'TEN BİR YAZI:

31 Ağustos, 1 ve 2 Eylül tarihli: **«Bizim ANADOLU»** Gazetesi'nde **«Hadiseler Arasında»** sütununda neşredilen sayın **NECDET SEVİNÇ**'in yazısı:

TÜRKEŞ KIBRIS'A NİYE ÇIKMADI

Bütün cahiller bu sorunun peşinde şimdi...

Rus politikasını Türkiye'de yürütmek isteyen besleme yazarından Kıbrıs'ta Türk çıkarından ziyade Rus menfaatlarını korumaya çalışan kriptoya kadar herkes bu sorunun peşinde.

— Türkeş madem ki bu kadar milliyetçiydi, o halde niye Kıbrıs'a çıkmadı?

Bu karı dırdırı öteden beri konuşulur durur Türkiye'de... Ve bir gerçeği yansıtmaktan, bilinmeyen bir konuyu araştırmaktan çok, Türkiye'nin en dinamik ve tek milliyetçi siyasî partisiylé bu partinin genel başkanını kamu oyunda mahkum etmek esasına dayanır bu karı dırdırı...

Gariptir ki Sayın Türkeş, bir ara da Kıbrıs'a gitmek istediği için suçlanmış, bugün «Türkeş Kıbrıs'a niye gitmedi» sorusuyla kamu oyunu MHP aleyhine hazırlamak isteyenler o zaman da Türkeş Kıbrıs'a niye gidiyor yaygarasını başlatmışlardı.

Türkeş'in Kıbrıs'a gitmesi demek devletin macera-

ya sürüklenmesi demekti onlarca... Kıbrıs davası bir iki demeç ve «karşılıklı anlayış» içinde sürdürülen ikili görüşmelerle çözümleniyordu işte. Toplumlar ve bu toplumların liderleri arasındaki medenî yakınlaşmalar sonuç vermek üzereyken Türkeş'in ne işi vardı Kıbrıs'ta?

Tek müşterek vasıfları milliyetçilik düşmanlığı olan yüksek trajlı bazı gazeteler ancak Atina ve Makarios'un memnuniyetle karşıladığı bu pespâye neşriyatı sürdürürken, Sayın Türkeş endişelerini açıklıyor. Rumların asla ve kattiyen sonuç alınamayacak görüşmelerle Türk Hükümetini oyaladığını, Kıbrıs Türkleri üzerindeki ekonomik baskının her gün arttırıldığını, Atina ve Kıbrıs Rum yönetiminin adaya asker, silâh, araç, ve mühimmat yığdığını, açlık, sefalet ve silâh tehdidi karşısında yapayalnız bırakılan Kıbrıs Türklerinin göçe zorlandığını belirterek Kıbrısın tüm Ortadoğu ve Akdeniz politikasındaki stratejik önemine dikkati çekiyordu. Ve Kıbrıs davasının yalnız Kıbrıs Türklerinin insanca yaşama mücadelesinden ibaret olmadığını, Türkiyenin güney hudutlarını ve emniyetini de ilgilendirdiğini belirtiyordu..

Atina'nın herkesin kabule mecbur kalacağı bir takım oldu bittilerle Kıbrıs'ı Yunanistana ilhak etmek isteğini açıklıyordu. Sonra Rumların hangi bölgelerde askerî yığınak yaptıklarına, güçlerinin ne olduğuna, bu askerî güçle neler yapabileceklerine dair belgeler sunuyordu.

Hiç bir zaman muhatap kabul etmediği basındaki kriptoya değil, tabii hükümete sunuyordu bu belgeleri...

Fakat Kıbrıs diye bir davası yoktu hükümetin.

Henüz siyasî hayata atılmamıştı Türkeş. Atılmaya da niyeti yoktu ayrıca. Kıbrıs'a gitmek ve bir teşkilat kurarak adada her an yürütülen Rum vahşetine karşı Türkleri korumak istiyordu.

Sayın Türkeş, Kıbrıs konusunun ciddiyetine hükümeti inandırmak için çaba sarfederken, 1963 Rum vahşeti sergilendi.

Şuydu sebep:

O zaman Başbakanlığa getirilen İnönü Mayıs 1963'te Kıbrıs'ta görevlendirilen Türk emniyet unsurlarını geri çekmiş, bunun sakıncalarına işaret edenlere de şu cevabı vermişti:

— Hiç bir şey olmaz...

Çok şey olacaktı halbuki.

Nitekim 21 Aralık 1963 gecesi Rumlar adada Türk emniyet görevlilerinin bulunmayışından istifade ederek bir katliama girişmiş, yüzlerce Türk kadın, çocuk ve ihtiyar alçakça şehit edilmişti. Bu arada Türk alayının doktoru olan bir binbaşının karısı ve çocukları banyoda boğazlanmıştı.

Harekat yalnız Kıbrıs Türklerine değil, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyetine de karşıydı demek ki. Fakat buna rağmen hükümet müdahale hakkını kullanmak istememiş, meseleyi savsaklamak yolunu tercih etmişti.

Türkeş o günlerde Kıbrıs'a gitmek istemişti işte...

Ve hükûmetten şu cevabı almıştı:

— Gidemezsiniz...

Teşebbüs defalarca tekrarlanmış, her defasında da aynı cevap alınmıştı.

Bu arada Londradaki Kıbrıslı Türkler 750 gönüllü ve 50 bin sterlinle Ankara'ya gelip Türkeş'le birlikte Kıbrıs'a gitmek istediklerini bildirmişlerdi. Sayın Türkeş, İnönü hükümetine yeniden müracaat ederek izin verilmezse bile Kıbrıs'a çıkacağını açıklamış, bu defa da şöyle bir cevap gelmişti.

— Sayın İnönü diyor ki: «Eğer Türkeş Kıbrıs'a çıkarsa Türkiye'nin Kıbrıs'a yaptığı yardımı keserim.»

Şimdi namuslu olduğunu iddia eden herkes karı dırdırını bırakmalı ve oturup düşünmelidir.

Türkeş bu şartlar altında Kıbrıs'a gitse ne yapabilirdi ki? Amerika'dan, Rusya'dan, Avrupa'dan yardım alamayacağına göre hangi para ile teşkilat kurup, hangi silahla Rumların karşısına dikilebilirdi?

Belli ki İnönü Kıbrıs'a gidecek bir Türkeş'in Kıbrıs

işini bitireceğine ve kendi şöhretinin lekeleneceğine inanmış, bunun için de Türkeş'in yıldızı parlayacağına Kıbrıs'ta Rumlar Türkleri öldürsün gibi vatanseverlikle hiç de telif edilemeyecek bir anlayışı benimsemişti.

Türkeş işte bunun için çıkamamıştı Kıbrıs'a!

Hem canım değil Türkeş'in Kıbrıs'a çıkmasına, ülkücü gençlerin Büyükadaya çıkmasına bile izin verilmiş miydi ki?

1970'lerden veya 1960'lardan beri değil, en az 1944 lerden beri Sayın Alparslan Türkeş'in fikirlerine ters düşen CHP gibi bir siyasi parti, buhranlı bir dönemde iktidara gelince neyin yaş, neyin kuru olduğunu öğrenmiş ve çoğu yerde ise iddialarının tutarsızlığını isbat eden bir uygulamaya girişmişti. Hükümet, genellikle dış politika konusunda, yürütebildiği kadarıyla milliyetçi bir tavır takınmış, Kahraman Ordu Kıbrıs Türklerinin ve Türkiye Cumhuriyetinin yüksek menfaatlarını korumak için Kıbrıs'a çıkarma yaparken hükûmet, İslâm ülkelerine dönük bir dış politikanın temellerini atmaya başlamıştı.

Türkeş'in fikirlerinin Türkeş'e karşı olanlar tarafından benimsenmesi ve uygulanması demekti bu... Çünkü Sayın MHP lideri, Türkiye'nin İslâm ülkeleri ile bir inanç birliği içinde bulunduğunu belirtiyor, bu ülkelerle Türkiye Cumhuriyetinin ekonomik, kültürel ve coğrafi bir bütün teşkil ettiğini söylüyordu. Her nutkunda, her demecinde, her eserinde bu vardı...

Kimbilir, belki de gittikçe kristalleşen doktriner milliyetçiliğin, belirli konularda ve kısmen de olsa CHP hükûmeti tarafından uygulanması, Sosyal Demokratlar cephesinde bir onur meselesi telâkki olundu ki, anlamsız ve sebepsiz bir Türkeş düşmanlığı başladı basında.

Düne kadar «Kıbrıs Halklarının» yanyana kardeş kardeş yaşamaları gereğinden sözedenler, Kıbrısta İngiliz emperyalizmine karşı ilk silâhı Rumlar çektiği için adada egemenlik hakkı Rumlara ait olmalıdır diyebilenler, bugün kendi tezlerinin bir kere daha iflâs ettiğine

ve milliyetçilik duygusunun bir kere daha Türkiye'yi tesir altına aldığına şahit olunca, sayın Türkeş'i yeteri kadar milliyetçi olmamakla suçlamağa başlamışlardır.

Halbuki aynı Türkeş, düne kadar da aşırı milliyetçi olmakla suçlanıyordu.

Bu türlü bir propagandanın, hareket haline dönüşen milliyetçi birikimin MHP ye intikal etmesini önlemek hedefini güttüğünü biliyoruz. Türkeş'in Kıbrıs'la ilgilenmediğini söylemekten sıkılmayanları, Ordu mecmualarını, Meclis zabıtlarını, gazete ,dergi ve kitapları araştırmaya davet ediyoruz. Ve yıllar önce Sayın Türkeş'le yapılmış bir röportajın bazı bölümlerini kör gözlerine dürtüyoruz onların.

Türkeş, bir gazetecinin Kıbrıs'la ilgili sorularına şu cevapları vermişti o gün:

«Soru: 1 — Sayın Türkeş, Kıbrıs Türkleri, milli davalarına gösterdiğiniz ilgiden ötürü sizlere şükran borçludur. Muhakkak ki bu şükranda Kıbrıs'lı olmanızla kardeşlerinizi unutmamanızın da büyük rolü vardır. Bu bakımdan önce Kıbrıs'a ilişkin hikâyenizi rica edebilir miyim?

Cevap: 1 — Kıbrısta doğmuş olmaktan ve Kıbrıslı bir Türk olmaktan daima iftihar duymuşumdur (...) Fakat Kıbrıs davası üzerinde gösterdiğim titizlik ve hassasiyet sadece bu bağlılık dolayısıyla değildir.

Daha önemli sebepler de vardır. Bu sebeplerin başında Türk Milletinin ve Türkiye'nin yüksek menfaatları gelmektedir. Türkiyenin yüksek menfaatları ve güvenliği yönünden Kıbrıs'ın taşıdığı önem de bu konu üzerinde hassasiyetle durmamın başlıca sebeplerini teşkil etmektedir.

Soru: 2 — Bu münasebetle partinizin Kıbrıs siyasetini de özetler misiniz?

Cevap: 2 — (...) Dış politika olarak Kıbrıs konusunu incelerken ve bu konu üzerinde çalışmalar yaparken şu ilkeleri ve esasları göz önünde bulundurduk. Birinci olarak Türkiye'nin güvenliğini korumak. Kıbrıs adası

Türkiye'nin yakın güvenliği ile çok ilgili bir mevki ve mevzidedir. Türkiye'nin güneyden sarılmasını sağlayan bir ada durumundadır. Türkiyenin gelecekteki güvenliği ve Kıbrıs halkının refah içinde baskıdan uzak olarak yaşaması Kıbrıs adasının mutlaka Türkiyenin elinde bulunmasını gerektirir. Diğer önemli bir husus da Kıbrıs Türklerinin varlığını korumaktır.

Soru: — Peki Kıbrıs davamızın kazanılabilmesi için ne gibi tedbirler öngörüyorsunuz?

Cevap: 3 — (...) Üçüncü ise, Kıbrıs adasında mutlaka kuvvete dayanan bir fiili durum meydana getirmek zorunluğundayız. (...) Ancak böyle bir durum hasıl olduktan sonra, gerekirse müzakere masasına oturulur ve Kıbrıs için Türkiye lehinde elverişli bir çözüm yoluna gidilebilir.

Soru: — O halde Türk-Yunan görüşmelerinden ne gibi faydalar umuyorsunuz?

Cevap: — Türk-Yunan görüşmelerinden hiç bir fayda ummuyoruz.

Soru: — Kıbrıs konusunda yeni plânlarınız da bulunuyor mu?

Cevap: — Kıbrıs konusunda plânlarımız vardır. Bu plânları hükümete verdiğimiz iki muhtırada açıklamış bulunuyoruz.

Soru: — Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Cevap: — Bu konuda bilgi veremeyeceğim, çünkü hükümete vermiş olduğumuz bu muhtıra gizlidir. Milli emniyetimizle ve Kıbrıs'la ilgili birçok esasları açıklamaktadır. Bunu dostlarımız, kardeşlerimiz, vatandaşlarımızın öğrenmesi kadar konuşmamızı dinleyecek olan düşmanlarımız da öğrenebilir. Onun için müsadenizle bu konuda açıklama yapmayacağım.»

Eğer Kıbrıs meselesi Türkiye Cumhuriyetini 20 yıldan beri bir dışpolitika sorunu olarak yakından ilgilendiriyor ve adada Yunanlılar bir hak iddia ediyorlarsa bütün siyasî parti liderlerini sorumlu tutabiliriz bundan. Fakat Türkeş'i asla...

Çünkü siyasî hayata atılmadan önce bütün dünya Türklüğüyle ilgilenen ve bu yüzden tutuklanıp, sıkıyönetim mahkemelerine sevkedilen Türkeş, bir parti lideri olarak da kendisini kabul ettirdikten sonra ısrarla Kıbrıs dâvası üzerinde durmuş, konunun çözümlenebilmesi için çeşitli tekliflerde bulunmuştur.

Bu teklifler kabul edilmediyse suçlu Türkeş değildir.

Birçoğumuzun hatırlayacağını tahmin ediyorum. 1963 katliamı Türkiye'de müdahale hakkını kullanma fırsatını verdiği halde, devrin hükûmeti yetkilerini kullanmak istememiş, Birleşmiş Milletler'e şikâyete giderek aleyhimizdeki gelişmelere meydan vermişti.

Sayısı 24'ü bulan Asya ve Afrika ülkeleri Birleşmiş Milletler'e bir karar tasarısı sunmuştu sonra...

Sayın Türkeş, bir konuşmasında şöyle diyordu o zaman:

«Ta Afrika'nın bilmem Güneyindeki bilmem ne devleti, Asya'nın bilmem Güneyindeki bilmem ne devleti, Asya'nın bilmem neresindeki bilmem ne devleti... 24 devlet... Bu 24 devlet işi gücü bırakıp toplanıyor, Türkiye aleyhinde, Yunanistan lehinde Birleşmiş Milletler'e bir rapor sunuyor. Bu ne demektir? Bunun bir mânâsı var: Yunan diplomasisi çalışıyor demektir. Bu 24 devleti birbirine çatmış, kaynaştırmış, bu raporu verdirmiş demektir. Peki bunlar olurken Türk diplomasisi nerededir? İşte bunların üzerinde de önemle durmak lâzımdır. Çünkü 24 devlet durup dururken bir araya gelmez. Bu bir çalışmanın sonucudur.»

Sayın Türkeş aynı konuşmasında, Kıbrıs'taki Türk varlığını koruyabilmek için Türkiye'nin Kıbrıs'ta mutlaka bir fiili durum yaratması gereğine dikkati çekmiş, sonra «Geç kalmış olmakla beraber plânlı bir diplomatik faaliyete girişmek lâzım geldiğini» söylemişti.

Takdir edersiniz ki, Türkiye bugün Kıbrıs'ta avantajlı bir durumdaysa bunu, yaratılan fiili duruma borçludur.

Buraya şunu da sıkıştırmak isteriz ki, Türkiye Başbakanları Türk-Yunan dostluğunun fazileti üzerine konuşmalar yaparken, Türkeş, Yunanistan'ın Türkiye aleyhtarı faaliyetlerine işaret ediyor, Atina'nın bir semtine «Yeni İzmir» adının verildiğine ve işgal sırasında Türkiye'ye ihanet eden İzmir Metropoliti Hıristostomos'un heykelinin dikildiğine temas ederek şunları söylüyordu:

«Şimdi onlar Hıristostomos'un heykelini diktiler. İlk Yunan alayı İzmir'e çıktığı zaman bunu silâhla karşılayan, o zaman genç bir gazetecidir. İzmir'de çıkan Hukuk-u Beşer Gazetesi sahibi Hasan Tahsin Bey adında bir genç, bir Türk çocuğudur. Bu genç adam, o gün, bir alay Yunan askerine karşı on tane fişeği ile mavzerini kapmış ve Yunan alay sancağının sancaktarını evvelâ yere yıkmış, ondan sonra alay kumandanının yaverini... Yani fişeklerin hiç birisi boşa gitmemiş. Kendisi de tabiî, mevziye giren ve kendisine ateş eden bir alayın ateşiyle kalbur gibi delinmiş. Şimdi İzmir'de onun Türk Milleti'nin şerefini yükselten ilk ateşini yaptığı yere, Türk gençleri bunun heykelini diktirmelidir.»

Bu heykelin, bu uyarıdan yıllarca ve yıllarca sonra dikildiğini biliyorsunuz. Ama Sayın Türkeş'in 1967 olayları üzerine yapılan Büyük Millet Meclisi gizli toplantısında neler söylediğini, neler teklif ettiğini bilemezsiniz. Ne yazık ki yasak olduğu için biz de açıklayamayız bunları. Fakat tarih açıklayacak ve müfterilere en sert cevabı da gene tarih verecektir.

Yazıyı, sözünü ettiğim röportajın dokuzuncu sorusuyla bitirmek istiyorum:

«Soru — (Sayın Türkeş) iktidarda bulunmuş olmanız halinde yine şu şekilde düşünecek miydiniz?

Cevap — Şayet biz iktidarda bulunmuş olsaydık. Kıbrıs sorunu şimdiye kadar çoktan çözülmüş olacaktı.»

4 Eylül 1974 TARİHLİ «CUMHURİYET» GAZETESİNDE NEŞREDİLEN :

IV — MHP'NİN AÇIKLAMASI

26 Ağustos 1974 tarihli sayımızın üçüncü sayfasında «Dünyada Bugün» başlığı altında ve Ali Sirmen imzasıyla ve «Türkeş'e Mektup» başlığıyla yayımlanan fıkraya, MHP Genel Başkanlık Basın Müşaviri Şevket Bülent Yahnici bir açıklama göndermiştir.

Yahnici'nin açıklaması aynen şöyledir:

Gazetenizin 26 ağustos 1974 tarihli nüshasının 3 üncü sayfasında birinci sütunda «Dünyada Bugün» başlığı altında ve Ali Sirmen imzasıyla yayımlanan ve partimiz Genel Başkanı Alparslan Türkeş'i hedef alan yazı, baştan sona gerçeklere aykırıdır ve iftiralarla doludur. Bahsi geçen yazıda, Kıbrıs çıkarmasından önceki ve sonraki görüşlerimiz arasında açık bir çelişki olduğu iddia edilmektedir. Gerek MHP'nin, gerekse sayın Türkeş'in, Kıbrıs konusundaki beyan ve tutumlarında şimdiye kadar en küçük bir değişiklik olmamıştır. Millî Birlik Komitesi üyesi olduğu devrede ve daha sonra parti lideri olarak hizmet arzetmeye çalıştığı devrede sayın Türkeş hep aynı şeyi söylemiştir. Bütün beyanlarımız, parti programlarımız, yayımlanmış kitaplarımızda tek görüş hâkim olmuştur. En küçük bir tenakuz gösterilemez. Zi-

ra bizler Türk milliyetçiliği ülküsüne gönül bağlayanlardanız ve bu ülkünün hedefleri ise gayet açık ve net olarak —sayın yazarın anlamamakta direnmesine rağmen— defalarca belirtilmiş, yazılmış ve söylenmiştir.

ABD ile dostluğumuzun muhafaza edilebilmesi için, daha dikkatli davranmamız gerektiği konusundaki ikazlarımızın ise yazar tarafından tahrif edilerek, adeta Amerika'ya bağlı bir dış politika güdülmesi gerektiği şeklinde takdim edilmesi, tamamen kasıtlı bir yoruma dayanmaktadır. Bir Türk milliyetçisi hiçbir zaman millî istiklâline gölge düşürecek böyle bir fikri benimseyemez. Ancak, milletlerarası münasebetleri ve dengeyi hesap etmeksizin ve Batı bloku ile NATO'ya taahhütlerle bağlı bulunan Türkiyemizin Ortadoğu'daki ehemmiyetli yeri hesap edilmeksizin girişilecek her teşebbüsün bizi nereye bağlamak ve götürmek istediğini de hesap etmek gerekir ki, bahsi geçen beyanlarımızda sadece bu endişe yer almıştır. Davranış ve sözlerimize yön veren sadece ve sadece millî menfaatlerimizdir. Nitekim, bu görüşümüzün ne kadar doğru ve isabetli olduğu gelişen Kıbrıs meselesiyle ortaya çıkmış ve zaman bizi haklı çıkarmıştır. Haşhaş meselesinde de, haşhaş ekiminin Amerika ile müzakere edilip, Amerika'nın bizim aleyhimizde, bize zarar verecek tepkiler göstermesinin önlenmesini talep ve tavsiye etmişizdir. Bu konuda da tek endişemiz Türkiye'nin zarara uğramaması ve menfaatlerimizin zedelenmemesi olmuştur.

Rumların bugünkü hunharca tutumu devam ederse Kıbrıs Ada'sının tamamının Türk askerince işgâl edilerek güvenlik altına alınması gerektiği fikrimizi, yazar, gerçekleşmesi imkânsız bir fikir olarak nitelemekte, üstelik bunu arzu etmediğini ve makûl bulmadığını da zikretmektedir. Bunu kendilerinin arzu etmemesi tabiidir. Zaten başka bir tutum beklenemez. Yazar bu hususun iktidardaki ve muhalefetteki partilerin programlarında yer almadığını, sadece partimizin programında böyle bir hedefin bulunduğunu söylemekle, farkında olmaksızın

bize şeref bahşetmektedir. Diğer partilerin programında bulunmayışının mesuliyetini yüklenemeyeceğimiz tabiidir. Ama madem ki bizim programımızda —ondan da önemli olarak gönlümüzdeki ülküde— böyle bir hedef vardır, şu halde iktidarda olup olmayışımızın bu konudaki kanaat ve beyanlarımıza bir tesiri olmaması gerekir. Dürüst ve vatansever her siyasetçiden beklenecek bu tavır müşterekliğini —her halde başka örneklerin, yazar ziyadesiyle etkisinde kalmış olacak— bize çok görmek hiç kimsenin hakkı olmasa gerektir.

Bahsi geçen yazıda gerçekten en gücümüze giden şey, yazarın sayın Türkeş'i Grivas'a benzetmeye çalışması olmuştur. Böyle bir ithamı çok çirkin ve yakışıksız buluyoruz. Grivas'ı Yunan Hükümeti geniş yetkilerle bütün Yunan - Rum kuvvetlerini de emrine vermek suretiyle Kıbrıs'ta görevlendirmiştir. Grivas, Kıbrıs'a kendiliğinden ve sadece bir vatandaş olarak gitmiş değildir. Kaldı ki, bu konuda Türkeş ve arkadaşlarının eski hükümetler katında vazife almak için teşebbüsleri olmuş, fakat bir cevap alınamamıştır. Sayın Türkeş, bir siyasi parti lideri olarak Türkiye'de Anayasa çerçevesi içinde belli bir ülkü ve dâvanın savunuculuğu yoluyla memlekete hizmet etmeye çalışmakta, millî davamız Kıbrıs konusunda da üzerine düşen görevleri yapmaya gayret göstermektedir. Bir siyasî liderin hükümet, ihtiyaç ve gerek göstermedikçe kendiliğinden kalkıp Kıbrıs'a gitmesi düşünülemez ve memleket yararına olamaz. Hele, Ali Sirmen'in Grivas'a özenircesine, Grivas gibi hareket etmeyi sağlık vermesi utanılacak bir şeydir. Biz hiç bir zaman Grivas'ı tasvip etmedik ve O'nun gibi kanlı katil tutumlarla devlet işlerinin yürütüleceğine inanmadık. Biz kendi kişiliğimizle ve Türklüğümüzle övünç duymaktayız. Grivas gibilere veya başka kızıl çetecilere özenmek ve benzemeye kalkışmak belki bazıları için hoş bir şey gibi görünebilir. Birçok hatasına rağmen Türk Hükümetinin Kıbrıs harekâtında destekçisi olduk. Yapıcı tenkitlerimiz dışında, hükümetin böyle bir ortamda yıpran-

maması için elimizden gelen hassâsîyeti gösterdik. Millî birlik ve beraberlik ihtiyacına en fazla muhtaç olduğumuz bu devrenin icaplarına riayet ettik. Ancak Yunan basınına yakışır bir tutumla karşımızda cephe almış bir Türk yazarını görmekten ziyadesiyle müteessiriz.

Sayın Türkeş'in asıl adının Hüseyin Feyzullah olduğu iddiasına gelince: Bu tamamen uydurmadır, iftiradır. Bizi yıpratacakları ihtimaliyle senelerdir öne sürülmüş bu iddiyı cevaplandırmak zorunda kalışımız bile üzüntü vericidir. Aslında böyle olsa bile, bu bir şey ifade etmez iken sayın Türkeş'in adının değişmiş gibi gösterilmesiyle bazı kasıtlı kişilerin nereye varmak istedikleri bellidir. Müfterileri bu konuda ispata davet ederiz. Sayın Türkeş'in nüfus kaydı herkese açıktır, incelenebilir. Bu gerçekleri Türk umumi efkârına saygılarımızla duyururuz.

Bu eser Milliyetçi Hareket'in lideri sayın Alparslan TÜRKEŞ'in "Dış Politikamız ve Kıbrıs" mevzuundaki görüşlerini ve son Kıbrıs harekâtıyla ilgili mülâhazalarını içine almaktadır.
Ayrıca, Alparslan Türkeş'in dokuz yıldan beri Kıbrıs mes'elesiyle ilgili olarak Başvekille yaptığı görüşmelerin tutanakları, muhtelif tarihlerde hükümetlere verdiği muhtıralar ve T.B.M.M.'nde yaptığı konuşmalar ilgililerin tedkiklerine medar olabilecek vesikalar olarak, bu esere ilave edilmiştir.
Eserin sonunda da, Alparslan Türkeş'le yapılan Kıbrıs'la ilgili röportajları ve dokuz yıldan beri çeşitli vesilelerle verilmiş Kıbrıs'la ilgili beyanlarını tarih sırasıyle bir arada bulacaksınız.